

BEYÂNÎ

[ö. 1075/1664-5]

DÎVÂN

İnceleme - Metin

B

Fatih BAŞPINAR

468.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Reşk-sâz-ı serv-i gülzâr-ı cihândur kâmetüñ
Müntehî bir sidre-i bâğ-ı cinândur kâmetüñ

Gerçi kim derler hatuñdur fitne-i âhır-zamân
Şimdi ammâ âfet-i devr-i zamândur kâmetüñ
3. Servdür derdüm olaydı verd-i ra'nâsı anuñ
Gülbün-ârâ bir nihâl-i gülsitândur kâmetüñ

Sünbül-i gîsûlaruñ etrâfin almış ser-be-ser
Salınur nâz-ıla serv-i bûstândur kâmetüñ
5. Kâkülüñ inmiş dökilmiş pâyuña zülfüñ gibi
Rîşe-dâr olmuş sanavberdür ya bândur kâmetüñ

'Âşık-ı ser-der-havânuñ aldı cânâ göñlini
Gülşen-i hüsn içre serv-i dil-sitândur kâmetüñ
7. Dağ-ı pür-hûn-ıla zeyn etdüñ Beyânî cismüñi
Gülsitân-ı gamda nahl-i erğavândur kâmetüñ

469.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Neydi cânâ dünki gün 'uşşâk-ıla cem'iyetüñ
Şem' ü pervâne gül ü bülbül gibi germiyyetüñ

Zâğ-ıla hem-âşinâ olmak münâsib mi saña
Şâh-bâzum ol siyeh-rûla nedür cinsiyyetüñ
3. Hem-dem-i eşhâs olma bâdeyi ehl ile gör
Ma'nîsi yokdur begüm nâ-dân-ıla ünsiyyetüñ

Koya garrâlanmağı tâ böyle ey mâh-ı felek
Rûy-ı yâra göre ma'lûm oldu yâ mâhiyyetüñ
5. Yâra nâz etme Beyânî kim bilür şâyed deye
Bilseñ ey bî-çâre-i 'aşkum nedür haysiyyetüñ

[LÂM]

470.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün*

+ - - - / + - - - / + - -

1. Olanlar mürde-şem'-i bezm-i ikbâl
Düşerler çâh-ı idbâra meh ü sâl

Erişmez nahl-i kâma dest-i himmet
Dıraht-ı müntehâdur tûl-i âmâl
3. Ma'ârif ehli erbâb-ı hidâye
Olur haml ü nakîl esbâb u eskâl

Söz añlar ehl-i dil lutfâ sezâdur
Suhan ashâbıdur erbâb-ı iclâl
5. Olandur sâlik-i nehc-i tarîkat
Tarîk-ı Hak'da merd-i nîk-ef'âl

469. 55^a.470. 23^b.

Sarıl mânend-i şâne zülf-i yâra
Der iseñ olmayam âşifte-ahvâl

7. Gül-i bâğ-ı hayâl-i ehl-i dildür
Gülistân-ı cemâlinde ruh-ı al

Degüldür fitneden her biri hâlî
‘Aceb fettân-ı ‘âlemdür hat u hâl

9. Olur çok çok niyâzuñ dil-rubâya
Beyânî bâ‘is-i tasdî‘ u imlâl

471.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül gibi ol gonça-fem ‘arz eylese ruhsâr-ı al
‘Andelîb-i bâğ-ı ‘aşk olur dil-i şûrîde-hâl

Korkarın kim ‘âlemi meftûn-ı hüsn ü ân eder
Yâr-ı istiğnâ-perestüm etmesün ‘arz-ı cemâl

3. Rahş-ı hüsne âfitâb-âsâ süvâr olsa o şûh
Zerre-i nâ-çîz-veş ‘uşşâkı eyler pâ-y-mâl

Kim ki bezm-i meyde ol şûh-ıla hem-zânû ola
Hâtırından çıkmaya hergiz temennâ-yı visâl

5. Salma bîhûde Beyânî şâh-bâz-ı himmeti
Ol hümâ-yı evc-i istiğnâyı sayd etmek muhâl

472.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kulzüm-i zehhâr-ı tab‘umda şinâverdür hayâl
Lücce-i deryâ-yı dilde mevc-âverdür hayâl

471. 24^b.

472. 51^a.

Lâyık-ı tâc-ı ser-i şâh-ı suhan olsa n'ola
Kân-ı efkâr içre bir pâkîze gevherdür hayâl

3. Zîb-i destâr-ı kemâlümdür ser-i endîşede
Gülşen-i sînemde açılmış gül-i terdür hayâl

Gevher-i nâ-yâbdur misli bulunmaz arasañ
Gûş-ı isti'dâdda yâkût-ı ahmerdür hayâl

5. N'ola tâb-endâz-ı şevk olsa Beyânî tab'uma
Âsumân-ı sînede hurşîd-i enverdür hayâl

473.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Hüsünüñi sebt edeli hâme-i takdîr-i ezel
Dilberâ gelmedi dünyâyâ senüñ gibi güzel

Seyr eden çeşm-i siyâhuñla yed-i beyzâñı
Der ki yokdur bu hüsünde güzelüm böyle göz el
3. Derdnâk-i gam-ı 'aşkuñ olalı hecrüñle
Hûn-ı dil nûş ederüz bâde-i gül-gûna bedel

Sâkin-i kûy-ı harâbâtuz ezelden cânâ
Künc-i mey-hâne bizüm meskenümüz olsa mahal
5. Zülf-i yâr-ıla Beyânî bu tekayyüd niçe bir
Ne bu sevdâ-yı ta'alluk ya ne bu tûl-i emel

474.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pîçîş-i zülf-i dil-âvîzini yâr etmezse hal
İntizâm-ı hâline 'âşıklarüñ gelmez halel

473. 12^a.

474. 70^b.

El uzadur zülfine turmaz rakîb-i bed-likâ
Göreyüm kim eylesün şemşîr-i gam destini şel

3. H^vâce-i bâzâr-ı ‘aşkuñ ‘aklı dâyim kârda
Fikr-i dūr-â-dûrıdur ser-mâye-i tûl-i emel
- Olmaya makbûl-i tab‘-ı pâk-i erbâb-ı safâ
Bir suhan kim söylene bezmünde cânâ bî-mahal
5. Kays-ı şeydâ gibi meşhûram Beyânî ‘aşk-ıla
Şimdi ‘âlemde cünûn-ıla benem darb-ı mesel

475.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yüz sürer dermân için hâk-i reh-i dildâra dil
Derd-i ‘aşka mübtelâdur n’eylesün bî-çâre dil
- Nâme-i râz-ı derûnidur görinen şerhalar
Hâmil-i esrâr-ı ‘aşk-ı yârdur sad-pâre dil
3. Şöyle te’sîr eylemiş ki kâbil-i merhem degül
Zahmnâk-i hançer-i gamzeñ gibi pür-yara dil
- Pençe-i şeh-bâz-ı ‘aşkuñdan halâs olmak muhâl
N’eylesün cânâ ne hâlet eylesün âvâre dil
5. Ey Beyânî kendüyi gâyet perîşân eylemiş
Var-ısa âşiftedür ol zülf-i ‘anber-bâra dil

476.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hây u hûyî sûfiyâ terk eyle rind-i ‘âlem ol
Hırka’i hark eyle tâcı çal zemîne âdem ol

475. 92^a.

476. 104^b.

Cevher-i ‘akl-ıla hâlis et nühâs-ı kalbünü
Nâsere-nakd olma mi‘yârında kâmil-dirhem ol

3. Feyz-yâb ol rind-i dürd-âşâm-ıla ünsiyyet et
Bir nefes esrâr-ı vahdet mahremiyle hem-dem ol

Neşve tahsîl eyle düş pâ-y-ı hum-ı mey-hâneye
Şîşe-i ‘ucbı şikest et câm-ı ‘aşka mahrem ol

5. Yak fetîl-i şevk-ıla kandîl-i câmı her gece
Güft ü gûy-ı halkı gûş etme Beyânî ebkem ol

477.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tîr-i cevr-i çarh-ı bed-mihre nişândur ehl-i dil
Devr-i vârunında mahzûn u mehândur ehl-i dil

Zahm-ı peykân-ı hadeng-i cevr-ile pür-sîneyem
Gülbün-efrûz-ı cefâ gonça-sitândur ehl-i dil
3. Hep sükûtuñdan murâduñ fehm eder ey gonça-fem
Derk ü iz‘ânı yerinde nükte-dândur ehl-i dil

Sanmañuz kim sırr-ı eşyâdan haber-dâr olmaya
‘Âlemüñ seyyâhıdur rind-i cihândur ehl-i dil
5. Hem-zebânıdur Beyânî tercemân-ı gamzenüñ
Kasdını idrâk eder mu‘ciz-beyândur ehl-i dil

478.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Diyet-i kâmilesi lâzım-ı erbâb-ı ‘ukûl
Dil-i şeydâ ser-i kûyuñda bulındı maktûl

477. 27^a.

478. 76^a.

‘Âlemi turma kılıçdan geçürür gamzelerüñ
Dest-i cevruñde anuñ her biri seyf-i meslûl

3. Katı mecnûnluğı var silsile-i kâkülüñe
Bend ederseñ dil-i dîvâneyi cânâ ma‘kûl

Dil-i sevdâ-zede kurtarmağa kişt-i emelin
Ceng eder cünd-i cerâd-ı gamla çün kâhûl
5. Yâr-ı mey-hâra Beyânî’ye ihânetler eder
Olmasun kimse anuñ gibi mehân u mahzûl

479.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dökilmiş ‘ârız-ı zîbâña cânâ ‘anberîn kâkül
Gül-i ra‘nâyı gülşende der-âğûş eylemiş sünbül

Bir iki câm-ı mey nûş eyle ey gül-berg-i handânum
Açıl meclisde tâb-ı mülden olsun ruhlaruñ gül gül
3. Benüm bülbül gibi kâr-ı şebânruzum fiğân olsun
Sen ey gîsûları sünbül misâl-i gül hemân tek gül

N’ola ‘âşık fiğâna başlasa gördükde ruhsâruñ
Bahâr olsa güşâde olsa gül feryâd eder bülbül
5. Beyânî girye-i dölâb-ı eşk-i bülbüli gördi
Nihâl üzre safâsından açıldı hande etdi gül

480.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Açılurmuş seherî hâra meger gonça-i gül
O-y-ımuş bâ‘is-i feryâd u fiğân-ı bülbül

Gayret-i la‘l-i lebûñle dil-i gonça pür-hûn
Reşk-i gîsûñ-ıla gülşende perîşân sünbül

3. Hâl-i ruhsâruña kendin nice teşbîh eyler
Reng-i rûda tutalum ola ber-â-ber fülful

Pây-mâl eyleme gel bir bölük üftâdeleri
Çözme bendini şehâ olma perîşân-kâkül

5. Cûy-ı eşkümi Beyânî geçemezdi dil-i zâr
Fikr-i ebrû-yı dil-ârâmum eger olmasa pül

481.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruhûñ meclisde ‘arz etseñ tağıtsañ ‘anberîn kâkül
Hicâbından açılmaz gül perîşânuñ olur sünbül
- Olur haclet-dih-i gayret gül-i sad-berg şerminden
Çeküp câm-ı şarâb-ı nâbı etseñ ruhlaruñ gül gül
3. Ruhûñ gül çeşm-i mestüñ nergis ü gîsûlaruñ şeb-bû
Dehânuñ gonça hâl-i ‘anberînuñ dâne-i fülful
- Koluñda dağûñı destüñde câm-ı bâdeyi gördüm
Dedüm bir gül budağında açılmış iki ra‘nâ gül
5. Açıl gülşende deryâ-yı melâhat mevc-rîz olsun
Dür ü mercânın ızhâr etsün ey gonça-dehânum gül
- Dür-i ‘aşk-ı güle silk etmek-içün rişte-i cânın
Gam-ı ‘aşk-ıla tahsîl-i sehânet eyledi bülbül
7. Beyânî çekme gam bu derd-i serden kurtarur âhır
Sunar bir subh-dem sâkî-i meclis tolu câm-ı mül

482.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. 'Âşıkuñ dağ-ı seri tâze açılmış bir gül
Dûd-ı âh-ı şerer-âlûdı zer-efşân sünbül

Gonçanuñ guncı gülüñ handesi bâğuñ lutfi
'Âşıkı eyledi şûrîde misâl-i bülbül
3. Tağıdursın güzelüm 'aklımı üftâdelerüñ
Neşve-i bâde ile olma perîşân-kâkül

Ko beni ağlayayın derd-i firâkuñla senüñ
Tek hemân gül gibi ey şâh-ı cihânum sen gül
5. Zînet-i bezm-i Beyânî'yi görenler dediler
Olıcak böyle gerek dilber için meclis-i mül

483.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Elem çekme gül ise ba'is-i feryâduñ ey bülbül
Alursın rûzgâr-ıla gülüñden dâduñ ey bülbül

Cüdâ düşdüñ gibi gülden edersin ney gibi efğân
Yakarsın nâr-ı hecr-ile dil-i nâ-şâduñ ey bülbül
3. Fiğân u nâleden gayrı dahı bir nağme bilmezsin
Bunı m'ögretdi ancak söyleye üstâduñ ey bülbül

Dahı pervâne gibi per yakup hâkister olmaduñ
Yakın olmağa verde yokdur isti'dâduñ ey bülbül
5. Pey-â-pey câm-ı zerrîn-i güli çek bezm-i gülşende
Beyânî gibi añılsun senüñ de aduñ ey bülbül

482. 93^a.

483. 86^b.

484.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. N'eylerüz gevher-i kânı eşigüñ taşı degül
Hâtem-i 'aşkumuzuñ la'li anuñ kaşı degül

Ser-i nîzeñdeki cânâ ser-i nâ-dân ancak
Etmezüz rağbet aña ehl-i dilüñ başı degül
3. Âfitâb ey yüzi meh baş açuk abdâluñdur
Tekye-i 'âlemüñ o meh gibi kallâşı degül

Tutalum kulzüm-i zehhâr ola pâşîde durer
Almazuz 'aynumuza gözlerümüz yaşı degül
5. Zahm uran sîne-i 'uşşâka Beyânî yâruñ
Çeşminüñ nâvekidür gamze-i hûn-pâşı degül

485.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Dehrüñ evkâtı dem-â-dem ikiden hâlî degül
Yâ dem-i sûr u ya mâtem ikiden hâlî degül

Sanmañuz yek-hâl ola her dem tahavvül üzredür
İnkılâb-ı hâl-i 'âlem ikiden hâlî degül
3. Gerçi kim meskûk dâru'd-darbda ammâ yine
Kalb-i âdem gibi dirhem ikiden hâlî degül

Menşe'i bir cevher iken bir iken asl-ı vücûd
Nîk ü bed ahlâk-ı âdem ikiden hâlî degül
5. Bezm-i 'âlemde Beyânî mest-i câm-ı 'aşk olan
Gâh şâd u gâh pür-ğam ikiden hâlî degül

484. 61^b.

485. 30^a.

486.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âşinâ-yı kulzüm-i 'aşk olmayan 'âşık degül
Mahrem-i sırr-ı mahabbet olmağa lâyıq degül

Sâde-dildür sırr-ı vahdetden haber-dâr olmayan
Da'vî-i 'aşk eylese efsânedür sâdık degül
3. Tutilum fi'l-cümle âgâh ola hikmetden tabîb
Hastagân-ı 'aşka tîmâr etmede hâzık degül

Kays-ı şeydâ müntehî-kâr olmamış râcil gibi
Bildügi yok kâr-ı 'aşk-ı Leylî'de fâyık degül
5. Âhen-i cevri ne hâcet boynına tavk eylemek
Âsitânuñdan Beyânî bende-i âbık degül

487.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. N'eylerüz ol mutrıb-ı nâ-sâzı kim hoş-dem degül
Nâle-i dil-sûzumuzla nağmede hem-dem degül

Duhter-i rez rind-i mey-h^{vâ}âra cemâlin gösterür
Zâhide 'arz eylemez dîdârını mahrem degül
3. Tutilum tertîb-sâz-ı bezm-i şâhân oldılar
Câm-ı sahbâ-yı mahabbet çekmeyenler Cem degül

Etmezüz ünsiyyet eşhâs-ı behâyim-tab'-ıla
Her biri bir kâleb-i fersûdedür âdem degül
5. Ma'sar-ı gamdur Beyânî bu bezim-gâh-ı belâ
Bu 'asırdâ var mı bir âdem 'aceb bî-ğam degül

486. 54^b.

1a kulzüm-i 'aşk: lücce-i yemm.

487. 23^b.

488.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Âteşîn câme ile 'arz-ı 'izâr eyledi gül
Bülbüli 'âşık-ı bî-sabr u karâr eyledi gül

Âb u tâb-ıla nihâl üzre güşâde oldı
Çemen erbâbını âşifte vü zâr eyledi gül
3. Varak-ı alını yazdı kodı zer noktaların
Mushaf-ı hüsnini âyet-be-kenâr eyledi gül

'Aks edüp âyîne-i çarha ruh-ı pür-tâbı
Âfitâbı seherî şa'ş'a-bâr eyledi gül
5. Dürer-i jâleyi la'l eyledi reng-i rûyı
Kızdurup her birini hamra-i nâr eyledi [gül]

Dâmenin dest-i Züleyhâ gibi çâk etdi sabâ
Gülşen içre anı şermende-i 'âr eyledi [gül]
7. Yâsemen gibi nisâr etdi Beyânî bergin
Gülşenüñ sahnını pür-nakş u nigâr eyledi gül

489.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe 'ülün*

--+ / +--+ / +--+ / +--

1. 'Âşık nic'eder ta'ne-i ağyâra tahammül
Bülbül ede mi serzeniş-i hâra tahammül

Bülbül gibi 'âşık ne 'aceb nâleler eyler
Eder ki eder âteş-i ruhsâra tahammül
3. Ekdâr-ı gamuñ âdemi bî-tâb eder el-hak
Mümkin degül evzâ'-ı sitem-kâra tahammül

488. 79^b.

489. 49^a. Yazmada bu gazelin 3, 4, 5 ve 6. beyitlerinin mürekkebi birbirine karışmış.

Herkes çekemez bâr-ı belâyı reh-i gamda
Erbâb-ı ‘anâdur eden ol bâra tahammül

5. Her nev-heves-i ‘aşk tahammül edebilmez
‘Âşıkdur eden bâr-ı gam-ı yâra tahammül

Rüstem-yürek ol deh menini çekmege sâkî
Cem edemez ol ritl-ı girân-bâra tahammül

7. ‘Aşk âteşine sabrı Beyânî eder el-hak
Kim ola ede ancılayın nâra tahammül

490.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Reşk-i kadd-i yâr-ıla ser-der-havâ ol ey gönül
Cilve-gâhında o servüñ hâk-i pâ ol ey gönül

Kâkülinden çek elüñ dûr u dırâz efkârı ko
Neşve-yâb-ı câm-ı la‘l-i dil-rubâ ol ey gönül

3. Derd-i ‘aşk-ı yârdan bîgâne olmakdur hatâ
Kulzüm-i zehhâr-ı gamla âşinâ ol ey gönül

Düşmeyem derseñ nazardan dergehinde dilberüñ
Koma istiğnâyı elden bî-recâ ol ey gönül

5. Hıdmet-i cârû-keşîde çün Beyânî kâyim ol
Sâha-i ‘aşk-ı dil-ârâda sabâ ol ey gönül

491.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkâ dâru’ş-şifâdur kûy-ı cânân ey gönül
Hastagân-ı ‘aşka oldu cây-ı dermân ey gönül

490. 15^a.

491. 87^b.

Pây-mâli olduđuñ ‘izz ü sa‘âdetdür saña
Var yüri ol ‘aşk-ıla hâk-ile yeksân ey göñül

3. Cism-i fânûs-ı hayâli dönmez-idi ‘âşıkun
Olmasayduñ şevk-ıla şem‘-i firûzân ey göñül

Gâh olursın su gibi bir vâdiye turma revân
Gâh olursın bâd-ı şarkî gibi pûyân ey göñül

5. Şâh-ı ‘aşk-ı yâr teşrîf eylemek‘çün eyledüñ
Sîne-i pür-dađuñı şâhâne eyvân ey göñül

Dâyimâ şâh-ı hayâl-i yâr mihmânun senün
Sensin el-hak mîzbân-ı kişver-i cân ey göñül

7. Gark-ı nûr etdüñ Beyânî’nün vücûdı ‘âlemin
Âsumân-ı ‘aşka sensin mihr-i rahşân ey göñül

492.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. N’ola olsañ dem-be-dem âzürde-i hâr ey göñül
Bir gül-i ra‘nâya olduñ bülbül-i zâr ey göñül

Olmasayduñ ‘andelîb-i nâle-kârı her gülün
Eylemezdün ârzû-yı seyr-i gülzâr ey göñül

3. Yâr der-kâr eyledükçe tîğ-ı nâzı sen dahı
Karşu ver dest-i niyâzı eyle der-kâr ey göñül

Kim tahammül eyler idi bâr-ı nâz-ı dilbere
Olmasaydı ‘âşıkâ yâr-ı vefâ-dâr ey göñül

5. Ârzû-yı vuslatı bâr-ı girândur dilberün
Düşme bu sevdâya gel olma girân-bâr ey göñül

Günde biñ kez eyleseydüñ ‘arz-ı kâlâ-yı niyâz
Biñde bir olmaz müyesser vasl-ı dildâr ey göñül

7. Hastagân-ı ‘aşkdan olmaz Beyânî gibi bir
Mübtelâ-yı derd-i bî-dermân ü nâ-çâr ey gönül

493.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmak isterseñ eger gül gibi mesrûr ey gönül
Düşmesün hergiz elüñden câm-ı billûr ey gönül

Gamzesini der-kemîn etmişdür eyle ihtirâz
İltifât-ı çeşm-i yâra olma mağrûr ey gönül

3. Reh-güzârında o şûhuñ pâyına üftâde ol
İster-iseñ olasın her lahza manzûr ey gönül

Kûy-ı dildâruñ tavâfında tekâsül eyleme
Sa‘y-i nâ-mahsûruñ olmaz sanma meşkûr ey gönül

5. Dergehinden çün Beyânî ol sitem-kâr âfetüñ
Korkarın bir gün olursın sen dahı dûr ey gönül

[Mîm]

494.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Dest-i sâkîde gece bir meh-i enverdür câm
Şeb-çerâğ olsa n’ola bezme ziya-verdür câm

Rûz-ı ‘işretde tutar şa‘şa‘ası dünyâyı
Pertev-endâz-ı cihân mihr-i münevverdür câm

3. Âdemi bülbül eder ‘arz-ı cemâl eder etdüğü dem
Bâğ-ı ‘işretde açılmış gül-i ahmerdür câm

‘Aks-i ruhsârımı seyr eyler ele aldukça
Meclis-i bâdede âyîne-i dilberdür câm

493. 25^a.

494. 44^a.

5. Gösterür pîş ü pesinden ruh-ı âteşnâkûñ
 ‘Âlem-i âbda mir’ât-ı Sikender’dür câm
- Gûşvârı ola rez duhterinüñ lâyıkdur
 Tâbda la‘l-i Bedahşâna ber-â-berdür câm
7. Def‘-i tâb etdi Beyânî gören ol yâkûtı
 Sen de al destüñe seyr eyle ne gevherdür câm

495.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gonça-i efkârumı pejmürde etdi tâb-ı gam
 Sahn-ı gülzâr-ı belâda olmâdı şâd-âb-ı gam
- Gel yetiş ey Rüstem-i sabr u tahammül bir nefes
 Çâk çâk etdi derûnum hançer-i Sührâb-ı gam
3. Tâzelendürse n’ola zahm-ı dil-i sad-çâkümi
 Laht laht etdi ciger pergâlemi tîr-âb-ı gam
- Âteşüm vardukça sînemde ‘alevlendürmede
 Çün ‘arak iş‘âl eder nâr-ı derûnum âb-ı gam
5. Sanma muğlakdur Beyânî kufı-ı endîşe gibi
 Dâyimâ meftûhdur ehl-i belâya bâb-ı gam

496.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ben ol rindem ki her dem sâkin-i mey-hâne-i ‘aşkam
 Kadeh düşmez elümden rûz u şeb mestâne-i ‘aşkam
- Beni pervâne-i şem‘-i şeb-efrûz-ıla bir tutmañ
 Perin şem‘-i ilâhîden yakan pervâne-i ‘aşkam

495. 17^a.

496. 71^a.

3. Nice Kays'a kıyâs eyler beni 'âkil olan bilsem
O bir mekkâre-zen mecnûnı ben dîvâne-i 'aşkam
- N'ola rindân-ı 'âlem feyz-yâb-ı meclisüm olsa
Dem-â-dem bâde-i feyz-ıla pür peymâne-i 'aşkam
5. Beyânî mahzen-i gencîne-i esrâr-ı tevhîdem
N'ola medfûn ola sînemde ben vîrâne-i 'aşkam

497.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İsterem ben 'âşık-ı rûy-ı dırahşânuñ olam
Âfitâbum zerre-i hurşîd-i rahşânuñ olam
- Rûy-ı dil göstermemek lâyıq mıdur ey gonça-fem
'Andelîb-i nâle-kâr-ı verd-i handânuñ olam
3. Hâtırum böyle perîşân eylemek lâyıq mıdur
Ben senüñ âşifte-i zülf-i perîşânuñ olam
- Zülfüñe bend eyle ben sevdâ-zede dîvâneyi
Korkarın üftâde-i çâh-ı zenahdânuñ olam
5. Gel vücûdından serin eyle Beyânî'nüñ cüdâ
Nîm-bismil koma bismil-gehde kurbânuñ olam

498.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. İsterem ey ruhi gül bülbül-i nâlânuñ olam
Âteş-i 'aşka düşem şevk-ıla sûzânuñ olam
- Harem-i dergehüñe sûde-cebîn olmuşlar
İsterem ben dahı cârû-keş-i meydânuñ olam

497. 57^b.

498. 57^b.

1a ruhi: yüzi.

3. Dergehüñden ne revâdur beni dûr eylesin
Ben senüñ pâdişehüm bende-i fermânuñ olam
- Bâz-ı gamdan beni kurtarmayasın lâyıık mı
Ben senüñ fâhte-i serv-i hırâmânuñ olam
5. Gamzeñüñ kârını gel eyle Beyânî'de tamâm
Nîm-bismil koma bî-çâreyi kurbânuñ olam

499.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlüm ister bülbül-i gülzâr-ı hüsn-i yâr olam
Başlayam feryâda meftûn-ı gül-i ruhsâr olam
- Serv-kad bir dilberüñ pâyına yüz sürsem n'ola
İsterem ben su gibi bir 'âşık-ı dîdâr olam
3. İsterem mest-i mey-i la'lüñ olam şâm u seher
İstemem ol bâdeden ey gonça-fem hüşyâr olam
- Câna minnetdür havâle eyle tîğ-ı gamzeñi
İsterem kim tu'me-i şemşîr-i cevher-dâr olam
5. Sıhhat-i 'aşk istemem hergiz Beyânî isterem
Derdnâk olam hemîşe dâyimâ bîmâr olam

500.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Mestâne reh-i mey-kedede turfe-hırâmam
Düşümde sebû elde kadeh mest-i müdâmam
- Bîhûde ola n'ola sözüüm der-dem-i mestî
'Özri-y-ile olmağ-ıla ma'zûr-ı kirâmam

499. 88^b.

500. 83^a.

2a der-dem-i: 'âlem-i.

3. Ey h^vâce-i bâzâr-ı belâ serzeniş etme
Dergâh-ı şeh-i ‘aşkda ferhunde gulâmam
- Âzâde sanurlar beni ammâ ki o şûhuñ
Zülfine giriftâr olalı beste-i dâmam
5. La‘l-i lebini sunsa Beyânî n’ola dilber
Ol tâlib-i mestâne vü ben tâlib-i câmam

501.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ber-karâr olmam biraz ‘aşkıyla pûyân olmasam
Eylemem ârâm şevkıyla şitâbân olmasam
- Ben bu sünbülzârda bir dem karâr eyler m’idüm
Beste-i gîsû-yı müşkîn-târ-ı hûbân olmasam
3. Hıdmet-i dilberden âvâre olur mıydum eger
Düşmesem kayda esîr-i dâm-ı hicrân olmasam
- Böyle mi pervâz ederdüm âsumân-ı ‘aşkda
Dâne-çîn-i hâl-i ruhsâr-ı cüvânân olmasam
5. Kurtaramazdum Beyânî hâr-ı gamdan dâmenüm
Bir gül-i ra‘nâ-y-ıla dest ü girîbân olmasam

502.

Müctes: *Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Nevâlar etsem olur ‘andelîb-i şeydâyam
Hezâr-ı nağme-zen-i gülşen-i tecellâyam
- Bezimde tâlib-i câm-ı visâl-i yâr olmam
Harîf-i cür‘a-keş-i sâğar-ı tesellâyam

501. 60^a.

502. 26^b.

3. Bilinmesem n'ola beyt-i cefâda bî-nâmam
Cihân-ı ta'miyede bir 'aceb mu'ammâyam

Hümâ-sıfat felek-i himmet âşiyânundur
Hemîşe lâne-ger-i sidre-i mu'allâyam
5. Görince 'aks-i cemâlini cûy-bâr içre
Demiş o meh-veşüm âyîne-i mücellâyam

Ferâğ gelmedi sahbâ-yı kâm-ı dünyâdan
Henûz tâlib-i câm-ı mey-i temennâyam
7. Beyânî ta'n-ı 'adû tab'umı bulandurmaz
Mükedder olmazam ekdâr-ı gamla deryâyam

503.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ben bülbül-i feryâd-kon-i nağme-serâyam
Cûyende-i gülzâr-ı safâ ehl-i hevâyam

Dil-beste-i zülfi oluram her şeh-i hüsnüñ
Derk eyleyemem kendümi bilmem ne belâyam
3. Meydân-ı belâda yuvalansam 'aceb olmaz
Güm-geşte-rehem gûy-sıfat bî-ser ü pâyam

Cârû-keş-i meydân-ı sanem-hâne-i 'aşkam
Bâb-ı harem-i mey-kedeye nâsiye-sâyam
5. Sihr etsem olur nazm-ı bedî'amda Beyânî
Ben şâ'ir-i mu'ciz-dem ü pâkîze-edâyam

504.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Subh-dem dildâruñ ümmîd-i tecellâsındayam
Gönlümüñ ol ârzû ile tesellâsındayam

Dâyimâ püyendeyem peyk-i şitâbende gibi
Ka'be-i kûyına yüz sürmek temennâsındayam
3. Pâyına üftâdeyem ol serv-i sîm-endâmumuñ
Hasret-efzâ olduğundan fikr-i bâlâsındayam

Olmışam dîvânesi tedbîr-h^vâham yârdan
Zülf-i pîç-â-pîçinüñ zencîri sevdâsındayam
5. Şâkir-i ne'mâ'-i Rezzâk'am Beyânî rûz u şeb
Hamdü lillâh ol Kerîm'üñ şükr-i âlâsındayam

505.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben gubâr-ı hattıñuñ ey mâh-rû hayrânıyam
Hân-kâh-ı 'aşkuñuñ abdâl-ı ser-gerdânıyam

Mâr-ı zülfüñ pâsbân-ı genc-i hüsnüñdür senüñ
Tâ ezelden ben o gencüñ mahzen-i vîrânıyam
3. Sanmañuz tîğ-ı cefâ-yı yârdan yüz döndürem
İşte başum işte tîğı kulıyam kurbânıyam

Görmesem yârı helâk olmam mukarrerdür benüm
Ben anuñ meftûn-ı çeşm-i nergis-i fettânıyam
5. Meclis-i قالوا بلا dan emrine fermân-berem
Şâh-ı 'aşkuñ ol zamândan bende-i fermânıyam

504. 24^b.

505. 73^a.

5a Bk. 197. gazelin 5b dipnotu.

Fâriğam dâmân-ı istiğnâya çekdüm pâyımı
Rûzgâruñ bir gedâ-yı bî-ser ü sâmânıyam

7. N'ola dîvânım Beyânî olsa meşhûr-ı cihân
Mülk-i nazmuñ ben de şimdi Husrev-i devrânıyam

506.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Taht-gâhum şehr-i mihnet ceş-i gam sultânıyam
Leşker-i Tâtâr-ı âlâm u belânuñ hânıyam

Hıdmet-i cârûbî-i dergâhı 'izzetdür baña
Ol şeh-i iklîm-i hüsnüñ bende-i fermânıyam

3. Hân-kâh-ı 'aşkınuñ bir baş açık abdâlıyam
Şâhumuñ ben baş u cân-ıla kulı kurbânıyam

Mey-perestem hıdmet-i dergâhın etdüm ihtiyâr
Mey-fürüşuñ bendesi cârû-keş-i meydânıyam

5. N'ola devr etse Beyânî câm-ı nazmum 'âlemi
Ben de şimdi rûzgâruñ Câmî-i devrânıyam

507.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aşk şehristânınuñ sevdâ-ger-i bâzârıyam
Ya 'nî bâzâr-ı gam u derdüñ harîf-i kârıyam

Râh-ı gamda bâr u bengâhum metâ'-ı derddür
Kârbân-ı ibtilânuñ kâfile-sâlârıyam

3. H^vacegân-ı mihnetüñ şimdi benem şeh-benderi
Kâr-bendi kişver-i 'aşkuñ ser-i tüccârıyam

506. 81^b.

507. 53^a.

Vasf-ı la‘lũnde sözüm kand-i mükerrerdür benüm
Tûtiyânuñ nâdire-gûyâ şeker-güftâriyam

5. Sükker-i nazmum Beyânî zevk-bahş olsa n’ola
Ben de şimdi işbu ‘asruñ nâm-ıla ‘Assâr’ıyam

508.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün*

+ --- / + --- / + --

1. Çü sâkî olmayınca câma mahrem
Olmazsın harîf-i meclis-i Cem

Düşüp mey-hâneye mest olmayınca
Harâbât erlerinden olmaz âdem
3. Kedûyı der-bağal câmı be-dest et
Eger olmak dilerseñ rind-i ‘âlem

Müdâm elden koma câm-ı şarâbı
Olam derseñ hemîşe şâd u hurrem
5. Mey-i dûşinenüñ derd-i serinden
Halâs ol bâde nûş eyle dem-â-dem

Göñül âyînesin sâf eyle meyle
Gide tâ ki sevâd-ı nokta-i gam
7. Zemînüñ gördi âşûb u fesâdın
‘Urûc etdi semâya İbni Meryem

Sipihrüñ gerdişi mekr ü hiyeldür
Zihî mekr ü zihî nîreng her dem
9. Bozıldı ‘âlemüñ nakşı Beyânî
‘Aceb ‘âlem ‘aceb nakş-ı ferâhem

508. 9^a.

7a âşûb u fesâdın: her dem inkılâbın.

509.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül mir'âtını tutdı küdürât-ı gam-ı 'âlem
Bir âdem yok safâ üzre bulunmaz bir dil-i hurrem

'Aceb 'asr-ı bed oldı sıkdı cânı ma'sar-ı gamda
Sızırdı bağrumuz yağını tâb-ı nâr-ı gam-ber-ğam
3. Zemîn-ile zamânında bozıldı 'âlemüñ nakşı
Okınmaz oldı hatt-ı hâtem-i la'l-i benî Âdem

O deñli şûr u fitneyle pür-âşûb oldı 'âlem kim
Misâl-i mûy-ı zengî ser-be-ser jûlîde vü pür-ham
5. O günler geldi ki subh u mesâ seng-i havâdisle
Şikest ola surâhîler sifâl ola kadehler hem

Zuhûra başladı eşrât-ı sâ'âtden 'alâmetler
O sâ'at gelmege az kaldı ola mihr ü meh munzam
7. Garaz bir neş'e tahsîl eylemekse bezm-i 'âlemde
Beyânî câm-ı sahbâyı koma elden misâl-i Cem

Kanı anlar ki eylerlerdi da'vâ-yı cihân-gîrî
Ecel câmını nûş etdiler âhır oldılar sersem

510.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Zemîn-i kalbüme nâzil olur bârân-ı gam-ber-ğam
Dil-i mahzûnî şâd etmek müyesser olmadı bir dem

Kemân-ı saht-ı cevri-i çarha idmânum kemâlinde
Tayanmaz zûr-ı bâzûya kemân-ı âhen-i Rüstem

509. 10^b.

3b hatt-ı: mısır-ı.

510. 19^b.

3. Görüp şeydâlıgum dâru'ş-şifâ-i 'aşkda dilber
Çeküp gîsûları zencîrine bend eyledi muhkem
- Şu deñli zâhid-i hod-bîn ile bahs etdi bir 'ârif
Mu'ânid merd-i güm-râh olduğundan olmadı mülzem
5. Beyânî gibi dem-beste olup keşf etme esrârûñ
Zamân-ı inzivâ eyyâm-ı gamdur ol begüm ebkem

511.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mahv olunmaz levhde mahfûz olan her bîş ü kem
Hâme-i takdîr tahrîridür ol ceffe'l-kalem
- Seng-i cevruñ başumı yarsa rızâ-cûyam yine
Ser-nüviştümdür benüm ol zahm-ı ser çekmem elem
3. Üştür-i çarhı zebûn eyler tahammül eylemez
Bâr-ı âhendür benüm bu çekdüğüm bâr-ı sitem
- Deşt-peymâyîde şeydâlık ederdüm Kays-veş
Olmasam ger beste-i zencîr-i zülf-i ham-be-ham
5. 'Arsa-i nazmuñ Beyânî ma'reke-perdâzıyam
Rüstem-i tab'umla hem-meydân olur mı Güstehem

512.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Bülbül-sıfatam nâlelerümdür baña hem-dem
Ârâm edemem eyleyemem nâle dem-â-dem
- Nûş eyledüğüm bâde-i hûn-ı cigerümdür
Sâkî-i zamân etmedi bir câm-ıla hurrem

3a 'aşkda: *Metinde* 'aşkımda.

511. 26^a.

512. 48^a.

3. Tahsîl-i gil-i kûze-i şevk etmedi hergiz
Dükkân-ı belâda olalı kûze-ger-i gam

La'lüñ hevesiyle n'ola leb-ber-leb olursa
Rez duhteridür câm-ı safâ-güstere mahrem
5. Bir câmidur ancak añılan bezm-i cihânda
'İşret-kede-i 'aşkı Beyânî ne bilür Cem

513.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

--+- / --+- / --+- / --+-

1. Tâb-ı gam-ı hicrân-ıla bir mertebe dil-teşneyem
Âb-ı zülâl-i la'lüñi gel sun baña ey gonça-fem

Mest-i müdâm olsa n'ola câm-ı şarâb-ı 'aşk-ıla
Mahmûr-ı 'aşkuñ dâyimâ düşmez elinden câm-ı Cem
3. Destinde hançer dilberüñ mest-i perîşân-dil gelür
Kalmadı ben bî-çârede reftâra tâkat bir kadem

Mihr-ile meh bir biri ardınca n'ola yüzün süre
Pâyüñ türâbına senüñ ey dilber-i sâhib-kerem
5. Serv-i cinân-ı kâmetüñ gördi Beyânî bülbülüñ
Hûn-ı dilin akıtdı gözden ey gül-i bâğ-ı İrem

514.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Bezmümüz olurdu el-hak reşk-sâz-ı bezm-i Cem
Açılıp çâk-i girîbân eylese ol gonça-fem

513. 70^a. B.: Bu gazelümüzüñ her beyti bir mu'ammâdur.

1 Kenarda, **Be-nâm-ı Kemâl.**

2 Kenarda, **Be-nâm-ı Cemâl.**

3 Kenarda, **Be-nâm-ı Rüstem.**

4 Kenarda, **Be-nâm-ı 'Alî.**

5 Kenarda, **Be-nâm-ı Ahmed.**

514. 76^a.

Gonçalar olur güşâde diller olur şâdmân
Bülbül etdükçe seher taksîm-i nev-rûz-ı ‘acem

3. Bâğbânâ meclis-i gül den perîşân eyleme
‘Andelîbân eylesünler karşusunda ko nağam

Derd-i ‘uşşâkı ‘Utârid biñde bir ‘add etmeye
Dökse evrâk-ı semâvâta kevâkibden rakam

5. Etseler rağbet Beyânî n’ola şâhân-ı cihân
Şi‘rümün vâdîsidür vâdî-i nazm-ı Muhteşem

515.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Çekersin câm-ı mevî ‘âkıbet ey zâde-i Âdem
Gerekse Hızr-ı devrân ol gerekse ‘İsî-i Meryem

Cüdâlıkdan şikâyet eyleyüp nâlişler eylersin
Meger halvet-serâ-yı ‘aşka ey dil olmaduñ mahrem

3. Mey-i nâb-ı safâyı sâğar-ı şevk-ıla nûş etse
Ne hâletdür ki hergiz neş’e-dâr olmaz dil-i pür-ğam

Ne mümkün ‘aşkuñ etvârını idrâk eylemek zâhid
Bunuñ âyîni başka ‘âlemdir başka bir ‘âlem

5. Bu meclis böyle kalup sürülürse böyle devrânı
Beyânî kalmaya erbâb-ı dilde bir dil-i hurrem

516.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu meydân-ı belâda ger olursañ Rüstem-i ‘âlem
Zebûn eyler seni râh-ı mahabbetde gam-ı ‘âlem

2a diller: güller.

515. 77^a.

516. 53^a.

Zen-i dünyâya meylüñ olmağın mağlûbı olmışsın
Bu zûr u tâb-ıla hayfâ geçerken tîrem-i ‘âlem

3. Komaz söyletmege meclisde evzâ‘-ı felek bir dem
Nefes aldurmaz eyler tünd-bâdı ebkem-i ‘âlem

Şikest etmekdedür seng-i havâdis câmuñı elde
Tutalum ‘îş ü nûş etmekde olmışsın Cem-i [‘âlem]

5. Beyânî mest-i câm-ı ‘aşkı añlar zâhirâ dilber
Anı bilmez ki gamla olmışam ben sersem-i ‘âlem

517.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Hâk-i pâyına yüzüm sürmege ikdâm edemem
Sarılıp dâmenine vuslata ibrâm edemem

Gönlümi beste iken âh-ı perîşânumla
Pây-mâl-i girih-i zülf-i siyeh-fâm edemem

3. Cezbe-i ‘aşk-ıla bir mertebe mebhûtam kim
Rû-be-rû hâl-i diger-gûnumı i‘lâm edemem

Tutalum hâne-i vîrânemi teşrîf etmiş
‘Arz-ı şevk eyleyemem ‘izzet ü ikrâm edemem

5. Deseler yâra Beyânî’ye cefâlar eyle
Der ki ben ‘âşık-ı nâ-kâmuma in‘âm edemem

518.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Yâra ahvâl-i perîşânumı takrîr edemem
Nice takrîr edeyin derdümi ta‘bîr edemem

517. 95^a.

518. 72^b.

Okuram bunca ‘azâyim çekerem esmâyı
O perî-zâd-ı melek-sûreti teshîr edemem

3. Bu kadar gözlerümüñ yaşını seyl-âb ederem
Müdde‘âmı yine isbât-ıla tenvîr edemem

Gerçi keşşâf-ı rumûz-ı hat-ı yâram ammâ
Mushaf-ı hüsnini kâdî gibi tefsîr edemem

5. Şîve-i nakşda Bihzâd-ı zamânam gerçi
Yârı ammâ ki murâdum gibi tasvîr edemem

Deseler ‘âşukuña eyle ihânet yâra
Der ki üftâdemi ben göz göre tahkîr edemem

7. Yâr dermiş ki Beyânî’ye ko dîvânelügi
Saña ben zülf-i dil-âvîzümi zencîr edemem

519.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Arsa-i ‘aşkuñda cânâ Kahramân-ı ‘âlemem
Rüstemâne-cünbişem sâhib-kırân-ı ‘âlemem
Küştigîr-i çarh-ı bed-mihri zebûn etsem n’ola
Bir tehemten zûr-âver pehlevân-ı ‘âlemem
3. Rezm-gâh-ı ‘aşkda Rüstem-neberdem hâsılı
Katl-i ağıâr eylemekde bî-amân-ı ‘âlemem
Dağ-ı hûn-âlûd-ıla zeyn eyledüm bâzûlarum
Şâh-ı gül-hîz-i dıraht-ı gülsitân-ı ‘âlemem
5. Nice olmasun Beyânî halk-ı ‘âlem bendesi
Dermiş ol şâh-ı cihânum mihrîbân-ı ‘âlemem

520.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Harîf-i meclis-i 'aşkam keder nedür bilmem
Humâr-ı bâde-i havf u hatar nedür bilmem

Hemîşe bâde-i 'aşk-ıla mest-i pür-şevkam
Elümde câm-ı safâ derd-i ser nedür bilmem
3. Makâm-ı havf u recâdan haber verür zâhid
O deñli mest-i müdâmam haber nedür bilmem

Esîr-i zülf-i dil-âvîz-i dil-rubâ oldum
Düşürdüm âfete göñlüm kader nedür bilmem
5. Hadeng-i gamzesine sînemi nişân etdüm
Beyânî tîr-i kazâdan hazer nedür bilmem

521.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ben ol rind-i cihânam 'aşkumı yâra beyân etmem
Havâle etse tîğ-ı gamzesin sırrum 'ayân etmem

Nice 'âşık denür Kays'a serini lâne etmişdür
Benem 'âşık ki murğâna serümi âşiyân etmem
3. Kapuñdan gayrıya sanma dili kul eylerem şâhâ
Koyup dergâhuñ anı bende-i her âsitân etmem

Tururken kâmet-i mevzûnuñ ey nahl-i bülend-i nâz
Suhan bâğında hergiz vasf-ı serv-i gülsitân etmem
5. Hitâm-ı nâmede etmem Beyânî yâra küstâhî
Fidâ etdügümi yolında cânum imtinân etmem

520. 92^b.

521. 68^b.

522.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zülfüñe bend et beni meftûnuñ olmak isterem
Kays-ı şûrîde-sıfat mecnûnuñ olmak isterem

Vasl-ıla şâd eyleme hicrânuña me'lûf iken
Ey gül-i nahl-i vefâ mahzûnuñ olmak isterem
3. Nakd-i cânım almada te'hîr eyle bir zamân
Rûz u şeb cânâ senüñ medyûnuñ olmak isterem

Her sehî-kad hûba mâyl olmazam ancak senüñ
Mâyil-i serv-i kad-i mevzûnuñ olmak isterem
5. Çün Beyânî istemem âzâde-i 'aşkuñ olam
Sicn-i gamda dâyimâ mescûnuñ olmak isterem

523.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gider 'aklum lebüñ reşkiyle bir katre şarâb içsem
O deñli mâye-dâram oluram mestâne âb içsem

Mey-i gül-fâmdan artuk beni mest ü harâb eyler
Ruh-ı al-ı 'arak-rîzûñ hayâli-yle gül-âb içsem
3. Şu deñli terk-i nâmûs eylesem kim bezm-i 'âlemde
Harâbâtî olup mey-hânelerde bî-hicâb içsem

Melâmîler gibi gizli kapaklı çekmesem câmı
Düşüp mey-hâne-i 'aşka be-'aşk-ı Bû Tûrâb içsem
5. Devâdan nâ-ümîdem ey tabîb el çek 'ilâcumdan
Olur zehr-i helâhil şerbet-i kand-i müzâb içsem

522. 29^a.

523. 49^b.

Beni mest eylemez bu meclisüñ sahbâ-yı gül-fâmı
Baña bir bâde olsa sâkî anı bâ-kebâb içsem

7. Ayılmak olmasa haşr olsa da mest-i müdâm olsam
Mey-i nâb-ı mahabbetden Beyânî bî-hisâb içsem

524.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çîn-i zülf-i dil-rubâda bir dem ârâm eylesem
Murğ-ı cânı bûstân-ı gamda der-dâm eylesem

Ol hümâ-pervâza salsam şâh-bâz-ı 'aşkumı
Sa'y edüp anı şikâra bir gün ikdâm eylesem

3. Râst geldükde halâs etsem seg-i sayyâddan
Mûnis etsem ol gazâl-i vahşîyi râm eylesem

Hâksâr etsem vücûdum reh-güzâr-ı yârda
Ben de bu râh-ı mahabbet içre bir nâm eylesem

5. Gamla olmazdum Beyânî bir dahı seyyâh-ı Çîn
Gönlümü âvîze-i zülf-i siyeh-fâm eylesem

525.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kâkül-i müşkînini yâruñ perîşân eylesem
Zülfinüñ her târını ser-rişte-i cân eylesem

Deyr-i dilde bir bütüñ nakş eylesem tasvîrini
Tavk-ı zer-zencîrini zünnâr-ı ruhbân eylesem

3. Zâhidi kûy-ı harâbât içre görsem pend eder
Serzenişle 'âlemi başına zindân eylesem

524. 58^b.
525. 20^b.

Gonça-i kalbi güşâde etmege bir subh-dem
Yâr-ı gül-ruhsâr-ıla ‘azm-i gülistân eylesem

5. ‘Âlemi kırdı geçürdi ey Beyânî gamzesi
Bir kul oğlu âfet-i devrâna meydân eylesem

526.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Ârif olsam cilve-gâhum ‘arş-ı Rahmân eylesem
Kudsiyân-ıla havâlisinde cevân eylesem

Dem-be-dem dôlâb-ı gerdûnuñ tokınsam çarhına
Zârî zârî inledüp eşkümler gerdân eylesem

3. Ben tesellî-yâb olup teskîn ederdüm tâbumı
Âteşümle hayme-i nüh-tâkı sûzân eylesem

Çarh-ı zâlimden hele ben de alurdum intikâm
Burc u bârûsın yıkup hâk-ile yeksân eylesem

5. Küşti-gîrâne tutuşsam pehlevân-ı çarh-ıla
Kahramânî hamle vü ceng-i Nerîmân eylesem

Top-ı âhumla Beyânî eyler-idüm ser-nigûn
Kal‘a-i heft âsumânı kal‘ u vîrân eylesem

527.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben melâmet ihtiyâr etdüm esîr-i bâdeyem
Rûz u şeb pây-ı hum-ı mey-hâneye üftâdeyem

Düşmişem kûy-ı harâbâta melâmîlerdenem
Hâk-i pây-ı mey-fürûşam câmına dil-dâdeyem

526. 20^b.

527. 54^b.

3. Her ne kim emr eylese pîr-i muğân fermân-berem
Bende-i dergâhıyam her hıdmete âmâdeyem
- Bend-i zülf-i yârdan gönü halâs etdüm hele
Şimdilik âsûdeyem ol kayddan âzâdeyem
5. ‘Aşkum ol şûha Beyânî sanma kim sûrî ola
Bilmezem hergiz zarâfet bir derûnı sâdeyem

528.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rind-i istiğnâ-perestem tâlib-i mâl olmadum
Hâne-ber-dûşam mukîm-i beyt-i âmâl olmadum
- Şem‘-i ruhsârûña çün pervâne per-sûzendeyem
‘Andelîbem nağme-perdâz-ı gül-i al olmadum
3. Âşiyân-sûz-ı temennâyam bu nahlistânda
Bir hezâram lâne-sâz-ı nahl-i ikbâl olmadum
- Dest-kûtâham erişmez mîve-i maksûda el
Nâ-murâdam bâğbân-ı bâğ-ı iclâl olmadum
5. Çıkmadı hergiz derûnumdan temennâ-yı şikâr
Kâf-ı himmetde çü ‘ankâ fâriğü’l-bâl [olmadum]
- Gerçi kim cânâ müzâb etdüm nuhâs-ı kalbümi
Pûte-i ‘aşkuñda ammâ sîm-veş kâl olmadum
7. Silk-i eyyâma Beyânî nazm ederken dürlerüm
Devr-i vârûnında çarhuñ muntazam-hâl olmadum

3b her hıdmete âmâdeyem: sanmañ beni âzâdeyem.

4a bend-i: kayd-ı.

4b âsûdeyem ol kayddan âzâdeyem: âsûde-i bend-i belâ âmâdeyem.

528. 29^b.

529.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Halk dil-şâd oldı ben mahzûn mesrûr olmadum
Cümle âbâd oldı ben vîrâne ma'mûr olmadum

Vâdî-i hicrâna düşdüm bulmadum bir reh-beri
Râh-ı târîk içre kaldum mazhar-ı nûr olmadum
3. Dûr oldum iltifâtından o şûhuñ göz göre
Herkeselutf etdi ben bî-çâre manzûr olmadum

Gam vücûdum mülkini târâc edüp kahr eyledi
Bir zamân ben böyle dest-i gamda makhûr olmadum
5. Ol kadar sıkdı sızırdı dest-i cevr-i dehrden
Bir 'asırdâ ey Beyânî böyle mağdûr olmadum

530.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Mestâne ben ol gözleri bâdâma sarıldum
Kalmadı karârüm o dil-ârâma sarıldum

Gördüm salınur nâz-ıla gülzâr-ı vefâda
Ol serv-i revân yâr-ı gül-endâma sarıldum
3. Hiss eyleyicek lutfını yâruñ bakışından
Ümmîde düşüp dâmen-i ibrâma sarıldum

Zenbûr-sıfat üşdi dile leşker-i âlâm
Tağıtmağa cem'iyetini câma sarıldum
5. Çün rişte nizâr oldı Beyânî tenüm âhır
Ol kaşı kemân âfet-i eyyâma sarıldum

529. 75^b.

530. 77^b.

531.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yakîn oldukça gördüm yâra ol deñli ba'îd oldum
Temennâyı çıkardum dilden âhır nâ-ümîd oldum

Egerçi Kays-ı şûrîde gibi yok şöhretüm ammâ
Hele 'aşk-ıla ben de bâ'is-i güft ü şenîd oldum
3. Ne mümkündür hemîşe âteş-i hicrâna sabr etmek
Tutalum kim ben ey âhen-ger-i mihnet hadîd oldum

Cefâ-yı çarh-ı bed-mihr-ile gurbet ihtiyâr etdüm
Bir özge 'âleme düşdüm gözinden nâ-bedîd oldum
5. Beyânî bir kadem refâtara tâkat kalmadı bende
Bu sahrâ-yı belâda tâb-ı 'aşk-ıla kadîd oldum

532.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu deşt-i gamda cânâ teşnelikden tâbnâk oldum
Yetiş âb-ı zülâl-i la'lüñ ihsân et helâk oldum

Çürütdüm tohm-ı ümmîdüm zemîn-i dilde hayfâ kim
Recâ-yı bûs-ı pâyuñla yoluñda gerçi hâk oldum
3. Gözi yaşlı rakîbe gördüm ol şûh iltifât eyler
Hemân bâğ-ı hevesde ser-bürîde ben de tâk oldum

Ham etdi kâmetüm bâr-ı cefâsı bî-vefâ yâruñ
Vefâdan nâ-ümîd oldum cefâdan derdnâk oldum
5. Hadeng-i gamzesin gördüm ki dilber der-kemân etmiş
Nişânı olmağ-içün karşı vardum sîne-çâk oldum

531. 57^b.

532. 67^a.

533.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hadeng-i gamze-i ser-mest-i dildâra nişân oldum
Zahım-dâr-ı ser-i nevk-i hadeng-i cân-sitân oldum

Nizâr oldum muhassal ol kemân-ebrû hayâliyle
Hilâl-i âsumân-âsâ müşârun bi'l-benân oldum
3. N'ola bir tûde-i hâkister olsa kubbe-i gerdûn
Bir âh etdüm gelû-yı cândan âteş-feşân oldum

Demiş meclisde germ olup o mihr-i 'âlem-efrûzum
Vefâlar eyledüm 'âşıklaruma mihrîbân oldum
5. Beyânî bâr-ı cevrin dilberüñ kaldum tahammülden
Fu'âda kalmadı kuvvet za'îf ü nâ-tüvân oldum

534.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Gördüm ol serv-kadi kaddine hayrân oldum
Sarılıp dâmenine 'âşık-ı pîçân oldum

Göriccek şîve-i refâtârını oldum mâyıl
Hâsılı fâhte-i serv-i hırâmân oldum
3. Su gibi nakd-i sirişküm yolına sarf etdüm
Harcanup mâmeleküm bî-ser ü sâmân oldum

Nice mümkün baña cem'iyet-i hâtır bir dem
Fikr-i sevdâ-yı mahabbetle perîşân oldum
5. Düşdüm endîşe-i zülfine Beyânî âhır
Kays-ı şûrîde gibi silsile-cünbân oldum

533. 27^a.

534. 101^b.

535.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Dildârı görüp 'aşka giriftâr olayazdum
Pervâne-i şem'-i ruh-ı dildâr olayazdum

Bîmârî-i gam neydügin idrâk edemezken
Zülfeyni görüp 'âşık-ı bîmâr ola[yazdum]
3. Bîhûde kıyâs eyler iken bülbül-i zârı
Gördüm o güli bülbül-i gülzâr olayazdum

Ser-dâde yelüp koynına girmek hevesiyle
Bir serv-kade fâhte-i zâr olayazdum
5. Âzâde iken kaddi gibi bâğ-ı hevesde
Ol serv-i ser-efrâza hevâ-dâr olayazdum

Az kaldı düşem sâye-sıfat yollara cânâ
Mecnûnuñ olup 'aşka sezâ-vâr olayazdum
7. Gördüm ki eder nâz-ıla refât Beyânî
Üftâde olup hâk-i reh-i yâr olayazdum

536.

Hezec: *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Güzâr etmekle cânâ cûy-ı 'aşkı eşk-i gül-gûnum
Ser-â-ser cismini hınnâladı bu çeşm-i pür-hûnum

Başumda mûy-ı jülidemle görse ol saçı Leylî
Tebessüm-rîz olup der miydi baña işte Mecnûnum
3. Demiş ol şâh-ı hüsn erbâb-ı 'aşka 'arz edüp rûyın
Görürsüz hâlûñüz bir gün çıkar hatt-ı hümayûnum

535. 88^a.

536. 85^b.

Reh-i ‘aşkuñda cânâ çekdügüm âlâmı bilmezsin
Demezsin söyle bir bir derdüñ ey şûrîde mahzûnum

5. Felek şimdi Beyânî ‘aksine devr etse gam çekme
Gelür bir gün döner kutb-ı murâdum üzre gerdûnum

537.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest olup olsam ‘aceb mi pâ-y-mâlûñ döstum
Neş’e-dâr etdi beni câm-ı visâlûñ döstum

Mest-i sahbâ-yı tecellî eyledi ben zerreyi
Pertev-i hurşîd-i pür-tâb-ı cemâlûñ döstum
3. ‘Âlem-i gayb ü şehâdetde seni fikr eylerem
Câ-nişîn-i sînedür şâh-ı hayâlûñ döstum

Râh-ı ‘aşkuñdan ne mümkin bir kadem bîrûn olam
Tîğ-zendür gamze âteşdür celâlûñ döstum
5. Kâkülûñ gerçi ser-âmeddür dil-âşûb olmada
Fitnede bir dânedür ammâ ki hâlûñ döstum

Nice zinde etmesün Hızr-ıla ‘İsâyı lebüñ
Mürdeler ihyâ eder âb-ı zülâlûñ döstum
7. Yakdı eczâ’-i vücûdın ‘âşıkuñ bülbül gibi
Âteşin ruhsâre-i gül-berg-i aluñ döstum

Deşt-peymâ-yı cünûn olmak murâdum Kays-veş
İsterem her dem olam şûrîde-hâlûñ döstum
9. Bahr-ı tab‘ını Beyânî’nüñ dürer-bâr eyledi
Hokka-i la‘lûñdeki nazm-ı le’âlûñ döstum

538.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bâğ-ı 'aşk-ı dil-rubâda kaddümi tâk eyledüm
'Aşka düşdüm cismümi âlûde-i hâk eyledüm

Bir hilâl-ebrû gamıyla kâmetüm etdüm kemân
Tîr-i âhum menzilin sahrâ-yı eflâk eyledüm
3. Eşk-i germüm şöyle rîzân eyledüm hâk üzre kim
Kubbe-i gerdûnı çün germâbe nemnâk eyledüm

Zer küleh başında dûşında bir elmâsî teber
Dûd-ı âteş-zâd-ı âhum peyk-i çâlâk eyledüm
5. Çîn edüp ebrûsını etmiş hadengin der-kemân
Tîr-i yâra karşı vardum kasdın idrâk eyledüm

Etmege vâdî-i 'işretde safâ murğın şikâr
Elde câm-ı bâdeyi şeh-bâz-ı bî-bâk eyledüm
7. Tîğını der-kâr eder gördüm Beyânî gamzesi
Pâyına düşdüm o şûhuñ sînemi çâk eyledüm

539.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Deyr-i dilde bir büt-i ra'nâyı mihmân eyledüm
Cânumı bismil-geh-i 'aşkında kurbân eyledüm

Dağ-ı serle tâbnâk etdüm vücûdum 'âlemin
Kulle-i kûh-ı belâyı hâveristân eyledüm
3. Âteşüm bir mertebe eflâke te'sîr etdi-kim
Tâbe-i pür-tâb çarhı mihri pingân eyledüm

538. 7^b.
539. 20^b.

Dûd-ı âhum çün sehâb eflâki düpdüz kapladı
‘Arsa-i pehnâ-yı çarhı sünbülistân eyledüm

5. Bî-karâram gördüm ârâm eylemem bir hâl-ile
‘Âkıbet ‘azm-i tarîk-ı kûy-ı cânân eyledüm

Elleşüp cânâ tutuşmak istedüm ağıâr-ıla
Küştigîrâne soyundum ‘azm-i meydân eyledüm

7. Nazm-ı rengîni Beyânî vâsf-ı la‘l-i yârda
Gevher-i pâkîze-i iklîl-i hakan eyledüm

540.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kendümi şöhret-şi‘âr-ı ‘aşk-ı cânân eyledüm
‘Aşkumı ol gonçaya dillerde destân eyledüm

Gönlümi deşt-i hevâsında ben ol Leylî-veşüñ
Şeb-külâh-ı âh-ıla Kays-ı şütürbân eyledüm

3. Reşk-sâz-ı çarh olup girdüm semâ‘a şevk-ıla
Cezbe-i ‘aşkıyla meczûbâne devrân [eyledüm]

Târ-mâr etdüdüñ efkâr-ı dil-i âşiftemi
‘Aklumı zülfüñ gibi cânâ perîşân eyledüm

5. Mübtelâ-yı derd-i ‘aşk oldum Beyânî çün sabâ
Gülsitân-ı ‘aşkda âheste cevlân eyledüm

541.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir zamân esrâr-ı gamla vâlih ü hayrân idüm
Hân-kâh-ı ‘aşkda abdâl-ı dervîşân idüm

5b kûy: beyt.

7b hakan: sultân.

540. 27^b.

541. 73^b.

Mest-i lâ-ya 'kil idüm câm-ı şarâb-ı 'aşk-ıla
Cilve-gâh-ı dil-rubâda hâk-ile yeksân idüm

3. 'Aşk bünyâdı konılmazdan mukaddem 'âleme
Şâh-ı 'aşkuñ dergehinde bende-i fermân idüm

Eşk-i çeşmümle sular dum âsitân-ı dilberi
Dergehinde bende-i cârû-keş-i meydân idüm

5. Olmamışdı Kays-ı şûrîde dahı sahrâ-neverd
Deşt-i gamda ben hevâ-yı 'aşk-ıla pûyân idüm

Kays-ı şeydâ olmamışdı Leylî'nüñ âvâresi
Ben o Leylî'nüñ ser-i kûyında ser-gerdân idüm

7. Şem' -ile pervâne hem-sûz olmamışlardı dahı
Şevk-ıla pervâne-i şem' -i ruh-ı cânân idüm

Bülbül ü gülden yoğ-iken bâğ-ı 'âlemde nişân
Gülsitân-ı 'aşkda ben bülbül-i nâlân idüm

9. Bâde-i 'aşk-ıla eylerdüm Beyânî def' -i gam
Hâr u hâşâk-i derûna âteş-i sûzân idüm

542.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol zamân kim bülbül-i gülzâr-ı hüsn ü ân idüm
'Aşk-ıla pervâne-i şem' -i ruh-ı cânân idüm

Hâmil-i esrâr-ı 'aşk-ı yâr idüm ben bir zamân
Karşusunda ol perînüñ vâlih ü hayrân idüm

3. 'Aşk-ıla bir mertebe germiyyet etmişdüm ki ben
Hâr u hâşâk-i sivâya âteş-i sûzân idüm

Olmamışdı Kays-ı şeydâ deşt-peymâ-yı cünûn
Cezbe-i 'aşkuñla cânâ bâdiye-pûyân idüm

5. Göñline sevdâ-yı zülfüñ düşmemişken herkesüñ
Ben Beyânî-veş ser-i kûyuñda ser-gerdân idüm

543.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Gördüm cemâl-i dilberi işte güzel dedüm
Bakdum o çeşm ü deste ne a'lâ göz el dedüm

Ruhsârı vasfını kalem-i zer-nigâr-ıla
Eyvân-ı hüsne yazmağa rengîn gazel dedüm
3. Varmak nedendi tîğına karşı dil-i figâr
Etsün ko çâk çâk anı gamze mahal dedüm

Seyr eyledükde hançer-i zehr-âbı tîğını
Ol şeh-levend-i nâza kimüñ bu 'amel dedüm
5. Gördüm Beyânî kâküline ibtilâsını
Bî-çâre 'âşika bu ne tûl-i emel dedüm

544.

Hezec: *Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Cânânı göñül yâr-ı vefâ-dâr ola derdüm
Hengâm-ı cünûnumda baña yâr ola derdüm

Künc-i gam u mihnetde o yâr olmadı hem-dem
Çün nâle anı mûnis u gam-h^vâr ola derdüm
3. Şâyeste-i lutf olmadı erbâb-ı mahabbet
Her biri anuñ lutf sezâ-vâr ola derdüm

Ser-keşlik edüp olmadı mâyil dil-i zâra
Ol serv-i ser-efrâzı hevâ-dâr ola derdüm

543. 86^b.

544. 88^a.

5. Pervâne-sıfat dilde süveydâyı Beyânî
Sûzende-per-i âteş-i ruhsâr ola derdüm

545.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ebrûña bakup gamze-i fettânuña düşdüm
Geh tîğa vü geh hançer-i bürrânuña düşdüm

Ürkütme ben üftâde-dili cilve-gehüñden
Bir fâhteyem serv-i hırâmânuña düşdüm
3. Pây-mâlûñ olam ister-idüm reh-güzerüñde
Çün sâye ne çâre edeyüm yanuña düşdüm

Bir gerd-i nesîm-âver-i hâk-i reh-i 'aşkam
Ref' etme beni gûşe-i dâmânuña düşdüm
5. Âvîze idüm zülf-i siyeh-kâruña ammâ
Bî-tâbuñ olup çâh-ı zenahdânuña düşdüm

Men' etme beni seyr edeyüm kûzah-ı aluñ
Şeb-nem gibi cânâ gül-i handânuña düşdüm
7. Mânend-i Beyânî hele ben bâğ-ı hevesde
'Aklum tağıdup zülf-i perîşânuña düşdüm

546.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ebrûña bakup gamze-i efsûn-gere düşdüm
Geh tîğa vü geh pâdişehüm hançere düşdüm

Bir mertebe etdi ki perîşân gam-ı zülfüñ
Cem' edemedüm 'aklumı sevdâlara düşdüm

545. 50^a.

546. 50^b.

3. Kûyında vücûdum n'ola hâk eylemedümse
Çün sâye hele cilve-geh-i dilbere düşdüm
- Havf eyleyerek kûyına yâruñ sefer etdüm
Râh-ı hatar-ı 'aşkda bîm-i sere düşdüm
5. Meyl eyledüm ol ruhları gül-gûna Beyânî
Şeb-nem gibi berg-i gül-i nâzüktere düşdüm

547.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kenâr-ı cûda bir serv-i revânı der-kinâr etdüm
Akıtdum ayağına eşk-i çeşmüm cûy-bâr etdüm
- Enînüm zârî zârî çarhını gerdûnuñ inletdi
Bir âh etdüm ki dólâb-ı sipihri bî-karâr [etdüm]
3. 'Urûc etdürdüm âhır bâd-ı âhum eyledüm der-kâr
Burûc-ı âsumânı âsiyâb-ı rûzgâr etdüm
- Havâle eyledüm nâr-ı dil-i pür-sûzum eflâke
Şihâbın şu'le-i cevvalê vü necmin şerâr etdüm
5. Semend-i hüzn-ile tozlar kopardum 'arsa-i gamda
Zemîni tûtiyâ-reng âsumânı pür-ğubâr etdüm
- Metâ'-ı sabrumı yağma ederler gördüm âhır-kâr
Harâmî leşker-i cerrâr-ı gamla kârzâr etdüm
7. Nesîmüñ sünbül-i bâğı perîşân etdügin gördüm
Beyânî kâkül-i dildârı ben de târ-mâr etdüm

547. 17^a.

1a Kenâr-ı cûda: Reh-i gülşende.

548.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül gül eyle ruhlaruñ çek câm-ı gül-gûnı begüm
‘Andelîb et ‘âşık-ı şeydâ vü meftûnı begüm

‘Azm-i gülzâr eyle ‘arz et ‘ârızuñ verd-i tere
Gonçanuñ olsun güşâde kalb-i pür-hûnı begüm
3. Verd-i ruhsâruñ ‘arak-rîz eyle tâb-ı bâdeden
İmtizâc etdür gül-âb-ıla gül-efsûnı begüm

‘Âşıkâ göster tecellî-gâhda dîdâruñı
Gül gibi mesrûr u dil-şâd eyle mahzûnı begüm
5. Salma zindâna havâle etme lutf et gamzeñi
Etme rencîde dil-i bî-tâb u medyûnı begüm

Tağıdup ‘aklın perîşân-hâtır etme ‘âşıkı
Zülf-i pîç-â-pîçüñüñ gel etme mecnûnı begüm
7. Kâkülüñ besdür Beyânî’yi giriftâr etmege
Câdû-yı çeşmüñ ne lâzım sihr ü efsûnı begüm

549.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yoluña ölmege ‘azm eylemişem pâdişehüm
Has u hâşâk-i nedâmet olamaz sedd-i rehüm

Nice üftâde-i çâh-ı zekanuñ olmayayum
Mâye-i nakd-i hayâtumdur o billûr çehüm
3. N’ola bu ‘arsada ben de hüner ızhâr etsem
Fâris-i ‘aşkam u meydân-ı belâ cilve-gehüm

548. 28^a.

549. 46^a.

Gâh artmakta gehî ölçmede kim mâh-ı felek
Tâb-bahş olmada her şeb benüm ammâ ki mehüm

5. Nev-bahâr oldı Beyânî demidür lâle-sıfat
Âşikâr eyleyeyüm sînedede dağ-ı siyehüm

550.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ülü mefâ'ülü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Sûzende ola şevk-ıla kandîl-i hayâlüm
Zer-târ-ı şu'â'-ı hûr olur silk-i le'âlüm

Târ-ı siyeh-i kâküline nazm ede dilber
Evsâf-ı cemîlindedeki dürr-i makâlüm
3. Ben mâlik-i dârât-ı Cem'em bir gün olur kim
Dünyâyı tutar kevkebe-i câh u celâlüm

Zulmet-kede eyler bu cihâmı bürüdükçe
Dûd-ı siyeh-i âh-ı dil-i şâl-misâlüm
5. Mânend-i Beyânî baña cânâ kerem eyle
Öldür beni tâ düşmeye boynuña vebâlüm

551.

Remel: *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -

1. Niçe bir halka tevessül edelüm
Gelün Allâha tevekkül edelüm

Herkesede etmeyelüm meskeneti
Yâr eşiginde tezellül edelüm
3. Görelüm söz yeri var mı cânâ
Bahs-i hüsnünde te'emmül edelüm

550. 65^b.

551. 86^b.

Mushaf-ı rûyuña yüzler sürelüm
Andan ey mâh tefe’’ül edelüm

5. Bezm-i dildâra Beyânî varalum
Gayra ammâ ki ta‘allül edelüm

552.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nev-bahâr oldı gelün ‘azm-i gülistân edelüm
Dil-i nâ-şâdumuzı gül gibi handân edelüm

Tâb-ı hurşîd-i safâdan seherî gülşende
Açılıp gonça-sıfat çâk-i girîbân [edelüm]
3. Görelüm bâde-i gül-fâmı çemen bezminde
Çekelüm câm-ı meyi na‘ra-i mestân edelüm

Subh-dem diñleyelüm zemzeme-i murğânı
Nağamât eyleyelüm biz dahı efgân edelüm
5. Bezmi tertîb edelüm sâye-i nahl-i gülde
Câm-ı zerrîn-i güli mihr-i dırahşân edelüm

Harem-i kasr-ı safâda kuralum meclisümüz
Elümüzde kadehi la‘l-i Bedahşân edelüm
7. Olalum sîlî-zen-i çihre-i câm-ı sahbâ
Dest-i hûn-pâşumuzı pençe-i mercân edelüm

Pâye pâye çikalum süllem-i kasr-ı şevka
Câm-ı leb-rîz-i neşât-âveri gerdân edelüm
9. ‘Ukde-i silk-i hayâl-i dili hall eyleyelüm
Hâme-i nazmı Beyânî dürer-efşân edelüm

553.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++ -- / +- +- / ++ -

1. Eşk-i gül-gûnumuz revân edelüm
Sînemüz reşk-i gülsitân edelüm

Turalum karşı ey kemân-ebrû
Tîrûñe sînemüz nişân edelüm
3. Sen gül-i hüsnüñ 'andelîbi olup
Şevk-ıla subh-dem fiğân edelüm

Salalum bahr-ı 'aşka fülk-i dili
Câme-i şevkı bâd-bân edelüm
5. Çekelüm câm-ı 'aşkuñı cânâ
Mest olup râzumuz 'ayân edelüm

Nüşa-i câmı sâkiyâ görelüm
Hall edüp müşkilin beyân edelüm
7. Düşelüm ey Beyânî mey-kedeye
Dil-i mahzûnı şâdmân edelüm

554.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. 'İd oldı gelüñüz bâde-i nâbı görelüm
Hum-ı mey-hânedede ol la'l-i müzâbı görelüm

Sâha-i mey-kedeyi kân-ı Bedahşân edelüm
Saçalum cür'aları âl şarâbı görelüm
3. Nüşa-i câmı tettebbu' edelüm rindâna
Hall içün müşkilümüz fasl-ı hatâyı görelüm

553. 63^b.554. 20^b.

Nic'olur meclis-i rindânı temâşâ edelüm
Bezmi seyr eyleyelüm 'âlem-i âbı görelüm

5. Sehdür câm-ıla sahbâyı tedârük etmek
Bezme evvel hele nukl ile kebâbı görelüm

Çözdürüp kâkülini dilbere raks etdürelüm
Açılıp gülleri rûyında gül-âbı görelüm

7. Şeb-i 'işretde Beyânî nice pertev-zen olur
Cem gibi biz dahı câm-ı meh-i tâbı görelüm

555.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++ -- / +- +- / +- -

1. Gele ey 'aşka mübtelâ gönlüm
Beste-i zülf-i dil-rubâ gönlüm
Koya sevdâyı gezme bihûde
Olma dîvâne bî-nevâ gönlüm
3. Levh-i hâtırda eyle meşk-ı sükûn
Niçe bir sende bu hevâ gönlüm
Dem-be-dem âh-ı sûznâk etme
Baña gel eyleme cefâ gönlüm
5. Ne bu sûziş Beyânî-veş sende
Tâ-be-key 'aşka ibtilâ gönlüm

556.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Îmâret eyle cânâ bir yıkılmış hânedür gönlüm
Koma şöyle katı çokdan yatur vîrânedür gönlüm

555. 46^a.

556. 94^b.

Hayâl-i la‘l-i nâbuñla n’ola cûş u hurûş etsem
Hemîşe bâde-i ‘aşkuñla pür peymânedür göñlüm

3. Ham-ender-ham o zülf-i tâb-dâra iştiyâkından
Vücûdın şerha şerha eylemişdür şânedür göñlüm

Niyâzın hadden efzûn eylese ma‘zûr ola cânâ
Şarâb-ı ‘aşkuñ ile rûz u şeb mestânedür göñlüm

5. Der ü dîvârı tasvîr-i sanemlerle musavverdür
Beyânî deyr-i Mânî’den bedel büt-hânedür göñlüm

557.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kaddümi bir şûhuñ ebrûsı kemân etdi benüm
Sînemi tîr-i nigâhına nişân etdi benüm

Gamze-i Tâtâr’ı târâc eyledi dil kişverin
Hânedân-ı mülkümi bî-hânumân etdi benüm

3. Dağlar yakdı dil-i pür-sûz u âteşnâküme
Her bün-i mûyumı serde dûdmân etdi benüm

Şöhret-i efzûnî-i hüsni o Yûsuf-tal‘atuñ
‘Aşkumı halk-ı cihâna dâsitân etdi benüm

5. Dûd-âlûd âteş-i gam yakdı âfet başuma
Şeb-külehle âhumı peyk-i devân etdi benüm

Zîr-i zülfinde nihân etdi cemâlin ol perî
Çeşmümi ser-çeşme-i âb-ı revân etdi benüm

7. Câm-ı la‘linüñ Beyânî keyfi ol ‘İsî-demüñ
Tab‘-ı sâhir-pîşemi mu‘ciz-beyân etdi benüm

558.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir hümâ-yı lâ-mekânam âşiyânım yok benüm
Sidre-pervâzam bu kevn içre mekânım yok benüm

Bir zamân âsâyış etmem 'âlem-i nâsûtta
Lâ-mekân-seyrem mekân-ıla zamânım yok benüm
3. Cevher-i rûham ne görmüş var ne bilmiş var beni
Halk-ıla kem-hıltayam nâm ü nişânım yok benüm

Ehl-i hâlem ehl-i dil añlar zebânım sırrını
Sâde-dil eşhâs-ıla hergiz lisânım yok benüm
5. Derdümi bir bir Beyânî yâra i'lâm etmege
Peyk-i âhum gibi sanmañ tercemânım yok benüm

559.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Görmeyelden rûy dil ol gül-'izârımdan benüm
Kan akar turmaz bu çeşm-i eşk-bârımdan benüm

Yârı bîdâr etmedi h^vâb-ı teğâfülden 'aceb
Halk bîdâr olmuş iken âh u zârımdan benüm
3. Kabrüm üzre sanmañuz nahl-i gül-i şâdî biter
Nahl-i mâtemdür biten hâk-i mezârımdan benüm

Seng-i cevri-ile şikest etme zücâc-ı kalbümü
Âhumı alma hazer kıl inkisârımdan benüm
5. Su gibi pâyına her serv-i revânuñ yüz sürer
'Âcizem meyl-i dil-i bî-ihyârımdan benüm

558. 43^b.

559. 84^b.

3a nahl: bîd.

Bu ne derd olsun yakam her dilber için tâze dağ
Olmışam bîzâr cism-i dağ-dârumdan benüm

7. Eyledüm bir bir Beyânî zîver-i silk-i niyâz
Dürr-i eşküm sanma düşdi i'tibârumdan benüm

560.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ayır düşmekle o şûh-ı şîve-kârumdan benüm
Kan akar bu dîde-i gevher-nisârumdan benüm

Kabrum üzre sanmañuz nahl-i gül-i vuslat biter
Bîd-i hasretdür biten hâk-i mezârumdan benüm
3. İnkisârum korkarın te'sîr eder bir gün saña
İhtirâz et nev-cüvânüm inkisârumdan benüm

Gördüğü her ruhları şem'üñ olur pervânesi
Dôstlar yandım dil-i bî-ihdiyârümdan benüm
5. Ben degül ancak Beyânî nâleden bîzâr olan
Halk-ı 'âlem oldı bîzâr âh ü zârümdan benüm

561.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Deşt-peymâyam cünûnum i'tiyâdumdur benüm
Kays-veş tahsîl-i nâm etmek murâdumdur benüm

Serv-i bâlâter gibi böyle ser-efrâz olduğum
Bir sehî-kad dergehine istinâdumdur benüm
3. Şeb-çerâğ-ı meclis-i rûhâniyân olsa n'ola
Tâb-bahş-ı bezm-i gam dağ-ı fu'âdumdur benüm

560. 84^b.

1a şûh: yâr.

4b Dôstlar: Âh kim.

561. 55^b.

Feyz-yâb-1 bâde-i câm-1 mahabbet olduğum
Dâyimâ pîrân-1 ‘aşka inkıyâdumdur benüm

5. Tîğ-1 gamzeñ gibi olmaz ‘aşka rûşen tarîk
Gösterür ser-menzili râh-1 sedâdumdur benüm

Râh-1 ‘aşkuñda senüñ düşkünlüğüm ey bî-vefâ
Bilmeyüp dest-i vefâña i‘timâdumdur benüm

7. ‘Aşk-ıla şöret-pezîr olsam ‘aceb mi ben dahı
Bir müsemâyam Beyânî ‘aşk adumdur benüm

562.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dağlar gül gülsitân cism-i nizârumdur benüm
Şerhalar serv ü sirişküm cûy-bârumdur benüm

Sahn-1 sînem lâlezâr u eşk-i çeşmüm cûy-bâr
Gülsitân-1 ‘aşk kalb-i dağ-dârumdur benüm

3. Gonça-i gülzâr-1 mihnet dağ-1 pür-hûn-1 derûn
Murğ-1 cânım ‘andelîb-i nâle-kârumdur benüm

Hûn-1 dil sahbâ enîsüm derd ü nâle hem-demüm
Bezm-i gamda sâz u sözüüm âh u zârumdur benüm

5. Tuhfe-i bâğ-1 hayâlümdür Beyânî gül gibi
İşbu şi‘r-i dil-pezîrüm yâdigârumdur benüm

563.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlümi şâd eyleyen ol gül-‘izârumdur benüm
Bâ‘is-i şevkum o şûh-1 şîve-kârumdur benüm

562. 84^b.

563. 84^b.

Sîne-çâk etdi beni âh-ı hazînüm gül gibi
Râhat-ı cânım nesîm-i nev-bahârumdur benüm

3. Zulmet-i peyğûle-i gamdan halâs eyler beni
Câm-ı bâde şeb-çerâğ-ı şu‘le-dârumdur benüm
- Güç gelür kûy-ı harâbâtı baña terk eylemek
Tâ ezelden meskenüm dâr u diyârumdur benüm
5. N’ola yüz sürsem Beyânî mey-fürûşuñ pâyına
Mürşidüm cânım efendim ihtiyârumdur benüm

564.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câm-ı ‘aşk-ı yâr her dem şevk-dâdemdür benüm
Kışver-i cân u dile âteş-nihâdemdür benüm
- Zülfini gördi ki dilber rûyma düşmiş dedi
Bâ‘is-i âşûb u fitne bir fütâdemdür benüm
3. Gayrılarla bendelikde gerçi yeksânâml velî
Dergehüñ cârû-keşi olmak ziyâdemdür benüm
- Şöyle meşkum var kemân ebrûña ki kavs-i kuzah
Dest-i pür-zûrumda cânâ bir kepâdemdür benüm
5. Câm-ı nazmumdur Beyânî devr eden el[den] ele
Neş’e-dâr eden cihâmı nazm-ı sâdemdür benüm

565.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz bigânelerle semtüm ülfetdür benüm
Pûye-gâhum Kays-veş vâdî-i vahşetdür benüm

564. 55^b.
565. 12^b.

Çekmeyince câm-ı la‘lûñ sâkiyâ mest olduğum
Bezm-i ‘âlemde cünûnumdan ‘alâmetdür benüm

3. Cünbiş-i tâbı ne mümkün bâr-ı cevruñ çekmede
Yohsa cânâ çekdüğüm her bâr gayretdür benüm
- Râhib-i deyrem miyâna dâyimâ bend etdüğüm
Bir sanem ‘aşkıyla zünnâr-ı mahabbetdür benüm
5. Zâhid-i pâk-i ‘tikâdam yok ‘akîdemde fesâd
Ehl-i ‘aşkam mezhebüm nehc-i hidâyetdür benüm
- Hâk-ile yeksân eder a‘dâyı çün pess-i cibâl
Bâd-ı âhum sarsar-ı rûz-ı kıyâmetdür benüm
7. Bir bilür yokdur Beyânî hey’et ü mâhiyyetüm
Turfe-şahsam hilkatüm bir özge hikmetdür benüm

566.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Şâh-ı ‘aşkam gam cenâbumda fütâde çâkerüm
Âsitânümde melâmet ser-nihâde serverüm
- Pâdişâham taht-gâhum şehr-i mihnetdür benüm
Râyetüm âh-ı cihân-sûzum belâlar leşkerüm
3. Câm-ı zerrîn-i mahabbet meclisümde devr eder
Sâkî-i bezmüm Cem ü Husrev gulâm-ı kemterüm
- Dûdmân-ı ehl-i derdem gam ocaklıkdur baña
Cevher-ile n’ola yeksân tutsalar hâkisterüm
5. N’ola pervâz eylesem mânend-i murğ-ı lâne-sûz
Şerha-i bâzûlarumdur uçmağa bâl ü perüm
- Tâyir-i kuds-âşiyânam hâkde etmem karâr
Târem-i çarh-ı mu‘allâda mu‘ayyendür yerüm

7. Ben nice meşhûr-ı ‘âlemsem Beyânî ‘aşk-ıla
Hüsni bî-hem-tâ-y-ıla meşhûr o deñli dilberüm

567.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ol dem ki eder nâz-ıla cânân tebessüm
Etdi sanuram gonça-i handân tebessüm

Leb-rîz olıcak bâde-i gül-fâm-ıla cânâ
Destüñde eder câm-ı dırâhşân tebessüm
3. Ezhâr-ı çemen gibi güşâde-dil olurduk
Eyyâm-ı bahâr etse cüvânân tebessüm

Aldanma firîb-i güle ey bülbül-i nâlân
Pür-âteş olur eylese bir ân tebessüm
5. Şemşîr-i cefâ zahmı oñulmaz eder ey dil
Çün zahm-ı ser-i hançer-i bürrân tebbessüm

Ağyâr-ıla görmüş seni cânâ gazabından
Ağlarken eder ‘âşık-ı nâlân tebessüm
7. Dersin ki Beyânî’ye n’içün şâd degülsin
Mümkin mi ede kâleb-i bî-cân tebessüm

568.

Remel: *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i gamda ‘aşkdur sahbâ-yı nâb-ı bî-ğışum
Kays-ı şeydâdur bu meclisde benüm dürdî-keşüm

Gülsitân-ı mihnetem ben berg ü bârum nâledür
Nev-şüküfte gonçadur dağ-ı dil-i pür-âteşüm

567. 48^a.

568. 3^a.

3. Bağrumuñ yağın eritmişken cefâ-yı rûzgâr
Çekdüğüm âlâmdan gâfil dahı ol meh-veşüm

Der imiş garrâlanup dünyâ ma‘ârif ehline
Bir nigâram ki edânîdür hemîşe oynaşum

5. Eşk-i çeşmümdür Beyânî kulzüm-i zehhâr-ı ‘aşk
Kâse-i ser zevrak ol deryâda lengerdür kaşum

569.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mahrem-i ‘aşk olmayan bilmez benüm mâhiyyetüm
‘Âşık-ı şûrîde-meşrebdür bilen haysiyyetüm

Sâde-dildür añlamaz keyfiyyetüm hüşyâr olan
Mest-i câm-ı ‘aşk olandur derk eden keyfiyyetüm

3. Bezm-i meyde hem-demüm erbâb-ı dildür dâyimâ
Sâkiyâ yokdur behâyim-tab‘-ıla ünsiyyetüm

Meclisümde söylenen esrâr-ı hikmetdür benüm
Ben Felâtûn-hikmetem ‘irfân-ıla cem‘iyyetüm

5. Künc-i gamda hem-nişînümdür Beyânî ‘aşk-ı yâr
Vardur ol âteş-i sûzân-ıla germiyyetüm

570.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz âzürde-i hâruz cefâmuz var bizüm
Gül gibi mesrûr u dil-şâduz safâmuz var bizüm

N’ola dünyâyı seyâhatsüz temâşâ eylesek
Dil gibi âyîne-i ‘âlem-nümâmuz var bizüm

569. 54^b.
570. 89^a.

3. Bulmuşuz ‘aynü’l-hayâtı zîr-i zülf-i yârda
Zindeyüz mânend-i Hızır âb-ı bekâmuz var bizüm
- Gül gibi gülşende câm-ı zer-nigârı n’eylerüz
La’l-i dilber gibi câm-ı dil-güşâmuz var bizüm
5. Vâsf-ı ruhsârında dildârûñ Beyânî gül gibi
Bülbüli şeydâ eder rengîn edâmuz var bizüm

[NÛN]

571.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir hilâl-ebrû gamıyla kâmetüm oldı kemân
Mâh-ı nev kavs-i kuzah cism-i nizârumdan nişân
- Bî-ser ü sâ mân abdâl-ı cihân gerd eyledi
N’ola olsa hân-kâh-ı ‘aşkda bî-hânumân
3. Bezm-i gamda dağ yakdı sîne-i sûzânuma
Eyledi dînâr-ı gamla ben fakîri kâm-rân
- Gönlümüz şâh-ı hayâli n’ola teşrîf eylese
Ol şeh-i eşheb-süvârûñ tahtıdur bî-imtinân
5. Herkesi gördüm Beyânî ‘arz-ı kâlâ eyledi
Ben de etdüm varumı yolında yârûñ der-miyân

572.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Berg-i gül-i ra‘nâ-yı hüsündür ruh-ı cânân
Gîsûları tarafında anuñ sünbül ü reyhan

571. 5^b.

4b eşheb: edhem.

572. 16^b.

Gülzâr-ı tecellîde çü gül şâd ola dilber
‘Uşşâkuñ eder her birini bülbül-i nâlân

3. Dilber ki tebessüm ede hengâm-ı safâda
Olur dehen-i nâzüki bir gonça-i handân

Mihrâb-ı sanem-hânedür ol tâka-i ebrû
Nâkûs-zen-i deyr-i belâdur dil-i ruhbân
5. Fettân-ı cihân olduğı zâhir mi degüldür
Ser-tâ-be-kadem fitnedür ol âfet-i devrân

Feryâd ederüz gamze-i ser-mesti elinden
Urdı dil-i sad-pâremüze hançer-i bürrân
7. Hall eyleme cânâ girih-i zülfüñi yohsa
Pâ-mâlûñ eder dilleri ol zülf-i perîşân

Gülşende çözüp kâkülüñi şîveler etme
Üftâdeleri eyleme gel hâk-ile yeksân
9. Mu‘ciz-dem o nazzâm-ı cihânam ki Beyânî
Dîl-dâde-i feyz-ı suhanum nâdire-gûyân

573.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Garaz ‘arz-ı temennâdur o şâha bende olmakdan
Gubâr-ı hâk-i râhıdur murâd efgende olmakdan

N’ola güldürmez-ise çarh-ı dîn-perver bu meclisde
Safâdur ağlamak bîhûde ey dil hande [olmakdan]
3. Vücûdı bunda iksîr eylemezseñ hâl müşkildür
Hudâ hıfz eylesün hâk içre cismüñ kende [olmakdan]

7b Pâ-mâlûñ: Mecnûn eder; dilleri: ‘âşıkları.

8a Gülşende: Meclisde; şîveler: cilveler.

573. 53^a.

Dil-i pür-tâba yak dağ-ı gamı ey ‘âşık-ı şeydâ
Derûn-ı dilde olmak yegdür el-hak tende olmakdan

5. Libâs-ı nevle ‘arz eyle hemîşe şâhid-i nazmuñ
Cedîd olmak Beyânî câme yegdür jende olmakdan

Hemîşe şevkum ızhâr eylemekdür ey gül-i ra‘nâ
Murâdum meclisüñde bülbül-i gûyende olmakdan

7. Kılın burnuña bir gün geçürürler çengüñ[üñ] mutrıb
Ferâgat eyle gel müstağfir ol sâzende olmakdan

574.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ kesb etdi dilber meskenetle iltiyâmumdan
Güşâde oldı ol gonça tevâzu‘la selâmumdan

Demiş ol gonça-fem ‘azm eyler-idüm gülşene gâhî
Ta‘allüm etmese gonça tebessüm ibtisâmumdan
3. Ne sünbüldür ki zülfüñ etsem istişmâm anı cânâ
Çü mûy-ı müşk gitmez haşra dek bûyı meşâmumdan

Yanup yakılmağı hengâm-ı şeb çün şem‘ ü pervâne
Temennâ eylerem çokdan Hudâ-yı lâ-yenâmumdan
5. Der imiş pîr-i mey-hâne o deñli feyz-bahşam kim
Olur mest-i melâmet nûş eden sahbâyı câmumdan

Ben ol rind-i harâbâtam ki sahn-ı gülşen-i ‘âlem
Olur kân-ı Bedahşân cür‘a-i câm-ı müdâmumdan
7. Mesîhâ-veş Beyânî ben o mu‘ciz-gû belîğam kim
Hayât-ı nev bulur erbâb-ı dil rûh-ı kelâmumdan

575.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dehânuñ niçe bir çün gonça açılmaz hicâbından
Dürer-bâr ol ki ol gonça bürûz etsün nikâbından

Cemâlûñ seyrine mâni' olur zülf-i siyeh-fâmuñ
O mihr-i 'âlem-ârânuñ perîşânuz sehâbından
3. O deñli muztarib feryâd eder gülşende mestâne
Güşâde ol hezârı kurtar ey gül ıztırâbından

Dil-i 'âşık o deñli pür-tef ü tâb âteş-i gamla
Müzâb olur hadengüñ nevki cânâ sûz u tâbından
5. Beyânî ol şeh-i hûbâna meclisde niyâz etsem
'Aceb gül-çîn-i câm-ı nâz olur myydum 'itâbından

576.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yâruñ âvâre-dilüz nergis-i fettânından
Dâyimâ muztaribüz nâvek-i müjgânından

Kulı kurbânyuz ol şâh-ı serîr-i hüsnüñ
Görmüşüz lutfını şermendeyüz ihsânından
3. Sîne-bendini o meh-pâre çözer mestâne
Gösterür mâh-ı nevi çâk-i girîbânından

Nice hurşîd-i cihân-tâb olur ol yâr-ıla bir
Mihre pertev-zen iken rûy-ı dirahşânından
5. Korkum oldur ki eder hırmen-i hüsnüñ ber-bâd
Hazer ey mâh dilüñ âh-ı perîşânından

575. 74^b.

576. 63^a.

Gülşen-i hüsnüñe cânâ zarar etmez sanma
‘Âşıkuñ eyle hazer âteş-i sûzânından

7. ‘Âşık-ı hasta-dilüñ vâdî-i fûrkatde şehâ
Eşk-i hasretdür akan dîde-i giryânından

Gerçi gülşende gülüñ çok sitemin çekmişdür
Gül de ammâ ne çeker bülbül-i nâlânından

9. Tâlib-i câm-ı safâyuz ki Beyânî yâruñ
Sâğar-ı lutf umaruz gonça-i handânından

577.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Yâruñ âzürde-dilüz nâvek-i âzârından
Zahmnâk-i sitemüz gamze-i mekkârından

Gamzenüñ kârını eyler gazabâne nigehi
Bîm-i câna düşerüz nergis-i bîmârından

3. Ne füsûn etdi ki bir yerde karâr eylemezüz
Dâyimâ muztaribüz çeşm-i sihir-kârından

Görüñ ol serv-i revânı ne temâşâlar eder
Gösterür şîveleri nâz-ıla refâtârından

5. Vasf-ı la‘lini Beyânî katı şîrîn eyler
Yâruñ aldukda lebi zevkını güftârından

578.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Ne sitemler görilür nergis-i fettânuñdan
Ne belâlar çekilür zülf-i perîşânuñdan

577. 62^b.

578. 30^a.

Şeb-i vuslatda seher ‘âşıkâ ‘îd etmek-içün
Gösterürsin meh-i nev çâk-i girîbânuñdan

3. Beyze-i âheni fûlâd olursa cânâ
Dil-i ‘âşık delinür nâvek-i müjgânuñdan
Teşne-dil hasta-i hicrânuñuz ey şâh-ı hüsün
Bir içim su dilerüz hançer-i bürrânuñdan
5. Oluruz ‘arsâ-i ‘aşkuñda şehîd-i gamzeñ
Sanma yüz döndürürüz tığ-ı hûn-efşânuñdan
Gül-i ruhsâr-ı ‘arak-rîzüñi şemm eyleyicek
Aluruz bûy-ı gül-âb ol gül-i handânuñdan
7. Tîr-i âhuña nişân etme Beyânî felegi
Korkarın kim tutuşur âteş-i sûzânuñdan

579.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ --

1. Ne sitekler görüle gamze-i mekkâruñdan
Ne belâlar çekile zülf-i siyeh-kâruñdan
Câm-ı gül-fâmı çeküp gül gül olunca göresin
Ne şererler saçıla âteş-i ruhsâruñdan
3. Tola âşûb-ıla dünyâ ne kıyâmetler ola
Senüñ ey serv-kadüm şîve-i refîtaruñdan
Rûh-bahş olmada cânâ ne Mesîhâ-demsin
Mürdeñüñ cânı gelür lezzet-i güftâruñdan
5. Mâh-veş n’ola ziyâ-güster ola mihr-i münîr
Kesb-i nûr etmiş ezel pertev-i dîdâruñdan
Merhem-i la‘l-i revân-bahşuñı ihsân eyle
Zahmnâküz güzelüm hançer-i âzâruñdan

7. Tûtî-i tab‘-ı Beyânî ne suhan-gûluk eder
Zevk-yâb olduğı dem la‘l-i şeker-bâruñdan

580.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Berg-i gül gibi müberrâ olsa dilber hârdan
Serv tek dâmen-keşîde olsa yâr ağyârdan

Ol nihâl-i tâze meyl etseydi cûy-ı eşküme
Ser-firâz olmaz mı-y-ıdı serv reh-i gülzârdan
3. Yâsemenzâr idi evvel penbe-i dağ-ıla ber
Lâlezâra döndi şimdi dîde-i hûn-bârdan

Meh gibi şehriçlik etme subh-dem göster yüzüñ
Kaçma lutf et âfitâbum ‘âşık-ı dîdârdan
5. Nakd-i cân-ıla metâ‘-ı derdini aldum hele
Sûd-mend oldum Beyânî yâr-ıla bâzârdan

581.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âdem olmaz ârzû-mend-i visâl-i yâr olan
Tâlib-i Cennet olur mı ‘âşık-ı dîdâr olan

Ta‘n-ı ağyâra tahammül eyler ifşâ eylemez
Keşf-i râz etmez çü gonça hâmil-i esrâr olan
3. Nahl-i ikbâline âsîb-i keder etmez gezend
Bâğ-ı ‘âlemde refâhiyyetle ber-hur-dâr olan

Kâmet-i mevzûn-ıla refâra gelse n’ola yâr
Cilve-gehde salnur nâz-ıla hoş-refât olan

580. 57^a.
581. 29^b.

5. ‘Âşıkı âzâr-ıla âzürde-hâtır eylemez
Hüsn-i hulk-ıla melek-sîret şeker-güftâr olan
- Bir bahâne yok ki meh gibi yüzün göstermeye
‘Arz eder dîdârını hurşîd-i pür-envâr olan
7. Tâlib-i kâlâ-yı vaslı olma çok yüz görmüşüñ
Bî-hayâ olur Beyânî şâhed-i bâzâr olan

582.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Aşkdur Leylî’ye Mecnûn’uñ niyâzın arturan
Şem‘-ile pervânenüñ sûz u güdâzın arturan
- Şîvesin efzûn ederse n’ola dilber ‘âşıkâ
Hüsn-i bî-hem-tâsıdur her demde nâzın arturan
3. ‘Âşık-ı ser-der-havânuñ eksük olmaz âteşi
Ol havâdur dâ’im âh-ı cân-güdâzın arturan
- Nağme-i dil-sûza cânâ başlasun ko ehl-i ‘aşk
Nâledür bezm-i meyüñ çün sûz ü sâzın arturan
5. Dâyimâ âvâre dillerdür Beyânî ol şehüñ
Çün kebûter sayd-ı çeşm-i şâh-bâzın arturan

583.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâ’il-i maksûd olur ‘âlemde bed-h^vâh olmayan
Erişür ser-menzile elbette güm-râh olmayan
- Sidre-pervâz olduğın bilmez makâm-ı ‘aşkda
Vâdî-i ‘aşkı geçüp makbûl-i dergâh olmayan

3. ‘Âşık-ı zârûñ ne bilsün çekdügin ol gonçadan
Bülbül-i şeydâ gibi hem-derd ü hem-âh olmayan
- Metn-i bezm-i bâdenüñ esrârını hall eylemez
Müşkilât-ı nüsha-i sâğardan âgâh olmayan
5. Câm-ı zerrînüñ Beyânî hüsnin idrâk eylemez
Devletinde mey-fürûşuñ rind-i Cem-câh olmayan

584.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâle etmez gonçadan âzürde-i hâr olmayan
Eylemez feryâd gülden bülbül-i zâr olmayan
- Mest-i sahbâ-yı tecellî olmaz bir hâl-ile
Gûşe-i mey-hânelerde rind-i mey-h^vâr olmayan
3. Vâsıl-ı ser-menzil-i ‘aşk u mahabbet olmaz
Terk edüp âlâyiş-i dehri sebük-bâr olmayan
- Râh-ı ‘aşk-ı yârda kat‘-ı merâhil edemez
Sâlikâ bir ‘âşık-ı ser-bâz-ıla yâr olmayan
5. Pâye-i rif‘at nedür bilmez Beyânî şevk-ıla
‘Aşk meydânında çün Mansûr ber-dâr olmayan

585.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tâlib olmaz rezme hergiz ceng-âver olmayan
Fâris-i meydân-ı ‘aşk olmaz dil-âver olmayan
- ‘Âşık-ı ser-der-havâdur ‘aşk-ıla pür-tâb olan
Eylemez âteşle germiyyet semender olmayan

584. 23^a.

585. 51^a.

3. Âteş-i ‘aşk-ıla yandukça n’ola sâf olsa dil
Hâlis olmaz hâk-i ma‘den gibi cevher olmayan
- Cevher-i ‘aşkı olandur işini altun eden
Mâlik-i iksîr olmaz kîmyâ-ger olmayan
5. N’ola kâl olsa Beyânî pûte-i ‘aşk içre dil
Kâr-ı isti‘dâda sâlih olmaz zer olmayan

586.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâ-murâdân-ı cihândur câh u devlet bulmayan
Hâne-ber-dûşândur künc-i ferâğat bulmayan
- Olmayandur zülfüne âvîze cânâ şâne-veş
İşbu meydân-ı ser-efrâzîde rif‘at bulmayan
3. Kaddüñe meyl etmeyendür bu ser-i meydânda
Asılıp Mansûr-veş ‘aşk-ıla şöhret bulmayan
- Âsitânuñ hıdmetinden eyleyendür ictinâb
Bendegânuñ içre cânâ ‘izz ü rağbet bulmayan
5. Yapmayandur hâtır-ı vîrâne-i ehl-i dili
Dâr-ı dünyâda begüm genc-i sa‘âdet bulmayan
- Sürmeyendür yüzini hâk-i der-i mey-hâneye
Bezm-i gamda Cem gibi câm-ı hidâyet bulmayan
7. Etmeyendür ihtiyâr-ı hıdmet-i pîr-i muğân
Deyr-i isti‘dâdda tâc-ı kerâmet bulmayan
- Kân-ı hikmetden hâber-dâr ehl-i dildür dâyimâ
Sâde-dildür gevher-i esrâr-ı hikmet bulmayan
9. Mâlik-i keşf ü kerâmetdür Beyânî ehl-i ‘aşk
‘Aşkdan hâlî olanlardur velâyet bulmayan

587.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Añdurur hâlet-i şeybi bize hengâm-ı hazân
Getürür âhireti hâtıra eyyâm-ı hazân

İbtidâsı hâlet-i cismümüz işrâb eyler
Kaddümüz hamlüğün iş'âr eder encâm-ı hazân
3. Ceyş-i evrâk-ı gülistân çekilüp gitmekde
Gördiler yer yerin efrâste a'lâm-ı hazân

Berg-i sebzini nihâl-i gülün etdi altun
Oldı tıfl-ı çemen-i gülşene in'âm-ı hazân
5. Nergis ü lâle vü gül câmı Beyânî kaldı
Meclis-i bâğda şimdi görülen câm-ı hazân

588.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Mâyilem hûblaruñ serv-i ser-efrâzına ben
'Âşıkam kaddi güzel dilber-i mümtâzına ben

N'ola murğ-ı dil-i âvâre şikârı olsa
Vermişem gönülümü bir gözleri şeh-bâzına ben
3. Bir ser-âmed güzelün kâkûline bend oldum
Besteyem zülf-i dil-âvîz ü füsûn-sâzına ben

Nice üftâde olup olmayayum pâ-mâli
Düşmişem cilve-geh-i rahş-ı sebük-tâzına ben
5. Bâr-ı nâzını Beyânî çekerem dildâruñ
Gayruñ ammâ ki tahammül edemem nâzına ben

587. 86^a.

588. 79^b.

589.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Söyle ey gonça-dehen hâr-ıla yâr olmak neden
‘Âşık-ı şûrîdenüñ çeşmine hâr olmak neden

Zâhidâ çün bâde görmekten edersin ictinâb
Bezm-i rindâna gelüp yâ böyle bâr olmak neden
3. Nev-heves mecnûnsın ey Kays-ı köhne-sâl-i ‘aşk
İşbu meydân-ı belâda ihtiyâr olmak neden

Sûzen-i müjgân-ıla elmâs-ı eşküñ delmedüñ
Kûhda ey kûh-ken sen tîşe-kâr olmak neden
5. Muhtarib olma Beyânî vâdî-i temkîne düş
Kays-ı şeydâ gibi her dem bî-karâr olmak neden

590.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül degüldür ‘ârızuñdur bülbüli şeydâ eden
Gonça sanma la‘l-i nâbuñdur anı gûya eden

Safvet-i mir’ât-ı rûyuñdur kıyâs etme hemân
Kand-i la‘lüñdür beni tûtî-i şekker-hâ eden
3. Zîr-i zülfüñde cemâlüñ şem‘in etmiş şu‘le-dâr
Kâse-i sîmîn-i mâhı sâğar-ı mînâ eden

Saña meftûn eylemiş rûz-ı ezelde bendeñi
Kays’uñ ey şâh-ı hüsün mahbûbesin Leylâ eden
5. Hüsn-i Leylî’dür kıyâs etme tecellî-gâhda
‘Aşkdur Kays’ı Beyânî bâdiye-peymâ eden

589. 47^b.

590. 28^a.

591.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mihri hüsnüñdür begüm gûy-ı zer-i eflâk eden
Şevk-ı rûyuñdur felekde çâpük ü çâlâk eden

Bend-i zülfüñden halâs olmak olurdu âh-ıla
Gamze-i şemşîr-i nevküñdür bizi ihlâk eden
3. Mûy-ı zülf-i 'anber-âmîzüñ hayâlidür senüñ
Çeşmini erbâb-ı 'aşkuñ dâyimâ nemnâk eden

N'ola rîzân etsem eşküm la'l-i nâbuñ reşkidür
Bâğ-ı 'aşkuñda vücûdum ser-bürîde tâk [eden]
5. Sâfter olur Beyânî kalbinüñ âyînesi
Levh-i efkârın hemîşe mâsivâdan pâk eden

592.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pây-mâlüñdür girîbân-ı niyâzın çâk eden
'Âşık-ı üftâdedür cismin yolında hâk eden

Olmayanlar âşinâ-yı derd bilmezler beni
Derdnâk-i 'aşkdur mâhiyyetüm idrâk eden
3. Pâye pâye evc-i kurba zâhidâ eyler 'urûc
Çün Mesîhâ cilve-gâhın târem-i eflâk [eden]

Dîde-i eşfâk-ıla nâzır olandur hâlûme
Meclis-i sahbâda sâkî çeşmini nemnâk eden
5. Katre-i eşkin Beyânî dem-be-dem rîzân eder
Bâğ-ı gamda kâmetini ser-bürîde tâk eden

591. 21^b.

592. 28^b.

593.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Dilberi 'âşık-ı şeydâlarıdır dilber eden
Ceyşidür pâdişehi husrev-i bahr u ber eden

Sanmañuz kim yakan âteşlere berg-i güldür
'Aşkdur bülbül-i şûrîdeyi hâkister eden
3. Hasret-i la'l-i revân-bahş-ı dil-ârâmumdur
Şîşe-i çeşm-i bilûrînümi pür-sâğar eden

La'l-i yâkût-ıla sandûka-i çeşmüm toludur
'Aşkdur kân-ı dil-i 'ârifî pür-gevher eden
5. Hüsni'dür sanmañ o şûhuñ nazar-ı 'âşıkdur
Rûy-ı pür-tâbını hurşîd-i ziyâ-güster eden

'Aşkdur 'ârif-i pâkîze-nihâd-âgâhuñ
Dil-i pâkini hurûşende yem-i ahdar eden
7. Sade'f-i dilde Beyânî durer-i nazmuñdur
Tab'-ı pür-gevherüñi kulzüm-i mevc-âver eden

594.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Bezm-i dünyâda belâ vü derdi 'ârifdür çeken
Câm-ı zehr-âlûdı erbâb-ı ma'ârifdür çeken

Bâr-ı 'aşk-ı dilberi herkes tahammül eylemez
Öyle bir bâr-ı girânı râza vâkıfdur çeken
3. Şâh-râh-ı ibtilâda leşker-i derd ü gamı
Dil gibi sahrâ-yı bî-pâyâna kâyıfdur çeken

593. 25^b.

594. 90^b.

Kûy-ı dildâra teveccüh eylemek âsân degül
Zahmet-i râhın anuñ sa'y ile tâ'ifdür çeken

5. Bî-karâr-ı 'aşk olan çekmez Beyânî bâr-ı gam
Derd-i 'aşkı gûşe-i mihnetde 'âkifdür çeken

595.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şâdmân ol pâdişâhum 'îd-i adhâdur gelen
Rûz-ı ihsân u kerem yevm-i 'atâyâdur gelen

Hacc-ı ekberdür demişler gönümüz yap dilberâ
Cân-ı 'uşşâkı kabûl eyle hedâyâdur gelen
3. Cânuñı kurbân-içün tut reh-güzâr-ı yârda
Karşudan ey 'âşık ol şâh-ı dil-ârâdur gelen

'İd-gehde salın ey serv-i revânım nâz-ıla
Rûz-ı şevk u zevk eyyâm-ı temâşâdur gelen
5. Dergeh-i yâra Beyânî hûblar cem' oldılar
İçlerinde bir sipâhî yok re'âyâdur gelen

596.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mâyil olmaz kaddüñe hâk-ile yeksânım gören
La'lüñe meyl eylemez âlûde dâmânım gören

'Âşık-ı şûrîde-hâlün olmağa etmez heves
Beste olmaz zülfüñe hâl-i perîşânım gören
3. Tâb-ı hurşîd-i nigâh-ı çeşmüñüñ te'sîridür
Gonçaya ta'n eylemez çâk-i girîbânım gören

595. 51^a.

596. 46^a.

‘Andelîb-i nâle-kâr olmaz bu hâristânda
Gül ruhuñ şevkıyla cânâ âh u efğânım gören

5. İhtiyâr etmez hemîşe nâr-ı gamla yanmağı
Bâde-i ‘aşk-ıla dilde nâr-ı sûzânım gören

Reşk-sâz olur Beyânî nazm-ı Hakanî gibi
Husrevâne nazm-ıla bir beyt-i dîvânım gören

597.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest-i ‘aşkı nağme-i şehnâzdur eglendüren
Meclis-i ‘âlemde söz ü sâzdur eglendüren
Bezm-i gamda nâle-i nây-ıla eglense n’ola
Nâle-kâr-ı mihneti dem-sâzdur eglendüren
3. Eglenür miydi bu deyr-i dîr-pâda rind olan
Yohsa anı bir büt-i tannâzdur eglendüren
‘Âşık-ı giryânı taraf-ı cûy-ı bâğ-ı ‘aşkda
Bir nihâl-i ‘işve-bâr-ı nâzdur eglendüren
5. Bu mahabbet gülşenidür ‘âşık-ı ser-geşteyi
Serv-kad bir dilber-i mümtâzdur eglendüren
Murğ-ı cân-ı ‘âşık-ı dil-hasta ârâm eylemez
Anı şimdi bir gözi şeh-bâzdur eglendüren
7. Keşf-i râz eyler Beyânî bülbül-i şûrîdeye
Ehl-i ‘aşkı hem-dem ü hem-râzdur eglendüren

5a hemîşe: Beyânî.

597. 63^b.

598.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Bu melâhatle begüm husrev-i hûbânsın sen
Mâlik-i Mısr-ı behâ Yûsuf-ı Ken'ânsın sen

Gördiler gam-zedeler mahv-ı vücûd eylediler
Fitne-i devr-i kamer âfet-i devrânsın sen
3. Sañadur hep güzelüm halk-ı cihânuñ nazarı
Hûblar zerre vü hurşîd-i dirahşânsın sen

N'ola üftâdelerüñ olsa ser-efgendelerüñ
Kadd-i mevzûn-ıla bir serv-i hırâmânsın sen
5. N'ola cem' olsalar etrâfuña pervânelerüñ
Ey meh-i çâr-deh bir şem'-i firûzânsın sen

Vâdî-i 'aşk-ı cüvânî nicedür bilmezsın
Dahı ey Kays-ı 'Arab bâdiye-pûyânsın sen
7. Fikr edersin leb-i la'lini Beyânî yâruñ
Dâyimâ tîşe-ger-i kân-ı Bedahşân'sın sen

599.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Bu hüsn ü ân-ıla cânâ meleksın yâ perîsin sen
Güzelsin ehl-i 'aşkuñ yerde gökde dilberisin sen

Münevverdür serâdan tâ Süreyyâ tâb-ı rûyuñla
Zemîn ü âsumânuñ âfitâb-ı enverisin sen
3. Fürûğ-ı cevher-i zâtuñ cihânı tâbnâk etdi
Ne bahruñ dürr-i yek-tâsı ne kânuñ gevherisin sen

598. 22^b.

599. 48^b.

Nedür sende bu tâb-ı şeb-çerâğî ey kamer-tal‘at
Ne burcuñ mâh-ı tâbânı ne çarhuñ ahterisin sen

5. Beyânî cismüñi yâruñ gül-i ruhsârı yakmışdur
Hemîşe gül ocağında belâ hâkisterisin sen

600.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün*

+ - - - / + - - - / + - -

1. Yakan şem‘-i mahabbetden çerâğın
Yazar mihr-i münevverden ferâğın

Kolına yaksa dilber dağ-ı ‘aşkı
Eder zeynende nahl-i gül budağın
3. Kıyâs etmeñ ki sünbül kâkülidür
Mu‘attar eyleyen bâğuñ dimâğın

Gül-i bâğ-ı mahabbetdür dediler
Görenler tâze yanmış sîne dağın
5. Hevâya meylini derk etdi üstâd
Biraz tıfl-ı dilüñ burdı kulağın

Eder ‘aşk ehli dûd-ı âhın ızhâr
Duhânuñ var-ısa bilmez yasağın
7. N’içün ey murğ-ı dil pervâz edersin
Hayâl etmez misin zülfî duzağın

Füzûn olur dilümde âteş-i ‘aşk
Kaçan bûs etdürür dilber yañağın
9. Dilinde âteşini eksük etmez
Komaz hâlî Beyânî ‘aşk ocağın

601.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bülbulüñ ey gonça âh-ı subh-gâhından sakın
‘Âşık-ı âteş-perestüñ intibâhından sakın

Sanma rahmindandur ey ‘âşık tecellî-gâhda
Tünd-hû yâruñ nigâh-ı gâh gâhından sakın
3. İltifât-ı çeşm-i yâra olma mağrûr ey göñül
Gamze derler tîğ-zen hûnî sipâhından sakın

Çarpılırsın yek nazarda ey ‘azîme-h^vân-ı ‘aşk
Ol perînüñ çeşm-i düzdîde nigâhından sakın
5. Gâfil olma reh-zeni yok râh-ı me’mendür deyü
‘Aşkuñ ey sâlik hemîşe şâh-râhından sakın

Kasdı ko esbâb-ı sabr-ı ‘âşık ey düzd-i gam
Mülk-i ‘aşkuñ tîğ-zen cellâd-ı şâhından sakın
7. Âfitâbum âhını alma Beyânî hastanuñ
Âteş-i sûzanınuñ dûd-ı siyâhından sakın

602.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zâtımı ben gevher-i pâkîze-tıynet añların
Kendümi perverde-i kân-ı sa‘âdet añların

Zerre-âsâ bî-vücûdam gerçi ammâ ‘aşk-ıla
Neş’emi hurşîd-i ‘âlem-tâb-ı fitrat añların
3. Feylesôf-ı rûzgâram ‘âlem-i nâsûtta
Kendümi dânende-i esrâr-ı hikmet añların

601. 25^a.

602. 11^a.

Hikmet-âmûzende-i işrâkiyân olsam n'ola
Kalbümüñ mir'âtınıñ rûyında safvet añların

5. Tâc-1 كرمننا -y-ıla teşrîf-yâbem dilberâ
Dağ-1 'aşkuñ gevher-i tâc-1 kerâmet añların
- Gâlib-i a'dâyam el-hak Kahramân-1 'âlemem
Rüstemâne kend'özümde haylî cür'et añların
7. Rind-i mey-h^vârı görüp hergiz melâmet etmezem
Ben Beyânî herkesi ehl-i velâyet añların

603.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. İstemezdüm güzelüm dilber-i gaddâr olasin
Böyle tâ âfet-i devrân u sitem-kâr olasin
- Ne 'aceb gün gibi her-câyılığa meşkuñ var
Saña düşmez düşesin her yere bî-'âr olasin
3. Mâlik-i hüsn-i Hudâ-dâd olasin lâyük mı
Zen gibi mâşıta-i gâze-i ruhsâr olasin
- Ehl-i dil 'âşık-1 dânen-de-i kadrüñ var iken
Ne revâ kadrüñi bilmezler ile yâr olasin
5. Senden ey yâr-1 cefâ-pîşe sitem ummaz-ıdum
Ben umardum ki baña yâr-1 vefâ-dâr olasin
- Saña lâyük degül ey mâh-cebînüm her şeb
Şem'-i her meclis olup sâkî-i ağıyâr olasin
7. Düşesin sen de Beyânî gibi cânâ kayda
Göreyüm ancılayın dâma giriftâr olasin

5 كرمننا (Okunuşu: *kerremnâ*): “Biz, hakikaten insanoğlunu *şan ve şeref sahibi kıldık*.”, Kuran, 17 İsra 70.

603. 22^b.

604.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Var mıdur cânâ senüñ gibi 'aceb bir nâzenîn
Var-ısa sensin yine 'âlemde mahbûb-ı güzîn

Taht-gâh-ı nâzda bir şâh-ı 'âlemsin bugün
Mihr-i rûyuñla münevver ser-be-ser rûy-ı zemîn
3. Âfitâb-ı 'âlem-ârâ nice beñzer rûyuña
Yokdur anda kâkül-i müşkîn ü zülf-i 'anberîn

Korkarın pür-hûn edüp âzürde eyler kalbüñi
Hâr-ıla ey gonça-fem lutf eyle olma hem-nişîn
5. Hâk-i pâyuña düşüp etsün Beyânî ko niyâz
Zehr-hand olma aña 'arz eyleme çîn-i cebîn

605.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eyledüñ deryâ-yı hüsnüñ mevc-rîz ey nâzenîn
'Âşık-ı şûrîdeye 'arz eyledüñ çîn-i cebîn

Sâye-i kaddüñde olmuşken mukîm üftâde-dil
Korkarın bir gün eder zülfüñ anı seyyâh-ı Çîn
3. Hırz-ı bâzû-yı hayâtum iltifâtuñdur senüñ
'Aşk-ı pâküñdür dil-i pür-dağuma hısn-ı hasîn

Nüşa-i 'aşkuñ yazup başumda hıfz etsem n'ola
Eyleyen oldur beni cânâ belâlardan emîn
5. 'Aşk mi'mârı derûnum şehrini ma'mûr edüp
Çekdi seng-i derd-ile etrâfına sûr-ı metîn

604. 29^b.

5b Zehr-hand olma aña: Olma rû-gerdân eden.

605. 73^a.

1a nâzenîn: meh-cebîn.

Zer-ger-i mihrüñ sızırđı pûte-i gamda dili
Hâtem-i ‘aşk eyledi etdi süveydâyı nigîn

7. Oldılar a‘lâ vü ednâ kâm-rân-ı devletüñ
Olmayan ancak benem dünyâda cânâ kâm-bîn
- Herkes ihsânuñ görüp mesrûr u dil-şâd oldılar
Künc-i gamda ben kalam lâyıık mıdur zâr u hazîn
9. Nâ-ümîd olma Beyânî lutf-ı Hak’dan çekme gam
‘Âmdur mahlûka feyz-ı lutf-ı Rabbü’l-‘âlemîn

606.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı şûrîde-dille bilmez ülfet neydügin
Tâzedür bilmez dahı ol gonça sohbet neydügin
- Olmadı hem-bezm-i rindân görmedi mey-hâneyi
Tıfl-ı nev-resdür ne bilsün bezm-i ‘işret [neydügin]
3. Çekmedi peymâneyi rind-i kadeh-peymâ gibi
Bilmese olmaz ‘aceb câm-ı mahabbet neydügin
- Tünd-hû bir hûba meftûnam ki yanında anuñ
Ber-taraf hâtır gönül bilmez ri‘âyet neydügin
5. Çeşm-i ser-mesti himâyet eyler ammâ gamzesi
Tîğ-zen hûn-rîzdür bilmez himâyet neydügin
- Peyleverle gevheri mahbûb olan fark eylese
Añlasa bilse cihânda kadr u kıymet neydügin
7. Nükte-dân olsa Beyânî serv-kadd olsa cüvân
Râstî kaddi gibi bilse zarâfet neydügin

607.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ehl-i dil nâ-ehl olanla bilmez ülfet neydügin
Bilmez ol eşhâs-ıla dünyâda sohbet neydügin

Sâğar-ı bezm-i bekâdur çekdügi sâhib-dilüñ
Bilmez ol bezm-i fenâda câm-ı 'işret neydügin
3. Gevher-i câmı cevâhir-senc olanlardur bilen
Rûstâyî bilmez ey dil câm-ı hikmet neydügin

Hem-dem-i pîr-i harâbât ol hemîşe zâhidâ
Bilmek isterseñ eger keşf ü kerâmet [neydügin]
5. 'Ârifüñ kalbinde hubbu'llâhdur ancak hemân
Bilmez ol mahbûbdan gayra mahabbet neydügin

Dôstluk eylerse eyler 'ârif-i bi'llâh-ıla
Her behîme-tab'-ıla bilmez meveddet neydügin
7. 'İzz ü devlet dâmen-i pîre teşebbüs etmedür
Añladuñ bildüñ Beyânî 'izz ü devlet neydügin

608.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şeh-süvâram merd-i 'aşkam 'azm-i meydân eylerin
Kesdürüp başum ser-i râhuñda galtân eylerin

Pîçiş-i zülfüñde cânâ gönülümü etsem hayâl
'Aşk meydânında fikr-i gûy u çevgân eylerin
3. 'İd-i vasluñda senüñ kesb-i takarrüb etmege
Gûsfend-i cânımı 'aşk-ıla kurbân eylerin

607. 66^b.

608. 12^b.

Âteş-i ‘aşkuñ ‘aevlense dil-i pür-sûzda
Izturâb-ı tâbdan çâk-i girîbân eylerin

5. Künc-i târik-i belâda zulmet-i gam def‘ine
Sâğar-ı billûrı kandîl-i firûzân eylerin

Bağlasam kibrît-i zârum nevk-i tîr-i âhuma
Eylesem sakfın nişân eflâki sûzân eylerin

7. Eylemem ol gonçaya karşı Beyânî âh-ı serd
Korkarın berg-i gül-i rûyın perîşân eylerin

609.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı ser-der-havâyam serv-kad yâr isterin
Bülbül-i şûrîdeyem bir verd-i bî-hâr isterin
Hâtır-ı nâ-şâdumı şâd etmege bir subh-dem
Bir ser-âmed gonça-femle seyr-i gülzâr isterin
3. Telh-kâmam kand-i la‘liyle şehid-kâm olmağa
Bir şeker-leb dilber-i şîrîn-güftâr isterin
Etmek-içün lâle-veş dağ-ı derûnum âşikâr
‘Ârızı gül lebleri mül hûb dildâr isterin
5. Lâyık-ı gûş-ı kabûl-i tab‘-ı şûhum olmağa
Reşk-sâz-ı gevherî bir dürr-i şehvâr isterin
Ceyş-i gam sultânyam ben taht-gâh-ı ‘aşkda
Râyet-i hûbî çeker bir hûb ser-dâr isterin
7. Leşker-i sabr u sükûnum kalmışam zabt etmeden
Şevket-ârâ şâh-ı kişver-gîr hunkâr isterin

6b sakfın: bâmın.

7b rûyın: haddin.

609. 56^a.

Şâh-bâz-ı ‘aşkam etmem gördüğüm şûhı şikâr
Bir hümâ-pervâz yâr-ı kebg-reftâr isterin

9. Küştesi olmak murâdum gamze-i cellâdınıñ
Ben Beyânî tığ-zen yâr-ı sitem-kâr isterin

610.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Terk edüp âlâyışı rind-i cihân olsam derin
Semt-i tecrîdi tutup bî-hânumân olsam derin

İsterem tahsîl-i esbâb-ı tecerrüd eyleyem
‘Âlem-i ma‘nîde şâh-ı kâm-rân olsam derin
3. El çeküp dünyâda her şeyden varup bir kâmilüñ
Dâmenin muhkem tutup kutb-ı zamân olsam derin

Cilve-gâhum isterem ola hümâ-veş âsumân
Çarh üzre hem-nişîn-i kudsiyân olsam derin
5. Etmeyüp dünyâda bir kesle Beyânî ihtilât
Tekye-i zilletde bî-nâm u nişân olsam derin

611.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bâde-i ‘aşkuñla cânâ mey-perest olsam derin
Câm-ı la‘lûñle siyeh-mest ü şikest olsam derin

Bezm-i gamda hûş-mend olmaklığuñ çok hattı yok
‘Akli der-kâr etmeyüp her demde mest olsam derin
3. İsterem pâ-y-ı hum-ı mey-hânede evgâr olam
Hâk-i pâ-y-ı pîr olup bâlâ vü pest olsam derin

610. 88^b.

611. 55^b.

Zîr-i destüñde olanlar pâye tahsîl etdiler
Mey-fürûşâ ben kuluñ da zîr-dest olsam [derin]

5. ‘Arz-ı hâlümden murâdum saña ey şâh-ı hüsün
Bendegânuñ defterinde ben de hest olsam [derin]

Bend-i zencîr-i belâ-yı ‘aşk etdi bî-vücûd
El çeküp şûrîdelikden pâk-dest olsam derin

7. Neş’e-dâr etmez Beyânî sâğar-ı sahbâ beni
Mest-i câm-ı bâde-i bezm-i elest olsam derin

612.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ben umardum ki beni fâyık-ı akrân edesin
İltifât-ıla hased-kerde-i ihvân edesin
İster-idüm ki beni eşheb-i nâzuñla begüm
Pây-mâl eylesin hâk-ile yeksân edesin
3. Ne revâdur güzelüm ‘âşık-ı sevdâ-zedeyi
Kays-ı şûrîde gibi bâdiye-pûyân edesin
Ne sa‘âdet saña ey ‘âşık-ı süzende-i cân
Dili pervâne-i şem‘-i ruh-ı cânân edesin
5. Saña düşmez ki Beyânî gibi şâhâ kuluñı
Nazaruñdan düşürüp mazhar-ı hicrân edesin

613.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pâdişâhum hüsn-ile sen mâh-ı tâbân kendisin
Rûşen etdüñ ‘âlemi hurşîd-i rahşân kendisin

612. 9^a.
613. 66^b.

Bî-karâr etdüñ dil-i ‘âşıkları bülbül gibi
Gonça-fem nâzük-beden gül-berg-i handân kendisin

3. Bu kadar mevzûn u dil-cû şîve-i reftâr-ıla
Bâğ-ı istiğnâda bir serv-i hırâmân kendisin
- Sen bu zûr-ı pençe-i hüsn-i cihân-âşûb-ıla
Pençe-i mihrî şikest etdüñ Nerîmân kendisin
5. Cânlarına cân katar rûh-ı mestûrsın şehâ
Kâleb-i fersûde-i ‘uşşâkda cân kendisin
- Düşdüñ ol sultân-ı kişver-gîr-i nâzuñ ‘aşkına
Pây-ı rahşında dilâ mûr-ı Süleymân kendisin
7. Neş’e-dâr etdi Beyânî câm-ı nazmuñ ‘âlemi
Bezm-i dünyâda bu gün Câmî-i devrân kendisin

614.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâruñ ey dil herkese yâr olduğın bilmez misin
Şeb-çerâğ-ı bezm-i ağyâr olduğın bilmez misin
- Sen n’içün ey bülbül-i şeydâ düşersin hançere
Gonça-i gül hem-dem-i hâr olduğın bilmez misin
3. Yok yere feryâd u efğân etme ey murğ-ı seher
Gonçalar etfâli bîdâr olduğın bilmez misin
- Göñlüñi vermek neden ey ‘âşık-ı sevdâ-zede
Dilberüñ her-câyî dildâr olduğın bilmez misin
5. Dersin ey serv-i kadüm n’eyler serüñde bu hevâ
Kulle-i kûhuñ havâ-dâr olduğın bilmez misin
- Keşf edersin râzuñı Mansûr-veş ey bü’l-heves
‘Aşk meydânında ber-dâr olduğın bilmez misin

614. 11^b.
2a hançere: âteşe.

7. Hâm sevdâdur Beyânî etme ümmîd-i visâl
Bî-vefâ yâruñ cefâ-kâr olduğın bilmez misin

615.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Turuncî câme ile mihr-i 'âlem-tâba beñzersin
Bu tâb-ı hüsn-ile bil ki hemân hurşîd-i enversin

Kemâl-i hüsn-ile meşhûr-ı 'âlemsin nazîrûñ yok
'Aceb mahbûb-ı müstesnâ 'aceb mümtâz dilbersin
3. Senûñ gibi bulunmaz bir güher kân-ı melâhatde
Yine var-ısa sensin bulunan pâkîze gevhersin

Vücûd-ı nâzükûñ deryâ-yı hüsnüñ dürr-i şehvârı
Sezâ-yı tâc-dârân efser-i hûbâna zîversin
5. Beyânî dürr-i nazmuñ ahter-i burc-ı belâğatdür
Misâl-i Enverî nazm-âverân içre suhan-versin

616.

Kâmil: *Mütefâ 'ilün fe 'ülün mütefâ 'ilün fe 'ülün*

+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Beni tîr-i cevre cânâ ne güzel nişân edersin
Dil-i zâra zahm urursın döner imtinân edersin

Saña dikkat-ile bir dem nazar eylese bir âdem
Nigehûñi tîr-i bürrân kaşuñı kemân edersin
3. Gazabâne cünbiş-ile ne bu Rüstemâne heybet
Ten-i nâzükûñdeki mûlaruñı sinân edersin

Ne niyâza ruhsatuñ var ne edersin iltifâtı
Dil-i zâr-ı 'âşıkâ gamzeñi Kahramân edersin

615. 65^a.

616. 3^b.

5. Baña bundan artuk olmaz sitem ü cefâ ki cânâ
Bir iki söz añlamazla beni hem-zebân edersin
- Gülün âteşine bülbül tutuşup fiğân ederken
Neye şâh-ı nahli üzre varur âşiyân edersin
7. Bu gazelde ey Beyânî ne ‘aceb edâlar etdüñ
Bu nezâket-i suhanla garazuñ beyân edersin

617.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gidersin seyre ağyâr-ıla cânâ sohbet eylersin
Dil-i ‘uşşâkı gark-ı seyl-i eşk-i hasret eylersin
- Yakarsın dağ-ı ‘aşkuñ sîne-i bî-tâb-ı nâ-merde
Derûnum âteş-i kânûn-ı reşk ü gayret eylersin
3. Kaçarsın ehl-i dil ‘âşıkdan ey yâr-ı cefâ-pîşe
Erâzil-meşreb eşhâs-ıla dâyim ülfet eylersin
- Nice etmeye nâle ‘andelib-i gülşen-i hüsnüñ
Çekersin gül gibi hâr-ıla sâğar ‘işret eylersin
5. Nice olsun Beyânî-i suhan-perver hevâ-dâruñ
Aña ey serv-i bâğ-ı şîve alçak himmet eylersin

618.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Felegi nâr-ı şerernâk-ile sûzân edeyin
Âteşümle hamel ü cedyini büryân edeyin
- Seyl-i bârân-ı sirişkümle sipihrüñ kasrın
Temelinden yıkayum hâk-ile yeksân edeyin

617. 68^a.

618. 30^b.

3. Felege göstereyüm ‘aksine devr eylemegi
Bozayum çarh-ı çep-endâzını vîrân edeyin
- Dest-i düşnâm-ıla çarhuñ yıkayum haymesini
Başına har-geh-i jengârını zindân edeyin
5. Birbirine katayum âhum ile eflâki
Dâmenin her birinüñ tavk-ı girîbân edeyin
- Derd-i âh-ı şerer-âlûd-ı dil-i zârumla
Bâmnı çarh-ı esîrûñ şereristân edeyin
7. Alayum rağmına destüme Beyânî câmı
Dil-i mahzûnumı her dem gül-i handân edeyin

619.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkâ rahm eylemez gaddârsın ey çarh-ı dûn
Devr-i vârunuñ gibi cünbişlerüñdür vâjgûn
- Bir siyeh düşmensin ey ‘ukkâb-ı gam her dem baña
Murğ-ı cânım pençe-i kahruñda gâyetde zebûn
3. Nice meydân-ı sürûr u şevka sürsün ehl-i dil
Eşheb-i çâpük-‘inânı zîr-i rânında harûn
- Gonça-veş dil-hasta-i ‘aşk olan erbâb-ı gamuñ
Zahm-ı peykân-ı hadeng-i ibtilâdan bağrı hûn
5. Bezm-i ‘âlemde Beyânî neş’e-dâr olsun mı hiç
Sunduğı sâkî-i dehrüñ aña câm-ı ser-nigûn

620.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rûy-ı pür-tâbuñla rûşen olsa tâk-ı nîl-gûn
Hâl-i ruhsâruñ olur hurşîde bir dağ-ı derûn

Kâkül ü zülfüñ perîşân eyledüñ ruhsâruña
Nûr-ı şem'-i gerden-i pür-tâbuñı etdüñ füzûn
3. Mest-i sahbâ-yı tecellî eyledi 'âşıkları
Dest-i hüsn-i neş'e-bahşuñda o câm-ı ser-nigûn

Dâyimâ hâtır-nişânumdur nihâl-i kâmetüñ
N'ola çün serv olmasam âzâde-zencîr-i cünûn
5. Dağ-dâruñdur Beyânî'nüñ dil-i pür-âteşi
Gonça-i gülzâr-ı hasretdür hemîşe bağı hûn

621.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hûş n'eyler mübtelâ-yı 'aşkda ey zû-fünûn
Kays-ı şeydâ gibi dâyim kârıdur anuñ cünûn

Gülşen-i ağyârı teşrîf etme cânâ korkarın
Sâye vü nahl-i recâdan cismüñ olur nîl-gûn
3. Nâ-müsâ'id tâli'ümden n'ola feryâd eylesem
Etdi kûyuñdan beni âvâre baht-ı vâjgûn

İşlemekden kaldı meydân-ı temennâda hele
Varduğınca eşheb-i kâm olmada tünd ü harûn
5. Ser-be-ceyb-i be's-kâm oldum Beyânî 'âkıbet
Gördüm olmuş câm-ı ikbâlüm bezimde ser-nigûn

620. 47^a.

621. 57^a.

622.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nüşa-i câmı görenler oldılar çün zû-fünûn
Ben de gördüm sâkiyâ şerh eyledüm nice mütûn

Kays-ı şeydâ Leylî'ye olmuş cünûn-ıla yakın
Eylesem ben de olur şimden geri meşk-ı cünûn
3. Düşdi bir Leylî-veşûñ sevdâsına bî-çâre dil
Ser-be-ceyb oldu hevâdan çün halâf-ı ser-nigûn

Mevc-i deryâ-yı felâketden halâs olmaz göñül
Lenger-i ârâmını aldurdı keştî-i sükûn
5. N'ola olmazsa Beyânî hem-rikâb ol mâh-rû
Sâğar-ı leb-rîz olur târîk-i gamda reh-nümûn

623.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Akar eşk-i dem-âlûdum gamuñla nitekim Ceyhûn
Kızılıрмаğ'a döndi hasretüñle dîde-i pür-hûn

Düşelden vâdî-i hicrânuña ol deñli mahzûnam
Firâk-ı Yûsuf ile oldu mı Ya'kûb da mahzûn
3. Benümle nice bahs eyler serini lâne kılmakla
Segân-ı kûy-ı dildâra sifâl etmiş midür Mecnûn

Sıkılmaz 'arsa-i pehnâ-yı dilde cilveler eyler
Hünerler gösterür yâra kümeyt-i bâde-i gül-gûn
5. 'Azîz-i Mısr olam derseñ bu deryâ-yı mahabbetde
Beyânî âşinâ-yı bahr-ı 'aşk ol nitekim Zü'n-nûn

622. 78^b.

623. 85^b.

624.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Zülf-i Leylâ-y-ıla sahrâlara düşdi Mecnûn
Var m'ola ancılayın bâdiye-peymâ-yı cünûn

Nice hem-pâ geçinür Kays-ıla bilsek Ferhâd
Ne bilür tağ eridür geşt ü güzâr-ı hâmûn
3. Kays'ı kimdür deye ben 'âşık-ıla hem-tâdur
Râcil olmakla odur 'âşık-ı bî-sabr u sükûn

Fenn-i 'aşkuñ gibi bir yazması güç fenn olmaz
Gerçi çok eylemişem sa'y-ile tahrîr-i fûnûn
5. Hâlet-i gamda Beyânî koma elden câmı
Oldur erbâb-ı dile meş'âle-i râh-nümûn

625.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. 'Aşkumı ol gonça-i gülzâr-ı nâzum tuymasun
Nâzını efzûn eder 'arz-ı niyâzum tuymasun

Korkarın derdüme dermân etmede taksîr eder
İhtizârüm ol tabîb-i çâre-sâzum tuymasun
3. Çün kebûter murğ-ı dil âvâre-i 'aşk olduğın
Süzilür kapmağa anı şâh-bâzum tuymasun

Sırr-ı 'aşkı şöyle pinhân eyleyem kim sînde
Olmasun vâkıf hayâlüm dilde râzum tuymasun
5. Nâzükâne ey Beyânî yâra yanam yakılam
Ehl-i meclisden biri sûz u güdâzum tuymasun

624. 86^b.

625. 71^b.

5a Eyleyem meclisde/bezminde nâzük şöyle âh-ı sûznâk.

626.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Tebessüm-rîz ol ey gonça dil-i nâ-şâd şâd olsun
Der-i şevk ol hezâr-ı nâ-şekîbâya güşâd olsun

Şikest olursa da olsun seri üftâde-i 'aşkuñ
Hemân tek âsitân-ı dil-rubâya istinâd olsun
3. Süvâr-ı rahş-ı nâz ol şeh-süvârum tîğ-ı gamzeñle
Ser-i 'uşşâkı kes meydân-ı 'aşkuñda bir ad olsun

Yeter nâ-kâm-ı vasluñ oldı cânâ 'âşık-ı şeydâ
Halâs et bend-i hicrânuñdan anı ber-murâd olsun
5. Beyânî bir gazel tarh eyle kim her beyt-i mergûbı
Belâgatde sezâ-yı kıt'a-i mîr ü 'imâd olsun

627.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kemend-i kâkülüñle 'âşıkı as ser-bülend olsun
Siyâset-gâh-ı 'aşkuñda giriftâr-ı kemend olsun

Saña zahmet vere şâyed ki cânâ cilve etdükçe
Perîşân eyleme zülfüñ dil-i şeydâ ko bend olsun
3. Leb-i şîrîn-i dilber sâğar-ı billûra 'aks etsün
Mezâk erbâbınuñ çeşmine sâkî câm-ı kand olsun

Ayağını öpüp al himmetin pîr-i harâbâtuñ
Saña pîrâne benden ey harîf-i bâde pend olsun
5. Gül-i nazmuñ Beyânî tuhfe-i bâğ-ı hayâl eyle
Pesend-i tab'-ı Mîr-i Dihlev vü Pîr-i Hocend olsun

626. 14^a.

2a Gubâr-ı dergehi olmağı ey dil ihtiyâr eyle.

627. 13^b.

628.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hazîn olma gönül yâr-ıla sohbet el verür bir gün
Şikeste-hâtır olma câm-ı vuslat el verür bir gün

Ne gam bezm-i visâl-i yârdan mahrûm iseñ şimdi
Zamân-ı ülfet ü hengâm-ı 'işret el verür bir gün
3. Keder çekme çekersin 'âkıbet câm-ı temennâyı
Sunar sâkî-i feyz âhır meserret el verür bir gün

Bir iki gün çekersin rûzgâruñ şiddetin ammâ
Bu deryâ-yı mahabbetde selâmet el verür bir gün
5. Ber-âver olmadı-ysa nahl-i ümmîdüñ elem çekme
Dıraht-ı mâve-dâr-ı 'izz ü rif'at el verür bir gün

Ser-i şâh-ı merâma olmadı-y-sa dest-res şimdi
Nihâl-i ravza-i ikbâl-i devlet el verür bir gün
7. Gül-i câm-ı murâda ermedi-y-se dest-i ikbâlüñ
Beyânî olma gam-gîn dest-i himmet el verür bir gün

Cenâb-ı kutb-ı 'âlem hâk-i pâ-yı Şeyhü'l-islâm'a
Yüzüñ sürmege bâzû-yı sa'âdet el verür bir gün
9. Bu dem gûş eylemezse 'arz-ı hâlüñ muztarib olma
Niyâza ruhsat u ibrâma fırsat el verür bir gün

629.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Gördük ey gonça yüzüñ mesrûr u dil-şâduz bugün
Sâye-i serv-i kadüñde gamdan âzâduz bugün

628. 91^a. Şeyhü'l-islâm hazretlerine verilen gazeldür.

1a yâr-ıla: dilberle.

629. 76^a.

Gül cemâlün seyri cânâ gönümüz şâd eyledi
‘Andelîb-âsâ hele bî-âh u feryâduz bugün

3. Tîşe-i âh-ıla çarhı n’ola ber-bâd eylesek
Mübtelâyuz bir lebi Şîrîne Ferhâd’uz bugün

Bir ser-âmed serv-kad yâruñ hevâsıyla yine
Tağa düşdük mâyil-i bâlâ-yı şimşâduz bugün

5. Mahrem-i halvet-serâ-yı ‘aşk olaldan mürşidüz
Fâyiz-i erbâb-ı ‘aşkuz ehl-i irşâduz bugün

Kârumuz ta‘lîm-i fenn-i ‘aşk-ı dilberdür bizüm
Bir müdânî yok bize ol fende üstâduz bugün

7. Eyerüz dikkat Beyânî meclis-i gam yazmada
Hûb tasvîr eylerüz sânî-i Bihzâd’uz bugün

630.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşka besdür ‘izâruñ gülsitânı n’eylesün
Gülşen-i hüsnüñ yeter bâğ-ı cinâmı n’eylesün
Kâmetüñ seyr eylemez ruhsâruña mâyil gönül
Gül tururken bülbüle serv-i revânı n’eylesün
3. Tatalum kim merhem urmuş yâr zahm-ı sîneye
Kâbil-i merhem degül dağ-ı nihânî n’eylesün
Kâr-ı ehl-i ‘aşkı eyler târ-ı zülfîyle tamâm
Bend için ol kâkül-i ‘anber-feşâmı n’eylesün
5. Dil ile dildârı ıslâh eylemek mümkün degül
Ara yerde kaldı bî-çâre Beyânî n’eylesün

631.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Lâle câm aldı ele mestâne göñlüm n'eylesün
Bâde-i 'aşk-ıla pür peymâne göñlüm n'eylesün

Gördi sahrâlarda cûlar sîm-zencîrin sürür
Başladı şeydâlığa dîvâne göñlüm n'eylesün
3. Devlet-i nev-rûzda ma'mûr oldu her taraf
Geşt-i etrâf etmesün vîrâne göñlüm n'eylesün

Gonçalar şem'-i firûzân oldılar gülzârda
Yakmasun bâl ü peri pervâne göñlüm n'eylesün
5. Yakdı kül etdi Beyânî âteş-i gül bülbülü
Düşmesün mi âteş-i sûzâna göñlüm n'eylesün

632.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bülbül-i dem-besteyem ol yâra söyleñ söylesün
Nağme etdürsin o gül-ruhsâra söyleñ söylesün

Tûtî-i 'aşkına ta'lîm-i tekellüm eylesün
Ol lebi kand ü şeker-güftâra söyleñ [söylesün]
3. Göñlümi aldı tebessüm eyledi nutk etmedi
Gonça-veş açılsun ol dildâra söyleñ [söylesün]

Yolda ben üftâdesin gördükde i'râz etmesün
Ol sehî-kad serv-i hoş-reftâra söyleñ [söylesün]
5. Görmesün 'uşşâkını hep bir o yâr-ı gonça-fem
İçlerinde 'âşık-ı dîdâra söyleñ söylesün

631. 81^a.

632. 31^a.

‘Arz ise maksûdı kâlâ-yı visâlin ‘âşıkâ
Kıymetin ol şâhed-i bâzâra söyleñ [söylesün]

7. Söylemez oldı Beyânî vâsf-ı dilberde gazel
Ol hikem-perdâz u sihr-âsâra söyleñ söylesün

633.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Seyr-i bâğ-ı hüsne bîdâr olmayanlar gelmesün
Gülsitâna bülbül-i zâr olmayanlar gelmesün

Bir tecellî-gâhdur gülzâr-ı hüsni dilberüñ
‘Andelîb-i bâğ-ı dîdâr olmayanlar gelmesün
3. Seyr-i gülzâr eyledükde reh-güzâr-ı dilbere
Berg-efşân verd-i bî-hâr olmayanlar gelmesün

Seyr-i gülzâr-ı tecellî etmege her subh-dem
‘Âşık-ı gül-berg-i ruhsâr olmayanlar gelmesün
5. Sâhil-i deryâ-yı tûfân-hîz-i ‘aşk-ı dilbere
Âşinâ-yı bahr-ı zehhâr olmayanlar gelmesün

Câm-ı sahbâ-yı gamuñ zevk eylemezler lutfını
Bezm-i ‘aşka rind-i mey-h^vâr olmayanlar gelmesün
7. Terk-i âlâyiş gerekdür bu tarîk-ı ‘aşkda
Sa‘b meslekdür sebük-bâr olmayanlar gelmesün

Herkes yokdur icâzet dâhil-i meclis ola
Bezm-i hâssa ehl-i esrâr olmayanlar gelmesün
9. ‘Aşk meydânı Beyânî bir temâşâ-gâhdur
Aña çün Mansûr ber-dâr olmayanlar gelmesün

634.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Güşâde olmağı gül dilber-i ra'nâdan ögrensün
Seher feryâdı bülbül 'âşık-ı şeydâdan ögrensün

Ne bilsün gonçalar gunc u delâli her biri varsun
O şûh-ı şîve-kâr ol şâhed-i zîbâdan ögrensün
3. Nizâr etmegi cismin bilmez-ise 'âşık-ı şeydâ
Helâk olmağı görsün gurre-i garrâdan ögrensün

Cihânuñ serv-kad-i hûbânı bilmez şîve-i reftâr
Gelüp seyr eylesün sen kâmeti bâlâdan ögrensün
5. Beyânî bü'l-heves âdâb-ı fenn-i 'aşkı bilmezse
Debistân-ı belâda Kays-ıla Leylâ'dan ögrensün

635.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bize bir bâde sun sâkî ki kalbe nûr u fer versün
Uçursın dîdeden h^vâb-ı huzûrı derd-i ser versün

O mey olsun ki nîsân-ı bahârî gibi meclisde
Dil-i ahbâba zevk u kalb-i a'dâya keder versün
3. Şitâ hengâmı cânâ koma elden câm-ı gül-fâmı
Dem-i sermâda gülzâr-ı cemâlûñ verd-i ter versün

Bir iki câm-ı mey nûş eyle gül gül eyle ruhsârûñ
Salın mestâne nahl-i hüsnüñ ezhâr u semer versün
5. Göñülde berk-ı âh-ı cân-güdâzum şu'lenâk etmem
Felekde istemem kim hırmên-i mâha zarar versün

634. 75^a.

635. 70^b.

Hamâm-ı nâme-ber gibi dili ol yâra gönderdüm
Metâ‘-ı ‘aşkumuñ sûd u ziyânından haber versün

7. Beyânî ol mehûñ ol âfitâb-ı ‘âlem-ârânuñ
Hemîşe tâlib-i vaslı olanlar sîm ü zer versün

636.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül sûz u güdâzı şem‘-ile pervânedен görsün
Ciger-sûz-ı niyâzı bülbül-i mestânedен görsün

Dil-i şeydâ dilerse çîn-i zülfinde karâr etmek
Ham-ı zülfine tarz-ı intisâbı şânedен görsün
3. Cemüñ âyîn-i bezmin bilmeyen rind-i kadeh-peymâ
Gelüp seyr eylesün bu meclis-i şâhânedен görsün

Süveydâ âteş-i ‘aşk-ıla sûzân olduğın ‘âşık
Varup pervâne-i şem‘-i ruh-ı cânânedен görsün
5. Beyânî rû-be-rû yok tâkat-i nezzâre çün sende
O yârı bârî çeşmüñ revzen-i kâşânedен görsün

637.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Tağıtsun kâkülin dilber dil-i pür-şevki bend etsün
Gazâl-i âfitâb-ı ‘aşkı söyleñ der-kemend etsün

Biraz söyletsün erbâb-ı dili bezm-i mahabbetde
Leb-i şîrînterînin tûtiyân-ı ‘aşka kand etsün
3. Sûvâr-ı rahş-ı hüsn olsun o şâh-ı mülk-i istiğnâ
Rikâbında yürütsün peyk-i nâzı müste-mend etsün

636. 89^b.

3b meclis-i şâhâne: bezm ü bu peymâne.

637. 13^b.

‘Adûnuñ zahm-ı çeşmin def’-içün ol gonçadan ‘âşık
Süveydâ-yı derûnın micmer-i dilde sipend etsün

5. Gülüp açılmasun ol gonça-fem ağyâra meclisde
Tebessüm-rîz olursa bârî rûym zehr-hand [etsün]

‘Aceb tıfl-ı dilüñ bed-mestlügi var bezm-i sahbâda
Edîb-i mekteb-i ‘aşka deyüñ te’dîb ü pend etsün

7. Beyânî bir gazel tarh eyle kim vâdîsi nev olsun
Gören her şâ‘ir-i sihr-âferîn anı pesend etsün

638.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Deñüz ol bahr-ı hüsne ‘âşıkâ ‘arz-ı cemâl etsün
Tebessüm eylesün deryâ-yı hüsünin pür-le’âl etsün

Tekellüfsüz gelüp meclisde çeksün câm-ı gül-fâmı
Semenzâr eylesün rûym ruh-ı gül-hîzin al [etsün]
3. Hünerdür sanmasun eşhâsı irşâd etmegi zâhid
Hüner mey-hânelerde mey-peresti ehl-i hâl [etsün]

Miyânuñ vasfına dikkatler etsün mû-şikâf-ı ‘aşk
Ser-â-pâ pîçiş-i fikr-i dil-âşûbın hayâl [etsün]
5. Bakup mestâne mir’âta safâsından demiş dilber
Beyânî la‘l-i nâbum vasfını âb-ı zülâl etsün

639.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. O serv-i kadde ‘âşık su gibi gönlin revân etsün
Nihâl-i kâmet-i mevzûnını hâtır-nişân etsün

638. 49^a.

4b fikr: zülf.

639. 19^a.

Çatup ebrûsın ağıyâra hemîşe hışmnâk olsun
Hadeng-i gamzesin ol şeh-levendüm der-kemân etsün

3. Yatur deyr-i melâhatde perîşân-rûzgâr oldı
Dil-i şeydâyı ‘aşkuñ beste-i zülf-i bütân etsün

Metâ‘-ı vuslatı sevdâ-ger-i ‘aşkuñ murâdı-y-sa
O şûhuñ hâk-i pâyına nisâr-ı nakd-i cân etsün
5. Dil-i şeydâyı zülf-i ‘anber-efşânıyla bend etmiş
Deñüz ol mâlik-i deryâ-yı hüsne imtinân etsün

Murâdı nâr-ı ‘aşk-ıla yanup hâkister olmaksâ
Ser-i şâh-ı gül-i ra‘nâda bülbül âşiyân etsün
7. Beyânî dağ-ı hûn-âlûd-ıla zeyn eylesün cismin
Zemîn-i ibtilâyı reşk-i sahn-ı gülsitân etsün

640.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Getür câm-ı sabûhı sâkî yârı neş’e-dâr etsün
Açılsun çeşm-i mesti subh-dem def‘-i humâr etsün

Gel ey şâh-ı hayâl-i dil-rubâ bu çeşm-i nemnâke
Yoluña eşkini rîzân edüp dürler nisâr [etsün]
3. Salın nâz-ıla ey serv-i revânum bâğ-ı ‘âlemde
Akıtsun pâyûña eşkini çeşmüm cûy-bâr etsün

Ne var âyîne-i ‘âlem-nümâ-yı ruhlaruñ göster
Senüñ müştâk-ı dîdâruñ olan seyr-i diyâr [etsün]
5. Beyânî nazma âğâz eyle nâl-i hâmeñi tab‘uñ
Güher-bâr olduğınca silk-i dürr-i şâhvâr etsün

[VÂV]

641.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gel perîşân etme ey dil kendüñi efkârı ko
La'line meyl eyle yâruñ zülf-i 'anber-bârı ko

Sûd-mend olmazsın ey sevdâ-ger-i kâlâ-yı 'aşk
Çâr-sû-yı ibtilâda yâr-ıla bâzârı ko
3. Mest-i câm-ı bâde-i 'aşkı görüp ta'n eyleme
Kim bilür hâl ehli ola zâhidâ inkârı ko

Eyle dildâruñ nihâl-i kâmetin hâtır-nişân
Eyl dil-i ser-der-havâ serv-i reh-i gülzârı ko
5. La'1-i yârı gör gubâr-ı hattını fikr eyleme
Mest-i sahbâ ol Beyânî hayret-i esrârı ko

642.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. 'Aklum alup etdi beni pûyende-i her sû
Bilmem ki ne mekr eyledi ol gamzesi câdû

Göñlüm gibi bir şîri şikâr etdi görince
Sihr-ile füsûn eyledi ol gözleri âhû
3. Şîrâne hücûm etdi gazâline sipihrüñ
Bî-tâb u tüvân eyledi hurşîdi o meh-rû

Gark-ı 'arak olsa ne 'aceb 'aşık-ı şeydâ
Terler güzelüm tâb-ı ruhuñdan bün-i her mü
5. Hûnîn akıdur katre-i eşkümi Beyânî
Cevr ü sitem-i dilber-i gaddâr u cefâ-hû

641. 15^a.642. 22^a.

643.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ser-keş olsa n'ola ol bâlâ-bülend ü tünd-hû
Serv-i bâğ-ı hüsndür Tûbâyâ etmez ser-fürû

Her kaçan refâtâra gelse kâmet-i mevzûn-ıla
Reh-güzârında olurlar hûblar mâlîde-rû
3. Dediler 'uşşâk câm-ı la'lûñ ihsân et bize
Dedi dilber لن تنالوا البر حتى تنفقوا

Şeb-çerâğ-ı hücre-i ağyâr olursın şevk-ıla
Künc-i hasretde revâ mîdur yatam ben kayğulu
5. Ey Beyânî mûnis ü gam-h'âr u hem-hâl olmağa
Bulmadum bir yâr-ı sâdık gerçi etdüm cüst ü cû

644.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Der gören serv-i kad-i yârı ne kâmetdür bu
Kad degül bâğ-ı temâşâda kıyâmetdür bu

Başladı nâz-ıla âheste hırâm eylemege
Müjde 'âşıklara refâtâra 'alâmetdür bu
3. Ruh-ı dildârı görüp dediler erbâb-ı nazar
Gül-i ra'nâ-yı gülistân-ı melâhatdür bu

Zülfine ca'd-ı mutarrâ dediler halk-ı cihân
Ben derin sünbül-i hoş-bûy-ı letâfetdür bu

643. 64^b.

3a Lutf u ihsân eyle 'uşşâka lebûñ emdür dedüm.

3b لن تنالوا البر حتى تنفقوا (Okunuşu: *Len tenâlü'l-birra hattâ tünfikû*): "Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) *harcamadıkça iyiye eremezsiniz.*", Kuran, 3 Âli İmran 92.

644. 87^a.

5. Ko seni hâk-i reh-i pâ-y-1 semendi etsün
Saña ey ‘âşık-1 üftâde sa‘âdetdür bu
- Câm-1 leb-rîzi tutar sâkî-i meclis elde
Âb-ıla âteşi cem‘ etdi kerâmetdür bu
7. Şeb-i fûrkatde koma sâğarı ‘âşık elden
Meş‘al-i şâm-1 gam u nûr-1 hidâyetdür bu
- İ‘timâd eyleme yâr eyler-ise va‘d-i visâl
Aldadur ol seni bî-çâre zarâfetdür bu
9. Şöyle mest-i mey-i ‘aşk ol ki Beyânî deyeler
Saña mestâne degül ehl-i velâyetdür bu

645.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bâğ-1 hüsnüñ Cennet-i Me’vâ’ya etmez ser-fürû
Müntehâ kaddüñ kad-i Tûbâ’ya etmez ser-fürû
- Bîd-i Mecnûn sâye-i kaddüñe ferş etdi yüzün
Gördi kim serv-i çemen-pîrâya etmez ser-fürû
3. Gark-1 envâr etse de âfâkı dîdârüñ gibi
Tal‘atuñ mihr-i cihân-ârâya etmez ser-fürû
- Câm-1 mey eyler tenezzül la‘lûñi bûs etmege
La‘lûñ ammâ sâğar-1 sahbâya etmez ser-fürû
5. Hıffet etmez çün surâhî mey-kede küncinde hum
Meclisüñde câm-1 gam-fersâya etmez ser-fürû
- Seyr edüñ ritl-1 girân-1 bâdenüñ temkînini
Ser-girândur kâse-i mînâya etmez ser-fürû
7. Sâde-rû bir şâhuñ olmışdur Beyânî bendesi
Hüsn-ile mümtâzdur Dârâya etmez ser-fürû

[HÂ']

646.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şu'le-i şem'-i ruhuñdur pertev-i dîdâr-ı mâh
Dûd-veş zülf-i siyâhuñdur yüzinde ol siyâh

Taht-ı istiğnâda sensin şâh-ı kişver-gîr-i nâz
Bende-i dergâhuñ olmışlar senüñ mîr ü sipâh
3. Kâzib olmam subh-ı sâdık gibi tenvîr eylerem
Da'vî-i 'aşkuma cânâ eşk-i çeşmümdür güvâh

Mest-i sahbâ-yı tecellî olmayan ehl-i dilüñ
Sînesi şâh-ı hayâl-i yâra olmaz cilve-gâh
5. Cûy-ı hicrâmı Beyânî nice eylerdi 'ubûr
Fikr-i vasluñ olmasa ger kantara der-şâh-râh

647.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âteş-i 'aşka düşelden 'âşıkuñ hâli tebâh
Dûd-ı âhı âteş-i 'aşkına olmışdur güvâh

Hâl-i mihr-efrûz-ı ruhsârûñla rûşendür göñül
Merdüm-i çeşm-i basîret olmış ol nûr-ı siyâh
3. Nâr-ı gamla dîg-i dilde kaydı hûn-ı ciger
Dağlar kef-gîridür anuñ buhârı dûd-ı âh

Bir siyeh düşmensin ey baht-ı bed erbâb-ı dile
Bir dem olmazsın müsâ'id etdürürsin âh u vâh
5. Ben degül ancak Beyânî ol şehüñ efgendesî
Bende olmışlar aña a'lâ vü ednâ mîr ü şâh

646. 12^a.647. 79^a.

648.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne hâsiyyet var ey meh bâde-i gül-gûn u hamrâda
Gül-i ra'nâ eder ruhsârûñi bezm-i tecellâda

Kemâl-i hüsn-ile mihr-i cihân-ârâya dönmişsin
Cihâna bir gelürsin yok nazîrûñ dâr-ı dünyâda
3. Nice teşbîh ederler rûy-ı pür-envâruña cânâ
Ki yokdur zülf-i müşkîn âfitâb-ı 'âlem-ârâda

N'îçün zâhid temâşâ-yı cemâl-i yâra münkirsin
Kemâl-i sun'-ı Hak zâhir degül mi rûy-ı zîbâda
5. Beyânî çekme gam bir gün vezân olur nesîm-i baht
Açılır gonça-i kâm-ı dilüñ bâğ-ı temennâda

649.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Esîr-i bâde-i gül-fâm-ı 'aşkam bezm-i dünyâda
Gözüm kalsa 'aceb mi câm-ı sahbâ-yı tecellâda

Ne zîbâ âb u âteş imtizâc etmiş temâşa kıl
Ne 'âlem seyr edersin zâhidâ gör câm-ı sahbâda
3. Reşâkat müntehâlık kâmet-i dilberdedür ancak
Nice teşbîh olunur yokdur ol serv-i dil-ârâda

Perîşânuñ olup düşmüş yüzüne zîb ü fer vermiş
Nedür ol zülf ü gîsû-yı mu'anber rûy-ı zîbâda
5. Dil-i şeydâ niyâzında murâdın edemez ifsâh
Tenâfür var Beyânî var-ısa harf-i temennâda

648. 21^a.

649. 29^b.

650.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

- ¹1. Bulunmaz gamdan âsûde bir âdem dâr-ı dünyâda
Meger âzâde-kayd edersin ol Firdevs-i a'lâda
- O tıfl-ı nev-resüm bir mertebe 'uşşâka nâz eyler
Büyümiş var-ısa âğûş-ı dâye dûş-ı lâlâda
3. O ancak kûh-kenlik etdi ben cânım fidâ etdüm
Ben ey Şîrîn-zebânum gâlibem 'aşkuñda Ferhâd'a
- Ben ol mecnûn-ı mâder-zâd-ı Leylâ-yı zamânam kim
Cünûnum gâlib olmışdur cünûn-ı Kays-ı nâ-şâda
5. Beyânî bir ser-âmed serv-kaddüñ oldı meftûnı
Mukayyed bend-i 'aşkıyla degül başına âzâde

651.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül verdüm sehî-kâmet yine bir serv-i âzâda
Reşâkatde ne beñzer kaddi Tûbâya ne şimşâda
- Hüner âh-ıla ber-bâd eylemekdür kulle-i çarhı
Hüner mi kûhı hâmûn eylemek tîşeyle Ferhâda
3. Fünûn-ı 'aşkı tekmiñ etmemiş râcil bu vâdîde
Hudâ-dâd olmasa ta'lîm ederdüm Kays-ı nâ-şâda
- Ederdi kendüyi biñ pâre 'âşık kâdir olsaydı
Olurdu gördüğü dildâra biñ cân-ıla dil-dâde

650. 75^a.

1b ol: *Metinde* ola.

651. 92^a.

2a çarhı: kûhı.

3a râcil: gâfil.

5. Yeter bir gonçanuñ ‘aşkına düşmek bâğ-ı ‘âlemde
Beyânî her güle mânend-i şeb-nem olma üftâde

652.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. İbtîlâ-yı ‘aşkdan hâlüm diger-gûn olmada
Varduğınca derd-i bî-dermânum efzûn olmada

Zahm-ı peykân-ı hadeng-i gamzesinden dilberüñ
Çün dil-i gonça dil-i sad-çâk pür-hûn olmada
3. Ben nice mâyil olup üftâde-i ‘aşk olmayam
Gitudüğince serv-i kadd-i yâr mevzûn olmada

Nice fettân-ı cihân âşûb-ı devrân olmasun
Hüsnine ol fitne-cûyuñ halk meftûn olmada
5. Hasret-i kadd-i bülendiyle Beyânî dilberüñ
Dem-be-dem cûy-ı sirişkûñ nehr-i Ceyhûn olmada

653.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Severin dilberümi şîvesini nâzını da
Kâkülün hoş görürin kadd-i ser-efrâzını da

Alurın nakd-i dil ü câna metâ‘-ı gamını
Cevr-i bî-haddini hışm-ı sitem-endâzını da
3. Baña bes nâlem ile âteş-i derdüm felegüñ
Oda yansun n’edeyüm sûzını da sâzını da

‘Âlemi geşt ederin baş açuk abdâlı olup
Almazam ‘aynuma hiç kışını da yazını da

652. 18^b.

653. 80^a.

3b sûzını da sâzını da: *Metinde* sâzını da sûzını da.

5. Yâr lutf etse Beyânî olurun memnûnı
Lutfinuñ bir görürin çoğını da azını da

654.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu deştüñ germ ü serdinden gözüm seyl-âbı artmakda
‘Aceb cûy-ı belâdur yaz eger kış âbı artmakda

‘Alevlenmekdedür gitdukçe nâr-ı gam derûnumda
Mahabbet âteşidür dilde sûz u tâbı artmakda
3. Ne mümkindür yolını hâr u hâşâk-ile sedd etmek
Dem-â-dem cûy-bâr-ı çeşmümüñ hûn-âbı artmakda

Füzûn olmakda şevkı gül gibi dilber safâsında
Çü bülbül ‘âşıkuñ derd-i dil-i pür-tâbı artmakda
5. Birisinden halâs olsa birine bend olur ‘âşık
Beyânî çîn-i zülf-i dilberüñ kullâbı artmakda

655.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu nahlistânuñ ey dil bûy-ı lutf olmaz bahârında
Biten hep mîve-i derd ü elemdür şâhsârında

Bu bahr-ı nîl-gûn-ı çarh ‘aceb deryâ-yı mihnetdür
Hezârân kelle rîze-seng olup yatur kenârında
3. Degül cây-ı sürûr el-hak cihân iklim-i gurbetdür
Ne deñli hazzı olsun âdemüñ gurbet diyârında

Sarây-ı köhnedür cây-ı ikâmet sanma dünyâyı
Yazılmış bî-sebât olduğı ey dil kasr u dârında

654. 50^a.

655. 78^a.

5. Giyâh-ı hasret ü nahl-i nedâmetdür biten ancak
Beyânî öldüğünde herkesün hâk-i mezârında

656.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Letâfet olsa n'ola dilberün hatt-ı 'izârında
Gülistânun olur elbette 'âlem sebzezârında

Görüp bâzûlaruñda penbe-i dağı hayâl etdüm
Görünen yâsemen bergini bâđuñ cûy-bârında
3. Koluñda dađuñun gül gibi seyri özge 'âlemdür
Nihâl-i hüsnün el-hak başka 'âlem var bahârında

Ne mümkindür dıraht-ı hüsnüne meyl etmemek cânâ
Biten seftâlû-yı terdür hemîşe şâhsârında
5. Beyânî båd-bân-ı şevkı aç deryâ-yı ahdarda
Geçürme rûzgârun 'iş ü nûş ile kenârında

657.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'İşret-âbâd oldı gördi gülsitân nev-rûzda
Aldı gül destine câm-ı zer-nişân nev-rûzda

Bâde-i lutf-ı bahârî mest etdi gonçayı
Neş'e-i feyzından oldı şâdmân nev-rûzda
3. Gonçalarla şâh-ı gül bezm-i çerâğân eyledi
Etdiler şeb-bûları âteş-feşân nev-rûzda

Gülsitân oldı tecellî-gâh-ı bülbül çün Kelîm
Verdi gül nâr-ı tecellîden nişân nev-rûzda

656. 78^a.

657. 78^b. B.: Nev-rûziyye.

1a Mest-i câm-ı feyz olunca gülistân nev-rûzda.

5. Câme-i zerrînini bâd-ı sabâdan hıfz için
Oldı her bir gonça sebzîn câme-dân [nev-rûzda]

Nâmiye-te'sîr-yâb-ı feyz-ı hurşîd-i bahâr
Handezâr olsa n'ola bâğ-ı cihân nev-rûzda
7. Leşker-i şâhenşeh-i nev-rûz tutdı gülşeni
Oldı her bir sünbülîstân dûdmân nev-rûzda

Gülşeni nev-rûz sultânı edince taht-gâh
Kurdı her bir nahli anuñ sâyebân nev-rûzda
9. 'Âşık-ı dîdâr-ısañ 'azm et Beyânî gülşene
Her gül olmış sâde-rû bir dil-sitân nev-rûzda

658.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hûblar 'azm-i gülistân etdiler nev-rûzda
Ruhların gül-berg-i handân etdiler nev-rûzda

Bâd-ı nev-rûz-ıla bahr-ı ahdara açıldılar
Geşt edüp etrâfi seyrân etdiler nev-rûzda
3. Sâkiyân-ı meclis-i hüsn olan ol mahbûblar
Sâğar-ı zerrîni gerdân etdiler nev-rûzda

Verdiler fasl-ı bahârûñ hükmini gülzârda
Birbiriyle sohbet-i cân etdiler nev-rûzda
5. Sünbül-i gîsûların tağıtdılar mânend-i dûd
Şem'-i ruhsârın firûzân etdiler nev-rûzda

Gonçalardur aldılar destine câm-ı zer-nigâr
Mest olup çâk-i girîbân etdiler nev-rûzda
7. Rûz-ı nev-rûzuñ Beyânî gördiler germiyyetin
Meh-veşân bezm-i çerâğân etdiler nev-rûzda

659.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gonçalar bezm-i çerâğân etdiler nevr-rûzda
Birbirin şem'in firûzân etdiler nevr-rûzda

Bâde-i câm-1 güli çün 'andelîbân gördiler
Şevkdan feryâd-1 mestân etdiler nevr-rûzda
3. Zemzeme-sâz oldılar murğân nahlistânda
Nağme-i nâzükle elhân etdiler nevr-rûzda

Necm-i rahşende-sıfat ezhâr-1 bâğ açıldılar
Bûstânı çarh-1 gerdân etdiler [nevr-rûzda]
5. Berg-efşân oldılar her bir dıraht-1 erğavân
Gülşeni kân-1 Bedahşân etdiler nevr-rûzda

Gördiler bezm-i çemende devr eder peymâneler
Lâleler câmın dırahşân etdiler nevr-rûzda
7. Şâh-1 gül tertîb-i bezm etdi Beyânî gonçalar
Nergis-i bâğı nıgehbân etdiler nevr-rûzda

660.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bunca demdür rûzgârum geçdi âh u vâh-ıla
Bir nefes hem-sohbet olmak olmadı ol şâh-ıla

Günde biñ âh eyleseñ ey dil şikâr etmek muhâl
Sayd olunmaz ol hümâ-pervâz dâm-1 âh-ıla
3. Eylemez râh-1 hatarnâk-i hevesden ihtirâz
Nic'olur bilmem ki hâlüm bu dil-i güm-râh-ıla

659. 48^b.

660. 73^b.

Şem‘-i ruhsârına çün pervâne yakmakda beni
Korkarın dest ü girîbân olurın ol mâh-ıla

5. Dergeh-i Hakk’a Beyânî ilticâ eyle hemân
Kâm-yâb olmaz bilürsin olmayan Allâh-ıla

661.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr olsa salınsak bâğa elde câm-ıla
‘İş ü ‘işret eylesek ol gözleri bâdâm-ıla
- Güller açılrsa gönüller şâdmân olsa yine
Def‘-i ahzân eylesek câm-ı sürûr-encâm-ıla
3. ‘Azm-i gülzâr eylesek bir subh-dem bülbüllerüñ
Diñleseک feryâdını şevk-ı dil-i nâ-kâm-ıla
- Mevc-rîz olduğı hengâmında deryâ-yı çemen
Salsak ol ‘ummâna keştî-i dili eyyâm-ıla
5. Mest-i câm-ı bâde-i ‘aşk ol Beyânî ‘âlemi
Geşt eyle neş’e-i câm-ı mey-i gül-fâm-ıla

662.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rüstemâne gamzeñi der-kâr edersin nâm-ıla
‘Âlemi teshîr edersin tîğ-ı hûn-âşâm-ıla
- Pîşe-i dükkân-ı istiğnâ edersin nâzuñı
Dâyimâ kâr üzresin bu nâz-ı bî-ârâm-ıla
3. Nakd-i cân-ıla metâ‘-ı vuslatın ol bî-vefâ
El tutuşmuş bî-tekellûf ‘âşık-ı nâ-kâm-ıla

661. 14^a.

662. 14^b.

Ey rakîb-i bed-likâ vü leng ü kûr u kej ‘aceb
Âdemî-zâdem mi dersin sen de bu endâm-ıla

5. Kûh-ken gibi Beyânî tîşe-kâr-ı ‘aşk ol
Dâsitânuñ söylene tâ bir zamân eyyâm-ıla

663.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tağıdur zülfini dilber sihr-i gûn-â-gûn-ıla
Zehr-i çeşm-i rûzgârı def^ç eder efsûn-ıla

Çîn-i zülf-i yâra meftûn olduğum i ‘lâm-içün
Çîn’e irsâl eyledüm âhı dil-i mahzûn-ıla
3. ‘Âşık-ı şeydâya dilber olduğu-y-çün n’eylesün
Pâ-bürehne deşt-peymâlık eder Mecnûn-ıla

Âb-ı çeşm-ile söyünmez eksük olmaz âteşi
Sîne-i ‘âşık meger hem-sûz imiş kânûn-ıla
5. Sür kümeýt-i bâdeyi meydân-ı gamda sâkiyâ
Cûy-ı ekdârı güzâr etdür mey-i gül-gûn-ıla

Ol tabîb-i ‘âlemüñ tedbîri Düstûru’l-‘amel
Hasta-i ‘aşka ‘ilâc etse n’ola Kânûn-ıla
7. Murğ-ı devletdür Beyânî sayd olunmaz ‘aşk-ı yâr
Baht yâver olmayınca tâli‘-i vârun-ıla

664.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Azm-i güzâr edesin lâyık midur ağyâr-ıla
Dil-şikeste künc-i gamda ben kalam efkâr-ıla

663. 14^a.

664. 21^b.

Hem-rikâb olmak münâsib mi saña ey gonça-fem
Râh-ı gülzâr-ı mahabbetde bir iki hâr-ıla

3. Gayrılarla sen sürüp devrânuñı zevk edesin
Rûzgârum geçürem ben her dem âh u zâr-ıla

Nakd-i cân-ıla metâ‘-ı vuslatuñ almak muhâl
Müşkil oldı kârumuz sen şâhed-i bâzâr-ıla

5. Niçe bir mahbûb u mey vasfı Beyânî fâriğ ol
Seyyi’âtuñ mahva sa‘y et dâyim istiğfâr-ıla

665.

Recez: *Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün*

--+- / --+- / --+- / --+-

1. Ben nice feryâd etmeyem mestâneler manzûr ola
Yâ nice mecnûn olmayam dîvâneler manzûr ola
- Lâyık midur makhûr olam bahr-ı keremden dûr olam
Ben âşinâ mehcûr olam bîgâneler manzûr ola
3. ‘Aşkuñla ben hûn-ı ciger nûş eyleyem şâm u seher
Sunmayasın bir câm-ı zer peymâneler manzûr ola
- Her bir sözümken çün güher pâkîze vü mu‘ciz eser
Etmeyesin cânâ nazar efsâneler manzûr ola
5. Bezmüñe mahrem olmaya şem‘-i ruhuña yanmaya
Lutfuñ Beyânî görmeye pervâneler manzûr ola

666.

Remel: *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+--

1. Tarf-ı cûda serv-kaddüm der-kenâr olmaz m’ola
Pâyına eşk-i revânum cûy-bâr olmaz m’ola

665. 81^a.

666. 4^b.

Dest-res olmaz gider mi kâkül-i pür-çînine
Yohsa bir dem cünbiş-i bâd-ı bahâr olmaz m'ola

3. Ebr-i zulmet kapladı hergiz görünmez karası
Bahr-ı bî-pâyân-ı gamda rûzgâr olmaz m'ola

Ol perî hergiz görünmez çeşme-sâr-ı dîdede
Zâhir ismin çekmek-ile âşikâr olmaz m'ola

5. Bûy-ı zülfinden Beyânî bir haber almağ-ıçün
Rûzgâr olup müsâ'id baht yâr olmaz m'ola

667.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Görüp dildârı bend oldum yine zülf-i siyeh-fâma
Düşürdüm gönlümi âhır sevâd-ı Hıttâ-i Şâm'a

O yâra gönderürdüm peyk-i âh-ı cân-güdâzumla
Şitâb-ı âteşininden yanup kül olmasa nâme

3. Halâs olmaz dahı murğ-ı dil-i âvâre zülfüñden
Ümîd-i dâne-i hâlûñle yohsa düşmesün dâma

Hat-ı la'lüñ hayâli olmasa mestâne olmazdı
Mey-i dûşînedür hâlet veren rind-i mey-âşâma

5. Çeken rıtl-ı girân-ıla mey-i nâbı bu meclisde
Leb-â-leb olsa da sâkî tenezzül eylemez câma

Murâduñ 'andelîb olmaksâ gülzâr-ı mahabbetde
Dilâ üftâde ol bir serv-kad yâr-ı gül-endâma

7. Süreyyâ-veş der iseñ dâyimâ 'ıkd-ı le'âl olsun
Dür-i mensûruñı nazm et Beyânî silk-i eyyâma

668.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Murâd ey dil visâl-i yâr-ısa beste-dehân olma
Niyâz eyle o yâr-ı kâm-bahşa bî-zebân olma

Ko tahmîl eylesün bâr-ı cefâsın ey dil-i şeydâ
Tahammül eylemekde cevrin anuñ nâ-tüvân olma
3. Tahammül etdügüm besdür benüm cevrine dildâruñ
Gel ey gam bir yañadan sen dahı bâr-ı girân olma

Alursañ 'âşıkuñ al bârî gönlin herkesüñ alma
Demem kim saña ey şâh-ı cihânum dil-sitân olma
5. Görüp her gonçayı mânend-i şeb-nem olma üftâde
Beyânî 'âşık-ı şûrîde-i her nev-cüvân olma

669.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Bâ'is-i ülfet ola şâyed deyü cânânuma
Komadılar dest ura peymâne-i 'irfânuma

Baş açuk abdâlı oldum 'âkıbet ol meh-veşüñ
Dağ yakdum şerha çekdüm sîne-i sûzânuma
3. Gûşe-i çeşmiyle 'uşşâka ederdî iltifât
Gamzesi ruhsat vereydi ol gözi mestânuma

Yek nazarda eyler idi cism-i 'uşşâkı müzâb
La'li tedbîr etmese ol âfet-i devrânuma
5. Pâyına düşdüm ki yâruñ bûs edem dâmânını
Hışm-ile dedi elüñ çek degmesün dâmânuma

668. 92^b.

5b 'âşık: bülbul.

669. 4^b.

Pây-mâl-i rahşî olam hâlümü i'lâm-içün
Ref'-i ruk'a eyledüm sultân-ı 'âlî-şânuma

7. Pehlevân-ı 'arsa-i 'aşk olduğum bildi meger
Gelmedi kaçdı rakîb-i rû-siyeh meydânuma

Ben şehîd-i gamze-i ser-mesti olmak isterem
Şeh-levendüm n'eyleyem girmez bir avuç kanuma

9. İltifât etdi Beyânî ol kemân-ebrû dese
Sîne-i 'uryânuñı tut nâvek-i müjgânuma

670.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sarıldı şâne-veş sad-pâre dil gîsû-yı cânâna
Giriftâr etdi kendin 'âkıbet zülf-i perişâna

Düşürdi niçe biñ dil-teşneyi râh-ı visâlünde
Zülâl-i la'l-i nâbuñ dilberâ çâh-ı zenahdâna

3. Gül-i ruhsâruña zâhirde gerçi 'andelîb ammâ
Cemâlûñ şem'ine şûrîde-dil ma'nide pervâne

Şehîd-i gamzeñ olmak herkesüñ kârı degül cânâ
Mahabbet ehlidür karşı varanlar tîğ-ı bürrâna

5. Ham-ı zülfinde ol çâpük-süvâr-ı 'arsa-i hüsnüñ
Dil-i ser-der-havâ beñzer Beyânî gûy-ı çevgâna

671.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yine ebr-i bahârî jale-rîz oldı gülistâna
Yine cûy-ı rutûbet oldı cârî bâğ u bustâna

670. 14^b.

671. 45^a.

Yine hengâme-gîr-i gülşen oldu bülbül-i şeydâ
Yine gösterdi kâr-ı bî-nevâyı verd-i handâna

3. Nice bilsem turur erbâb-ı 'işret işbu mevsimde
Kurup bezm-i safâ-bahşı el urmaz câm-ı rahşâna
- N'îçün şevk-ıla bülbüller ser-âğâz-ı fiğân etmez
Güşâde oldu güller döndü gülşen bâğ-ı Rıdvân'a
5. Sarılsa n'ola 'âşık kâmet-i mevzûn-ı dildâra
Sarıldı 'aşk-ı pîçân çün bu dem serv-i hırâmâna
- Nisâr etdi o deñli dürlerin deryâ-yı ahdar kim
Pür etdi sâhilini kim bakar lü'lü' vü mercâna
7. Beyânî câm-ı zerrîn al ele gülzârı seyr eyle
Mey-i gül-fâmı gör verme vücûd âlâm-ı devrâna

672.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cebîn-i tâb-dâruñ gerçi beñzer mâh-ı tâbâna
Cemâl-i bâ-kemâlûñ beñzer ammâ mihr-i rahşâna
- Göñül bir ruhları şem' ü yüzi gül hûba mâlikdür
Aña ne bülbül-i şûrîde 'âşıkdur ne pervâne
3. Salındukça olaydı şîve-i refâtârı gülşende
Der idüm kaddüñi beñzer senüñ serv-i hırâmâna
- Denilmez Kays'a 'âşık sırr-ı 'aşkı âşikâr etdi
Düşüp sahrâya murğâna serini eyledi lâne
5. Benem 'âşık Beyânî kân-ı dilde gevher-i 'aşkı
Hemîşe saklaram 'arz etmezem gevher-fürûşâne

673.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Her nâvek-i cefâ ki gelür sîne dağına
Kalb-i sanevberîde döner gül budađına

Tîr-i gam-ı zamâne pey-â-pey gelür dile
Bir dem komaz anı ki döne sol u saçına
3. Gamdan hemîşe olmadı bî-çâre dil halâs
Tâ düşmeyince sâkî-i bezmüñ ayağına

Dîvân-ı gülde diñledi feryâd-ı bülbüli
Şâh-ı bahâr-ı bâğ konınca otağına
5. Ser-menzile erince Beyânî şitâb eder
Şol râh-rev gibi düşe evvel konağına

674.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Dil beste oldı kâkülüñüñ bend ü bağına
Bî-çâre yek nazarda tutıldı duzağına

Etdi gazabla 'âşık-ı şûrîdeye nigâh
Bilmem 'adû ne söyledi yâruñ kulağına
3. Bûy-ı nihân-ı zülfini yaydı nesîm-i subh
Bâğuñ hemîşe oldı 'ıtır-sâ dimâğına

Gonça-sıfat açılmadı dilber hicâbdan
'Aks etmedükçe bâde-i gül-gûn yañađına
5. Beñzetmese Beyânî o şûhuñ cemâline
Dehrüñ tenezzül etmez-idi geşt-i bâğına

673. 100^a.674. 100^a.

675.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Kişinüñ dôstı odur kim ola koldaş kolına
Bitüre hâcetini maslahatında bulına

Şâd u handân ola eyyâm-ı sürûrından anuñ
Dem-i mâtemde ise bile anuñla bulına
3. İbtihâc eylesesün bir iki mankırla bize
Şu ki nâ-keslik ile cem' ede la'net pulına

Sikke-sûret o girân-cân münâfik bilseñ
Nice münfik geçinür vermeyicek Hak yolına
5. Kimseden kimseye yok fâ'ide Hak'dan umaruz
Etmeye sağ gözi muhtâc Beyânî solına

676.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün*

--+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Sâkî-i bezmüñ eylemezüz meyl câmına
'Aşk etmeyince rıtl-ı girân-ı müdâmına

Dil beste oldı kâkül-i yâra fiğân eder
Beñzer şu murğa kim düşe sayyâd dâmına
3. Tâk-i dil-i nizâr sarılsa 'aceb midür
Yâruñ nihâl-i kâmet-i serv-i hırâmına

Sandum getürdi berg-i güli şevk-ıla sabâ
Meydân verince eşheb-i zerrîn-ligâmına
5. Ol şeh-süvâr-ı nâz kaçan geşt-i bâğ eder
Üftâdeler Beyânî tururlar selâmına

675. 101^b.

676. 100^a.

677.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Hayâl-i la'î-i nâbuñla leb ursam câm-ı gül-gûna
Neşât-ı tâze bahş olur hemîşe kalb-i mahzûna

Degül rûy-ı semâda görinen ebr ey hilâl-ebrû
Hevâ-yı kâkülüñle dûd-ı âhum çıkdı gerdûna
3. Nice mümkindür uydurmak usûle nağme-i 'aşkı
Fiğânı mutribâ 'uşşâkuñ uymaz şer' ü kânûna

Hüner hâmûnı kuhsâr eylemekdür gamla ey Ferhâd
Ne cüz'î döndürüp kuhsârı koymak şekl-i hâmûna
5. Beyânî bâr-ı nâz-ı dilberi kaldum tahammûlden
O deñli cevrini çekdüm ki döndi kâmetüm nûna

678.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

- - + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. 'Afvuñ umaruz yâ Ra'ûf geldük senüñ dergâhuña
Kullaruña sensin 'atûf geldük senüñ dergâhuña

'Âsîlerüz etdük kusûr ahz eyleme yevmü'n-nüşûr
Ente'l-'Afüvv ente'l-Ğafûr geldük senüñ dergâhuña
3. Biz 'âciz ü efgendeyüz 'âsî vü mücrim bendeyüz
Gufrânuñı cüyendeyüz geldük senüñ dergâhuña

Ey Hâlik-ı arz u semâ çok eyledük cürm ü hatâ
Lutf eyle sen yevmü'l-kazâ geldük senüñ dergâhuña
5. Sensin bizüm ma'bûdumuz hamd etmede mahmûdumuz
Fazluñ durur maksûdumuz geldük senüñ dergâhuña

677. 77^a.678. 1^a.

Ey Mübdi‘-i kevn ü mekân v’ey Hâlik-ı heft âsumân
Deryâ-yı fazluñ bî-kerân geldük senüñ dergâhuña

7. Dergâh-ı ‘izzüñdür menâs ferrâşıdur anuñ havâs
Emmâreden eyle halâs geldük senüñ dergâhuña

Biz beyt-i şirki hâdimüz tevhîdüñ eyler hâdimüz
Bed kârumuzdan nâdimüz geldük senüñ dergâhuña

9. Biz çün Beyânî müznibüz müstağfir ü hem tâ’ibüz
‘Afv u rızâña tâlibüz geldük senüñ dergâhuña

679.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ey kemân-ebrû diken başın ser-i meydânuña
Karşu turmaz mı sanursın nâvek-i müjgânuña
- Sende bu çeşm-i siyeh ki vardur ey şûh-ı cihân
Kim görüp meftûn olmaz nergis-i fettânuña
3. Fitne-sâz-ı rûzgâr u âfet-i devrânsın
Reşk ederler ey perî-rû hûblar devrânuña
- Gamze-i ser-mestüñi gördükde oldum bî-karâr
Teşneyem âb-ı revân-ı hançer-i bürrânuña
5. Kalmadı ‘âlemde bir mecnûn-ı zülfüñ olmaduk
Oldılar dil-beste gîsû-yı ‘abîr-efşânuña
- Gerçi şem‘-i rûyuña per-sûhte pervâneyem
Bülbülem ammâ ki berg-i gonça-i handânuña
7. İltifât eyle Beyânî’ye nazardan etme dûr
Devr-i hüsnüñde senüñ lâyıkdur ol ihsânuña

679. 5^a.

3a Fitne-sâz-ı rûzgâr u: Mâlik-i hüsn-i Hudâ-dâd.

680.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sarılırdum yâra tâğ-ı hûn-feşânı olmasa
Yalvarurdum gamze-i nâ-mihribânı olmasa

‘Âşık-ı giryân-ıla ‘azm eyle cânâ gülşene
Hazz olunmaz gülşenüñ âb-ı revânı olmasa
3. Eyler-idüm hâk-i pâyına düşüp yâruñ niyâz
Çeşm-i mestinde sinân-ı cân-sitânı olmasa

Nâvek-endâz oldu dilber hûblarla sîneme
Kim bulurdu tîrinüñ nâm u nişânı olmasa
5. Hasma meydân-ı suhanda gâlib olmazdı bu gün
‘Arsa-i nazmuñ Beyânî pehlevânı olmasa

681.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eylemem geşt ü güzâr etrâfi yârum olmasa
‘Azm-i güzâr eylemem ol gül-‘izârum olmasa

Seyr-i güzâr-ı Bihişt etsem açılmam sâkiyâ
Gül gibi destümde câm-ı zer-nigârum olmasa
3. Âfitâba tâ bu deñli olmaz-ıdum ta‘ne-zen
Pertev-i dîdâr-ı yâr-ı şîve-kârum olmasa

Bir dem ârâm eylemezdüm ben bu sünbülzârda
Çîn-i zülf-i yârda cây-ı karârum olmasa
5. Serdî-i gamdan helâk olmak mukarrerdür baña
Dağ-ı ‘aşkum gibi serde yâdigârum olmasa

680. 89^a.

681. 63^b.

3b Rûy-ı dildârum gibi evvel bahârum olmasa.

5a Kâse-i mihri hemîşe eyler-idüm ser-nigûn.

Dâsitân olmazdı cânâ hasta-i ‘aşk olduğum
Künc-i gamda nâle-i bî-ih̄tiyârum olmasa

7. Şem‘-i bezm-i hüsnümüñ pervânesi derdüñ baña
‘Andelîb-âsâ eger feryâd u zârum olmasa

Eglenür miydüm Beyânî nâle-i şeb-hîz-ile
Subh olunca gam gibi bir gam-güsârüm olmasa

682.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şâd eden ‘uşşâkı la‘l-i cân-fezâdur var-ısa
Gül gibi handân eden câm-ı safâdur var-ısa

Sîm zencîrin sürür vâdî-i gamda cûy-veş
‘Âşık-ı dîvâne-meşreb bî-nevâdur var-ısa
3. ‘Andelîb-i dil fiğân u nâlesin arturmada
Bir gül-i gülzâr-ı hüsne mübtelâdur var-ısa

Sûzı olmakda ziyâde sîne-i pür-tâbumuñ
Mankal-âsâ ahkeristân-ı belâdur var-ısa
5. Ser-be-ser pîçîde olmuş ‘âşıkuñ mûy-ı seri
Şekveden başında yanmış bûriyâdur var-ısa

Zevk u şevkı var harâbâtîlerüñ mey-hânede
Cây-ı hurrem bir makâm-ı dil-güşâdur var-ısa
7. Olmadı gitdi Beyânî gâyıs-ı bahr-ı sürûr
Kulzüm-i zehhâr-ı gamla âşinâdur var-ısa

683.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bize bir bâde olsa sâkiyâ keyfi müdâm olsa
Hemîşe neş'esi olmasa zâyil ber-devâm olsa

Humâr-ı bâde-i ye's-ile gâyet ser-girân olduk
Bizi bu derd-i serden kurtarur leb-rîz câm olsa
3. Ederdük geşt-i sahrâ-yı emel biz dahı dünyâda
Semend-i sîm-raht u zer-ligâm-ı kâm râm olsa

Ayağın öpmek-içün yüz sürerdük hâk-i pâyına
Ederdük ser-fürû pîr-i muğândan ihtirâm olsa
5. Beyânî silk-i mazmûna dizerdük dürr-i mensûrı
Pesend-i nâdire-gûyân u tahsîn-i kîrâm olsa

684.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilâ bir dilber olsa hüsn-ile şöret-pezîr olsa
Añılsa hüsn-i bî-hadd-ile gâyet bî-nazîr olsa

Göñül mülkini teshîr eylese şemşîr-i gamzeyle
Melâhat taht-gâhında şeh-i sâhib-serîr olsa
3. Bu deñli zülfüñüñ kaydımı çekmezdi hele 'âşık
Firengistân'a düşse dest-i kâfırde esîr olsa

Der imiş ol şeh-i mesned-nişîn-i taht-ı mahbûbî
Zekât-ı hüsnümi ihsân ederdüm bir fakîr olsa
5. Beyânî böyle mi nazm eyler-idi dürr-i evsâfuñ
Dür-i dendânuñ ile dürc-i la'lünden habîr olsa

683. 48^a.

684. 50^b.

685.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nâz-perver baña bir dilber-i mümtâz olsa
Kârı her dem dil-i sevdâ-zedeye nâz olsa

Sarılup kâmetine 'âşık-ı pîçân gibi
Olsam üftâdesi bir serv-i ser-efrâz olsa
3. Ben de murğ-ı harem-i şevkı şikâr eyler-idüm
Kolda pervâzı sebük bir gözi şeh-bâz olsa

Neş'e-dâr-ı mey-i gül-reng-i safâ ola müdâm
Der-i mey-hâne-i himmet kime kim bâz olsa
5. Nazm ederlerdi Beyânî dürer-i eş'ârı
Lehce-i tab'-ıla kilik-i hüner enbâz olsa

686.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Ruhûñ 'arz eyle ey gonça-dehânum cân-ı şeydâya
Güşâd olsun der-i şevk ol hezâr-ı nâ-şekîbâya

Güşâde bir gül-i ra'nâ olur ruhsâr-ı gül-gûnuñ
Kaçan 'aks eylese destüñde sâkî câm-ı sahbâya
3. Biraz rind-i mey-âşâm ülfet etsün duhter-i rezle
Elek assun felekde Zühre tâk-ı çarh-ı mînâya

Visâlûñ 'âşık-ı miskîne cânâ va'de etmişdüñ
Keremler eyle hulf etme fakîri salma ferdâya
5. Beyânî cilve eylerdüm gülistân-ı tesellâda
'Arûs-ı kâm-ı dil gelse harem-gâh-ı temennâya

685. 30^b.

686. 14^b.

687.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlûñ pertevi 'aks eyledükçe çarh-ı mînâya
Düşer âteş derûn-ı âfîtâb-ı 'âlem-ârâya

Ruh-ı aluñ hicâbından 'arak-rîz oldu gülşende
Görenler sandılar kim jâle düşdi verd-i ra'nâya
3. Dil-i şeydâ da kendin şâne-veş sad-pâre eylerdi
Edeydi intisâb anuñ gibi zülf-i semen-sâya

Hayâl etmezler ancak ser-firâz olduğını cânâ
Kad-i mevzûnuñı teşbîh edenler nahl-i Tûbâ'ya
5. O deñli mest-i 'aşkam kendüm idrâk etmeden kaldum
Gam-ı 'aşkuñ Beyânî gâlib ancak keyfi sahbâya

688.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Hüsn-ile bâlâ-bülendüm gibi mümtâz olmaya
Kadd-i mevzûnı gibi serv-i ser-efrâz olmaya

Çeşm-i fettânuñ ola çün câdû-yı sihr-âferîn
Zülf-i pür-çînüñ ne mümkindür sihir-sâz olmaya
3. Şevk-ı ruhsâruñla cânâ güş edince nâlemi
Bülbül-i şeydâyı sanma nağme-perdâz olmaya

Yoluña başum fidâ etsem ta'accüb eyleme
Var mı bir 'âşık reh-i 'aşkuñda ser-bâz olmaya
5. Sakla sîneñde Beyânî âh-ı âteşnâküñi
Fâş eden esrâr-ı 'aşkı mahrem-i râz olmaya

687. 49^b.

3a sad-pâre: pür-şerha.

688. 17^b.

689.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Dağ-ı 'aşkuñ yakaruz sîne-i 'uryânumuza
Düşerüz âteş-i 'aşka kıyaruz cânumuza

Bir bölük zülfüne dil-beste sitem-dîdelerüz
Rahm edüp eyle nazar hâl-i perîşânumuza
3. Sanma taksîr ederüz gelse dile şâh-ı gamuñ
Ederüz cân-ıla 'izzet biz o mihmânumuza

Mâh-rûlar der imiş seyr-i meh-i nevse garaz
'Ayn-ı 'ibretle bakuñ çâk-i girîbânumuza
5. Vâf-ı dilberde Beyânî ne 'aceb sihr ederüz
Reşk ederler şu'arâ kilik-i dür-efşânumuza

690.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. N'ola meyl eylesem ol serv-i riyâz-ı hasebe
'Âşıkam kaddi güzel dilber-i 'âlî-nesebe

Mâyilem ben o dil-ârâya ki ahlâkı ola
Âfitâb olsa da meyl eylemezem bî-edebe
3. Açılup hâra igen eyleme 'arz-ı ruhsâr
Korkarın bâ'is olur ey gül-i ra'nâ şeğaba

Kıt'a-i hüsnüñi hattât-ı ezel yazdukda
Yazmış ey mâh-cebîn altına garrâ ketebe
5. N'eylese vuslat-ı dildâra Beyânî maksûd
Dâmen-i lutfâ yapış eyle teşebbüs sebebe

689. 61^b.690. 60^a.

691.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün*

+ - - - / + - - - / + - -

1. Suhanda hem-zebânâm 'andelîbe
Nevâ-sâzam hezâr-ı nâ-şekîbe

Çü bülbül hâfız-ı mahfil-nişînem
Nağam-perdâz-ı elhânâm hatîbe
3. N'ola mecnûn-ı 'aşk-ı dilber olsam
Göñül verdüm o şûh-ı dil-firîbe

Debistân-ı belâda turmaz oynar
Dil-i kûdek-meniş muhtâc edîbe
5. Beyânî düşmiş âvâre vatandan
Habîbüm iltifât et ol garîbe

692.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Nihâl-i nev-resüm bir serv-kâmet oldı gitdükçe
Cihân bâğında âşûb-ı kıyâmet oldı gitdükçe

Seçildi kendüyi gösterdi ol serv-i ser-efrâzum
Kadi reşk-âver-i Tûbâ-i Cennet oldı gitdükçe
3. Henûz açılmamış bir gonça idi bâğ-ı hüsn içre
Açıldı verd-i ra'nâ-yı melâhat oldı gitdükçe

Gül-efşân oldı bezm-i meyde çekdi câm-ı gül-fâmı
Ruhı revnak-dih-i gülzâr-ı behcet oldı gitdükçe
5. Füzûn oldı Beyânî varduğınca hüsn-i ruhsârı
Hatı zîbende-i bâğ-ı letâfet oldı gitdükçe

691. 15^a.

692. 77^b.

693.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Sâkî ne 'aceb gevher-imiş sâğar-ı bâde
Seyrinden olur ehl-i dilüñ kalbi güşâde

Devr etdügi dem bezmümüzi sâğar-ı sahbâ
'Aklı verürüz hırmen-i hüşyârîde bâda
3. Sâlûslügi sen de ko zâhid nazar eyle
Rez duhterinüñ çünki saña meyli ziyâde

Yayın çekemez oldu gönül Rüstem-i 'aşkuñ
Olmışken aña kavs-i kuzah nerm kepâde
5. Sen çekmedesin derd ü belâsını Beyânî
Ol şûh-ı sebük-meşreb ise zevk u safâda

694.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câm-ı pür-meydür güşâde verd-i al-ı mey-kede
Sâğar-ı billûrdur âb-ı zülâl-i mey-kede

Rûz u şeb rindân-ı 'âlem cân atarlar görmege
Ka'betü'l-'uşşâkdur gûyâ cemâl-i [mey-kede]
3. Biz hilâl-i âsumânı n'eylerüz 'îd etmege
Ke's-i sîmîn-i şikestedür hilâl-i mey-kede

Gülşenî ehl-i harâbâtuz melâmîlerdenüz
Düşumuzda şâlumuzdur dest-mâl-i mey-kede
5. Cem-cenâbuz gerçi ammâ ki Beyânî bezmde
Câmumuzdur gül gibi köhne sifâl-i mey-kede

693. 47^a.

694. 31^a.

695.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yerinde âb u tâbı dilberüñ hüsni kemâlinde
Açılmış tâze güller gülşen-i ruhsâr-ı alında

Gül-i ruhsârınuñ hüsniñ füzûn etmiş o meh-rûnuñ
Benefşe sünbül-i ter taraf-ı gülzâr-ı cemâlinde
3. Nice mestâne feryâd etmesün bülbül gibi 'âşık
Misâl-i gonça ol gonça-dehen gunc u delâlinde

O şâh-ı 'âlem-ârâda mükemmel raht-ı mahbûbî
Yürürler mâh-rû şehler rikâb-ı zer-düvâlinde
5. Melâhat şöyle kim noksânı yok esbâb-ı hüsniñde
Tahayyül eylemek mümkün degül 'âşık hayâlinde

Kıyâs etmeñ ki fitne çeşm-i mestinde ola ancak
Hezârân fitne ol şûhuñ nüñüfte hatt u hâlinde
7. Mecâli yok tekellüm etmege âh etmeden gayrı
Zebûındur Beyânî ol şehüñ dest-i celâlinde

696.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu hüsn ü ânı cânâ görmedüm bir mâh-peykerde
Seni tutdı gözüm ancak görince dil-rubâlarda

Nice dil-dâde-i kadd-i bülendüñ olmayam cânâ
Bu nâzük kad ki vardur sende yok serv ü sanavberde
3. Hicâb olmaz cemâlüñ nûrına zülfüñ sehâb-âsâ
Bu hâlet yokdur ey meh pertev-i hurşîd-i enverde

695. 22^b.

696. 58^b.

Gel ey sultân-ı kişver-gîr-i nâz evvel-bahâr oldı
Çekildi gülşenüñ etrâfına yer yer serâ-perde

5. Bir iki câm-ı mey nûş et açıl çün gonça-i ra'nâ
Gül-âb-efşân-ı hüsn ol bezm-i gülşende ruh-ı verde

Benüm kâr-ı şebânruzum n'ola ancak niyâz olsa
Meseldür çünki derler bir olur cânâ hüner erde

7. Beyânî söyleme râz-ı derûnuñ ihtirâz eyle
Açılma şahs-ı dûna keşf-i esrâr etme nâ-merde

697.

Müctes: *Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Hazer ki söyleme esrâr-ı 'aşkı her yerde
Derîde olmasun ey dil sakın serâ-perde

Misâl-i gonça nihân eyle râzı sîneñde
Açılma ey dil-i şûrîde şahs-ı nâ-merde

3. Bu râz-ı 'aşkı derûnuñda cân gibi sakla
Dilâ revâ degül açılmak anı bir ferde

Belâya sabr u kazâya rızâ gerek çünki
Gelür birer birer ol yazılan begüm serde

5. Benem şikeste vü dil-hasta mübtelâ ancak
Benüm gibi 'acebâ var mı mübtelâlarda

Ne çâre n'eyleyeyüm derd-i 'aşka gâyet yok
Tabîbüm eyleyebilmez devâyı bu derde

7. Hazer Beyânî firâz etme râyet-i âhuñ
Keşîde eyleme anı cenâb-ı dilberde

698.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gül-i vuslat güşâde olmasa gülzâr-ı 'işretde
Açılmaz gonça-i dil sâkiyâ bezm-i mahabbetde

Dizer lü'lü'-yi eşkin sûzen-i müjgân-ıla bir bir
Reg-i çeşmin eden silk-i durer eyyâm-ı fürkatde
3. Kaçan serv-i kad-i mevzûnuñı hâtır-nişân etsem
Göñülden cûy-ı hasret cûş eder vâdî-i hayretde

Baña künc-i belâda derd ü gam eglence olmışdur
Enîsümdür beni her biri egler dâr-ı gurbetde
5. Hayâl etse Beyânî fikr-i dûr-â-dûr edüp zülfüñ
Perîşân-dil olur bî-çâre sünbülzâr-ı hasretde

699.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ser-rişte-i âyîn-i tarîkat elümüzde
Mestânelerüz câm-ı hakîkat elümüzde

Sanmañ müteşerri' degülüz bâde-i nâbı
Tahrîm ederüz habl-i şerî'at elümüzde
3. Çâk eylemesek n'ola girîbân-ı recâyı
Kâlâ-yı emel dâmen-i himmet elümüzde

Her demde güşâyende-i gencîne-i kâmuz
Hem-vâre kilîd-i der-i devlet elümüzde
5. Cevlân ederüz 'arsa-i hikmetde Beyânî
Rüstem-sıfatuz nîze-i hikmet elümüzde

698. 70^a.

699. 19^b.

700.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Mestânelerüz sâğar-ı hikmet elümüzde
Dîvânelerüz kâse-i fitnat elümüzde

Pîrân-ı harâbât-ıladur 'işretümüz hep
Ser-kûçe-i mey-hane-i vahdet elümüzde
3. Dîvâne-veş olsak n'ola bâzîçe-i tıflân
Çevgân-ı 'akıl gûy-ı melâmet elümüzde

Müflis degülüz h^vâce-i bâzâr-ı sedâduz
Ser-mâye-i dükkân-ı hidâyet elümüzde
5. Biz şahne-i şehri-i melekûtuz ki Beyânî
Bed-ahtere zencîr-i siyâset elümüzde

701.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâra karşı kor mı gamze sûznâk âh etmege
Âteş-i dilden o gül-ruhsârı âgâh etmege

Kâmetin 'arz eyleyüp 'uşşâka 'azm-i bâğ eder
Cilve-gâhın şevkı var dilber haşir-gâh etmege
3. Gönlümi âvîze-i zülfî eder ol şîve-kâr
Kasdı var bî-çâreyi üftâde-i çâh etmege

Âsitânına rakîbi yâr takrîb eylemiş
Bilmedük bâ'is nedür makbûl-i dergâh etmege
5. Ol kadar dem-beste etdi kim Beyânî rûzgâr
Kalmadı tâb u tüvân âh-ı seher-gâh etmege

700. 21^a.

701. 58^a.

702.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ol gözi âhûyî imkân olsa der-dâm etmege
Eylesek bir çâre vahşîdür anı râm etmege

Ol kadar terdür mizâc-ı nâzüki ol gonçanuñ
Korkaram bûs-ı leb-i la'line ikdâm etmege
3. Kâbiliyyet olsa esb-i nâzımı ol gül-ruhuñ
Eşk-i hûn-âlûd-ıla rahş-ı gül-endâm etmege

Gamzesi ol şeh-levendüñ şöyle korkutmuş gözin
'Âşık-ı şûrîde korkar vaslın ibrâm etmege
5. Ger baña derse Beyânî 'âşık-ı nâ-puhtesin
Âh-ıla hâzır-cevâbam yârı ilzâm etmege

703.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Hevâ âteş-fürûz oldı dil-i mahzûn u gamnâke
Göz açdurmaz duhân-ı nâr-ı gam bu çeşm-i nemnâke

Öñince rûzgâruñ pûye eyler deşt-i mihnetde
Dil-i ser-der-havâ döndi gubâr-âlûde hâşâke
3. Felek bâr-ı girân-ı cevriñi tahmîl eder turmaz
'Aceb mi beñzese bâğ-ı fenâda kâmetüm tâke

Ko galtân eylesün başını 'âşık reh-güzâruñda
Hevâdan geçmez ol tâ düşmeyince gûy-veş hâke
5. Beyânî tîr-i gamzeñle urıldı sayd-gâhuñda
Yetiş nahcîrûñi aldurma cânâ bağla fitrâke

702. 58^a.

703. 78^b.

704.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gam-ı 'aşkuñla bârân-ı sirişküm düşmese hâke
Şerer-âlûde dûd-ı âh olur peyveste eflâke

Nihâl-i fikr-i erbâb-ı belâğat ser-bülend olmaz
Kalem-den akmayınca âb-ı hikmet bâğ-ı idrâke
3. Suhan bahr-ı hayâlinde dür-i nâ-süftedür cânâ
Hünerdür silk-i nazma dizmek anı tab'-ı çâlâke

O deñli hüzn ü gamla ülfet etmiş kim bahâr-ı şevk
Tesellî-bahş olur sanmañ dil-i mahzûn u gamnâke
5. Revân etmekde dâyim sîneye eşk-i dem-âlûdın
Beyânî âferînler dîde-i hûn-pâş u bî-bâke

705.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Dür olursın menzil-i maksûddan sad merhale
Pîş-i rahş-ı himmetüñde olmadukça meş'ale

Hem-'inân olmak ne mümkin ehl-i dil nâ-dân-ıla
Rahş-ı çâpük-seyr-ile yeksân olur mı hergele
3. Yâr hall-i pîçiş-i zülfin su'âl eyler baña
'Ömrüm içre görmedüm bir böyle müşkil mes'ele

Zülf-i pür-çînüñ gamı her kârdan işğâl eder
Kufî-ı endîşe gibi olsa 'aceb mi meşğale
5. Gonça-i peykân-ı efkâr-ıla pür-dağ oldı dil
Beñzedi ahkerle pür olmuş müşebbek mankala

704. 78^b.

705. 84^b.

Nîm-bismil koma ehl-i ‘aşkı kurbânuñ olam
Kebş-i cân-ı ‘âşıkı zebh eyleme bî-besmele

7. Kûy-ı dildâra Beyânî n’ola eylerse şitâb
‘Azm edenler Ka‘be-i maksûda eyler hervele

706.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâle-i Ferhâd’dan kuhsâra düşdi velvele
Tîşesinden n’ola gelse Bî-sütûn’a zelzele

Zümre-i nâ-dân-ıla bir tutma cânâ ‘âşıkı
Rahş-ı çâpük-seyr ile yeksân olur mı hergele
3. Râh-ı târîk-i şeb-i zülfüñden etmezdüm ‘ubûr
Mâh-tâb-ı tal‘atun ger olmasaydı meş‘ale

Âh-ı âteşnâk-ile da‘vâmı tenvîr eylerem
Kim ola şimdi benümle bahse meydâna gele
5. Ol zamân olur güşâde-dil Beyânî gonça-vâr
Hâtır-ı nâ-şâdını ol şîve-kâr ala ele

707.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nükte-perdâz-ı nikât-ı la‘l-i dildâram hele
‘Ârifem râz-ı nihânîden haber-dâram hele

Mahrem-i sırr-ı dehânı olmışam ol gonçanuñ
Vâkıfâm dânen-de-i gencûr-ı esrâram hele
3. Zülfüñi vasf etmede gerçi perîşân söylerem
La‘lünü vasf etmede pâkîze-güftâram hele

706. 100^a.

707. 45^a.

Bâde-i gafletle sanmañ kim beni mestâneym
‘Aklumı der-kâr etdüm merd-i hüşyâram hele

5. Hânumânum yok ki bu köhne serâda gam çekem
Nâ-be-sâmân-ı felek ber-hâne bîzâram hele

Hâsılı âzâde-kayd-ı gülsitân-ı vahdetem
Cümleden dâmen-keşîde serv-i gülzâram hele

7. Ber-taraf etdüm Beyânî dilden efkâr-ı gamı
Fârîğ u âsûde-bend oldum sebük-bâram hele

708.

Hafif: *Fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün*

++ -- / +- +- / +- -

1. Nev-bahâr oldı hoş hevâlar ile
Güller açıldılar safâlar ile
Cilveler etdi şâhed-i nev-rûz
Sûsenî sünbülî kabâlar ile
3. Başladılar fiğâna bülbüller
Nağme-sâz oldılar nevâlar ile
Salmurlar harîm-i gülşende
Servler cünbiş-i sabâlar ile
5. ‘İş ederler çemende ceş-i bahâr
Cem gibi câm-ı dil-güşâlar ile
Gonçalar çâk eder girîbânın
Hâlet-i neşve-i nemâlar ile
7. Vasfın eyle Beyânî fasl-ı gülüñ
Nâzük ü bihterîn edâlar ile

7 bend: hâl.
708. 8^a.

709.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yâr 'azm eylese gülzâra kaçan devletle
Düşeler pâyna 'âşıkları cem'iyetle

Sağ u solında şitâbende olur 'işveleri
Eşheb-i nâza süvâr olduğu dem şevketle
3. Berg-i gül üzre düşen jâle degüldür seherî
Derledi gül ruhını seyr edicek hacletle

Bir ayağıyla nice öyküne refâtına serv
Meşk eder gerçi hırâm eylemege gayretle
5. 'Âşıkı küşte-i şemşîr-i cefâ eyler o şûh
Gamzesi tîğını der-kâr edicek hiddetle

Dil-i sengînine âhum eser etse ne 'aceb
Cebel-i şâmihi ber-bâd eder ol himmetle
7. Rûy-ı dildârı Beyânî nice tasvîr etsün
Tutalum çihre-güşâlıklar ede dikkatle

710.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bâğ-ı Firdevs'e dönüp her tarafı zînetle
Nev-bahâr oldu güzellendi cihân gâyetle

Nakş edüp dâ'ire-i 'âlemi Nakkâş-ı ezel
Etdi tahrîrini anuñ kalem-i kudretle
3. Âfitâb âyîne-i rûy-ı zemîn oldu yine
Gösterür sûret-i ecnâbı bu keyfiyyetle

709. 80^a.710. 80^a.

Mâşita bâd-ı sabâ berg-i sanavber şâne
Sünbül-i dâmen-i kuhsârı tarar şefkatle

5. Tûde tûde görinen dirhem-i ezhârı nesîm
Ferş-i gülzâra nisâr etdi yed-i nûkhetle

Gördi gülzâra nüzûl eyledi şâh-ı nev-rûz
Şâh-ı gül kurdı serâ-perdesini şevketle

7. Berg-i ezhâr-ı çemenzârı Beyânî seyr et
Her birin eyle temâşâ nazâr-ı ‘ibretle

711.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tal‘atuñdan düşdi çarh-ı çârümîne gulğule
Âhû-yı mihre çerâ-gâh oldı burc-ı sünbüle

Tağıdur ‘aklın perîşân-hâtır eyler kendüyi
Bend olan zülf-i siyâhuñla o müşkîn kâküle

3. Tutmuş elde bir gül-i ra‘nâyı dilber seyr eder
Hep görenler dediler oldı mukâbil gül güle

Bir birine gonçanuñ gunc u delâlin gördiler
Başladılar nağmeye gülşende bülbül bülbüle

5. La‘lüñe her dem müşâbih olmasa ey gonça-fem
Rağbet etmezdi Beyânî gül gibi câm-ı müle

712.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hem-dem-i rind-i kadeh-peymâ degül mi bülbüle
Gam-güsâr-ı mest-i bî-pervâ degül mi bülbüle

711. 100^a.
712. 11^b.

Kulkul-i halk-ı surâhîden nevâsı hûbdur
Hem-zebân-ı bülbül-i gûyâ degül mi bülbüle

3. Gülsitân-ı meclisüñ sâğar gül-i ra'nâsıdur
'Andelîb-i nâ'ire-peydâ degül mi bülbüle

Câm-ı sahbâ gibi meclisde neşât-engîzdür
Gam-güdâz-ı 'âşık-ı şeydâ degül mi bülbüle

5. Ser-girân olsa n'ola mânend-i hum mey-hânedede
Rükn-i sadr-ı meclis-i sahbâ degül mi bülbüle

Câm-ı sahbâ-y-ıla n'ola yek-dil olsa fitnede
Bâ'is-i âşûbî-i dünyâ degül mi bülbüle

7. Olmasa meclisde olmaz revnakı insâf edüñ
Hûb zarf-ı bâde-i hamrâ degül mi bülbüle

Hâra turmaz açılır gûş eylemez feryâdını
Verd-i ra'nâdan bu istiğnâ degül mi bülbüle

9. Kesb-i feyz etmiş Beyânî bâde-i gül-fâmdan
Neş'e-bahş olmakda rûh-efzâ degül mi bülbüle

713.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Vücûduñ hâk-i râh-ı dilber-i 'âlî-cenâb eyle
Bu yoldan cismüñi ey 'âşık-ı şeydâ türâb eyle

O şâhuñ reh-güzârın rüft ü rûba ey nesîm-i âh
Bulın hıdmetde eşk-i dîdeden evvel şitâb [eyle]
3. Der-i gencîne-i vaslın o yâruñ açmak isterseñ
Yüzüñ sür âsitânına bu yüzden feth-i bâb [eyle]

Yeter etdüñ rakîbi kâm-yâb-ı vuslatuñ cânâ
Biraz da nâr-ı hecrüñle o bed-hûya 'azâb [eyle]

5. Dil-i sevdâ-zede lâyük mı mahrûm-ı visâl olmak
Anı pervâne-veş şem‘-i ruhuñdan behre-yâb eyle
- Tağıtma kâkül ü zülfüñ perîşân etme ‘uşşâkı
Ko olsunlar esîrûñ her birin pür-pîç ü tâb [eyle]
7. Mufassal kıssadur güncâyış-i evrâk-ı çarh olmaz
Beyânî derd-i ‘aşkuñ bârî bir faslın kitâb eyle

714.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Der-i mey-hâneyi aç ehl-i ‘aşkı neş‘e-yâb eyle
Kilîd-i şevkı tahrîk eyle sâkî feth-i bâb eyle
- Şarâb-ı telhi rinde şöyle sun kim telh-kâm olsun
Düşüp kalsun reh-i mey-hânedede mest ü harâb [eyle]
3. Gel ey şeh meclise bâlâ-nişîn-i mesned-i Cem ol
Elüñde sâğar-ı zerrîni reşk-i âfitâb eyle
- Göñül murğını çün şeh-bâz-ı çeşmüñle şikâr etdüñ
Segân-ı sayduña lâzım gele şâyed kebâb eyle
5. Penâh-ı dergeh-i pîr-i muğân-ısa dilâ maksûd
Yüzüñ sür âsitânına bu yüzden intisâb [eyle]
- Hemîşe feyz-yâb-ı bâde-i tahkîk olam derseñ
Ayağın mey-fürûşuñ öpmegi var irtikâb [eyle]
7. Beyânî behrever olmak dilerseñ câm-ı devletden
Yüri var istinâd-ı dergeh-i rif‘at-me’âb eyle

714. 54^a.

7a Yüri var: Hemân bir.

715.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Garih-i zülfüñi çöz dilleri âzâd eyle
Unudılmış bir alay bendeleri yâd eyle

Reh-güzâruñda nazar eyle teğâfûl etme
Pây-mâlûñ olan üftâdeleri şâd eyle
3. Dest-i mi'mâr-ı mahabbetle Halîlüm her dem
Ka'be-âsâ dil-i vîrânemi âbâd eyle

Ne var ey pîr-i muğân mey-kede râhın göster
Düşmişem râh-ı dalâle beni irşâd eyle
5. La'1-i şîrînini vasf eyle Beyânî yâruñ
Kân-ı dilde kalemüñ tîşe-i Ferhâd eyle

716.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Seher dîdâruñı 'arz eyle mihri müste-mend eyle
Tağıt zülfüñi cânâ ol gazâli der-kemend eyle

'Aceb şeydâlığı var pûye eyler deşt-i sevdâda
Dil-i dîvâneyi zencîr-i gîsûñ-ıla bend eyle
3. Cünûnın vâ'ızâ arturdu pendüñ Kays-ı şeydânuñ
Saña kim derdi ol mecnûn-ı mâder-zâda pend eyle

Mükemmel ola derseñ rahtı şâhâ eşheb-i hüsnuñ
Gül-i dağ-ı dil-i erbâb-ı 'aşkı sîne-bend eyle
5. Beyânî şî'rüñi Şî'râ gibi 'âlî ola derseñ
Misâl-i mihr-i enver matla'ın anuñ bülend eyle

715. 25^b.

716. 14^a.

717.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yoluñda 'âşık-ı üftâdeyi şûrîde-hâl eyle
Semend-i nâza çignet şeh-süvârum pâ-y-mâl eyle

Gehî rûy-ı celâlûñ gösterürseñ 'âşika cânâ
Gehî lutf eyleyüp bî-çâreye 'arz-ı cemâl eyle
3. Biraz gel eşheb-i zerrîn-'inân-ı hüsnüñi zabt et
Şu'â'-ı târ-ı zülfüñden añña zerrîn-şikâl eyle

Der iseñ sîm-i hâlis ola eczâ'-ı vüçüd ey dil
Nühâs-ı kalbüñi yak pûte-i 'aşk içre kâl eyle
5. Beyânî dikkat et mûy-ı miyânı vasfın etmekte
Tahayyül eyledükçe gül ruhın rengîn hayâl eyle

718.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Tağıdup kâkülüñi zîb-i gülistân eyle
Sünbüli gülşen-i 'âlemde perîşân eyle

Kad-i mevzûn-ıla refâra gel ey serv-i revân
Cilveñi reşk-i kad-i serv-i hırâmân eyle
3. Mâha mâhiyyetini gurreye garrâlığın
Bildür ey sîm-tenüm çâk-i girîbân eyle

Şöyle çignet ki semendüñe rakîbi cânâ
Pâyına düşmeden ol hûki peşîmân eyle
5. Hâme-i âh-ıla tahrîre Beyânî gamuñı
Hâne-i kalbi vüçüduñda debistân eyle

717. 104^a.

718. 30^b.

719.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Reh-i 'aşkında yâruñ cism-i nâ-bûduñ gubâr eyle
Gel ey dil kendüñi mahsûd-ı çeşm-i rûzgâr eyle

Ne dem ki nağme-i Şehnâz'a âğâz eyleye dilber
Sen ey 'âşık niyâzuñda Hüseyinî'de karâr eyle
3. Murâduñ intisâb-ı dergeh-i pîr-i muğân ise
Gel ey mest-i gil-âlûde vücûduñ hâksâr eyle

Kad-i dildâra meyl ü zülfine bend ise maksûduñ
Asılmağı ser-i râhında pîrüm ihtiyâr eyle
5. Savul ol şeh-levend ü tünd-hûnuñ reh-güzârından
Mukâbil olma ey sevdâ-zede turma firâr eyle

Dil-i sad-çâke döndür şerhalarla sâ'ed ü sîneñ
Ser-â-pâ cismüñ abdâlâne 'âşık dağ-dâr eyle
7. Çü şâh-ı gül sanavber-şekl olan kalbüñi pür-dağ et
Beyânî gülşen-i fikr ü hayâli gonçazâr eyle

720.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++ -- / +- +- / +- -

1. Gel göñül ibtilâya sabr eyle
Nâle etme belâya sabr eyle

Arturup sûzişüñ fiğân etme
Dem-be-dem sûz-ı nâyâ sabr eyle
3. İztirâbı ko murğ-ı vahşî-veş
Dâm-ı 'aşk u hevâya sabr eyle

719. 18^a.

1a Reh-i 'aşkında yâruñ: Reh-i 'aşk u hevâda.

720. 17^b.

Bend-i mihnet deyü cünûn etme
Gam-ı zülf-i dü-tâya sabr eyle

5. Yâr eyler vefâlar olma melûl
Bir iki gün cefâya sabr eyle

Âhır olur bu gerdişi çarhuñ
Derd ü renc ü ‘anâya sabr eyle

7. Ne iversin Beyâniyâ serüñi
Râh-ı gamda fidâya sabr eyle

721.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. İçerseñ bâde cânâ feylesôfân-ıla nûş eyle
Şarâbı dâyimâ hikmet-şinâsân-ıla nûş eyle
Murâduñ nüsha-i Cem görmek-ise bâde-i nâbı
Derûmı sâf olan erbâb-ı ‘irfân-ıla [nûş eyle]
3. Bizüm’çün ko mey-i gül-fâmı vâ‘ız bezm-i ‘âlemde
Rahîkı sen yûri var hûr u gilmân-ıla [nûş eyle]
Gel ey rind-i kadeh-peymâ feyiz-yâb olmak isterseñ
Mey-i ‘aşkı harâbât ehli merdân-ıla nûş eyle
5. Şarâb-ı la‘l-i nâb-ı dilberi görmekse maksûduñ
Anı ey rind-i ‘âlem sîb ü reyyân-ıla nûş eyle
Tağıt zülfüñi cânâ bûy-ı meyden ser-girân iseñ
Mu‘attar eyle bezmi câmı reyhân-ıla nûş eyle
7. Garaz tâb-ı derûn ise Beyânî bâde görmekten
Anı bir pençe-i hurşîd-i devrân-ıla nûş eyle

722.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rûy-ı yârı gör ko zülfin subhuñı şâm eyleme
Murğ-ı cânı ey dil-i şûrîde der-dâm eyleme

Hâm sevdâya düşüp etme temennâ-yı visâl
Puhte eyle fikrünü endîşe-i hâm eyleme
3. Seng-i kânûn-ı gam eyler sîne-i sûzânuñı
Ârzû-yı vuslat-ı yâr-ı gül-endâm eyleme

Reng alur terdür mizâc-ı nâzüki ol gonçanuñ
Câm-ı la'lin görmege meclisde ibrâm eyleme
5. Düşme kayd-ı 'aşka ey üftâde-i sevdâ-zede
Gönlünü gel beste-i zülf-i siyeh-fâm eyleme

Hâtıruñ etme perîşân kâkülinden çek elüñ
Kendüñi gel mazhar-ı efkâr-ı âlâm eyleme
7. Ol demem 'aşkından ol şühuñ cüdâ ey bî-nevâ
'Âşık ol ammâ ki ehl-i 'aşkı bed-nâm eyleme

Halka halka eyleyüp atsañ kemend-i âhuñı
Sayd olınmaz ol gazâl-i vahşî ikdâm [eyleme]
9. Tâ-be-key cevruñ Beyânî nâ-murâda ey felek
Kâm-bahş ol bir zamân her demde nâ-kâm eyleme

723.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tağıdup zülfüñ beni gel 'âşık-ı zâr eyleme
Gönlümü âşifte-i zülf-i siyeh-kâr eyleme

722. 6^a.
723. 67^b.

Tûtîye ‘arz et şehâ âyîne-i ruhsâruñi
Her kelâğı nâzır-ı mir’ât-ı ruhsâr eyleme

3. Ehl-i dildür âyet-i hüsnüñi tefsîr eyleyen
Her behîme-tab‘a cânâ ‘arz-ı dîdâr eyleme

Gül gibi her dem rakîb-i nâ-sezâya verme yüz
Bülbül-i şûrîdeñi âzürde-i hâr eyleme

5. Ehle ifhâm et Beyânî sırr-ı ‘aşk-ı dilberi
Her har-ı lâ-yefheme ta‘lîm-i esrâr eyleme

724.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilâ feryâda başla bülbül-i gûyâyı söyletme
Bahâr oldı terennüm eyle ol şeydâyı söyletme

Gel ey dil zemzeme-perdâz-ı şevk-ı nev-bahârî ol
Fiğâna başla murğân-ı çemen-ârâyı söyletme

3. Murâduñ intisâb-ı âsitân-ı yâr ise ey dil
Hemân cârû-keş-i dergâhı ol dünyâyı söyletme

Mehâr-ı nâkasın tut sen hemân ey Kays-ı şûrîde
Sakın zahmet verüp ol hıdmete Leylâ’yı söyletme

5. Hemîşe meclis-i ağyârı teşrîf eylemek kârûñ
Beyânî’yi gele ey dilber-i her-câyî söyletme

725.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gül-i sad-berg-i aluñ ‘aşıka ‘arz eyle âl etme
Perîşân eyleme bülbül gibi şûrîde-hâl etme

724. 64^b.

725. 104^a.

Açıl gül gibi meclisde perîşân eyleme gönülüm
Meded ey gonça-i nev-hîzüm ızhâr-ı melâl etme

3. Dahı bir gonçasın her bed-nazar eşhâsa açılma
Dil-i şûrîdeyi âzürde-i ‘arz-ı cemâl etme

Esîrûndür dil-i şeydâ ko kalsun bend-i zülfüñde
Düşürme hâke çözme târ-ı zülfüñ pây-mâl etme

5. Murâduñ intisâb-ı dergeh-i üstâd-ı a‘zamsa
Beyânî meskenet kıl anda ızhâr-ı kemâl etme

726.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gel ey ser-der-havâ zülf-i siyeh-kâra heves etme
Perîşân-dil olursın kâkül-i yâra heves etme

Tahammül edemezsin zâhidâ tâb-ı tecellâya
Olur bî-tâb çeşmüñ seyr-i dîdâra heves etme
3. Çü yokdur tâbiş-i pervâne ey murğ-ı seher sende
Taleb-kâr olma ‘aşk-ı verd-i gülzâra heves etme

Olursın sûhte pervâne-veş ey ‘âşık-ı pür-sûz
Yanarsın âteşine şem‘-i ruhsâra heves etme
5. Hezâr-fen olmağa ey bü’l-heves tekâmîl-i ‘aşk ister
Senüñ kâruñ degül ‘âlemde her kâra heves etme

Perîşân-hâtır olmakdur me’âli bezm-i ‘âlemde
Sakın ey mest-i câm-ı ‘aşk esrâra heves etme
7. Beyânî hecre mu‘tâd olmuş iken düşme sevdâya
Çekersin çok meşakkat vasl-ı dildâra heves etme

5a üstâd-ı a‘zamsa: pîr-i muğân ise.
726. 45^b.

727.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gayr-ıla ey gonça-fem yâr olduđuñdan baña ne
Gül gibi hem-sohbet-i hâr olduđuñdan baña ne

Saña 'âşik olmadum gayret çekem ey mâh-rû
Şeb-çerâğ-ı bezm-i ağyâr olduđuñdan baña ne
3. Tatalum sihr eyleyüp eşhâsı meftûn eyledüñ
Bir bölük hayvâna sehâr olduđuñdan baña ne

Günde biñ cevr eyleseñ rencîde-hâtır olmazam
Ber-taraf ülfet sitem-kâr olduđuñdan baña ne
5. Gayretinden gördi bir gülle dedi ol gül-'izâr
Ey Beyânî bülbül-i zâr olduđuñdan baña ne

728.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rûy-ı pür-tâbuñda cânâ infi'âlûñ vechi ne
Kim gazabnâk eyledi bilsek celâlûñ vechi ne

Der baña ol nâzenînüm rû-be-rû etsem niyâz
Âhuñ işrâb eyler iken 'arz-ı hâlûñ vechi ne
3. Hep bilür üftâde-i 'aşk olduđuñ ey bî-nevâ
Remz için pâyına yâruñ rûy-mâlûñ vechi ne

Mushaf-ı dîdâruñı tefsîr edendür ehl-i dil
Âfitâbum herkese 'arz-ı cemâlûñ vechi ne
5. Rağbet olunmaz Beyânî dürr-i meknûn olsa da
Kilk-i dür-pâş-ıla ızhâr-ı kemâlûñ vechi ne

727. 87^b.

728. 56^b.

729.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ben ol mestem ki kârum cilvedür mey-hâne mey-hâne
Şarâb-ı köhnedden nûş etmişem peymâne peymâne

Nice meftûn-ı çeşm-i mest-i pür-âşûbuñ olmasun
Nigâh-endâz olursın 'âşika mestâne mestâne
3. Neden bu iltifât-ı âşinâ'î olmamak sende
Nedür bu tarz-ı şîve bu bakış bîgâne bîgâne

Dil-i 'uşşâkı teşrîf etmeden hâlî degül cânâ
Meger şâh-ı hayâlüñ genc arar vîrâne vîrâne
5. Harîf-i meclis-i ünsi ederdî Leylî Mecnûn'ı
Huzûrında tekellüm etmese dîvâne dîvâne

Ne hâl ise ederdüñ zâhidi de dâhil-i meclis
Ser-âğâz etmeseydi kıssaya efsâne efsâne
7. Harâbâtî olup mey-hâne küncinde karâr etseñ
Beyânî gezmez idüñ der-be-der kâşâne kâşâne

730.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. O hûnî 'âşikuñ kanın içer mestâne mestâne
Elinde hançer-i bürrân sunar mestâne mestâne

Hemîşe gamzesin der-kâr eder ol mest-i şeh-r-âşûb
Çeker tîğını 'uşşâka bakar mestâne mestâne
3. O deñli dilberüm mest-i humâr-âlûd-ı nâz olmuş
Ne yere basduğın bilmez düşer mestâne mestâne

729. 49^b.

730. 48^a.

Sitem-endâz olur meclisde âfet iltifât etmez
‘Aceb evzâ‘-ı mâhî-vâr eder mestâne mestâne

5. Ne dem kendi gibi bir mest-i hüsni görse cânânım
Metâ‘-ı iştiyâkın ‘arz eder mestâne mestâne

Hemân üftâde-râh-ı himmet oldum pâyına düşdüm
O mest-i nâzı gördüm ki gider mestâne mestâne

7. Beyânî neş‘e-i câm-ı mahabbetle karâr etmez
Varur mey-hâneler içre gezer mestâne mestâne

731.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Seyr-i gülzâr ederem Cennet-i Me’vâ yerine
Nazar-endâz oluram nahline Tûbâ yerine

Geşt edüp gülşeni bülbül gibi feryâd ederem
Tutaram sâğarı elde gül-i ra’nâ yerine

3. Gül-i ruhsâruña karşı ko fiğân eyleyeyüm
Tut beni gonça-femüm bülbül-i gûyâ yerine

Şöyle bir pâdişeh-i kişver-i hüsnüñ kulıyam
Görse dârâtını ger husrev-i Dârâ yerine

5. Bezm-i ‘âlemde Beyânî ben o nâ-kâmam ki
Hûn-ı dil nûş ederin bâde-i hamrâ yerine

732.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Bezm-i gamda tutaruz nâlemizi ney yerine
Sâkiyâ hûn-ı ciger nûş ederüz mey yerine

731. 29^a.

732. 29^a.

İçerüz köhne sifâl-ile mey-i gül-fâmı
Görürüz ol hazefî câm-1 pey-â-pey yerine

3. Biz harâbâtî fenâyîlerüz ey mürşid-i ‘aşk
Câm-1 yâ Hû çekerüz sâğar-1 yâ Hay yerine
- Yakmazuz sînemüze dağ-1 gam ey gonça-dehen
Zahm-1 peykân-1 hadengüñ tutaruz key yerine
5. Nakd-i cân-ıla metâ‘-1 gam-1 ‘aşkın aluruz
Vermezüz yâra Beyânî dilümüz pey yerine

733.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gördi ebrûñı havâle çeşm-i fettân üstine
Düşdi dil ol hançer-i hûn-rîz ü bürrân üstine
- Karşu varur gamze-i hûn-rîzüñe bî-bâk dil
İhtirâz etmez düşer tîğ-1 hûn-efşân üstine
3. Mîzbân-1 göñlümüñ mihmânı ‘aşk iken gamuñ
Geldi kondı ‘âkıbet mihmân mihmân üstine
- ‘Andelîbi görđi kim hadden aşurdı nâlesin
Tal hançer oldı anuñ verd-i handân üstine
5. Rûy-1 yâra beñzedür görđi Beyânî kendüyi
Tîğ çekdi mihr-i rahşân mâh-1 tâbân üstine

734.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Lâleler güller açıldı nev-bahâr oldı yine
Bâğ u râğ ezhâr-ıla nakş u nigâr oldı yine

733. 70^a.

734. 15^a.

Her taraf her gûşe nüzhet-gâh-ı erbâb-ı nazar
Mevsim-i seyr ü dem-i geşt ü güzâr oldu yine

3. Meclis-i gülzârı tezyîn etdi bâd-ı subh-dem
Nergis ü zerrîn câm-ı zer-nigâr oldu yine

Gülsitân içre çerâğân etdi sultân-ı bahâr
Gonça-i güller çerâğ-ı şu'le-dâr oldu yine

5. Eylemişlerdi Beyânî 'azm-i sahrâ-yı 'adem
Leşker-i ezhâr yer yer âşikâr oldu yine

735.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gönlüm[i] bir hûba verdüm mübtelâ oldum yine
'Âşık oldum nâ-gehân ehl-i hevâ [o]ldum yine

Bir zamân âzâde-kayd-ı kâkül-i cânân idüm
Kayda düşdüm beste-i bend-i belâ oldum yine

3. Hânumânı terk edüp yakdum serümde tâze dağ
Baş açuk abdâl-ı bî-berg ü nidâ oldum yine

Kâmet-i mevzûn-ıla refîârını seyr eyledüm
Mâyil oldum 'âşık-ı ser-der-havâ oldum yine

5. Zülfini çözdü perîşân eyledi kâküllerin
'Aklum aldurdum görünce bî-nevâ oldum yine

Olmış-iken bir zamân bîgâne-i deryâ-yı 'aşk
Şimdi bahr-ı 'aşka taldum âşinâ oldum yine

7. Fârîğ u âzâde-kayd iken Beyânî 'aşkdan
Bir ser-âmed serv-kadde hâk-i pâ oldum yine

736.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

--+- / --+- / --+- / --+-

1. Bir dilber-i Leylî-veşüñ dîvânesi oldum yine
Sahbâ-yı câm-ı la'linüñ mestânesi oldum yine

Aldı beni 'aşk u hevâ oldum giriftâr-ı belâ
Genc-i gam-ı 'aşkuñ şehâ vîrânesi oldum yine
3. Ben bu dil-i nâ-şâd-ıla hem-rütbeyem Ferhâd-ıla
Meydân-ı 'aşkuñ ad-ıla merdânesi oldum yine

Câmını nûş etdüm Cem'üñ sürdüm safâsın bu demüñ
Ferzîn gibi nat'-ı gamuñ ferzânesi oldum yine
5. Evvel Beyânî yârumuñ kulıydum ol hunkârumuñ
Vâ-hasretâ dildârumuñ bîgânesi oldum yine

737.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+--

1. Bir gözi şeh-bâza murğ-ı dil şikâr olmuş yine
'Aşk-ıla âvâre-i dâr u diyâr olmuş yine

Kef-be-leb cûlar gibi sahrâda zencîrin sürür
'Âşık-ı dîvâne-meşreb bî-karâr olmuş yine
3. Deşt-peymâlık eder bir yerde ârâm eylemez
Su gibi dil 'âşık-ı dîdâr-ı yâr olmuş yine

'Âşık-ı Ferhâd-sîret Bî-sütûn-ı 'aşkda
Bir lebi şîrîne merd-i tîşe-kâr olmuş yine
5. Bir boyı şimşâd u servüñ hasretiyle 'âşikuñ
Eşk-i çeşmi cûy-ı deşt ü kûhsâr olmuş yine

736. 18^a.

737. 14^b.

Nice mecnûn olmasun ol ‘âşık-ı sevdâ-zede
Beste-i zencîr-i zülf-i tâb-dâr olmuş yine

7. ‘Andelîb-âsâ Beyânî dem-be-dem feryâd eder
Bir gülüñ şevkıyla kârı âh u zâr olmuş yine

738.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Teşneyüz âb-ı zülâl-i leb-i cân-perverüñe
Tâlibüz çeşme-i hayvân-ı safâ-âverüñe

Pây-mâlüñ oluruz kesb-i takarrüb ederüz
Zerreyüz tal‘at-ı hurşîd-i ziyâ-güsterüñe
3. Nûrın arturmağ-ıçün çeşm-i cihân-bînümüzüñ
Nazar-endâz oluruz hâl-i ruh-ı ezherüñe

Sanuruz husf-ı kamer oldı şeb-i zulmetde
Dökile zülf-i siyeh cebhe-i mâh-enverüñe
5. Çekme gam bir gün olur yâr Beyânî tâlib
Hâk-i pâyına nisâr eyledüğüñ gevherüñe

739.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ser-âmed serv-kad gonça-dehensin dilberân içre
Salın nâz-ıla ey serv-i revânum gülsitân içre

Nedür sende bu zülf-i ‘anberîn bu kâkül-i hoş-bû
Bulınmaz böyle sünbül ey yüzi gül bûstân içre
3. N’ola dünyâya bir gelseñ kemâl-i hüsn-ile cânâ
Kusûruñ yok meger mihr-i cihânsın meh-veşân içre

738. 61^a.

739. 66^b.

3a kemâl-i hüsn-ile cânâ: sen ey mihr-i cihân-ârâ.

Ziyâ-güstersin âfâka sen ey mihr-i cihân-ârâ
Bir altun topa beñzersin zemîn ü âsumân [içre]

5. Ne bahruñ dürrisin ey dürr-i şehvâr-ı girân-mâye
Bulınmaz mislüñ aransa Muhît-i bî-kerân içre

Ne üstâd-ı mühür-kendür hayâlüm hâtem-i nazma
Kazır beyt-i Hudâ-dâdı zemîn-ile zamân içre

7. N'ola zîbende-i iklîl-i sultân-ı hayâl olsa
Beyânî gevher-i nazmuñ bulınmaz degme kân içre

740.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ey diken başın ser-i meydân-ı 'aşk-ı dilbere
Âferîn olsun getürdüñ kâr-ı ser-bâzı sere

Sîneñi âmâc-gâh-ı tîr-i cânân eyledüñ
Ey harîf-i 'aşk etdüñ intisâb ol servere

3. Yolına meh-pâreñüñ sarf et tereddüd eyleme
Nukre-i eşküñ degül çün sûk-ı gamda nâsere

'Azm-i yâr etdükde ey dil hem-reh eyle âhuñı
Tâ ki hâcet kalmaya bîgânededen bir reh-bere

5. Gülsitân-ı 'aşkda feryâd u zâr etsem n'ola
'Andelîb oldum Beyânî bir gül-i nâzüktere

741.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Seher 'arz eyleseñ didâruñ ey şûh âfitâb üzre
Düşer cismine lerze haşra dek kalur hicâb üzre

740. 11^a.

741. 11^a.

Çerâğ-ı bâmı gördüm şu‘le-endâz-ı cihân olmuş
Cebînüñ tâbı ‘aks etmiş meger kim mâh-tâb üzre

3. Çü gonça subh-dem çek dilberâ câm-ı gül-efsûnı
‘Îzâruñ gül gül olsun eyle cilve âb u tâb üzre
‘Aceb olmaz perîşân-hâtır olsañ ey dil-i şeydâ
Degüldür ber-karâr ahvâl-i ‘âlem inkılâb üzre
5. Beyânî nice mümkindür ikâmet niyyetin etmek
Sebâtı yok bu dâr-ı mihnetüñ bünyâdı âb üzre

742.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sabâ gülşende esse sünbül-i terden haber verse
Mu‘attar etse bâğı zülf-i dilberden haber verse
Hevâ-yı kâkül ü sevdâ-yı hâlûñle dil-i şeydâ
Cihân seyyâhı olsa misk ü ‘anberden haber verse
3. Bize bir bâğbân-ı himmet olsa bâğ-ı ‘âlemde
O serv-i ser-firâz-ı sâye-güsterden haber verse
Harâbâtîlerüz sâkî bize bir mey-fürûş olsa
Şarâb-ı köhnedden sahbâ-yı ahmerden haber verse
5. Beyânî kân-ı isti‘dâda mâlik cevheri olsa
Ne mi‘yârındadur bildürse gevherden haber verse

743.

Hezec: *Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

01. Miskînlik-ile gelmese gülzâra benefşe
Baş egmez-idi husrev-i ezhâra benefşe

742. 50^a.

743. 79^b.

Sünbül ile da'vâ-yı tesâvî mi ederdî
Beñzetmese kendin hat-ı ruhsâra benefşe

03. Abdâlı geçer hatt-ı dil-âvîzinüñ el-hak
Bekdâşî külehle görünür yâra benefşe

ül çıkmadan evvel ne 'aceb oldı nümâyân
Müştâk gibi 'ârız-ı dildâra benefşe

05. Şemsî külehin geydi yine Mevlevî-vârî
Şevk-ıla semâ' eyledi âvâre benefşe

Serdî-i havâdan müte'essir idi âhır
Gün gördi açıldı hele bî-çâre benefşe

07. Gelmekle gülistâna mukaddem gül-i terden
Revnaq-dih olur gûşe-i destâra benefşe

Bî-rağbet olur h'âce-i 'aşkuñ nazarında
Çıksaydı gül ile bile bâzâra benefşe

09. Miskînlüğe bir mertebe gülşende Beyânî
Mâlik olamaz dirhem ü dînâra benefşe

Sâyiller olup kişver-i gülzâra yayıldı
Beñzer bir alay leşker-i cerrâra benefşe

744.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ --

1. Suhanum dürr-i yetîm-i sadef-i endîşe
Zâde-i tab'-ı selîmüm halef-i endîşe

Sünbül-i zülfüñüñ esrârını fikr etse gönül
Müşk-bûyâ ola hâk-i Necef-i endîşe

3. Râh-ı efkârda ger şâh-ı hayâlüm yürüse
Düzilür pîşine fürsân-ı saf-ı endîşe

Nâvek-endâz-ı hayâlem gül-i dağ-ı fikrüm
Tabla-i sînedede oldu hedef-i endîşe

5. Meclis-i husrev-i nazmumla şeref-yâb olmuş
N'ola artursa Beyânî şeref-i endîşe

745.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her ki cismin hâk-i pâ-y-ı şâh-ı levlâk eyleye
Cây-ı ârâmın Mesîh-âsâ ber-eflâk eyleye

Ser-firâz olur misâl-i serv her ki şevk-ıla
Bâğ-ı 'aşkında nihâl-i kâmetin tâk eyleye
3. Hâk-i dergâhıdur iksîr-i sa'âdet ol şehüñ
Devlet anuñ yüz sürüp pîşânını hâk eyleye

Çeşm-i kalbi açılır her dem hakâyık-bîn olur
Gerd-i râhın her ki kuhl-ı çeşm-i idrâk eyleye
5. Dürr-i asdâf-ı bihâr-ı feyz olur her katresi
Her ki çeşmin ol şehüñ 'aşkında nemnâk eyleye

Beste-i âlâyış-i dünyâ olan 'ârif degül
'Ârif oldur mâsivâdan kalbini pâk eyleye
7. Şâh-ı kevneyn'üñ Beyânî nice vassâfi olur
Tutalum tab'-ı bülendin cüst ü çâlâk eyleye

746.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâ-gehân üftâde oldum bir gözi mestâneye
İhtiyârî düşmedüm pîrâne-ser mey-hâneye

745. 6^b.

1b CÂY-ı ârâmın Mesîh-âsâ: CÂY-ı teşrifin Mesîh-âsâ.

746. 67^b.

Gerçi oldum âşinâ-yı kulzüm-i zehhâr-ı ‘aşk
Mâlik oldum dürr-i yek-tâ gibi bir cânâneye

3. Göñlümi zülfünde cânâ pâ-y-mâlûñ etmege
Etmedi meşşâtayı muhtâc âhum şâneye
- Tîşe-i efkâr-ıla kazdum mahabbet kânını
Vâsıl oldum ‘aşk derler gevher-i yek-dâneye
5. Kıssa-i ‘aşkuñ hikâyet et Beyânî Kays’ı ko
Kim tutar gûşını eski söylenen efsâneye

747.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gerçi kim şûrîde derler bülbül ü pervâneye
Biri ammâ beñzemez ben ‘âşık-ı dîvâneye
- Bâdeden men‘ etme zâhid eyleme bîhûde pend
Ehl-i dil tutmaz kulak her söylenen efsâneye
3. Duhter-i rez hıdmetinde bir kenîzek olmasa
Kimse rağbet eylemezdi sâkiyâ peymâneye
- Hokka-i la‘linde anuñ da olaydı dürleri
Beñzedürdüm gonça-i verdi fem-i cânâneye
5. Tevbe-kâr-iken Beyânî bir gözi mestânenüñ
Düşdi şevk-ı câm-ı la‘liyle yine mey-hâneye

[YÂ’]

748.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şevkumuz artar görünce cân-fezâdur câm-ı mey
Gül gibi meclisde sâkî dil-güşâdur câm-ı mey

747. 67^b.

748. 67^b.

Şeş cihetden gösterür mir'ât-ı İskender gibi
Elde bir âyîne-i 'âlem-nümâdur câm-ı mey

3. Şevk-endâz-ı derûn-ı ehl-i zevk olsa n'ola
Gevher-i pâkîze-i kân-ı safâdur câm-ı mey

Bezm-i Cem'den kalma ol bir gevher-i kem-yâbdur
Degme meclisde bulunmaz bî-bahâdur câm-ı mey

5. Neş'e-bahş olsa 'aceb olmaz Beyânî dem-be-dem
Feyz-yâb-ı la'l-i nâb-ı dil-rubâdur câm-ı mey

749.

Hafif: *Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün*

++-- / +-+- / +-+

1. Âb-ı âteş-hurûş ya'nî mey
Âteş-i âb-cûş ya'nî mey
Âfet-i 'akl u tevbe-i rindân
Dehşet-efzâ-yı hûş ya'nî mey
3. Tâb-bahşende-i simâh-ı hired
La'l-i seyyâl-i gûş ya'nî mey
Âb-ı hayvân u çeşme-i hurşîd
Rûh-bahş-ı sürûş ya'nî mey
5. Bezm-i gamda Beyânî rindâna
Zâ'ika-bahş-ı nûş ya'nî mey

750.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Mest-i câm-ı bâde-i 'aşkam reşâdum kalmadı
'Âşık-ı şûrîdeyem rüşd ü sedâdum kalmadı

749. 60^b.

5b Zâ'ika-dâde Beyânî kâm-ı cihân.

750. 57^a.

Mest-i ‘aşkam ol kadar kim kendüm idrâk eylemem
Kalmışam tedbîrden fikr-i fu’âdum kalmadı

3. Fâriğ u l-bâlem ki bir ümniyye gelmez hâtıra
Dest-kûtâh-ı temennâyam murâdum kalmadı

Şöyle te’sîr eyledi sahbâ-yı zehr-âlûd-ı gam
Şehd-kâm olmak degül ağzumda dadum kalmadı

5. Vâkıf oldum ‘îş ü nûş etdüğüne ağyâr-ıla
Saña şimden geri cânâ i’timâdum kalmadı

Râh-ı hecr-i yârda oldum sebük-bâr ol kadar
Nukre-i eşküm dükendi kût u zâdum kalmadı

7. Fâriğ u âzâde-kayd oldum Beyânî serv-veş
Târikem bir âsitâna istinâdum kalmadı

751.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest-i sahbâ-yı gam-ı ‘aşkam şu ‘ûrum kalmadı
‘Âkıbet gamnâk-i ‘aşk oldum sürûrum kalmadı

Eyledi sevdâ-yı âlâyış beni şûrîde-hâl
Terk-i dünyâ eyledüm gördüm huzûrum kalmadı

3. Nahvetüm mâlîde-pây-ı üstür-i çarh eyledüm
Hâksâr-ı râh-ı ‘aşk oldum gurûrum kalmadı

Yek nazarda âfitâbum pîr-i ‘aşk etdüñ beni
Merhamet etmez misin çeşmümde nûrum kalmadı

5. Bâr-ı cevri ni tahammül müşkil ancak dilberüñ
Nâ-tüvân etdi Beyânî tâb u zûrum kalmadı

752.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nahl-i bâğ-ı himmetüm serv-i hırâmân olmadı
Sebzezâr-ı 'aşkda ser-sebz ü reyyân olmadı

Jâle-i endîşem oldı serdî-i gamdan tegerg
Gonça-i gülzâr-ı fikrüm şâd u handân olmadı
3. Derdnâk oldum gam-ı âlâm-ı dehr-i dândan
Sâğar-ı leb-rîz tedbîr-ile dermân olmadı

Şem'-i maksûdum söyindi tünd-bâd-ı cevr-ile
Mâh-ı tâbân-ı ümîdüm mihr-i rahşân olmadı
5. Eylemişdüm çok niyâz ol gözleri mestânuma
Nazra-i 'ayn-ı 'inâyetle nigezbân olmadı

Baht u tâli' fâris-i meydân-ı peygâr oldılar
Birbiriyle sanmañuz dest ü girîbân olmadı
7. N'eyledüm bilsem Beyânî ben bu çarh-ı zâlîme
Cevri bisyâr etdi zulminden peşîmân olmadı

753.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yâra bir bir derdümi takrîre imkân olmadı
Nice takrîr eyleyem tahrîre imkân olmadı

Ol kadar esmâ vü efsûna takayyüd eyledüm
Ol perî-zâd âfeti teshîre imkân olmadı
3. Tîr-i dil-dûz-ı nigâhı bir belâdur 'âşîka
Savmağâ bî-çâreden tedbîre imkân olmadı

752. 16^b.

7b bisyâr: bî-had.

753. 72^a.

H^vâbda gördüm ki bir servi der-âğûş eylerem
Ol kıyâmet-kadd-ile ta‘bîre imkân olmadı

5. Âyet-i ‘aşkı Beyânî ancak idrâk eyledüm
Dilbere bir gün anı tefsîre imkân olmadı

754.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Andelîb efğânuma gülşende dem-sâz olmadı
Nâlemi gûş eyleyince nağme-perdâz olmadı
Gördi te’sîrin dile nâr-ı dil-i sûzânımuñ
Şâh-ı nahl-i gülde bülbül âşiyân-sâz olmadı
3. Şöyle ketm etdüm derûnumda mahabbet sırrını
Etmedüm mahrem dehânım vâkıf-ı râz olmadı
Şâh-bâz-ı çeşm-i mest-i yâr kapdı gönlümü
Ol şikâr üzre ‘ukâb-ı gamze enbâz olmadı
5. Fitne-i zülfüñ gibi nâzuñ dahı sihr-âşinâ
Sanma bîhûde Beyânî beste-i nâz olmadı

755.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pâyüña yüz sürmeyince dil ser-efrâz olmadı
La‘lüñe meyl etmeyince mahrem-i râz olmadı
Zülfüñe bend olmayınca ‘âşık-ı şûrîde-dil
‘Aşk vâdisinde ‘uşşâk içre mümtâz olmadı
3. Görmeyince murğ-ı ‘aşk-ı Leylî isti‘dâdını
Kays-ı şeydânuñ serinde âşiyân-sâz olmadı

754. 17^b.
755. 45^b.

Lâne-sâz-ı nahl-i ‘aşkuñ olmamışdı murğ-ı dil
Kaddüñe meyl etmeyince sidre-pervâz olmadı

5. Çeşmüñüñ şeh-bâzı sayd etdi dil-i âvâreyi
Nesr-i gamzeñ ey gözi şeh-bâzum enbâz olmadı

Çekmeyince câm-ı istiğnâyı dilber gül gibi
‘Âşık-ı şeydâya karşı cilve-i nâz olmadı

7. Çok sitemler çekdi devründe Beyânî sâkiyâ
Lutfuñ olsun cevri-bî-haddüñ aña az olmadı

756.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sürildi bezm-i dünyâdan ne Dârâ vü ne Cem kaldı
Bozıldı çarh-ı meclis ne vücûd u ne ‘adem kaldı
- Kırıldı câm-ı mey âyîn-i ‘işret ber-araf oldu
Ne tanbûr-ı sadev-kârî ne târ-ı zîr ü bem kaldı
3. Kanı merdânelikle zabt eden dünyâyı serverler
Perîşân oldılar âhır ne tabl u ne ‘alem kaldı
- Kanı şâhân-ı pîşîn ü selâtîn-i cihân-ârâ
Fenâ câmıyla geçdiler ne hayl ü ne haşem kaldı
5. Kanı ol söylenen sâhib-kırân-ı maşrık u mağrib
Ne Rüstem ne Nerîmân u ne Gîv ü Güstehem kaldı
- Hemîşe hâl-i ‘âlem bir karâr üzre degül ey dil
Dil-i âdemde anuñ‘çün ne şâdî vü ne gam kaldı
7. Beyânî bir ‘aceb ‘âlem ki memdûh olmağa lâyük
Ne bir sadr-ı felek-rif‘at ne bir sâhib-kerem kaldı

757.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yıkıldı hâne-i gönlüm ne beyt ü ne harem kaldı
Şikest oldu zücâc-ı dil ne şâdî vü ne gam kaldı

Rakîbe gûşe-i çeşm-ile cânâ iltifât etdüñ
Teğâfûl eyledüñ benden derûnumda elem kaldı
3. Reh-i 'aşkuñda nakd-i eşk-i çeşmüm harc u sarf etdüm
Yoluñda harca sâlih nev-cüvânım dahı nem kaldı

Açıldı gonçalar âh-ı nesîm-i iştiyâkumla
Hemân açılmayan ol 'ârızı gül gonça-fem kaldı
5. Beyânî nice vafında suhan-perdâz ola yâruñ
Ne tab'ında hayâl anuñ ne destinde kalem kaldı

758.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-i kûyuñda cânâ âh u efğân etdügüm kaldı
Dil ü çeşmüm gamuñla zâr u giryân etdügüm kaldı

Ümîd-i merhametle gerçi çâk etdüm girîbânım
Velî rahm etmedüñ çâk-i girîbân etdügüm [kaldı]
3. Gubâr-ı hatt-ı la'lüñ bâ'is-i vuslat ola derdüm
Müyesser olmadı kendümi hayrân etdügüm [kaldı]

Nasîb olmadı def'-i tâb-ı dil âb-ı zülâlüñle
Dilüm üftâde-i çâh-ı zenahdân etdügüm [kaldı]
5. Şifâ-sâz olmaduñ gitdüñ dil-i şeydâya la'lüñle
Hemîşe bend-i zülf-i 'anber-efşân etdügüm [kaldı]

757. 93^a.758. 10^b.

Beni pâ-mâl-i Şeb-dîz-i melâmet etmedüñ gördüñ
Yoluñda cismümüz hâk-ile yeksân etdügüm [kaldı]

7. Perîşân göñlümi bir gün Beyânî cem‘ eder derdüm
Mukayyed olmadı dilber perîşân etdügüm kaldı

759.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gam-ı ‘aşkuñla pîr oldı göñül yâr olmadan kaldı
Kemend-i zülfüñe cânâ giriftâr olmadan kaldı

Tahammülden kalup bâr-ı gama dil nâ-tüvân oldı
Cefâyı çekmez oldı ‘âşık-ı zâr olmadan kaldı
3. Yeterken bâr-ı ‘aşkı ser-ber eyler cevriñi dilber
Dil-i şûrîde-i ‘âşık sebük-bâr olmadan kaldı

Metâ‘-ı vasl-ı yâra tâlib olmış cân-ıla ‘âşık
Anuñla kem-‘ayâr olmakla bâzâr olmadan kaldı
5. Beyânî gamla ol deñli perîşân-hâtır olmış kim
Edâ‘-ı hûb-ıla pâkîze-güftâr olmadan kaldı

760.

Hezec: *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül bir mertebe pür-ğam ki mesrûr olmadan kaldı
Habâb-ı bâde-i şevk-ıla manzûr olmadan kaldı

Müdâm elden düşürmez câmı ‘âşık reşk-i la‘lüñle
O deñli bâde-nûş oldı ki mahmûr olmadan [kaldı]
3. Yitürdi ‘âşık-ı şûrîde ‘aklın pîr-i ‘aşk oldı
Perîşân söyler oldı cürmi ma‘zûr [olmadan kaldı]

759. 51^b.

760. 52^a.

Binâ-yı beyt-i şevk-ı ‘âşıkı gamzeñ harâb etdi
Senüñ vîrânuñ oldı bir de ma‘mûr olmadan [kaldı]

5. Geçüp meydân-ı ‘aşkı vâdî-i nâza kadem basdı
Beyânî ‘arsa-i ‘aşkuñda Mansûr olmadan kaldı

761.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu demde kalbini herkes çü gül şâd etmeden kaldı
Safâ-yı hâtırı erbâb-ı gam yâd etmeden kaldı

Meserret kasrını hâk-ile yeksân eyledi devrân
Dil-i vîrâneyi ma‘mûr u âbâd etmeden kaldı

3. Harâb etdi esâsın şevkümü seyl-i sirişk-i gam
Safâ kâşânesin sînemde bünyâd etmeden kaldı

Şu deñli ‘andelîbâne fiğân etdüm ki kûyında
O şâh-ı gül-‘izârüm gûş edüp dâd etmeden kaldı

5. Nefes aldurmaz oldı derd-i ‘aşkuñ bî-mecâl etdi
Göñül ol deñli bî-tâb oldı feryâd etmeden [kaldı]

Humâr-ı bâde-i gamla göñül evgâr u mest oldı
Aña sâkî gül-efsûn-ıla imdâd etmeden [kaldı]

7. Hücûm-ı ceş-i sevdâdan Beyânî ‘aklın aldurdı
Anı zencîr-i zülf-i dilber âzâd etmeden kaldı

762.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Firâk-ı yâra sabr etmek olurdu vuslat olsaydı
Çekerdük zahmet-i hicrânı fûrkat rahmet olsaydı

761. 16^a.

3a Harâb etdi: Gam-ı ‘aşkuñ.

762. 22^b.

Çekilmezdi humâr-ı bâde derdi bezm-i ‘âlemde
Şeb ü rûz ol gözi mestânemüzle ‘işret [olsaydı]

3. Ne cây-ı hurrem ü dil-keş makâm olurdu mey-hâne
O şâh-ı ‘âlem-ârâ-y-ıla anda sohbet olsaydı

Sürüp dûr etmege ağıârı dergâhından ol şâhuñ
Misâl-i tâziyâne hîzrân-ı gayret olsaydı

5. Olurdum hâk-i pâyı ben de ol şâh-ı cüvân-bahtuñ
Olaydı tâli‘üm yâver başumda devlet olsaydı

Cefâsına tahammül eylemek olurdu her demde
O yâr-ı bî-vefâ-y-ıla hemîşe ülfet olsaydı

7. Gezîde-mâr-ı zülfî olsa yâruñ reh-güzârında
Ayağını rakîbüñ kesmege bir ‘illet olsaydı

Ne idi âteş-i ruhsârına sûzende-cân olmak
Arada şem‘ ü pervâne gibi germiyyet olsaydı

9. O serv-i kâmete üftâde olmak neydi ‘âlemde
Beyânî sâyesi zıll-ı hümâ-yı himmet olsaydı

763.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İrtikâb etmiş rikâb-ı zer-düvâlüñ olmağı
Âfitâb ister yoluñda pây-mâlüñ olmağı

Şevk-ı ruhsârüñla kesmez nâle vü feryâdını
Her kim ister ‘andelîb-i verd-i aluñ olmağı

3. Arturup sûz u güdâzı bâl ü per yaksañ n’ola
İsterüz pervâne-i şem‘-i cemâlüñ olmağı

Ben degül şeydâlığı ancak temennâ eyleyen
Herkes ister ‘âşık-ı şûrîde-hâlüñ olmağı

5. Sanma cânâ ihtiyâr etmez Beyânî kulluğuñ
İstemez mi bende-i şâh-ı hayâlûñ olmağı

764.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İstemez dil mazhar-ı feyz-ı cemâlûñ olmağı
İster ol âyîne-i rûy-ı celâlûñ olmağı
- İrtikâb etsün rikâb-ı rahşuña yüz sürmegi
Âfitâb isterse şâhâ pây-mâlûñ olmağı
3. Şâh-bâz-ı çeşmüñe sayd olmağı terk eyledük
İhtiyâr etdük şikâr-ı zülf ü hâlûñ olmağı
- Tek hemân teşrîf etsün istemez mi gönümüz
Çeşm-i ter kâşâne-i şâh-ı hayâlûñ olmağı
5. Ârzû etse 'aceb midür Beyânî vuslatuñ
'Âşık ister mahrem-i bezm-i visâlûñ olmağı

765.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmasa Mecnûnuñ ey dil 'aşk-ıla rüsvâlîğı
Kanda tahsîl eyler-idi bâdiye-peymâlîğı
- 'Âşık-ı zâra açılsa gül gibi ol gonça-fem
Gösterürdi bülbül-i şûrîdeye şeydâlîğı
3. 'Âşıkâ bülbül-sıfat feryâd-ı mestân etdürür
Dilber-i lâle-'izâruñ gül gibi ra'nâlîğı
- Bildürür ebrûlaruñ bir gün felekde haddini
Gösterür âhır hilâl-i gurreye garrâlîğı

764. 88^b.

765. 84^a.

5. Nice vasf etsün Beyânî kâmet-i mevzûnuñı
Hayret-efzâdur hemîşe kaddüñüñ a‘lâlîğı

766.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yâr gitmez mi ola seyr-i gülistâna dahı
Eylemez mi ola bir cilve-i rindâne dahı

Ser-i râhında gubâr olmağı terk eyleyeyin
Konmasun gerd-i keder hâtır-ı cânâna dahı
3. Bes dur[ur] la‘lini nûş etdügi ol gonça-femüñ
Dikmesün çeşmini ruhsârına peymâne dahı

Gördi âşiftelügin zülf-i dil-âvîzine yâr
Dedi uslanmadı bu ‘âşık-ı dîvâne dahı
5. Degmesün zülf-i dil-âşûbına yâruñ yohsa
Dil-i ‘âşık gibi sad pâre olur şâne dahı

Düşürür hâke yine sad dil-i sevdâ-zedeyi
Çözmesün kâkülün ol gözleri mestâne dahı
7. ‘Ahd etmişdi Beyânî’ye vefâ eyleyeyüm
Yâr etmez mi vefâ etdügi peymâna dahı

767.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Girmemişsin sâlikâ râh-ı niyâza sen dahı
Yanmamışsın âteş-i sûz u güdâza sen dahı

Bî-habersin sâz u sûzuñ ‘âleminden zâhidâ
Tutmamışsın gûş-ı cânı bâng-i sâza sen dahı

766. 73^b.

1b rindâne: şâhâne.

6a yine sad: sakınsun.

767. 61^b.

3. Mahrem-i halvet-serâ-yı sırr-ı vahdet olmaduñ
Olamazsın sôfi mâlik genc-i râza sen dahı
Eyledükçe ‘âşık-ı şûrîde sûz-ıla niyâz
Dilberâ başla hemân nâz-ıla nâza sen dahı
5. Böyle mi olur Beyânî h^vâhiş-i kâm-ı derûn
‘Arz-ı hâcât etmeduñ ol bî-niyâza sen dahı

768.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlûñ âfitâbı gârk-ı envâr etdi âfâkı
Mücellâ eyledi âyîne-veş pîrûze atbâkı
Yerinde âb u tâbı hüsn-ise gâyet kemâlinde
Ruh-ı rengînüñe nisbet gülüñ pejmürde evrâkı
3. Nice meftûnı olmaz halk-ı ‘âlem ol şeh-i hüsnüñ
Güzeldür hüsn-i bî-hem-tâ-yı rûyı gibi ahlâkı
Ne gevherdür ki tâbı zulmet-i âlâmı mahv eyler
Elüñde câm-ı bâde şeb-çerâğ-ı gamdur ey sâkî
5. Beyânî bu hayâl-i nâzük ü hüsn-i edâ-y-ıla
Göreymi şî‘rûñi tahsîn ederdi Emrî vü Bâkî

769.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Âteşüm nâ’ire-sâz-ı dil-i zâr olsun mı
Habb-ı sevdâ-yı derûn ahker-i nâr olsun mı
Mûy-ı jûlîdesi Kaysuñ tutalum sünbül ola
Zülf-i Leylî gibi hiç ebr-i bahâr olsun mı

768. 51^b.

769. 10^a.

3. Nîgehûñ olmayıcak nevk-i sinân-ı gamzeñ
Tîr-i dil-dûz gibi sîne-güdâz olsun mı
- Sayd olunmaz güzelüm murğ-ı hevâ-yı ‘aşkuñ
Bir hümâdur felek-i dilde şikâr olsun mı
5. Görüp ey gonça Beyânî’yi açılma gayra
‘Andelîb-i suhan âzürde-i hâr olsun mı
- Şem‘-i her-meclis olanlarda hakîkat mi olur
Böyle her-câyîler ehl-i dile yâr olsun mı
7. Yâra ey rind-i cihân etme bezimde ibrâm
Her tolu başına bir bûs u kinâr olsun mı

770.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -

1. Bezm-i hüsnüñde lebûñ câm-ı nebîd olmaz mı
Görenûñ dâmen-i nâmûsı derîd olmaz mı
- N’eylerüz seyr-i gül ü yâsemeni gülşende
Ruhlaruñ berg-i gül-i sürh u sefid olmaz mı
3. Çeşm ü gûş olduđuñ ağyâra nazar eyledüğüñ
Nev-cüvânum sebab-i güft ü şenîd olmaz mı
- Süllem-i kasr-ı visâlûñe ‘urûc eylemege
Feth-i bâb-ı harem-i bâğ-ı ümîd olmaz mı
5. Dür-i mensûr-ı Beyânî güzelüm vasfuñda
Dür-i manzûme-i A‘şâ vü Lebîd olmaz mı

771.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Açılsañ bezm-i meyde 'arz-ı ruhsâr etseñ olmaz mı
Dil-i şeydâyı cânâ bülbül-i zâr etseñ olmaz mı

Dizilmiş servler saf saf senüñ seyrüñe turmuşlar
Salınsañ nâz-ıla gülşende reftâr etseñ [olmaz mı]
3. Nesîm-i subh-dem-veş gonça-i gülzâra 'aşk etseñ
Uyurken mehd-i evrâk içre bîdâr etseñ olmaz mı

Metâ'-ı vaslı ey sevdâ-ger-i kâlâ-yı mahbûbî
Revân-ı 'âşık-ı zâr-ıla bâzâr etseñ olmaz mı
5. Beyânî bendeñi öldürmedin şemşîr-i gamzeñle
Hemîşe beste-i zülf-i siyeh-kâr etseñ olmaz mı

772.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Nev-bahâr oldı sabâ açdı gül-i bâdâmı
Dem-i 'iş erdi yine geldi safâ hengâmı

Güller açıldı gülistânı temâşâ edelüm
Ber-taraf eyleyelüm dilde olan âlâmı
3. Kasr-ı gülzârı tarab-hâne-i Cemşîd edelüm
Çekelüm lâle-sıfat câm-ı sürûr-encâmı

Ne safâlar edecek demler olur fasl-ı bahâr
Ne güzel günler olur sâkî bahâr eyyâmı
5. Turalum elde Beyânî kadeh-i leb-rîzi
Görelüm meclis-i gülşende mey-i gül-fâmı

771. 6^a.772. 63^a.

773.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Humâr-ı mey bizi öldürdi sâkî eyle in'âmı
Tamâm olduk mey-i dûşîneden sun subh-dem câmı

Müfid olmadı bunca kûşîş etdi vasl-ı dildâra
Melâmet oldu âhır 'âşık-ı zâruñ ser-encâmı
3. Su gibi her nihâl-i bâğ-ı hüsne ey gönül akma
Görüp üftâde-i 'aşk olma her serv-i gül-endâmı

Ederdi kat'-ı râh-ı ârzû üftâde dil cânâ
Figâr-ı hâr-ı hicrân olmasaydı pây-ı akdâmı
5. Nedür âlâyîş-i dehr-ile başuñda bu gavğâlar
Beyânî saña mı kaldı tahammül bunca âlâmı

774.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Kim görüp reşk eylemez sâkî bu 'izz ü câhumı
Reşk ederdi görse Cem şâhâne 'işret-gâhumı

Zulmet-i deryâ-yı gamdan kurtılurdu fülk-i dil
Toğsa burc-ı Hût'dan görsem yüzi gün mâhumı
3. Ol gözi âhû o mest-i nâzı eylerdüm şikâr
Çîn edüp boynına bend etsem kemend-i âhumı

Bir geçid vermez ki yâruñ kûyına 'azm eyleyem
Her taraftan seyl-i eşk-i dîde almış râhumı
5. Ol kadar sahbâ-yı gam aldı Beyânî 'aklumu
Mest-i câm-ı gaflet etdi bu dil-i âgâhumı

773. 92^a.774. 58^a.

775.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ger tolduraydı bâzû-yı bahtum kemânımı
Tâ bâm-ı çarhda gözedürdüm nişânımı

Mesned-nişîn-i taht-ı Cem olsam elümde câm
Mânend-i mihr berter ederdüm mekânımı
3. Öñdül alur tekâver-i çarhı bu 'arsada
Geçse semend-i kâm-ı dilüm hem- 'inânımı

Olsaydı bâz eger der-i gencîne-i murâd
Bezl eyler-idüm ehline genc-i nihânımı
5. Teslîm-sâz-ı nazmum olurdu Beyâniyâ
Görseydi hasm hâme-i mu'ciz-beyânımı

776.

Remel: *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bilmedüm kadr-i visâl-i âfet-i devrânımı
Elden aldurdum dirîğ ol gözleri mestânımı

Râst gelsem bir dahı vaslın temennâ eyleşem
Tâzelendürsem yine dağ-ı dil-i sûzânımı
3. Âteş-i hicrân-ıla her dem yanup yakılmadan
Ol meh-i nâ-mihribânım yegdi alsa cânımı

Câm-ı la'lini niyâz etdükde gördi gamzesi
Üstime tal hançer oldı içmek ister kanımı
5. Etmedi te'sîr nâlem ol gül-i handânıma
Bunca feryâd eyledüm gûş etmedi efğânımı

775. 16^a.776. 91^a.

5a Hem-dem-i hâr olduğın gördüm gül-i handânımuñ.

Çarh-ı bed-kirdâr u kec-reftâra bilmem n'eyledüm
Baña göstermez felekde ol meh-i tâbânımı

7. 'Aşk-ıla şöhret-şi'âr iken Beyânî 'âkıbet
Yâra unutturdılar ağyâr ad u sanımı

777.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Alur gözle bakup seyr eyleseydüñ rûy-ı cânânı
Cihânüñ zâhidâ derdüñ budur mihr-i dirahşânı

Cebîn-i tâb-dârı üzre düşmiş zülfi dildârüñ
Görinmez ebr-i zulmet kaplamışdur mâh-ı tâbânı
3. Şehîd-i nâvek-i müjgânı olmak isteyen 'âşık
Kemân ebrûsına peyveste etsün rişte-i cânı

Perîşân eyledi zülfin nesîm-i âhı 'uşşâkuñ
Cihânı tutsa n'ola bûy-ı zülf-i 'anber-efşânı
5. Perîşân-hâl-i 'aşk iken tağıtma kâkülüñ cânâ
Perîşân etme bir yüzden dahı gel ben perîşânı

Çekince şevk-ıla meclisde dilber câm-ı gül-gûnı
Açıldı 'ârız-ı zîbâsınuñ gül-berg-i handânı
7. Ziyâ-bahş-ı cihân-ı hüzn ü gamdur bezm-i 'âlemde
Koma elden Beyânî âfitâb-ı câm-ı rahşânı

778.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Fürûğ-ı mâha teşbîh etdi 'âşık rûy-ı cânânı
Unutturdu meger zülf-i siyâhı mihr-i rahşânı

777. 83^b.
778. 91^a.

- Kaçan ‘azm-i gülistân eylese olur rikâbında
O şâh-ı mülk-i nâzuñ ‘işveler peyk-i şitâbânı
3. Gül-i ruhsârını tâb-ı nazardan hıfz için olmuş
O şûhuñ sâyebânı nahl-i gül nergis nigejbânı
- Cemâlin ‘arz edüp reftâra gelse gülsitân içre
Güli şermende eyler ser-fürû serv-i hırâmânı
5. Cemâli âfitâbı pertev-endâz olmuş âfâka
Geceyle gündüzi bir eylemiş ol sun‘-ı Yezdânî
- Vezân olsa n’ola âheste çün âh-ı dil-i bîmâr
Nesîm-i subh-demdür hasta-i zülf-i perîşânı
7. Hayâl-i la‘l-i nâbı cilve-ger mir’ât-ı çeşmümde
Misâl-i câm-ı billûrî ‘aceb mi olsa nûrânî
- Gözümde uçmasa câm-ı hayâl-i la‘li ol şûhuñ
Hemîşe çekmez-idüm şevk-ıla câm-ı dırahşânı
9. Dökildi kaldı fürsân-ı mahabbet nîm menzilde
Kümeýt-i câm-ı ‘aşk-ıla Beyânî aldı meydânı

779.

Muzâri‘: *Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Abdâl-ı ‘aşk tâzeledi sîne dağını
Şevk-ıla yakdı tekye-i ‘aşkuñ çerâğını
- Cem‘iyyet etdi başına haylî sipâh-ı ‘aşk
Dilde kurınca şâh-ı hayâlün otağını
3. Şem‘-ile ülfet eylemegi etdi ihtiyâr
Pervâne verdi bülbüle gülbün ocağını
- Eylersin ey fütâde-i ‘aşk âh-ı âteşîn
İşitmedüñ mi bunda duhânuñ yasağını

5. Gamze nigâh-ı lutfını tahvîle başladı
Yazsun Beyânî her kişi ‘aşkuñ ferâğını

780.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne dem kim ‘âşikuñ cûş etse cânâ eşk-i gül-gûnı
Geçid vermez alur tuğyânı nûr-ı çeşm-i pür-hûnı

Semâda görinen her şeb kıyâs etmeñ ki encümdür
Çıkup ‘Ayyûk’a âh-ı dil şerernâk etdi gerdûnı
3. Ruh-ı zerdi gül-i nesrîne döndi bâğ-ı hasretde
Olaldan çeşm-i mestüñ ‘âşık-ı dil-hasta meftûnı

Açılmaz gonça-i ümmîd-i ‘âşık sad bahâr olsa
Meger var-ısa hâristân-ı gamdur kalb-i mahzûnı
5. Beyânî bilmedüm olduğum ol sevda-ger-i hüsnüñ
Havâle etmeyince gamzesin cân-ıla medyûnı

781.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Koymadı ‘uşşâka hâcet görmege dîdârûnı
‘Âşık oldılar pesüñden gördiler reftârûnı

Nâzuñ ey nev-res nihâlüm hadden efzûn eyleme
Hâke rîzân etme gel tâ böyle berg ü bâruñı
3. Dillerüñ cem‘iyyetin cânâ perîşân eyleme
Çözme bend-i kâkül ü gîsû-yı ‘anber-bâruñı

Âteş-i gayret yakup hâkister eylerdi beni
Yakmasaydı berk-ı âhum hırmen-i âzârûnı

5b Görsün Beyânî her kişi başı yarağını.

“Bu mısra Fiğânî merhûmuñ imiş tevârüd oldı ammâ ihtiyâr etmedük.” kaydı var.

780. 44^a.

781. 72^a.

5. Hem-dem-i zâğ olma ey tûtî-i şekker-hâ-yı nâz
Ol ne zevk eyler ne bilsün lezzet-i güftârûnı
- Bülbül-i dil söylesün derseñ eger tûtî gibi
Karşusunda tut anuñ âyîne-i ruhsârûnı
7. Dürr-ile har-mühreyi yeksân gören bed-ahtere
Ey Beyânî etme ‘arz eş‘âr-ı sihr-âsârûnı

782.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Felek ehl-i dile her dem çeker tîğ-ı sitem-kârı
Ma‘ârif ehline der-kâr eder şemşîr-i hûn-bârı
- Ne mümkün pençesinden gûsfend-i cânı kurtarmak
Pelengîdür bu kuhsâr-ı belânuñ gürg-i hûn-h^vârı
3. Siyeh düşmendür erbâb-ı dile bu çarh-ı merdüm-küş
Dehâmı hokkasında hıfz eder ejder-sıfat mârı
- Zebûn-ı dest-i kahrıdur zemîn ü âsumân çarhuñ
Ne mümkündür sitîz etmek anuñla Kahramân-vârî
5. Beyânî niçe peygâr eylesün bu çarh-ı zâlimle
Pesinde yokdur anuñ tîğ-zen merd-i kafâ-dârı

783.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Perîşân eyledi bâd-ı hazân evrâk-ı gülzârı
Nisâr etdi zemîn-i gülşene sad kîse dînârı
- Bürûdından sanurlar salınurlar bâğ-ı ‘âlemde
Teb-i tâb-ı zemistân ditredür ağsân-ı eşcârı

782. 19^a.

783. 24^a.

3. Yeşil hârâ döşenmişdür zemîn-i sahn-ı gülzâra
Döşetdi dest-i kudret şimdi bir dîbâ-yı zer-kârî

Kudûm-ı şâh-ı deymen ıztırâba düşdiler evrâk
Gürîzân oldılar terk etdiler gülzâr u kuhsârı
5. Beyânî ‘âlemi yah-pâre etdi şiddet-i sermâ
Zirih-pûş eyledi sahrâda cârî mâ’-i enhârî

784.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

01. Görenler rûy-ı pür-tâbunda cânâ lem‘a-i nûrî
Tulû‘ etdi sanurlar âsumân-ı hüsnüñüñ hûrî

N’ola tâb-ı tecellîye tahammül eylemezlerse
Cemâlüñ añdurur erbâb-ı ‘aşka vak‘a-i Tûr’ı
03. Dem-i ‘işretde erbâb-ı safâya neş’e-bahş olur
Zenahdânuñ mey-i la‘lûñle ‘aks-i ke’s-i fağfûrî

Yakınca ‘anber-i sârâ-yı hâlûñ âteş-i ruhda
Mu‘attar eyledüñ zeyl-i şeb-i yeldâ-yı deycûrî
05. Ruhüñ gül-berg-i ra‘nâdur dehânuñ gonça-i güldür
Gülistân-ı cemâlüñ gayret-endâz-ı dil-i hûrî

Çerâğ-ı mâha muhtâc eylemezsın meclisi sâkî
Elüñde câm-ı âteş sâ‘edüñdür şem‘-i kâfûrî
07. Cihânı neş’e-dâr eyler Beyânî sâkî-i bezmüñ
Leb-â-leb bâde-i feyz-ıla elde câm-ı billûrî

O sâkî ki hudâvend-i cihândur bezm-i ‘âlemde
Feyiz-bahşendedür dil-şâd eder mağmûm u mesrûrî

784. 53^b. B.: Hâlâ şeyhü’l-islâm Ebû Sa‘îd Efendi hazretlerinüñ gazel-i şerîflerine müzeyyel gazeldür.

03b ‘aks-i: pür bir.

09. Çekilmişdür simât-1 devleti kâşâne-i dehre
Keşîde-pîş-i h^vân-1 lutfi eyler cümle mağdûrı

Cenâb-1 Müftî ya'nî Bû Sa'îd-i râz-dân ol kim
Zamîr-i pâki bir dem keşf eder sad sırr-1 mestûrı
11. O sultân-1 serîr-ârâ-yı erbâb-1 fezâ'il kim
Çekilmişdür berât-1 fazlınuñ tuğrâ-yı menşûrı

O Sa'dü'd-dîn-i sâni seyyid-i ehl-i dakâyıkdur
Cihân-1 dikkat ü tahkîkuñ oldı şimdi meşhûrı
13. Felâtûn-1 hikem-perdâz u keşşâf-1 hakâyıkdur
Dil-i derrâkidür sahf-1 'ulûmuñ levh-i mestûrı

O deryâ-yı 'ulûm ol kulzüm-i zehhâr-1 efdâlüñ
Dil ü destine beñzetmek ne mümkün bahr-1 mescûrı
15. Hemîşe reşha-rîz aktâra elde kilik-i fetvâsı
Memâlik ser-be-ser olmuşdur ol reşhayla ma'mûrı

Enâmuñ müşkilâtın kilik-i fetvâ-y-ıla hall eyler
Fetvâ cümle ma'lûmı mesâ'il cümle manzûrı
17. Sütûde-kâr o müftî-i cihân-dâver murâd etse
Eder ednâ teveccühle ber-âver kâr-1 cumhûrı

O deñli şânı 'âlî kim felek fermân-ber-i hükmi
Cenâbında e'âlî ser-nihâde 'abd-i me'mûrı
19. 'Ulüvv-i şânına gerdûmı teşbîh eylemek olmaz
Belîğ olmaz hayâl olınsa fark-1 ma'nevî sûrî

Süvâr-1 rahş-1 iclâl olsa her vech-ile lâyıkdur
Rikâbında revân etse revâdur nice destûrı
21. O üstâd-1 sihir-kâruñ hayâl-i hâsı nâzükdür
Tahayyül eyleyenler oldılar meftûn u meshûrı

N'ola ta'lîka-i cîd etseler nazm-âverân şî'rin
Mücellâdur dür-i mazmûn-ıla her satr-1 mezbûrı

23. ‘Aceb olmaz tetebbu‘ eyleyüp terk-i edeb etsem
Süleymân-vârî lutf u iltifâtı söyledür mûrî
- Ne mümkindür nazîre denmek ol nazm-ı safâ-bahşa
Nisâr-ı hâk-i pâyîdur garaz bu dürr-i mensûrî
25. Dahı ‘arz-ı ‘ubûdiyyetle iş‘âr etmedür ancak
Du‘â-i bî-rîyâ-yı bende-i nâ-çîz ü ma‘zûrî
- Gül-i zâtın ilâhî gonçalarla şâd u handân et
Masûn eyle havâdisden gam-ı dehr ola makhûrî
27. Hudâyâ âsitânın kible-gâh-ı ehl-i hâcât et
Metâf-ı ‘âlem eyle haşra dek ol beyt-i ma‘mûrî

785.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Pey-â-pey subh-dem sun yâra sâkî câm-ı billûrî
Açilsun gonça-veş ol mest-i nâzuñ çeşm-i mahmûrî
- Düş ey dil pây-ı rahşına o şâh-ı kişver-i nâzuñ
Olasın meskenet etmekle anuñ tâ ki manzûrî
3. Nazar kıl ‘âşîka şâhâ biraz söylet o pâ-mâli
Süleymân-ı zamân bilmez misin söyletdi bir mûrî
- Yakup per bir dahı pervâne şem‘e kendin urmazdı
Göreydi âteş-i hicrâna düşmiş cân-ı mahrûrî
5. Beyânî dilberüñ yolına harc et nukre-i eşküñ
Visâli el verince mâ-hasal sarf eyle makdûrî

786.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Her kaçan mutrib-ı 'aşk alsa ele tanbûrı
Başladur nâle-i dil-sûza dil-i mehcûrı

Devlet ol 'âşika ol gözleri mestâne gehî
Gazabâne nigeht etdükçe ola manzûrı
3. 'Âşikuñ gönlini teşvîşe düşürdi cânâ
Fikr-i zülfünde ol endîşe-i dûr-â-dûrı

Bâde-i hasretüñüñ derd-i serinden bî-tâb
Sâkiyâ la'lüñi sun raksa getir mahmûrı
5. Serv-i dil-cûy-ı kad-i yâr Beyânî getirür
Hâtır-ı 'âşık-ı şûrîde-dile Mansûr'ı

787.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Tağıldukça yüzine ol perîñüñ zülf-i zîbâsı
Füzûn olur 'acebdür nûr-ı mihr-i 'âlem-ârâsı

Seni bu vech-ile mümkün degül vasf eylemek cânâ
Hemân ancak denür gülzâr-ı hüsnüñ verd-i ra'nâsı
3. Ne burcuñ mâh-ı tâbânı ne çarhuñ âfitâbısın
Ne kânuñ gevherisin yâ ne bahruñ dürr-i yek-tâsı

Serâdan tâ Süreyyâ'ya hatuñ ahkâmı nâfizdür
Çekilmişdür berât-ı hüsnüñüñ tuğrâ-yı garrâsı
5. Beyânî der demez ol gonça-fem yâr-ı gül-endâmuñ
Dil-i ser-der-havâyı mâyil etdi serv-i bâlâsı

786. 56^b.

787. 48^b.

788.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlûñ mihri cânâ gark-ı envâr etdi dünyâyı
Şikest etdi cebînûñ kâse-i mâh-ı şeb-ârâyı

Nihâl-i kâmet-i mevzûnuñ hâtır-nişân eden
Getürmez gönline Cennet'deki ol nahl-i Tûbâ'yı
3. Mukayyed olan âdem sünbül-i hoş-bûy-ı zülfüñle
Eder mi ârzû hîç sünbül-i Firdevs-i a'lâyı

Sanurlar düşdi şeb-nem subh-dem ammâ ki bilmezler
Ruh-ı aluñ 'arak-rîz eyledi gül-berg-i ra'nâyı
5. Hakâyıktan olaydı zâhidüñ fi'l-cümle âgâhı
Beyânî böyle mi tahkîk ederdi sırr-ı eşyâyı

789.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne dem tâb-efgen olsa 'âşıkûñ âh-ı ciger-sûzı
Kızardur gül gibi ruhsâr-ı mihr-i 'âlem-efrûzı

Yine feyz-ı bahârî reşk-i Firdevs etdi gülzârı
Yine pîrâye-bahş-ı gülşen oldı båd-ı nev-rûzî
3. Celâl ü şevket-i sultân-ı mülk-i Rûm'ı seyr eyleñ
Geçüp taht-ı zümür-rüd-fâma geydi tâc-ı zer-dûzı

Bürûz etdi nikâbından 'arûs-ı gonça gülşende
Açıldı nâz-ıla gösterdi gunc-ı 'işve-âmûzı
5. Gül ü sünbül gülistân-ı cemâl-i yâra fer vermiş
'Aceb olmaz ber-â-ber olsa nev-rûzuñ şeb u rûzı

788. 50^a.

789. 65^a.

Zer-efşân sünbül-i ser-rîşe-dâr-ı bâğ-ı behcetdür
O şûhuñ kâkül-i pür-çîn ü zer-târ-ı dil-endûzı

7. Nihâl-i ergavân olur Beyânî bâğ-ı sînemde
Güzâr etmezse yâruñ nâvek-i ser-tîz-i dil-dûzı

790.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Olinca çarha peyveste dilüñ âh-ı ciger-sûzı
Uyandurdu çerâğ-ı âfitâb-ı 'âlem-efrûzı

Bahâr eyyâmı hurşîd-i cihân 'arz-ı cemâl etdi
Zemîni tâbnâk etdi başında tâc-ı zer-dûzı
3. Güzellendi çemen el-hak kıyâmet nev-bahâr oldı
Bürûz etdi zemînüñ feyz-ı nev-rûz-ıla meknûzı

Sa'âdetle gelince gülşene nev-rûz sultânı
Kurıldı sahn-ı gülzâra murassa' taht-ı pîrûzı
5. Beyânî gonça-i ra'nâ-yı gülzâr-ı mahabbetdür
O şûhuñ sîne-i 'âşıkda nevk-i tîr-i dil-dûzı

791.

Recez: *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

--+- / --+- / --+- / --+-

1. Bir serv-i gülzâr olmaya kadd-i hırâmânuñ gibi
Şimşâd-ı kuhsâr olmaya kadd-i hırâmânuñ gibi

Ey kişver-i hüsnüñ şehi hüsn-ile dünyânuñ mehi
Olmaya bir serv-i sehî kadd-i hırâmânuñ gibi
3. Kaddüñ eya şâh-ı cihân reşk-âver-i serv-i cinân
Salınmaya bir nahl-i bân kadd-i hırâmânuñ gibi

7b ser-tîz: müjgân.

790. 65^a.

791. 64^b.

Ey dilber-i sâhib-cemâl haddüñ senüñ gül-berg-i al
Olmaya bir tâze nihâl kadd-i hırâmânuñ gibi

5. Cânâ Beyânî bî-nevâ geşt etdi bâğı çün sabâ
Görmedi bir nahl-i vefâ kadd-i hırâmânuñ gibi

792.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Başladı tuğyâna cûlar bî-karâr olmuş gibi
Cûşışın arturdılar evvel-bahâr olmuş gibi
Bülbül-i şûrîde feryâda ser-âğâz eyledi
Güller açılmış gülistân gonçazâr olmuş gibi
3. Zemzeme-sâz oldılar murğân nahlistânda
Her dıraht-ı müntehî pür-berg ü bâr olmuş gibi
Penbeler a' dâd eder her bir dıraht-ı mîve-dâr
Şâhı nahl-i ergavânuñ dağ-dâr olmuş gibi
5. Seyr edenler sebzêzâruñ zînetin vasf etdiler
Gâlibâ ezhâr yer yer âşikâr olmuş gibi
Bâğ u râğ olmuş müzeyyen zehr-i gûn-â-gûn-ıla
Kûh u sahrâ ser-be-ser nakş u nigâr olmuş gibi
7. İ'tidâlınden Beyânî fark olunmaz rûz u şeb
Üstüvâr-ı sâ'at-i leyl ü nehâr olmuş gibi

793.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derd-i dilber 'âşıkı bir mertebe zâr eyledi
Cândan ol derd-mend-i 'aşkı bîzâr eyledi

792. 14^b.

793. 8^a.

Derdnâk etdi şifâ-sâz olmadı ol bî-vefâ
Varduğınca ‘âşık-ı bîmârı nâ-çâr eyledi

3. Gayra yakdı dağ-ı ‘aşkı yakdı yandurdı beni
Dilde dağ-ı âteşînüm cemre-i nâr eyledi

Vaslınuñ kâlâsını dükkân-ı istiğnâda yâr
Nakd-i sabra ‘âşık-ı zâr-ıla bâzâr eyledi

5. Şol kadar atdı hadeng-i nergis-i mestin o şûh
Gonçalarla sîne-i ‘uşşâkı gülzâr eyledi

Gördi kim işler oñulmaz zahm-ı tîğ-ı gamzesi
Merhem-i la‘liyle ihsân etdi tîmâr eyledi

7. Gonçazâr etdi Beyânî kalb-i âteşnâkümi
Nevk-i tîr-i çeşmini ol dem ki der-kâr eyledi

794.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yâr âheng-i sefer etmişdi ‘avdet eyledi
Burcına hurşîd-i ‘âlem-tâb ric‘at eyledi

Bâde-i dûşîneden mest ü humâr-âlûd idük
Subh-dem teşrîfde sâkî velâyet eyledi

3. Sâğar-ı billûr sundı bezm-i meyde pîrümüz
Âbda âteşle ızhâr-ı kerâmet eyledi

Gördi kim mey-hânelerde zâhide bir gûşe yok
İzturârî ihtiyâr-ı künc-i ‘uzlet eyledi

5. Bahtumuz yâr olduğın bildük bu ‘işret-gâhda
Bezme da‘vet eyledük yârı icâbet eyledi

Bezmümüz reşk-i gülistân eyledi ol gonça-fem
Gül gibi açıldı çün bülbül şetâret eyledi

7. Yâr-ı gül-ruhsâra ‘arz-içün Beyânî şevkını
Subh-dem peyk-i sabâya haylî minnet eyledi

795.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âlemi feyz-ı bahârî bâğ-ı Cennet eyledi
İ‘tidâlınden hevâ kesb-i letâfet eyledi

Reşha-rîz-i hâk-i gülşen oldu cûy-ı nev-bahâr
Nâmiye gülşende tahsîl-i rutûbet [eyledi]
3. Sebzezâr etdi cihânı ser-be-ser fasl-ı bahâr
‘Âlemüñ her gûşesin bir cây-ı nüzhet eyledi

Başladı âheste cevlâna nesîm-i subh-dem
Serv-i dâmen-çideyi tahrîke himmet [eyledi]
5. Nergis ü zerrîn-kadeh destinde câm-ı zer-nigâr
Her biri rind-i kadeh-nûşa işâret [eyledi]

Gülsitânuñ revnak u zeyni gülüñ ra‘nalığı
‘Âşıkı bülbül-sıfat şûrîde-hâlet [eyledi]
7. Mevsim-i gülde Beyânî câm-ı zerrîn al ele
Sahn-ı gülzârı Hudâ çün cây-ı ‘işret eyledi

796.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sanmañuz dildâr câm-ı vuslatın çekdürmedi
‘Âşık-ı bî-tâba bâr-ı mihnetin çekdürmedi

‘Âşıkı vaslıyla dilber kâm-yâb etse n’ola
Vâdî-i hicrânda az fûrkatın çekdürmedi

795. 29^a.

3b nüzhet: ‘işret.

796. 77^a.

3. La'lüñ uslandurđı cãnâ bu dil-i dıvâneyi
Künc-i gamda aña zülfüñ zahmetin çekdürmedi
- Şöyle nâz etdüñ ki ey hünî tamâm etdüñ beni
Baña nâzuñ tığ-1 gamzeñ minnetin çekdürmedi
5. Rûzgâr oldı Beyânî çün muhâlif 'âşıkâ
Kaldı bahr-1 gamda fülk-i himmetin çekdürmedi

797.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık-1 dıvâne oldum yâr tedbîr etmedi
Menzilin dâru'ş-şifâ zülfini zencîr etmedi
- Mûy-1 jûlîdeyle Leylâ'ya şütürbân oldı Kays
'Âkilâne etdi ol Mecnûn taksîr etmedi
3. Şart-1 vakf-1 nakd-i eşke âhı işhâd eyledi
N'ola makbûlü'ş-şehâde olsa tefsîr etmedi
- Âh-1 âteş-zâdum etdi seng-i hârâyı müzâb
Taşa te'sîr etdi âhum yâra te'sîr etmedi
5. H^vâbda gördüm ki ber servi der-âğûş eylerem
Haşr-1 dilberle mu'abbir hayf ta'bîr etmedi
- Ser-nüviştümdür ser-i kûyında ser-gerdânlügüm
Hâme-i takdîr-i fitrat mahv u tağyîr etmedi
7. Bir murâdı vardur elbette Beyânî dilberüñ
Kışver-i cãn u dili bîhûde teshîr etmedi

798.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Zülfüñe bend edesin 'âşıkı himmetler idi
Ser-firâz eylesesin rif'at ü 'izzetler idi

Târ-ı zülfüñle dili kaddüñe ber-dâr etseñ
Hâkden ref'-idi üftâdeye rif'atler idi
3. Şöyle kim eylesesin küşte-i şemşîr-i cefâ
Cân verir 'âşıkun ol cânına minnetler idi

Sağda solda rikâbın tutarak 'uşşâkı
'Azm-i bâğ eylese ol şâh ne şevketler idi
5. Gûşe-i çeşm-ile bir kerre nigâh etse o şûh
Kalb-i vîrân-ı Beyânî'yi meremmetler idi

799.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Bezme tenhâ gelse dilber 'âşıkâ fırsat idi
Etmese ağyârı vâkıf vuslata himmet idi

Reh-güzâruñda görüp cânâ teğâfûl eylesen
İltifât idi bu yüzden 'âşıkâ 'izzet idi
3. Küşte-i şemşîr-i nâzuñ eylesen 'âşıkları
Şeh-levendüm her birinün cânına minnet idi

Pây-mâl-i rahş-ı çâpük-seyr-i âzâr eylesen
'Âşık-ı üftâdeye ol pâye-i rif'at idi
5. Olsa cânâ dergehünde çâker-i cârû-keşün
Bu Beyânî bendeñe ser-mâye-i devlet idi

798. 99^b.

1b Ser-firâz eylesesin: Pây-mâl eylesesin.

799. 89^a.

800.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Benem yekke-süvâr-ı 'arsa-i derd ü belâ şimdi
Benümle hem-'inân olmaz begüm bir mübtelâ şimdi

Benem ol Kahramânî gamzeñe karşı varan cânâ
Şecâ'at bu rezim-gehde müsellemdür baña şimdi
3. Gubâr-ı hâk-i pâyuñ oldum isbât-ı vücûd etdüm
Benem ser-geşte-râh-ı 'aşk u âlûde-hevâ şimdi

Başumda tâc-ı âhum şâh-ı 'aşkam taht-gâhum dil
Sipâhumdur fiğân u nâle vü subh u mesâ şimdi
5. Nedür başumda bilsem bunca zahmet mübtelâlarda
Benem ancak cihânda mazhar-ı cevr ü cefâ şimdi

Kucınca mû-miyân-ı nâzüki tel kırma ey 'âşık
Bilürsin kıl kadar yâruñda yok mihr ü vefâ şimdi
7. Beyânî salma 'ummân-ı belâya zevrak-ı cânuñ
Halâsa himmet eyler çün bulunmaz âşinâ şimdi

801.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün*

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Nev-bahâr oldı yine saltanat-ı Cem yeñilendi
Câm-ı gül-gûna salâ meclis-i 'âlem yeñilendi

Köhne mey-h^vârelere erdi dem-i 'îş ü tena'um
Gülşen-i mey-kedede bezm-i dem-â-dem yeñilendi
3. Penbe-i dağı n'îçün tâzelemez 'âşık-ı şeydâ
Dil-i âşiftesinüñ dağına merhem yeñilendi

800. 43^b.

801. 99^a.

Köhne evrâk-ı hazân ber-taraf oldı hele âhır
Bâğda cây-ı safâ gûşe-i hurrem yeñilendi

5. Devlet-i gülde Beyânî yine sarrâf-ı zamâne
Dökdi ezhârı reh-i gülşene dirhem yeñilendi

802.

Muzârî': *Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün*
(Recez: *Müstef'ilün fe'ûlün müstef'ilün fe'ûlün*)

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Kaysuñ şu'ûrı gayrı dîvâneden bilindi
Ser-bâz idügi başında lâneden bilindi

Te'sîr-i nâr-ı 'aşkı bağı yağın eritdi
Sûz u güdâzı şem'ûñ pervâneden bilindi
3. Fâş etmez-idi 'aşkın pinhân ederdi 'âşık
Râz-ı nihânı ammâ cânâneden bilindi

Mest olduğın o şûhuñ bilmezdi ehl-i meclis
Kec tutmağ-ıla elde peymâneden bilindi
5. Câm-ı şarâb-ı 'aşkuñ keyfiyyetin Beyânî
Bilmezdi herkes el-hak mey-hâneden bilindi

803.

Müctes: *Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilâtün*

+ - + - / + + - - / + - + - / + + - -

1. Geleydi bezmüme dilber 'aceb kerâmet ederdi
Soraydı hâl-i dil-i zârımı ri'âyet ederdi

Olaydı mahrem-i halvet-serâyı 'âşık-ı şeydâ
O şâh-ı kişver-i hüsne neler hikâyet ederdi
3. Salaydı vâdî-i merge rakîbi ol şeh-i 'âlem
Kazırdı sikkeyi mermerde bir 'adâlet ederdi

802. 83^a.

803. 62^b.

O şâh-ı hüsn-ile nâz u niyâz idi ser-i kârum
Gelürdi meclise mestâne çok zarâfet ederdi

5. Beyânî bir güle baksa yüzine gonça-i ra'nâ
Hezâr-ı nağme-serâ şevk-ıla şetâret ederdi

804.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Dile ol dem ki hayâl-i ruh-ı dilber düşdi
Cûya sandum ki güşâde gül-i ahmer düşdi

Göricek rûy u cebînüñ dil-i zulmet-kedeye
Pertev-i mihr ü fûrûğ-ı meh-i enver düşdi
3. Cemreler düşdi kıyâs eylemeñüz gülzâra
Âteş-i 'aşk-ı dil-i zârdan ahker düşdi

Şeb ü rûz-ı dem-i nev-rûz gibi hâl ü ruhuñ
Pertevi çâh-ı zenahdâna ber-â-ber düşdi
5. Bu zemînüñ görüp ezhâr-ıla şeb-bûlarını
Reşkden şevk-ıla çok kevkeb-i ezher düşdi

Nice baş kurtarur erbâb-ı mahabbet ey dil
Bu rezim-gâh-ı belâda niçe biñ ser düşdi
7. Ne 'aceb olur-ısam Çîn ü Hıtâ seyyâhı
Sere sevdâ-yı hat u zülf-i mu'anber düşdi

Düşicek cilve-geh-i yâra çü şeb-nem eşküm
Gül-i ra'nâ gibi ter-dâmen olup ter düşdi
9. Keremin nice Beyânî unudur sâkînüñ
Bezm-i gamda katı çok lutfina mazhar düşdi

4a O şâh-ı hüsn-ile el-hak 'aceb safâmuz olurdi.

4b mestâne çok: gâhî gehî.

804. 5^a.

805.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Dile ol dem ki hayâl-i kad-i dilber düşdi
Serv-veş hâtıra bâlâ-yı sanavber düşdi

N'ola fevvâre-i tûfân ola hûn-ı şühedâ
Bu rezim-gâh-ı belâda niçe server düşdi
3. Leb-i cân-perveri yâruñ ne 'aceb nîl olmuş
Var-ısa sâye-i câm-ı mey-i ahmer düşdi

Göricek nakş u nigârını zemîn-i 'aşkuñ
Reşkden şevk-ıla tâbende çok ahter düşdi
5. Yazdılar levh-i semâya bu Süreyyâ nazmı
Tâbdan kaldı nazardan meh-i enver düşdi

Şöyle lâl eyledi gam olmadı güftâra mecâl
Ne niyâz eyleyecek dilbere demler düşdi
7. Yâra 'arz etdi Beyânî dür-i eşk-i çeşmin
Sıkılıp derledi gül gibi 'aceb ter düşdi

806.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+--- / +--- / +--- / +---

1. Beni bir âfitâbuñ fikr-i ebrûsı hilâl etdi
Süveydâ-yı dilüm pervâne-i şem'-i cemâl etdi

Yoğ-iken ol gülüñ fikrümde hergiz bülbüli olmak
Düşürdi vâdî-i 'aşka beni şûrîde-hâl etdi

805. 5^a.

- 4 Bu beyitten sonra metinde aşağıdaki beyit yer alıyor, ancak üzeri çizilmiş:
Şeb ü rûz-ı dem-i nev-rûz gibi sünbül ü gül
Bâğ-ı hüsnüñde tarâvetde ber-â-ber düşdi

- 5 Bu beyitten sonra metinde aşağıdaki beyit yer alıyor, ancak üzeri çizilmiş:
Nice ihsânı ferâmüş olunur cânânuñ
Dil-i şeydâ katı çok lutfına mazhar düşdi

806. 69^a.

- 2a ol gülüñ fikrümde hergiz bülbüli olmak: ol şehe üftâde olmak 'akl u fikrümde.

3. O gonça zülfini dâm eyleyüp beñ gösterüp hâlin
Şikâr etdi gönül murğın ne ra‘nâ reng ü âl etdi
- Kemâl-i âfitâb-ıla tutuşmak istedi nâruñ
Mukâbil olduğında âfitâbı bî-mecâl etdi
5. Beyânî turma yâruñ vuslatın fikr ü hayâl eyler
Anı bilmez ki bî-çâre ‘aceb fikr-i muhâl etdi

807.

Kâmil: *Mütefâ ‘ilün fe ‘ülün mütefâ ‘ilün fe ‘ülün*

+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Baña sanmañuz ki her dem kerem ü ‘atâlar etdi
Felek-i edânî-perver katı çok cefâlar etdi
- Göriccek o şâh-ı hûbân beni cân u dille hayrân
Açılıp çü verd-i handân gülerek safâlar etdi
3. Kosun ehl-i zevka pendî nesine gerek nasîhat
Neye mâlik oldı zâhid bu kadar riyâlar etdi
- Beni meclis-i safâda edinüp nedîm-i ‘işret
O şeh-i cihân-ı hûbî ne ‘aceb vefâlar etdi
5. Gele ey suhan-şinâsum nazar et bu nazm-ı pâke
Göre kim Beyânî-i zâr ne güzel edâlar etdi

808.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Cemâlüñ mihri gülzâra o dem kim neşr-i nûr etdi
Safâdan gül açıldı gonça ızhâr-ı sürûr etdi
- Nesîm-i iltifâtuñla açıldı gülşenüñ bahtı
Gül-i ra‘nâyı rûy-ı tâb-dâruñ reşk-i hûr etdi

807. 3^b.

4b ne ‘aceb: katı çok.

808. 51^b.

3. Nice pâyuña ezhâr-ı çemen bir bir yüzün sürmez
Bahâr-ı hüsn-i rûyuñ cümleden evvel zuhûr etdi
- Neden tâ böyle bûyâdur der iseñ gülşeni cânâ
Seher bâd-ı bahârî bûy-ı zülfüñle ‘ubûr etdi
5. Şehîd-i gamzeñ olmakdan safâ etse ‘aceb olmaz
Beyânî sâye-i şemşîr-i gamzeñde huzûr etdi

809.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Cihân bâğında servi câm-ı hayret bî-şu‘ûr etdi
Salındı karşusunda yârı gâyet bî-huzûr etdi
- Safâsından girîbânın çeküp çâk eyledi gonça
O şûhî gördi kim şevk-ıla gülşenden ‘ubûr etdi
3. Perîşân olduğımı âh-ı bülbülden bilür ammâ
Anı bilmez ki gül n’etdiyse kendüye gurûr etdi
- Tahammül eylemek mümkün degül gördi niyâzına
Nazardan ‘âşıkı ol şâh-ı mülk-i nâz dûr etdi
5. Ruhî âteş-kede olmağla yâruñ hâl-i hindûsı
Süveydâyı Beyânî yakdı dilde nâr u nûr etdi

810.

Kâmil: *Mütefâ ‘ilün fe ‘ülün mütefâ ‘ilün fe ‘ülün*

+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Bizi gördüğünde dilber nazar-ı ‘inâyet etdi
Buña müstehak degüldük kerem ü mürüvvet etdi
- Elem-i teğâfûlinden düşürdi ıztırâba
Nazar eyler oldu şimdi hele terk-i ‘âdet etdi

809. 51^b.
810. 3^b.

3. Göre pîr-i mey-fürûşî nice gösterür kerâmet
Nenüñ ıssı oldı zâhid bu kadar riyâzet etdi

Yine aldı ey dil ol yâr ele kâr-ı dest-gîri
Niçe seg fütâde-pâye melikâne himmet etdi
5. Nefehât-ı zülf-i yârı getüre deyü Beyânî
Dem-i bâd-ı subh-gâhuñ eserine minnet etdi

811.

Kâmil: *Mütefâ 'ilün fe 'ülün mütefâ 'ilün fe 'ülün*

+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Gelürem demişdi dilber ne 'aceb zarâfet etdi
Ne ola bu hulf-ı va' düñ sebebi ki cür'et etdi

Der-i yâra 'arza 'âşık haber-i garâm u şevkin
Seher âh-ı dil-fürûza katı pek emânet etdi
3. Bizi ol şeh-i melâmet edicek harîf-i vuslat
O rakîb-i dîv-sûret nazar-ı 'adâvet etdi

Nice olmasun nişâne o hadeng-i cân-sitâna
Bu esîr-i hüsn ü âna nigehi işâret etdi
5. N'içün etmezem Beyânî yolına fidâ ser ü cân
O habîb-i dil-sitânum baña çok mahabbet etdi

812.

Hezec: *Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bu hâristâna niçe gonça-i ra'nâ gelüp gitdi
Hezârân bülbül-i şûrîde vü şeydâ gelüp gitdi

Mahabbet 'âlemine sanmañuz bir geldiler ancak
Niçe biñ Kays u Leylî Vâmık u 'Azrâ gelüp gitdi

811. 3^b.

4 Nice: N'içün.

812. 11^a.

3. Nihâyet yok fezâ-yı mihnete sahrâ-yı bî-haddür
O deşte çok berîd-i bâdiye-peymâ gelüp gitdi
- Ne Zâl-i zer ne Gîv ü Güstehemler kaldı dünyâda
Ne Rüstemler cihâna Kahramân-âsâ gelüp gitdi
5. ‘Aceb dâr-ı fenâdur bu cihân-ı bî-sebât el-hak
Beyânî niçe biñ İskender ü Dârâ gelüp gitdi

813.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu mihnetzâra ey dil bî-hisâb âdem gelüp gitdi
Safâ kesb etmediler her biri pür-ğam gelüp gitdi
- Bu meydân-ı fenânuñ niçe biñ ser oldı galtânı
Rezim-gâh-ı belâdur niçe biñ Rüstem gelüp gitdi
3. Degül cây-ı ikâmet gördi bu dâr-ı pür-âşûbı
Çekildi âsumâna ‘İsî-i Meryem gelüp gitdi
- Fenâsın bildi âhır tâc ile tahtını terk etdi
Bu mülk-i bî-sebâta Zâde-i Edhem gelüp gitdi
5. Beyânî sanma câmın nûş eden bir Cem ola ancak
Bu bezm-i bî-bekâya nice yüz biñ Cem gelüp gitdi

814.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dil-âver olmasa dil gamze-i fettâna düşmezdi
Ciger-dâr olmasaydı hançer-i bürrâna düşmezdi
- O şûha müdde‘înuñ intisâbuñ aslı yok ancak
Olaydı âşinâlık böyle tâ bîgâne düşmezdi

813. 11^a.

814. 52^b.

3. Çekeydi ol bütüñ zülfinden el deyr-i mahabbetde
Dil-i şûrîde-i ‘âşık Firengistân’a düşmezdi

O şâhı gördüğünde ‘aşkın ızhâr etmeyüp ‘âşık
Teğâfûl eyleseydi vâdî-i hicrâna düşmezdi
5. Beyânî bu zemînüñ şâ‘irâne düşmese tarhı
Hemîşe dest-i erbâb-ı suhan-gûyâna düşmezdi

815.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Serve ‘arz et kâmetüñ terk etsün a‘lâlenmegi
Görsün ol da nic’olur kadd-ile bâlâlenmegi

‘Azm-i gülzâr eyle cânâ verde ‘arz et ‘ârızuñ
Şermsâr olsun kosun gülşende ra‘nâlenmegi
3. Râ kaşuñ hançer çeküp mâh-ı neve etse hücûm
Terk ederdi añların bir dahı garrâlenmegi

Hokka-i la‘l içre ol gonça-femüñ incüleri
Hande etse bildürür lü‘lü’ye lâlâlenmegi
5. Deşt-i gamda şöyle şeydâlik Beyânî eyleyem
Nic’olurmuş gösterem Mecnûn’a şeydâlenmegi

816.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kaçan kullansa rahş-ı nâz u istiğnâyı nâz ehli
Semend-i şevka irhâ’-i ‘inân eyler niyâz ehli

Zebânından düşürmez harf-i esrâr-ı gam-ı zülfüñ
Tekellüm eyledükçe sûziş-i ‘aşkuñla râz ehli

815. 84^a.

816. 61^a.

3. Tururlar saf-be-saf cânâ kıyâma secde-gâhuñda
Ederler secdeyi mihrâb-ı ebrûña namâz ehli

Yanup yakılmada bir birine şem‘-ile pervâne
‘Aceb var mı ola anlar gibi sûz u güdâz ehli
5. Çemen bezminde sâz u sûz-ıla germiyyet eylerler
Gül ü bülbül gibi olmaz Beyânî sûz u sâz ehli

817.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sâyesi râhat-res-i dil-hastagândur hâsılı
Böyle bir serv-i ser-efrâzuñ kim olmaz mâyili

Nice mâyil olmayam ben de o serv-i kâmete
‘Âşık-ı ser-der-havâ etdi hezâr ehl-i dili
3. Meyl eder tab‘-ı bülendi ol nihâl-i nev-resüñ
Gösterür mihr ü mahabbet görse ger bir kâmili

Bâğ-ı dîdârından ol nev-bâve-i bâr-ı kerem
Sîb ü şeftâlû verür mahrûm etmez sâ’ili
5. Şöyle pertev-zen cemâli âfitâbı dilberüñ
Nûrınıñ olmaz sehâb-ı zülfi hergiz hâ’ili

Birbiriyle söyleşür dâyim lisân-ı hâl-ile
Tercemân-ı hüsnüñüñ anuñla yek-dildür dili
7. Zülf-i Leylî-veş ‘ıkâl-i ‘akl olur gîsûlaruñ
Kays-ı şûrîde gibi mecnûn eder her ‘âkili

Dikkât-i mûy-ı miyânuñda hayâl-i nâzüküm
Añdurur ehl-i dile darb-ı meselde Bâkil’i
9. Vâsf-ı la‘l-i yârda şî‘rüm Beyânî der gören
Rûh-ı Kudsî yâ Mesîhâ’dur bu nazmuñ kâ’ili

818.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Pertev-zen-i cân olsa kaçan hûr-ı tecellî
Tâb-efgen olur beyt-i dile nûr-ı tecellî

Erbâb-ı nazar tâb-ı cemâle døyemezler
Tâkat-şiken-i bâsıradur Tûr-ı tecellî
3. Sad sûr-ı Sirâfil ile hüşyâr ola sanmañ
Ol kim ola bir câm-ıla mahmûr-ı tecellî

Mümkin mi tahammül edeler tâbına 'uşşâk
Dünyâ olur ol tâb-ıla mahrûr-ı tecellî
5. Sad pâre olur 'âşık-ı dîdâr Beyânî
Çün Tûr-ı Kelîm olsa o manzûr-ı tecellî

819.

Hezec: *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ol zülf-i siyeh zîb-i ruh-ı yâr degül mi
Revnağ-şiken-i sünbül-i gülzâr degül mi

İnsâf edüñüz ol şeh-i evreng-i melâhat
Bu hüsn-i cihân-gîr-ile hunkâr degül mi
3. Hurşîd-i cihân gibi ziyâ-güster o şâhuñ
Dîdârı 'aceb matla'-ı envâr degül mi

Tîğ-ı Zuhâl ü hançer-i Behrâm'ı dem-â-dem
Der-kâr eden ol gamze-i hûn-h^vâr degül mi
5. Yâruñ nigeñ-i çeşm-i sihir-sâzı Beyânî
Câdû-yı zamâne gibi mekkâr degül mi

818. 47^b.

819. 16^a.

820.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nâlemüñ yâr niyâz olduğını bilmez mi
Âhumuñ sîne-güdâz olduğını bilmez mi

Yâra bîhûde niyâzı n'îçün eyler 'âşık
Mest-i peymâne-i nâz olduğını bilmez mi
3. Hande-i gonçaya bülbül n'îçün eyler feryâd
Der-i şevk ol güle bâz olduğını bilmez mi

Gayra n'îçün açılır bilsem o gonça-dehenüm
Müdde'î kâşif-i râz olduğını bilmez mi
5. N'îçün ol mâh Beyânî hazer etmez benden
Âteşüm nâ'ire-sâz olduğını bilmez mi

821.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Beni 'aşkuñla hayâl eyledüğüñ yetmez mi
Dil-i nâlânımı nâl eyledüğüñ yetmez mi

Na'l kesmek niçe bir cismüme ey mâh-cebîn
Ten-i zârımı hilâl eyledüğüñ yetmez mi
3. Nedür ey şûh-ı cefâ-pîşe bu cevri-bî-had
Beni mahrûm-ı visâl eyledüğüñ yetmez mi

Ol gülüñ vaslına ey 'âşık olursın tâlib
Seyr-i gülzâr-ı cemâl eyledüğüñ yetmez mi
5. Gele insâfa Beyânî niçe bir 'aşk u hevâ
Bunca tahsîl-i vebâl eyledüğüñ yetmez mi

820. 9^b.

2a N'îçün eyler 'abes ol şûha niyâzı 'âşık.

5a Beyânî hazer etmez benden: Beyânî'den eder istinkâf.

821. 60^b.

822.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-bahâr oldı güşâde etdi kalb-i pür-ğamı
Şâhed-i nev-rûz 'arz etdi cemâl-i hurremi

Al pîrâhen çıkardı câme-dân-ı gonçadan
'Itr içün bâd-ı sabâ yakdı buhûr-ı Meryemi
3. Cûy-bârı mevc-rîz etdi nesîm-i subh-dem
Ak dîbâ üstine tarh etdi nakş-ı bâdemi

Gördi etfâl-i çemen cem' oldı gülşende sabâ
Nahl-i pür-ezhârı tahrîk etdi saçdı dirhemi
5. Başlayınca nâleye gördükde gül ruhsârını
'Âşık-ı zârûñ Beyânî bülbül oldı hem-demi

823.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir ser-âmed serv-i hoş-reftâra verdüm gönlümi
Kadd-i dil-cûsı güzel dildâra verdüm gönlümi

Çeşmi nergis cismi nâzük hüsni efzûn nâzı hûb
Gonça-fem bir yâr-ı gül-ruhsâra verdüm gönlümi
3. Söylese nâz-ıla söyler her sözi âb-ı zülâl
Nâz-perver bir şeker-güftâra verdüm gönlümi

Kendi şehr-âşûb nâz u şîvesi câdû-firîb
Âfet-i devr-i kamer bir yâra verdüm gönlümi
5. N'ola feryâd u fiğân etsem Beyânî şevk-ıla
Bülbül-âsâ bir gül-i gülzâra verdüm gönlümi

822. 6^b.
823. 79^a.

824.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Serv-kad bir dilber-i mümtâza verdüm göñlümi
Mâyil oldum ol nihâl-i nâza verdüm göñlümi

Âsumân-ı 'aşkda pervâz ederken nâ-gehân
Kapdurup bir gözleri şeh-bâza verdüm göñlümi
3. Gelmemiş dünyâya misli görmemiş halk-ı cihân
Bir melek-haslet hümâ-pervâza verdüm göñlümi

Niçe biñ âvâre-dil gördüm giriftâr oldılar
Ben de ol şûh-ı kebûter-bâza verdüm göñlümi
5. N'ola vasfında Beyânî söylesem eş'âr-ı hûb
Bir suhan-fehm ü gazel-perdâza verdüm göñlümi

825.

Remel: *Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Çözeyüm şevk-ıla bendîne-i mâh-enverümi
Sarayum sîneme ol merhem-i zahm-ı berümi

Nev-bahâr oldu yine tâzeleyüp rindâne
Zîb-i destâr edeyüm gül gibi dağ-ı serümi
3. Âşikâr eyleyeyüm lâle-sıfat dağ-ı dili
Sînemi hâk edeyüm göstereyüm ahkerümi

Şöyle pür-tâb edeyüm dağ-ı dil-i sûzânım
Reşk-sâz eyleyeyüm mihr-i ziyâ-güsterümi
5. Bitüre mezra'-ı dil kişt-i ümîdüm şâyed
Hâke rîzân edeyüm katre-i eşk-i terümi

824. 17^b.

825. 46^a.

Çünkü sahbâ yerine hûn-ı cigerdür kısmet
Çekeyüm n'olsa gerek câm-ı mey-i ahmerümi

7. Sakf-ı gerdûnı Beyânî şerer-i âhumla
Yakayum ahker-i nâr eyleyeyüm ahterümi

826.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fâriğ eyler sanma pendüñ dil-rubâlardan beni
Saklamaz efsâneñ ey vâ'ız belâlardan beni

Gayrdan bîgâne-i 'aşk u mahabbet eyledüñ
Dûr etdüñ ey perî-rû âşinâlardan beni
3. Yoluña nakd-i sirişküm sarf ederdüm rûz u şeb
Dâr-ı darb-ı gamda saysañ mübtelâlardan [beni]

Hançer-i müjgân-ıla çâk etseler de sînemi
Sanmasunlar döndürür yüz meh-likâlardan beni
5. Pây-ı rahşında serüm galtân ederken gûy-veş
'Add eder dilber Beyânî bî-vefâlardan beni

827.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âteş-i hasretle yakduñ dağ dağ etdüñ beni
Gonçazâr etdüñ vücûdum reşk-i bâğ etdüñ beni

Dâne-i hâl-i 'izâruñla giriftâr eyledüñ
'Âkıbet üftâde-i bend-i duzağ etdüñ beni
3. Rûz u şeb âyîne-i fikrümde hüsnüñ cilve-ger
Cümleden el çekdürüp merd-i ferâğ etdüñ beni

826. 16^b.

827. 19^a.

Yakduñ eczâ'-i vücûdum âteş-i düşnâm-ıla
Tûtî-i gûyâ iken hayfâ ki zâğ etdüñ beni

5. Eşk-i çeşmümle söyünmez eksük olmaz âteşüm
Dilberâ kânûn-ı hicrânûnda tâğ etdüñ beni

Rûşen etdüñ hâne-i vîrânemi ey mâh-rû
Şem'-i maksûdum söyünmişdi çerâğ etdüñ beni

7. Ey tabîb-i cân u dil la'lüñle dermân eyledüñ
Hasta-i hicrân iken vasluñla sağ etdüñ beni

Diñlemem efsâneñi hengâm-ı 'îş ü nûşda
Söyleme bîhûde vâ'ız bî-dimâğ etdüñ beni

9. Gûşe-i çeşmi Beyânî gamzesine dilberüñ
Remz-ile dermiş ki düzdâna yatağ etdüñ beni

828.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir nigâh etdüñ ki cânâ zahmnâk etdüñ beni
Hançer-i ser-tîz-i gamzeñle helâk etdüñ beni

Şöyle nâzük cilve etdüñ râh-ı istiğnâda kim
Pây-mâlüñ eyledüñ reşk-ile hâk etdüñ beni

3. Sîne-i ağıyâra çekdüñ şerha yakduñ tâze dağ
Âteş-i gayretle yakduñ sûznâk etdüñ beni

Ey dil-i pür-sûz bir âh eyledüñ kim 'aşk-ıla
Cismümi yakduñ kül etdüñ sîne-çâk etdüñ beni

5. Yâra dermiş ki Beyânî 'âşık-ı ham-geşte-kad
Bâr-ı hicrânûñla bâğ-ı gamda tâk etdüñ beni

829.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir gülüñ olduñ hezârî nâle-kâr etdüñ beni
Ey dil-i şûrîde âhır bî-karâr etdüñ beni

Şöyle çignetdüñ semend-i nâz u istiğnâya kim
Şeh-süvârum reh-güzâruñda gubâr etdüñ beni
3. Kaddüñi 'arz eyledüñ meftûnuñ etdüñ 'âkıbet
Eyledüñ üftâde cânâ hâksâr etdüñ beni

Âteş-i 'aşkuñla yakduñ sîneme dağ-ı belâ
Lâle-veş sahrâ-yı gamda dağ-dâr etdüñ beni
5. Bir leked ursaydı mûr eylerdi cismüm pây-mâl
Hatt-ı sevdâ-hîz-i haddüñle nizâr etdüñ beni

Ey dil-i sevdâ-zede zülfine olduñ mübtelâ
Bülbül-âsâ mâyil-i ruhsâr-ı yâr etdüñ beni
7. Der lisân-ı hâl-ile zülfî Beyânî etme âh
Gel yeter etdüñ perişân târ-mâr etdüñ beni

830.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâr-ı gamla sîne-sûzân olmayan bilmez beni
'Aşk-ıla süzende-i cân olmayan bilmez beni

Dâyimâ bîmâr-ı 'aşk olup firâk-ı yâr-ıla
Mübtelâ-yı derd-i hicrân olmayan bilmez beni
3. Bir saçı Leylî hevâsıyla çü Kays-ı bî-nevâ
Vâdî-i vahşetde pûyân olmayan bilmez beni

829. 66^a.

5b Hatt-ı nev-hîzüñ gamı şöyle nizâr etdi beni.

6b mâyil: 'âşık.

830. 14^a.

Mâh-rû dilberlere dermiş o şem‘-i bezm-i hüsn
Ruhları şem‘-i firûzân olmayan bilmez beni

5. Gonça-i bâğ-ı hayâlümdür Beyânî sözlerüm
Bülbül-i gülzâr-ı ‘irfân olmayan bilmez beni

831.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı zâr olmayan bilmez cefânuñ kadrini
Çekmeyen cevr ü cefâ bilmez vefânuñ kadrini

İbtılâ kadrin bilenler mübtelâlardur yine
Olmayan dil-hasta bilmez ibtilânuñ kadrini
3. Olmamış bir âfet-i devr-i zamâna mübtelâ
Nev-cüvânum bilmese n’ola belânuñ kadrini

Câm-ı la‘l-i nâbuñı nâ-dâna sunma sâkiyâ
Har ne bilür lutf-ı câm-ı dil-güşânuñ kadrini
5. Fark edenlerdür bilen yâkût-ıla bîcâdeyi
Âteşin câm-ı şarâb-ı cân-fezânuñ kadrini

Zâğa ‘arz etme ruhuñ tûtî-i ‘aşkuñ var iken
Bilmez ol âyîne-i ‘âlem-nümânuñ kadrini
7. Çün Beyânî çekmeyen peymâne-i renc ü ‘anâ
Bezm-i gamda bilmez ol zevk u safânuñ kadrini

832.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dilde nakş etdüm cemâlûñ şâhınuñ tasvîrini
Hâme-i zerrîn-i âhum eyledi tahrîrini

831. 67^a.

832. 81^b.

Tîğ-zen cellâddur halkı kılıçdan geçirür
Verme dest-i gamze-i hûn-rîzüne şemşîrini

3. Kanlıdur çâh-ı zenahdânuñda habs et gamzeñi
Korkarın kim kırdurursın zülfüñüñ zencîrini

Zülfüñüñ sevdâsına düşdi senüñ şûrîde-dil
Şerbet-i la'lüñle cânâ etmedüñ tedbîrini

5. Nâvek-i çeşmüñle sayd oldı Beyânî dilberâ
Beste-i fitrâküñ eyle tîrüñüñ nahcîrini

833.

Muzâri': *Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cânum özendi görmege ruhsâr-ı aluñı
Ref' et nikâb-ı zülfüñi göster cemâlüñi
Mest-i müdâm-ı bâde-i hicrânuñ olmasun
Sun bezm-i meyde 'âşika câm-ı visâlüñi
3. Bîmâr-ı 'aşk teşne-dil olmış o hastadan
Lutf et dirîğ eyleme âb-ı zülâlüñi
Bâğ-ı hevesde el yudı 'âşık hayâtdan
Gördükde dest-i gamzede tîğ-ı celâlüñi
5. Herkes o şâha sunmada tômâr-ı nazmını
'Arz et Beyânî sen dahı dürc-i le'âlüñi

834.

Remel: *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Sarınur başına destârın erâzil-vârî
Görinür 'âşika mestâne-i kanzil-vâri

833. 25^a.

834. 95^a.

Def için ‘ayn-ı kemâl-i nazar-ı a‘dâyı
Şeh-levendüm takınur tîğı hamâyil-vârî

3. Nevk-i tîr-i müjesi zahmı oñılmaz işler
Câna te’sîr eder ol zehr-i helâhil-vârî

Hançer-i gamze-i hûn-rîzini der-kâr eyler
Çâk eder sînemüzi Rüstem-i kâtil-vârî

5. Kapladı gün yüzini zülfi Beyânî yâruñ
Eyledi mihri nihân sâye-i hâ’il-vârî

835.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Subh-dem ‘arz-ı cemâl etmez görünmez ol perî
Şermsâr etse n’olurdu âfitâb-ı hâveri

Mest-i câm-ı bâde-i hüsn olsa ızhâr eylemez
Sahn-ı bezme eylemez pâşîde berg-i gülleri

3. Dağ-dâr etdi derûn-ı lâleyi kuh-sârda
Âteş-i ruhsârı üzre reng-i hâl-i ‘anberi

Cilve etse ol sehî-kad nâz-ıla eyler hırâm
Sanmañuz kim böyle hoş reftâr eder kebg-i deri

5. Gark-ı cûy-ı eşk oldukda güzel fikr eylemiş
Rûy-ı zerd-i ‘âşîka teşbîh eden nîlûferi

Olmasa başında dildâruñ hevâ-yı kâküli
‘Âşîk-ı ser-der-havâ gezmezdi böyle serserî

7. Mübtelâ oldu Beyânî gördi ol şûhı hemân
Kim görüp meftûnı olmaz böyle nâzûk dilberi

2a Hırz için kendüyi erbâb-ı şekâdan dâyim.

835. 10^a.

2a câm-ı bâde-i hüsn: sahba-yı tecellî.

836.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aşk seyyâhı olup gezdüm Hitâ vü Berber'i
Görmedüm ol nâzenînüm gibi nâzük dilberi

H^vân-ı vasl-ı zevk-bahşı ol şekker-handuñ lezîz
Sükker-i nâ-bûdeden terdür ten-i nâzükteri
3. Böyle bir cism-i latîfi görmedi çeşm-i felek
Görse hüsnin derdi Yûsuf yâ melekdür yâ perî

Mürde-i sad-sâleyi tûtî-sıfat gûyâ eder
Pâre-i kand-i nebât ancak leb-i cân-perveri
5. Bende olmuşlar Beyânî gördüm ol şâha cihân
Ben de oldum cân u dilden dergehinüñ çâkeri

837.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñlüm ister kim olam bir şâh-ı hüsnüñ çâkeri
Bendeler içre olam ben de gulâm-ı kemteri

Tâb-ı dîdârı yeter göñlümi rûşen etmege
N'eylerem gerdûnda ben âfitâb-ı hâveri
3. Şem'-i ruhsârınuñ oldum şevk-ıla pervânesi
Añmañuz baña çerâğ-ı mâh-tâb-ı enveri

Kâkül-i zîbâsına dil-beste olmak isterem
İstemem geşt ü güzâr etmek cihânı serserî
5. Haşra dek mest-i mey-i 'aşk ola hüşyâr olmaya
Nûş eden ol sâkî-i meh-veş elinden sâğarı

836. 29^b.

837. 69^b.

Düşe destinden zimâm-ı ihtiyârı zâhidüñ
Görse mestâne gelür mey-hânededen ol dilberi

7. Râyet-i âhı Beyânî ser-firâz etdi yine
Olmak ister var-ısa erbâb-ı ‘aşkuñ serveri

838.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Herkesi gördüm ki olmuş şâh-ı ‘aşkuñ çâkeri
Cân u dilden ben de oldum bende-i fermân-beri

Şeh-süvâr-ı ‘arsa-i ‘aşkam semendüm şevk-ı dil
Hâsılı şimdi benem meydân-ı ‘aşkuñ serveri
3. Turalum kim Bî-sütûn-ı gamda olmuş tîşe-kâr
Düşmemiş vâdî-i ‘aşka Kûh-ken bir tağ eri

Âsumân-ı ‘aşk olmaz cilve-gâhı ‘âşikuñ
Olmayınca tâ Mesîhâ-veş ‘alâyıkdan berî
5. Gark-ı eşk-i çeşm-i hasretsin Beyânî ser-be-ser
‘Ârızuñdur cûy-bâr-ı mihnetüñ nîlûferi

839.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmamışdur şâh-ı ‘aşkuñ hizmetinde çâkeri
Vâdî-i ‘aşkı ne bilsün Kûh-ken bir tağ eri

Kays’a ben ‘âşık demem meftûn olaydı Leylî’ye
Eşigin beklerdi deşti gezmez-idi serseri
3. Eşk-i çeşm ü rûy-ı zerdüm bilmek isterse o şûh
Cûy-bâr içre temâşa eylesün nîlûferi

838. 82^a.

839. 84^a.

Âfitâb-ı ‘âlem-ârâdur cemâli dilberüñ
Necm-i gîsû-dâr hâli mâh-ı nev ebrûları

5. Sarılup kaddin der-âğûş eyler-idüm tâk-veş
Olmasa yâruñ miyânında Beyânî hançeri

840.

Remel: *Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün*

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Geşt-i bâğ etse alup yanına meh-pâreleri
Seyr ederler sanuram mihr-ile seyyâreleri

Serv ü şimşâdı hacil eyledi kaddi yâruñ
Ser-fürû eylemeden gayrı nedür çâreleri
3. Salma şeh-bâz-ı nazar murğ-ı dil-i ‘uşşâka
Ürküdürsin güzelüm bir bölük âvâreleri

Kankı bir erküñe ey yâr-ı cefâ-cû uyalar
Sen de bir pâre koya hâline bî-çâreleri
5. Dürer-i nazmı Beyânî sunıcek dildâra
Ne getürdüñ baña der işbu sade-f-pâreleri

841.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşık-ı âvâreñ olduk bî-karâruz ey perî
Sevmede el-hak seni bî-ihtiyâruz ey perî

Hâlet-i güftâr-ıla tahsîl-i şevk etsek n’ola
Sâğar-ı la‘l-i lebünden neş’e-dâruz ey perî
3. Gerçi kim gözden nihânsın görmege dîdâruñı
Çeşme-sâr-ı dîdede ümmîd-vâruz ey perî

840. 85^b.

841. 76^b.

Mâlik-i deryâ iseñ sen zülf-i ‘anber-bâr-ıla
Mevc-âver biz de bahr-ı bî-kenâruz ey perî

5. Hasretüñle çün Beyânî dâyimâ kan ağlaruz
Nakd-i eşküñ yerine gevher-nisâruz ey perî

842.

Hezec: *Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün*

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Açar kalbüm hat-ı nev-hîz-i yâr-ı sîm-ten seyri
Meseldür âdemi mesrûr u şâd eyler çemen seyri

Senüñ’çün kal‘a-i cismini ‘âşık şerhanâk etdi
Gel ey şâh-ı cihânum eyle mülküñde beden seyri
3. Bir iki câm-ı mey nûş eyle gül gül eyle ruhsârüñ
Nic’olurmuş görelüm berg-i gülle yâsemen seyri

Ser-i kûyuñda gel cem‘iyyet-i ‘uşşâkı seyr eyle
Perîşân ola şâyed fevt ola bu encümen seyri
5. Gözümüñ nûrın arturdu misâl-i dîde-i Ya‘kûb
Mu‘anber ol vücûd-ı nâzüküñde pîrehen seyri

‘Akîk-ı çeşm-i hûn-âlûduma beñzer ‘akîk olmaz
Ne hâcet ey cevâhir-senc-i mahbûbî Yemen seyri
7. Beyânî tîşe-i âhumla ben de Kûh-ken-kâram
Beni âhır bu şekle koydı şekl-i kûh-ken seyri

843.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Sûznâk olsa n’ola merd-i garîbüñ nâlesi
Âteşîdür kâm-ı dilden bî-nasîbüñ nâlesi

842. 46^b.

1a nev-hîz: ruhsâr.

843. 18^b.

Gonça-i ra'nâ gibi eyler güşâde gönlümüz
Hoşdur el-hak fasl-ı gülde 'andelîbüñ nâlesi

3. Düşse Leylî'den cüdâ Mecnûn inîler derd-ile
İñledür dólâb-ı çarhı ol lebîbüñ nâlesi

İñledür kuhsârı Ferhâd'ũñ enîn ü nâlişi
Taşa te'sîr eyler elbette ke'îbüñ nâlesi

5. Halk-ı 'âlem n'ola eylerlerse súzından fiğân
Dehri inîletdi Beyânî-i edîbüñ nâlesi

844.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşîka ol şîve-kâruñ bî-vefâdur gamzesi
Kârı her demde cefâ cev-r-âşînâdur gamzesi
- Gerçi çeşm-i mesti eyler merhamet 'âşıklara
Rahmı yok cellâddur ol şûhuñ ammâ gamzesi
3. Gûşe-i çeşminde dilber eylemişdür der-kemîn
Hayl-i 'uşşâka görünmez bir belâdur gamzesi
- N'ola kâr-ı 'âşîkî ol şeh-levend etse tamâm
Dest-i bî-dâdında bir tîğ-ı kazâdur gamzesi
5. Rezm-gâh-ı 'aşkda turmaz keser 'uşşâkını
Bîjen-i şemşîr-zen-i ceng-âzmâdur gamzesi
- Her biri bir gûne âteş-zen dil-i 'âşıklara
Ejdehâdur zülfî şemşîr-i cefâdur gamzesi
7. Kârı cev-r iken Beyânî yine meftûnı cihân
Var-ısa sihr-âşînâ bir dil-rubâdur gamzesi

844. 3^b.

1b Kârı her demde: Dâyimâ kârı.

845.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mest gördüm cilve-i çeb-râs eder ol meh-veşi
Var-ısa nâz-ıla nûş etmiş şarâb-ı bî-ğışı

Neş'e-i sahbâ-yı istiğnâ gelince çeşmine
Nâz-ıla öldürdi 'uşşâkı o mest-i âteşi
3. 'Âlemi kırdı geçürdi ol şeh-i Rüstem-şiyem
Tîğ-zendür kahramân-ı gamze-i hançer-keşi

Küşte-i şemşîr-i cevr eyle rakîbi dilberâ
Çâh-ı çirk-âb-ı gama endâhte kıl ol leşi
5. Ehl-i dille hoş degül başı konuşmaz bir zamân
Ehl-i dünyâdur zen-i dehrüñ ezelden oynaşı

Dâr-ı darb-ı 'aşkda kat'-ı derâhim eyleyen
Merdüm-i çeşm-i felâket-bînin etmiş biñ beşi
7. Mâr-âsâ dîde-i a' dâyı nâ-bînâ eder
Hâtem-i nazm-ı Beyânî'nüñ zümürüddür kaşı

846.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gerçi bâlâterdür ol serv-i revânuñ kâmeti
Pestdür 'âşıklara ammâ ki nahl-i himmeti

Der idüm beñzer çerâğ-ı mâh-tâb-ı envere
Şeb-çerâğ-ı hüsnüñüñ olsaydı cüz'î killeti
3. Şem'-i bezm-i hüsnüñüñ pervânesidür mâh-tâb
Anuñ-içün mihr-i 'âlem-tâba yokdur minneti

845. 8^b.
846. 69^b.

Devlet-i hüsninde yâruñ şâdmânuz gül gibi
Nev-bahâr eyyâmıdur el-hak zamân-ı devleti

5. Sîm ü zer sarf et Beyânî nakd-i cân eyle nisâr
Râygân olmaz bilürsin dilberânuñ vuslatı

847.

Remel: *Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Âdemi mecnûn eder evvel-bahâruñ zîneti
Düşürür sahrâ vü kûha lâlezâruñ zîneti

Silsile-cünbân-ı sevdâdur dil-i şûrîdeye
Halka-i zencîr-i mevc-i cûy-bâruñ zîneti
3. Gerçi kim inkâr olunmaz bâğ u râğuñ revnakı
Şimdi ammâ gayr 'âlemdür kenâruñ zîneti

Gerçi misbâh-ı nücûm-ıla müzeyyendür semâ
Gâlib ezhâr-ıla ammâ sebzezâruñ zîneti
5. Gülsitânuñ revnakı gerçi Beyânî kem degül
Şimdi ammâ kim ziyâde kûhsâruñ zîneti

848.

Hezec: *Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün*

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Sâkî-i ezel kurduğı dem bezm-i elesti
Ol meclisüñ âhır ben idüm bâde-peresti

Sunsam elümi la'lüñ añup câm-ı safâya
Nûş etmeden evvel ederdüm na'ra-i mestî
3. Zâhid olamaz dâhil-i ser-halka-i rindân
Çâk eyleme mey-kedede câme-i hesti

847. 99^a.

3a bâğ u râğuñ: gülsitânuñ.

5a Gülsitânuñ: Bâğ u râğuñ.

848. 18^a.

Gör pîr-i harâbâtı ne hoş cilveler eyler
Bir elde sıfâli bir elinde tolu destî

5. Sihr etse Beyânî ne ‘aceb tab‘-ı bülendüñ
Nüzhet-geh-i yâr eyledi bir vâdî-i pesti

849.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kimse temyîz edemez la‘lûñle câm-ı bâdeyi
Cevherîdür fark eden yâkût-ıla bîcâdeyi

Yumayınca zâhidâ bâdeyle levs-i kalbüñi
Salabilmezsın bu deryâ yüzine seccâdeyi
3. Sen bu hüsn-i hulk-ıla ey şâh-ı kişver-gîr-i nâz
Bende eylersin kapuñda bende vü âzâdeyi

Fikr-i dûr-â-dûr-ı zülfüñle hayâl-i kâkülüñ
Deşt-i sevdâya düşürdi sad dil-i üftâdeyi
5. Râyet-i âhı Beyânî n’ola etse ser-firâz
Bende-i dergâhı oldu sevdi bir big-zâdeyi

850.

Remel: *Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gülsitân-ı ‘aşkda bir gül-‘izâr egler bizi
Bülbül-i şûrîdeyüz feryâd u zâr egler bizi

Bâğ-ı Rıdvân olsa da eglenmezüz dîdârsuz
Bûstân-ı hüsnde dîdâr-ı yâr egler bizi
3. Sanmañuz bîmâr-ı ‘aşk olmakla yok eglencemüz
Künc-i gamda nâle-i bî-ihdiyâr egler bizi

849. 67^a.

850. 64^b.

Bâ'is-i şeb-hîzî-i âh-1 derûn iken yine
Subh olunca gam gibi bir gam-güsâr egler bizi

5. Bir dem ârâm eylemezdük biz bu 'işret-gâhda
Yohsa bir mestâne yâr-1 şîve-kâr egler bizi

Neş'e-dâr-1 bâde-i 'aşk olmasak eglenmezüz
Sâkiyâ câm-1 şarâb-1 hoş-güvâr egler bizi

7. Eglenür miydük Beyânî olmasak üftâdesi
Serv-kâmet bir nihâl-i 'işve-bâr egler bizi

[FARSA ŞİİRLER]

[GAZELLER]

[ELİF]

001.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

---+\+---+\+---+\+---

1. نوکی که زند تیر نگاهت بدل ما
در گلبن غم روید از آن غنچه رENA
- يك نظره عین تو مرا بس بترحم
ای مردمك چشم دل عاشق شیدا
3. بر آتش رخ خال سیه حبّ سپنداست
پاسی بکند منظرت از دیده بدها
- گر بوسه دهی ساقی مرا از لب لعلت
افتد شرر از نار حسد قلب عدورا
5. افتاده بیانی بجنابت سر تسلیم
با شوق نهد ده به سرت جام تسلا

001. 34^a.

- 1 *Navkî ki zanad tîr-i nigâhat ba-dil-i mâ*
Dar-gulbun-i gam rûyad az-ân gonça-i ra 'nâ
[=Bakışının fırlattığı okun gönlümüze batırdığı temren, gam gül ağacında güzel bir gonca bitirdi.]
- 2 *Yak nazra-i 'ayn-i tu marâ bas ba-tarahhum*
Ay mardumak-i çaşm-i dil-i 'âşık-i şaydâ
[=Ey çılgin âşığın gönlünün göz bebeği sevgili, gözünün şefkatle bir bakışı yeter bana.]
- 3 *Bar-âtaş-i ruh hâl-i siyah habb-i sipandast*
Pâsî bi-konad manzarat az-dîda-i badhâ
[=Yanağının ateşi üzerinde siyah ben, nazar otu tanesidir. Senin görünüşünü kem gözlerden korumaktadır.]
- 4 *Gar bûsa dihî sâkî marâ az-lab-i la'lat*
Uftad şarar az-nâr-i hasad kalb-i 'adûrâ
[=Ey saki, eğer yakuta benzeyen dudağından bana bir öpücük verirsen, kıskançlık ateşinden düşmanların kalbine kıvılcım düşer.]
- 5 *Uftâda Bayânî ba-canâbat sar-i taslîm*
Bâ-şavk nihad dah ba-sarat câm-i tasallâ
[=Beyânî senin eşiğine teslimiyet başını koymuştur. Pek çok kez şevkle senin başına teselli kadehini koyar.]

002.

مجنتث: مفاعن فعلاتن مفاعن فعن

-++\--+-\--++\--+

1. لبالبست زهر بلا پیالهٔ ما
فضای محنت و درداست دشت لالهٔ ما

شدیم اگرچه مدیون او بجان امّا
توقّفی نکند غمزه شد حوالهٔ ما

3. جهانیان چه عجب گر کنند فریادی
فغان کنند سروشان ز آه و نالهٔ ما

می شبانهٔ ما اشک دیدهٔ بی خواب
خیال ناله و فریاد دل نوالهٔ ما

5. پر آتش است بیانی از جفای فلک
زبانۂ شفق غصّه شد کلّالهٔ ما

002. 42^a.

- 1 *Lab-â-labast zi-zahr-i balâ piyâla-i mâ*
Fazâ-yı mihnat u dardast daşt-i lâla-i mâ
[=Kadehimiz, bela zehriyle ağzına kadar doludur. Lale tarlamız, sıkıntı ve dert bahçesidir.]
- 2 *Şodîm agarçi ki madyûn-i û ba-cân ammâ*
Tavakkufî na-konad gamza şod havâla-i mâ
[=Her ne kadar can ile onun medyunu olduysak da durmadan yan bakışını bize göndermektedir.]
- 3 *Cihâniyân çi 'acab gar konand faryâdî*
Fiğân konand surûşân zi-âh u nâla-i mâ
[=Bizim ah edip inleyişimizden melekler bile feryat ederken insanlar feryat ederlerse buna şaşılmaz.]
- 4 *May-i şabâna-i mâ aşk-i dîda-i bî-h'âb*
Hayâl-i nâla vu faryâd-i dil navâla-i mâ
[=Uykusuz gözümüzün yaşı, gecelik şarabımızdır. Gönüldeki inleyiş ve feryadın hayali, mezemizdir.]
- 5 *Pur-âtaşast Bayânî dil az-cafâ-yı falak*
Zabâna-i şafak-i gussa şod kalâla-i mâ
[=Ey Beyânî, gönül feleğin eziyetlerinden dolayı ateşle doludur. Saçımız da keder şafağının alevidir.]

003.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

-++\---++\---++\---++

1. گر بکاود دل غم تیشهء اندیشهء ما
لعل و یعقوت شود کندهء سر تیشهء ما

حذر ای ماه بود پاره سنگ الماس
گر شکسته کنی با سنگ جفا تیشهء ما

3. زخم پنهان دل ما نپذیرد مرهم
غمزه ات تا نبود چاره گر ریشهء ما

نرود بوالهوس عشق که تخلی بکند
زمغیلان بلا بسته ره پیشهء ما

5. این چه عشقست بیانی بسر ما افتد
کار سودا و ملامت کندش پیشهء ما

003. 38^a.

1 *Ger bi-kâved dil-i gam tîşe-i endîşe-i mâ*
La'l ü yâkût şevd künde-i ser-tîşe-i mâ

kunda: rîza.

[=Bizim fikir kazmamız gam kalbini kazarsa, baltamızın ucunun çıkardıkları la'l ve yakut olur.]

2 *Hazar ay mâh buvad pâra-i sang-i almâs*
Gar şikasta konî bâ-sang-i cafâ şîşa-i mâ

2: 3.

[=Ey ay gibi güzel sevgili, şişemizi cefa taşıyla kırarsan, elmas parçası olur, sakın.]

3 *Zahm-i pinhân-i dil-i mâ na-pazîrad marham*
Gamzaat tâ na-buvad çâra-gar-i rîşa-i mâ

3: 2.

[=Yan bakışın, hastalığımızın iyileştiricisi olmazsa gönlümüzün gizli yarası merhem kabul etmez.]

4 *Na-ravad bu'l-havas-i 'aşk ki tahallî bi-konad*
Zi-muğaylân-i balâ basta rah-i bîşa-i mâ

[=Aşktan habersiz kimse hayal etse de geçemez. Bizim ormanımıza giden yol bela dikenleriyle kaplıdır.]

5 *În çi 'aşkast Bayânî ba-sar-i mâ uftad*
Kâr-i savdâ vu malâmat konadaş pişa-i mâ

[=Ey Beyânî, başımıza düşen bu ne aşktır ki işimizi, sevda ve melamete döndürdü.]

004.

مجنتث: مفاعن فعلاتن مفاعن فعن

-++\--++\--++\--++

1. بکرد تاب رخت خیره چشم پر نم ما
همیشه می کند آن گل چکیده شبنم ما
- شود هلاکی^۱ ما از خدنگ غمزه^۲ تو
نمی رسد اگر از لعل ناب مرهم ما
3. گره گشایی^۳ زلفت مکن زر عنایی
بیای و گردن ما تا نباشد ارقم ما
- بیا بمجلس عشاق اگر صفا داری
بخور باده^۴ عشق و ببین عالم ما
5. زدست ساقی بیانی پیاله را بکشیم
همیشه می گذرد با صفای دل دم ما

004. 41^b.

- 1 *Bi-kard tâb-i ruhat hîra çaşm-i pur-nam-i mâ*
Hamîşa mi-konad ân gul çakîda şab-nam-i mâ
[=Yanağının parlaklığı, nemle dolu gözümüzü kamaştırdı. O gül, daima çiyelerimizi damlatmaktadır.]
- 2 *Şavad halâkî-i mâ az-hadang-i gamza-i tû*
Namî-rasad agar az-la 'l-i nâb marham-i mâ
[=Eğer saf la'linden merhemimiz ulaşmazsa, ölümümüz senin yan bakış okundan olacaktır.]
- 3 *Girih-guşâyî-i zulfat ma-kon zi-ra 'nâyî*
Ba-pây u gardan-i mâ tâ na-bâşad arkam-i mâ
[=Ayağımıza, boynumuza yılan olmasın diye güzellikten saçının bükümlerini açma.]
- 4 *Biyâ ba-maclis-i 'uşşâk agar safâ dârî*
Bi-hor bâda-i 'aşk u bi-bîn 'âlam-i mâ
[=Eğer gönlünde safa varsa âşıklar meclisine gel de aşk şarabını iç ve âlemimizi gör.]
- 5 *Zi-dast-i sâkî Bayânî piyâlarâ bi-kaşim*
Hamîşa mi-guzarad bâ-safâ-yı dil dam-i mâ
[=Ey Beyânî, vaktimizin hep gönül hoşluğuyla geçmesi için sakinin elinden kadeh çekelim.]

005.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\----+\----+\----+

1. ز گلزار رخت من گر بچینم ورد آلیرا
فروزم زر چراغ نرگس باغ خیالیرا
- کنم گر بستهء سخت کمانت رشتهء جانم
برون آرم زدل نوک خدنگ انفعالیرا
3. ز شمشیر جفای چرخ اگر زخمی خورم یک دم
بریزم خون اشک دیده ام کهنه سفالیرا
- مثال دوزخی تاب دلی دارم درین وادی
بده از لعل نابت ساقیا آب زلالیرا
5. مرا پیمانہء شادی نداده ساقیء دوران
دهد اما دمادم ساغر حزن و ملالیرا
- ندارم من تحمل آتش عشقت نوازش کن
مکن عرض ای قمر طلعت مرا روی جلالیرا

005. 33^b.

- 1 *Zi-gulzâr-i ruhat man gar bi-çînam vard-i âlîrâ*
Furûzam zar-çarâğ-i nargis-i bâğ-i hayâlîrâ
[=Eğer gül bahçesine benzeyen yanağından bir al gül derersem, hayal bağının gözü olan altın kandili yakarım.]
- 2 *Konam gar basta-i saht-i kamânat rişta-i cânam*
Birûn âram zi-dil navk-i hadang-i infi 'âlîrâ
[=Eğer can ipini senin sert yayına gerersem, güceniklik okunun temrenini gönülden dışarı atarım.]
- 3 *Zi-şamşîr-i cafâ-yı çarh agar zahmî horam yak dam*
Bi-rîzam hûn-i aşk-i dîdaam kohna şifâlîrâ
[=Eğer bir an feleğin cefa kılıcından bir yara alırsam, gözyaşı kanımı köhne çömleğe akıtırım.]
- 4 *Misâl-i dûzahî tâb-i dilî dâram diman-vârî*
Bi-dih az-la 'l-i nâbat sâkiyâ âb-i zulâlîrâ
[=Bu vadiye cehennem gibi bir ateş var. Ey saki, saf yakut dudağından temiz ve tatlı bir su ver.]
- 5 *Marâ paymâna-i şâdî na-dâda sâkî-i davrân*
Dahad ammâ dam-â-dam sâgar-i huzn u malâlîrâ
[=Devranın sakisi bana mutluluk kadehini vermedi de sürekli hüzn ve gam sürahisini sundu.]
- 6 *Na-dâram man tahammul âtaş-i 'aşkat navâziş kon*
Ma-kon 'arz ay kamar-tal'at marâ rûy-i calâlîrâ
[=Bende aşkın ateşine tahammül yok. Ey ay yüzlü, iltifat et; öfke yüzünü gösterme bana.]

7. بیانی چون من شوریده بیند یارم از حیرت
نماید در دهن انگشت او شکل هلالیرا

006.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\----+\----+\----+

1. بیادت آور ای زال فلک عهد جوانیرا
بکش پیرانه سر جام شراب ار غوانیرا

منه از دست مطرب عود در مجلس شطارت کن
برقص آور کنون از شوق پیران مغانیرا

3. مغنی نغمه ها زن مطربا یک دم سرودی کن
صفا بخشند اهل مجلس و ساغرکشانیرا

مرا ساقی بده یک جام باشم مست و لایعقل
شوم تا آتش سوزان بسوزم خانمانیرا

7 *Bayânî çun man-i şûrîda bînad yâram az-hayrat*
Numâyad dar-dahan anguşt-i û şakl-i hilâlîrâ
[=Ey Beyânî, sevgilim perişan olmuş beni görünce, hayretten parmağı ağzında hilal şeklini aldı.]

006. 39^a.

1 *Ba-yâdat âvar ay zâl-i falak 'âhd-i cuvânîrâ*
Bi-kaş pîrâna-sar câm-i şarâb-i arğavânîrâ
falak: zamân.
[=Ey feleğin kocamış kişisi, gençlik zamanını hatırla; erguvan renkli şarap kadehini tecrübeli kimseler gibi çek.]

2 *Ma-nih az-dast mutrib 'ûd dar-maclis şatârat kon*
Ba-raks âvar kunûn az-şavk pîrân-i muğânîrâ
âvar: âram.
[=Ey çalgıcı, mecliste udu elinden bırakma, şenlik et. Meyhanecileri arzudan şimdi raksa getir.]

3 *Muğannî nağmahâ zan mutribâ yak dam surûdî kon*
Safâ bahşand ahl-i maclis u sâğar-kaşânîrâ
[=Meclis ehlinin ve kadeh çekenlerin eğlenmesi için ey şarkıcı, şarkılar söyle; ey çalgıcı, bir nefes şarkı söyle.]

4 *Merâ sâkî bi-dih yek câm bâşem mest ü lâ-ya 'kil*
Şavam tâ âtaş-i sûzân bi-sûzam hân mânîrâ
[=Ey sakî, bana bir kadeh ver, sarhoş ve yaptığımı bilmez biri olayım. Yakıcı bir ateş olayım da bütün varımı kül edeyim.]

5. منم محنتکش دوران نمی دادم مسرت چیست
صفای دل نمیخواهم نیارم شادمانیرا
من این دیر ملاحظت آمدم بهر تماشایی
ببینم تا چه گونه بوده تصویر بتانیرا
7. حزینم من زدست جور ساقی^ء غلط بخشم
مرا هرگز نداد او جام لبریز امانیرا
غبار خاک راهت بس بچشمم ای شه عالم
چه حاجت من ستانم گرد کحل اصفهانیرا
9. بتیر چشم مستت سینه ام زن ای کمان ابرو
بیانی وش شوم تا من سزاوار نشانیرا

007.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. جام لبریز می پرشور ده ساقی مرا
تا قیامت نشئه^ء او می شود باقی مرا

- 5 *Manam mihnat-kaş-i davrân namî-dânam masarrat çîst*
Safâ-yı dil namî-h^vâham nayâram şâdmânîrâ
[=Zamanın sıkıntılarını çeken benim, mutluluk nedir bilmem. Gönül hoşluğu istemem, mutluluk bana gerekmez.]
- 6 *Man in dayr-i malâhat âmadam bahr-i tamâşâyî*
Bi-binam tâ çi gûna bûda tasvîr-i butânîrâ
[=Ben bu güzellik manastırına temaşa için gelmişim. Ta ki putların tasviri ne şekildedir göreyim.]
- 7 *Hazînam man zi-dast-i cavr-i sâkî-i galat-bahşam*
Marâ hargiz na-dâd û câm-i lab-rîz-i amânîrâ
[=Ben yanlışlıklar veren sakinin zulüm elinden mahzunum. O bize ağzına kadar emniyetle dolu kadehi hiçbir zaman sunmadı.]
- 8 *Gubâr-i hâk-i râhat bas ba-çaşmam ay şah-i 'âlam*
Çi hâcat man sitânam gard-i kuhl-i Isfahânîrâ
[=Ey âlemin şahı, senin yolunun toprağı benim gözüme yeter. Isfahan'ın sürme tozunu almama ne gerek var.]
- 9 *Ba-tîr-i çaşm-i mastat sînaam zan ay kamân-abrû*
Bayânî-vaş şavam tâ man sazâ-vâr-i nişânîrâ
[=Ey yay kaşlı, sarhoş gözünün okuyla göğsüme vur. Böylece Beyânî gibi nişan olmaya layık olayım.]
007. 39^b.
- 1 *Câm-i lab-rîz-i may-i pur-şûr dih sâkî marâ*
Tâ kıyâmat naş'a-i û mî-şavad bâkî marâ
[=Ey saki, neşe bahşeden dolu kadehi ver ki onun neşesi kıyamete kadar baki kalsın.]

زخمناکت بودم ای خونی به تیغ غمزه ات
مرهم لعلت بنه آنرا کن اشفاقی مرا

3. بیت معمور وصال کعبهٔ اهل یقین
تو مده احرام برم مانند آفاقی مرا

من بهجرانت همیشه پیشه کاری می کنم
خوب می آید شبانروز کار مشتاقی مرا

5. تو بیانی را مرنجی ای فلک ورنه باه
سرنگون می کردم ای نیلگون طاقی مرا

008.

رجز: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

--+---\--+-\--+-\--+-\--+-

1. ای چاره ساز بندگان عفوی بکن ارحم مرا
درمان ده دلخسته گان عفوی بکن ارحم مرا

ای حیّ و قیّوم و قدیم من کرده ام جرم عظیم
انت الرّئوف انت الرّحیم عفوی بکن ارحم مرا

2 *Zahmnâkat būdam ay hūnî ba-tîğ-i gamzaat*
Marham-i la 'lat bi-nih ânra kon aşfâkî marâ
[=Ey kanlı, yan bakış kılıcınla beni yaraladın. Şefkat göster de merheme benzeyen dudağımı koy ona.]

3 *Bayt-i ma 'mûr-i visâlat Ka 'ba-i ahl-i yakîn*
Tû ma-dih ihrâm-baram mânand-i âfâkî marâ
[=Yakin ehlinin Kabe'si, sana kavuşmanın mamur evidir. Göklere benzeyen üst ihramımı verme bana.]

4 *Man ba-hicrânat hamîşa pîşa-kârî mî-konam*
Hûb mî-âyard şabân-rûz kâr-i muştâkî marâ
[=Senin ayrılığınla ben daima sanatkârlık etmedeyim. Gece gündüz hasret çekmek işi bana güzel gelmektedir.]

5 *Tû Bayânîrâ ma-rancî ay falak varna ba-âh*
Sar-nigûn mî-kardamî in nil-gûn tâkî marâ
[=Ey felek, Beyânî'yi incitme; yoksa ah ile bu Nil renkli kubbeyi alaşağı ederim.]

008. 1^a.

1 *Ay çâra-sâz-i bandagân 'afvî bi-kon arham marâ*
Darmân-dih-i dil-hastagân 'afvî bi-kon arham marâ
[=Ey kullarına çare olan ve ey merhametli, beni affet. Kırık gönüllülere şifa veren de sensin, beni affet.]

2 *Ay Hayy u Kayyûm u Kadîm man kardaam curm-i 'azîm*
Anta 'r-Ra 'ûf anta 'r-Rahîm 'afvî bi-kon arham marâ
[=Ey Hayy [Diri], Kayyûm [Hep Var Olan] ve Kadîm [Ezelî] olan yüce varlık, ben büyük günah işlemişim. Sen Raûf [Çok Merhametli]'sun, sen Rahîm [Rahmet Edici]'sin, beni affet.]

3. ای خالق ارض و سما من کرده ام جرم و خطا
 ذنب من افزون از حصا عفوی بکن ارحم مرا
 ای پادشاه لم یزل خلاق عالم از ازل
 لغزیده پایم در وحل عفوی بکن ارحم مرا
5. ای غافر پوزش پذیر من کرده ام ذنب کثیر
 مستغفرم فردا بگير عفوی بکن ارحم مرا
 من عاجز افکنده ام در بار گاهت بنده ام
 غفران تو جوینده ام عفوی بکن ارحم مرا
7. من چون بیانی خادمم بیت صنم را هادم
 از کرده خود نادمم عفوی بکن ارحم مرا

009.

مجنتت: مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

-++\--++\--++\--++\--++

1. شدن غلام در تو سعادتست مرا
 همیشه بنده گی ات جاه و دولتست مرا

- 3 *Ay Hâlik-i arz u samâ man kardaam curm u hatâ*
Zanb-i man afzûn az-hasâ 'afvî bi-kon arham marâ
 [=Ey yerin ve göğün yaratıcısı, ben suç işlemişim, hata etmişim. Günahım sayılamayacak kadar çoktur, beni affet.]
- 4 *Ay pâdşâh-ı lam-yazal Hallâk-ı 'âlam az-azal*
Lağzîda-pâyam dar-vahal 'afvî bi-kon arham marâ
 [=Ey ebedî padişah ve âlemin ezeli yaratıcısı, ayağım çamura batmış; beni affet.]
- 5 *Ay Gâfir-i pûziş-pazîr man kardaam zanb-i kasîr*
Mustağfîram fardâ bi-gîr 'afvî bi-kon arham marâ
 [=Ey tövbeleri kabul eden affedici, ben pek çok suç işlemişim. Ne olur yarın benim tövbemi kabul et, beni başışla.]
- 6 *Man 'âciz-i afkandaam dar-bâr-gâhat bandaam*
Gufrân-i tû cûyandaam 'afvî bi-kon arham marâ
 [=Ben düşkün bir âcizim, huzurunda bir kulum. Senin beni başışlamanın peşindeyim, beni affet.]
- 7 *Man çun Bayânî hâdimam bayt-i sanamrâ hâdimam*
Az-karda-i hod nâdimam 'afvî bi-kon arham marâ
 [=Ben Beyânî gibi bir hizmetçiyim, putların evini yıkıcıyım. Yaptıklarımın pişmanım, beni affet.]
009. 41^b.
 1 *Şodan gulâm-i dar-i tû sa 'âdatast marâ*
Hamîşa bandagiât câh u davlatast marâ
 [=Kapında köle olmak, bana saadettir. Sana daima kul olmak bana itibar ve devlettir.]

زمان جلوه برویم اگر نهی پایت
چو قدر تو شرف و عزّ و رفعتست مرا

3. بتار زلف سیاه تو باشم آویزه
چه خوب پایهء علیا و همّتست مرا

فتادهء قدمت باشم ار ز هر رفعت
نشان پای تو تاج کرامتست مرا

5. بیانی باشم اگر پیرو خراباتی
عجب سعادت ارشاد و عزّتست مرا

[BĀ']

010.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. من چه کردم که کند یار مرا جور و عتاب
بسرمد او نزند خیمهء توجیه خطاب

2 *Zamân-i cilva ba-rûyam agar nihî pâyat*
Çu kadr-i tû şaraf u 'izz u rif'atast marâ
[=Eğer cilve zamanı yüzüme ayağını basarsan, bu senin değerini gibi bana şeref, izzet ve yüceliktir.]

3 *Ba-târ-i zulf-i siyâh-i tu bâşam âvîza*
Çi hûb pâya-i 'ulyâ vu himmatast marâ
[=Siyah saçının teline asılayım. Bu bana ne güzel bir merteye ve lütuftur.]

4 *Futâda-i kadamat bâşam ar zi-har rif'at*
Nişân-i pâyi-i tu tâc-i karâmatast marâ
zi-har rif'at: dam-i cilva.
[=Hangi yükseklikten ayağına düşersem düşeyim, senin ayağının izi, bana keramet tacıdır.]

5 *Bayânî bâşam agar payrav-i harâbâtî*
'Acab sa'âdat irşâd u 'izzatast marâ
[=Ey Beyânî, meyhanecinin yamağı olursam, bu benim için hoş bir mutluluk, irşat ve üstünlüktür.]

010. 34^b.

1 *Man çi kardam ki konad yâr-i marâ cavr u 'itâb*
Ba-saram û na-zanad hayma-i taveh-i hitâb
[=Ben ne yaptım ki sevgilim bana eziyet ediyor, beni azarlıyor; hitap çadırını başımın üzerine örtmüyor.]

بار جورش نکنم من که تحمل نکشد
این چنین بار گران درد رکاب اهل عذاب

3. چه عجب گر بکنم شیوهٔ مستی یارم
بکند شیوهٔ خوبی بدهد لعل مذاب

عاشقان از قدح تاب تجلی نوشند
هر یکی می شود از نشئهٔ او مست و خراب

5. آتش عشق بیانی شررافروز شود
گر نریزم ز چشم قطرهٔ اشکم چون آب

011.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. نکند یار مرا میل و محبت چه عجب
من چه کردم که کند جور و عداوت چه عجب

دید آن تیغ زخم دلم چاره نکرد
ننهد از کرمش مرهم رقت چه عجب

- 2 *Bâr-i cavraş na-konam man ki tahammul na-kaşad*
În çunîn bâr-i girân dard-i rikâb ahl-i 'azâb
[=Onun ettiği eziyetin yükünü ben çekemem. Zira üzengi derdi gibi böyle ağır bir yükü azap ehli çekmededir.]
- 3 *Çi 'acab gar bi-konam şîva-i mastî yâram*
Bi-konad şîva-i hûbî bi-dihad la 'l-i muzâb
[=Eğer sarhoşluk tavırları gösterirsem şaşılmaz. Çünkü sevgilim, güzellere yakışır biçimde davranıyor, tertemiz yakuta benzeyen dudağını veriyor.]
- 4 *'Âşîkân az-kadah-i tâb-i tacallî nûşand*
Har yakî mî-şavad az-naş 'a-i û mast u harâb
[=Âşıklar, tecelli ile parlayan kadehten içtiler. Her biri onun neşesinden sarhoş ve perişan olmaktadır.]
- 5 *Âtaş-i 'aşk-i Bayânî şarar-afrûz şavad*
Gar na-rîzam zi-çaşim katra-i aşkam çûn âb
[=Eğer gözyaşı damlalarını gözden su gibi saçmazsam, Beyânî'nin aşk ateşi, kıvılcımlar saçar.]
011. 40^a.
- 1 *Na-konad yâr-i marâ mayl u mahabbat çî 'acab*
Man çî kardam ki konad cavr u 'adâvat çî 'acab
[=Yârim meyledip sevgi göstermedi, ne acayıp! Ben ne yaptım ki eziyet ve düşmanlık ediyor, ne acayıp!]
- 2 *Dîd ân tiğ-zanam zahm-i dilam çâra na-kard*
Na-nihad az-karamaş marham-i rikkat çî 'acab
[=O kılıç çalan sevgilim gönül yarımı gördü de çare bulmadı. Cömertliğinden bir acıma merhemi sürmüyor, ne acayıp!]

3. منم آن شاه بلا تختگهم کوی بتان
بر سرم گر بنهم تاج ملامت چه عجب

من دل گمشده را هیچ نکردی احسان
تو نمی آری بجا شرط مروّت چه عجب

5. این چه حالست بیانی که نداند دلبر
طرز آیین وفا و حق صحبت چه عجب

012.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. بیا ساقی بگردان از صفا پیمانہ را امشب
رها کن از غم روز کدر مستانه را امشب

ز جام افروخته کردم چراغی مجلسی سازم
قدم رنجه کن ای شاه جهان غمخانه را امشب

3. منور کن درون من بتاب ماه پیشانت
تویی گنج نھان من بیا ویرانه را امشب

3 *Manam ân şâh-i balâ taht-gaham kûy-i butân*
Bar-saram gar bi-niham tâc-i malâmat çi 'acab
[=Taht yeri put gibi güzellerin mahallesi olan o bela şahı benim. Eğer başım üzerine melamet tacını koyarsam çok şaşılacak bir hâldir.]

4 *Man-i dil-gum-şodarâ hiç na-kardî ihsân*
Tû namî-ârî ba-câ şart-i muruvvat çi 'acab
[=Gönlünü kaybetmiş olan bana hiç iyilik yapmadın. Sen insanlığın gereğini yerine getirmiyorsun, ne tuhaf!]

5 *În çi hâlast Bayânî ki na-dânad dilbar*
Tarz-i âyîn-i vafâ vu hak-i sohbat çi 'acab
[=Ey Beyânî, bu ne hâldir ki dilber vefa âdetini ve sohbet hakkını bilmiyor, ne tuhaf!]

012. 33^a.

1 *Biyâ sâkî bi-gardân az-safâ paymânarâ imşab*
Rahâ kon az-ğam-i rûz-i kadar mastânarâ imşab
[=Ey saki, gel de neşeden kadehi döndür bu gece. Kederli günlerin gamından sarhoşu kurtar bu gece.]

2 *Zi-câm afrûhta kardam çarâğî maclisî sâzam*
Kadam ranca kon ay şâh-i cihân gam-hânarâ imşab
[=Kadehten bir kandil yakarak bir meclis hazırlayayım. Ey cihan şahı, gam evine adım at bu gece.]

3 *Munavvar kon darûn-i man ba-tâb-i mâh-i pişânat*
Tuyî ganc-i nihân-i man biyâ vîrânarâ imşab
[=Aya benzeyen alının parlaklığıyla içimi aydınlat. Gizli hazinem sensin, viraneye gel bu gece.]

بر افروزی چو گل شمع رخت از می گشاده شو
بسوز ای شبچراغ انجمن پروانه را امشب

5. پریشان می کند دلرا برای زینت رخسار
مده زلف سیهکارت بدست شانه را امشب

درازی شب هجران یارم می کند کوتاه
سر آغازی بکن ای قصه خوان افسانه را امشب

7. بیانی جام صهبارا منه از دست تدبیرت
بصهبا چاره کن زخم دل دیوانه را امشب

[TÂ']

013.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. چه نخشب شده ای ماهرو چاه زرخدانت
نماید ز انعکاسش ماه نو چاک گریبان

-
- 4 *Bar afrûzî çu gul şam 'i ruhat az-may guşâda şav*
Bi-sûz ay şab-çarâğ-i ancuman parvânarâ imşab
[=Güle benzeyen yanağının mumunu uyandır, şarap içerek açıl. Ey meclisin meşalesi, pervaneyi yak bu gece.]
- 5 *Parişân mî-konad dilrâ barây-i zînat-i ruhsâr*
Ma-dih zulf-i siyah-kârat ba-dast-i şânarâ imşab
[=Senin yüzünü süslemek için gönlü darmadağın etti. Siyah saçını tarağın eline verme bu gece.]
- 6 *Dirâzî-i şab-i hicrân-i yâram mî-konad kûtah*
Sar-âğâzî bi-kon ay kıssa-h'ân afsânarâ imşab
[=Ey kıssahan, sevgiliden ayrı geçirilen uzun geceyi kısa kes. Esas hikâyeye başla artık bu gece.]
- 7 *Bayânî câm-i sahbârâ ma-nih az-dast-i tadbîrat*
Ba-sahbâ çâra kon zahm-i dil-i dîvânarâ imşab
[=Ey Beyânî, şarap kadehini tedbir elinden bırakma. Şarapla divanenin yarasına çare ol bu gece.]
013. 33^b.
- 1 *Çah-i Nahşab şoda ay mâh-rû çâh-i zanahdânat*
Numâyad z'in 'ikâsaş mâh-i nav çâk-i girîbânat
[=Ey ay yüzlü güzlü, çene çukurun Nahşeb kuyusu olmuştur. Yırtık yakandan yeni ay görünmektedir.]

- بکش ای شمع بزم انجمن پیمانہ در مجلس
منور کن بنور جام صہبا چشم مستانت
3. بده دلخستہ گان عشق را جامی زانفاست
شراب لعل ناب تو دواء دردمندانست
- پریشان دل کند عشاق را در مجلس انست
مدہ مستانہ دست شانہ را زلف پریشانست
5. شکنج کاکلت پیچیدہ زلف دلاویزت
بہر دو پیچ و تاب پرتو مہر درخشانت
- نجومست ای ہلال ابرو در اطراف تو مہرویان
نارد پرتوی کوکب بنزد ماہ پیشانت
7. رهایی گر مرادت از غم دیرینہ دوران
منہ از دست استغنا بیانی جام رخشانست

-
- 2 *Bi-kaş ay şam 'i bazm-i ancuman paymâna dar-maclis*
Munavvar kon ba-nûr-i câm-i sahbâ çâşm-i mastânat
[=Ey dostlar meclisini aydınlatan muma benzeyen güzel, mecliste kadeh çek. Şarap kadehinin nuruyla sarhoş gözün aydınlansın.]
- 3 *Bi-dih dil-hastagân-i 'aşkrâ câmî zi-anfâsat*
Şarâb-i la 'l-i nâb-i tû davâ 'i dardmandânat
[=Aşkından hasta düşmüş gönüllere nefesinden bir kadeh sun. Saf yakuta benzeyen dudağının şarabı, dertlilerin devasıdır.]
- 4 *Parişân-dil konad 'uşşâkrâ dar-maclis-i unsat*
Ma-dih mastâna dast-i şânarâ zulf-i parişânat
[=Tarağın eline dağınık saçlarını sarhoşça verme. Yoksa senin dost meclisinde âşıkların gönlünü perişan eder.]
- 5 *Şikanc-i kâkulat pîçîda-i zulf-i dil-âvîzat*
Ba-har du pîç u tâb-i partav-i mihr-i dirahşânat
[=Kâkülünün büklümü ve gönüllerin asıldığı saçının kıvrımının her ikisi birden senin parıldayan güneşe benzeyen yüzünün parıltısını gizler.]
- 6 *Nucûmast ay hilâl-abrû dar-atrâf-i tu mah-rûyân*
Na-dârad partavî kavkab ba-nazd-i mâh-pîşânat
[=Ey hilal kaşlı, etrafındaki ay yüzlüler yıldızlar gibidir. Ay gibi parlak alınlı güzelin yanında yıldızın ışığı olmaz.]
- 7 *Rahâyî gar murâdat az-ğam-i dirîna-i davrân*
Ma-nih az-dast-i istiğnâ Bayânî câm-i rahşânat
[=Ey Beyânî, muradın köhne feleğin gamından kurtulmaksa, istiğna elinden parlak kadehi bırakma.]

014.

مضارع: مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن

- + - \ + - - + \ + - + - \ + - -

1. رخسار مهوشم گل باغ بهشت ماست
خاک جناب او گل عنبر سرشت ماست
- در دل خیال حسن بتی جلوه گر شده
خال رخس همیشه چراغ کنشت ماست
3. کار هوس همیشه تراشیدن صنم
در دیر عشق سینه پردرد خشت ماست
- محراب ما شده خم ابروی آن صنم
اورا رکوع و سجده ازل سرنوشت ماست
5. ما برزدیم کشت ملامت بیانیا
ابروی یار چون مه نو داس کشت ماست

014. 42^a.

- 1 *Ruhsâr-i mah-vaşam gul-i bâğ-i bahişt-i mâst*
Hâk-i canâb-i û gil-i 'anbar-sirişt-i mâst
[=Ay yüzlümün yüzü, cennet bağımızın gülüdür. Makamının toprağı, amberle yoğrulmuş çamurumuzdur.]
- 2 *Dar-dil hayâl-i husn-i butî cilva-gar şoda*
Hâl-i ruhaş hamîşa çarâğ-i kunişt-i mâst
hamîşa: furûğ-i.
[=Gönülde bir putun güzelliğinin hayali cilve eder olmuş. Onun yanağındaki ben, daima manastırımızın kandilidir.]
- 3 *Kâr-i havas hamîşa trâşîdan-i sanam*
Dar-dayr-i 'aşk sîna-i pur-dard hişt-i mâst
[=Heykel yontmak, daima heves işidir. Dertle dolu göğsümüz, aşk kilisesinde bizim kerpicimizdir.]
- 4 *Mihrâb-i mâ şoda ham-i abrû-yı ân sanam*
Ûrâ rukû' u sacda azal sar-nuvişt-i mâst
[=O putun kaşı büklümü, bizim mihrabımız olmuş. Ona rükû ve secde, ezelden alın yazımızdır.]
- 5 *Mâ bar zadîm kişt-i malâmat Bayâniyâ*
Abrû-yı yâr çun mah-i nav dâs-i kişt-i mâst
[=Ey Beyânî, biz melamet tarlasını hasat ederiz. Yeni ay gibi sevgilinin kaşı, bizim orağımızdır.]

015.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. جلوہ نازی کند آن یار استغناپرست
در ره گلشن خرام سرورا کرد و شکست
دید بالای تو سرو گلستان از خود برفت
قدّ او از رشک آهسته خرامش گشت پست
3. از غبار خط رخسارت [که] حیران گشته ایم
وز شراب ساغر لعلت دل ما بود مست
نازینا حجّ اکبر گفته اند ارباب دل
بیت معمور دل عشاق را آور بدست
5. هر که جامی می کشد اکنون زدست مهوشی
در جهان از غصّه دیرینه فردا برست

015. 35^a.

- 1 *Cilva-i nâzî konad ân yâr-i istiğnâ-parast*
Dar-rah-i gulşan hırâm-i sarvrâ kard û şikast
[=Yüz vermeyen o sevgili nazlı tavırlar gösterdi. Gül bahçesi yolunda servinin salınışına o üstün geldi.]
- 2 *Dîd bâlâ-yı tu sarv-i gulsitân az-hod bi-raft*
Kadd-i û az-raşk-i âhasta-hurâmaş gaşt past
[=Gül bahçesinin servisi senin boyunu görünce kendinden geçti. Aheste salınışı kıskanmaktan dolayı değeri düştü.]
- 3 *Az-ğubâr-i hatt-i ruhsârat [ki] hayrân gaştâim*
V'az-şarâb-i sâğar-i la'lat dil-i mâ bûd mast
[=Yüzündeki ayva tüylerinden dolayı hayran olduk. La'l kadehinin şarabından gönlümüz de mest oldu.]
- 4 *Nâzanînâ hacc-i akbar goftaand arbâb-i dil*
Bayt-i ma 'mûr-i dil-i 'uşşâkrâ âvur ba-dast
[=Ey nazlı güzel, gönül ehli hacc-ı ekberdir dediler. Öyleyse âşıkların gönül Kabe'sini ele geçir.]
- 5 *Har ki câmî mî-kaşad aknûn zi-dast-i mah-vaşî*
Dar-cihân az-ğussa-i dîrîna-i fardâ bi-rast
[=Ay gibi güzelin elinden bugün bir kadeh çekmekte olan kimse, dünyada gelecek endişesinden kurtulur.]

موی دارم بر سرم ز نّار بدم بر میان
 راهب دیر بتانم من در آن عهد الست

7. وحدت ذاتش بیانی جلوه گر در کاینات
 آیت توحید یزدانست اینجا هر چه هست

016.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. می کشد خنجر مرا آن دلبر باده پرست
 ورنه از جام غرور حسن بی حد بود مست

دست حسنت زیر کرده پنجه خورشید را
 غالب آمد پنجه تو دست بر بالای دست

3. نیست این دم مثل زلف پیچ پیچت سنبل
 در طراوت کرد زینش سنبل تر را شکست

کس ندیده چون نهال قامتت سرو روان
 قامت بان و سهی در نزد او پس گشت پست

6 *Mûy dâram bar-saram zunnâr bandam bar-miyân*
Râhib-i dayr-i butânâman man dar-ân 'ahd-i alast
 [=Başımda saçım var, belime zunnâr bağladım. Ben elest bezminden beri putlarla dolu kilisenin rahibiyim.]

7 *Vahdat-i zâtaş Bayânî cilva-gar dar-kâyinât*
Âyat-i tavnîd-i Yazdânast in-câ har çi hast
 [=Ey Beyânî, onun zatının birliği kainatta kendini göstermektedir. Burada var olan her şey Allah'ın birliğine delildir.]

016. 36^b.

1 *Mî-kaşad hancar marâ ân dilbar-i bâda-parast*
Varna az-câm-i gurûr-i husn-i bî-had bûd mast
 [=Şarap içen o dilber bana hançer çekmededir. Yoksa sonsuz güzelliğinin verdiği gururun şarabından sarhoş mu oldu?]

2 *Dast-i husnat zîr karda pañça-i hûşîdrâ*
Gâlib âmad pañça-i tû dast bar-bâlâ-yı dast
 [=Senin güzellik elin, güneşin pençesini alta aldı. Senin pençen galip geldi, el elden üstündür.]

3 *Nîst in dam misl-i zulf-i pîç piçat sunbulî*
Dar-tarâvat kard zaynaş sunbul-i tarrâ şikast
 [=Şimdi, senin kıvrım kıvrım saçına benzer hiçbir sümbül yoktur. Tazelikte senin saçının süsü, taze sümbülü mağlup etti.]

4 *Kas na-dîda çun nihâl-i kâmatat sarv-i ravân*
Kâmat-i bân u sahî dar-nazd-i û pas gaşt past
 [=Kimse senin boyunun fidanı gibi yürüyen bir servi görmedi. Bey söğüdü ve servi, onun yanında aşağıda kaldı.]

5. تابکی ای چرخ بدگوهر بیانی را ستم
جام قلب او زجورت شد شکسته این بس است

017.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

--+\ +--+\ +--+\ +--

1. خورشید رخا زلف سیه تو نقابست
در دائره هاله مه همچو سحابست

چون مهر جهان طلعت خوبت بنمایی
در خجله گه شیوه و ناز این چه حجابست

3. اوراق فلک را چه غرائب که بسوزم
از آتش عشقت دل من پرتف و تابست

دولت بسر عاشقی منظور تو باشد
خرم برش مظهر توجیه ختابست

5. من بنده آن شاه جهانم که بیانی
در خدمت او روح قدس چاکر بابست

- 5 *Tâ-ba-kay ay çarh-i bad-gavhar Bayânîrâ sitam*
Câm-i kalb-i û zi-cavrat şod şikasta in basast
[=Ey mayası bozuk felek, ne vakte kadar Beyânî'ye zulüm? Yeter artık, onun kadehe benzeyen kalbi senin cevrenden kırılmıştır.]
017. 33^a. yanda iki beyit daha var ancak ikinci mısraları okunamıyor
- 1 *Hûrşîd-ruhâ zulf-i siyah-i tû nikâbast*
Dar-dâ'ira-i hâla-i mah hamçu sahâbast
[=Ey güneş yüzlü, siyah saçın peçedir. Sanki o, bulut gibi ayın halelerinin dairesindedir.]
- 2 *Çun mihr-i cihân tal'at-i hübat bi-numâyi*
Dar-hacla-gah-i şîva vu nâz in çi hicâbast
[=Cihanın güneşi gibi güzel yüzünü göster. Eda ve naz evinde bu ne utanmadır böyle!]
- 3 *Avrâk-i falakrâ çi garâ'ib ki bi-sûzam*
Az âtaş-i 'aşkat dil-i man pur-taf u tâbast
Garâ'ib ki bi-sûzam: 'acab gar bi-furûzam.
[=Feleğin sayfalarını yakmam şaşılacak şey midir? Aşkının ateşinden gönlüm buhar ve ateşle doludur.]
- 4 *Davlat ba-sar-i 'âşîkî manzûr-i tu bâşad*
Hurram-baraş-i mazhar-i tavnîh-i hitâbast
[=Seni görmek âşığın başına konmuş devlet kuşudur. Sevgilinin âşığına hitap etmek için yönelmesi onun için en büyük mutluluktur.]
- 5 *Man banda-i ân şâh-i cihânam ki Bayânî*
Dar-hıdmat-i û Rûh-i Kudus çâkar-i bâbast
[=Ey Beyânî, ben Cebrail'in, emrinde çalışan bir kapı kulu olduğu o cihan hükümdarının kölesiyim.]

018.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

---+\+---+\+---+\+---

1. مجنون روشا دعویٰ عشق از تو غریبست
کی مرد محبت شوی این کار لبیبست

درزیر کله بسته مکن طره و کاکل
بر عارض زیبای تو چون هر یکی زیبست

3. دیدم برخت زلف سیاه تو بگفتم
بربرگ گلی سنبل و ریحان عجیبست

گفت از سر تحسین ترا هر که نظر کرد
درجنس بشر این چه ملک این چه حبیبست

5. میل زنج یار مکن ای دل شیدا
افتاده شوی مسلک او راه نشیبست

بیماریء دل از غم آزاده گیء درد
مهر تو شفاساز سقم عشق طبیبست

018. 34^a.

- 1 *Macnûn-ravişâ da 'vî-i 'aşk az-tû garîbast*
Kay mard-i mahabbat şavî in kâr-i labîbast
[=Ey mecnun gibi davranan kişi, senden aşk iddiasının çıkmasına şaşılır. Nasıl muhabbet eri olabilirsin; bu iş akıllı işidir.]
- 2 *Dar-zîr-i kulah basta ma-kon turra vu kâkul*
Bar 'ârız-i zîbâ-yı tu çun har yakî zîbast
[=Perçemini, saçını külahının altına saklama. Senin güzel yanağının üstünde her birinin ayrı bir güzelliği vardır.]
- 3 *Didam ba-ruhat zulf-i siyâh-i tu bi-goftam*
Bar-barg-i gulî sunbul u rayhân 'acîbast
[=Yanağında siyah saçını görünce "Bir gül yaprağının üstünde sümbül ve reyhan ne tuhaf!" dedim.]
- 4 *Goft az-sar-i tahsîn turâ har ki nazar kard*
Dar-cins-i başar in çi malak in çi habîbast
[=Seni kim gördüyse takdir ifadeleriyle "İnsan cinsi içinde bu melek midir, güzel midir?" demiştir.]
- 5 *Mayl-i zanah-i yâr ma-kon ay dil-i şaydâ*
Uftâda şavî maslak-i û râh-i naşîbast
[=Ey deli gönül, sevgilinin çene çukuruna meyletme. O yol inişi dik bir yoldur, düşersin.]
- 6 *Bimârî-i dil az-ğam-i âzâdagî-i dard*
Mihr-i tu şifâ-sâz-i sakam 'aşk tabîbast
[=Gönlün hastalığı, dertten kurtulmuş olmanın gamındandır. Sevgin hastaya şifa verir, aşk ise tabiptir.]

7. از نادره گویان عرب ای شه عالم
حسان تو اکنون بیانیء ادیبست

019.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

--++\---++\---++\---++

1. زلف پرچین دلارا چه عجب مرغوبست
در تمنای دل زار صبا مطلوبست

بود استاد زحلکاریء قصر گلشن
در گلستان جهان باد خزان زرکوبست

3. کرد سوزان همه آتشگدهء هندویان
خال هندوی رخت اخگر شهر آشوبست

در حرمگاه وفا جلوهء نازی بکند
یار مستانه روش عشوه نما محبوبست

5. يك دم از حسن رشاققت نشد الحق خالی
سرو دلجوی قد یار بیانی خوبست

7 *Az-nâdira-gûyân-i 'Arab ay şah-i 'âlam*
Hassân-i tu aknûn Bayânî-i adîbast
[=Ey âlemin şahı, Arapların çok güzel söz söyleyenleri içindeki Hassan'ın yerini bugün şair Beyânî almıştır.]

019. 40^b.

- 1 *Zulf-i pur-çîn-i dil-ârâ çi 'acab marğûbast*
Dar-tamannâ-yı dil-i zâr sabâ matlûbast
Zulf-i pur-çîn-i: Hall-i marğûl-i.
[=Gönlü süsleyen, kıvrımlarla dolu saçın beğenilmesi şaşılacak şey değildir. İnleyen gönlün arzusunu yerine getirmede ise saba istenir.]
- 2 *Buvad ustâd zi-hal-kârî-i kasr-i gulşan*
Dar-gulistân-i cihân bâd-i hazân zar-kûbast
[=Gül bahçesinin sarayını süslemek için hazan rüzgârı cihan gül bahçesinde altın ezerek sanatkârlığını sergiler.]
- 3 *Kard sûzân hama âtaş-gada-i Hindûyân*
Hâl-i Hindû-yı ruhat ahkar-i şahr-âşûbast
[=Yanağındaki Hindu ben'in Hinduların ateş mabedini bütün tutuşturduğu için ülke karıştıran bir kor olur.]
- 4 *Dar-haram-gâh-i vafâ cilva-i nâzî bi-konad*
Yâr-i mastâna-raviş 'işva-numâ mahbûbast
[=Sarhoş tavırlı, işveler eden güzel, vefa evinde naz cilvesi etti.]
- 5 *Yak dam az-husn-i raşâkat na-şod al-hak hâlî*
Sarv-i dil-cû-yı kad-i yâr Bayânî hûbast
[=Doğrusu, ince davranış güzelliğinden bir an bile uzak olmadı. Ey Beyânî, sevgilinin serviye benzeyen gönül çeken boyu ne hoştur.]

020.

مضارع: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

- + - \ + - - + \ + - + - \ + - -

1. دل با هوا بعشق جوانان فتاده است
هندوصفت باآتش سوزان فتاده است

بیند جمال تو دل زارم فغان کند
گویا که بلبل است بگلستان فتاده است

3. وصف دهان تو سخنم را مذاب کند
شبم صفت بغنچه خندان فتاده است

از دیده قطره های سرشکم مبر گمان
لعل خوش است او همه از کان فتاده است

5. این برگ تو بیانی بروید زباغ روم
ورد ترست بگلشن ایران فتاده است

020. 42^a.

- 1 *Dil bâ-havâ ba-‘aşk-i cuvânân futâdaast*
Hindû-sıfat ba-âtaş-i sûzân futâdaast
[=Gönül hevesle tazelerin aşkına düşmüştür. Hindu gibi yanan ateşe düşmüştür.]
- 2 *Bînad camâl-i tû dîl-i zâram fiğân konad*
Gûyâ ki bulbulast ba-gulistân futâdaast
[=Dermansız gönlüm senin yüzünü görünce feryat etti. O sanki gül bahçesine düşmüş bir bülbüldür.]
- 3 *Vasf-i dahân-i tû suhanamrâ muzâb konad*
Şab-nam-sıfat ba-ğonça-i handân futâdaast
[=Senin ağzını anlatmak, açan bir gül üstüne düşmüş çiy gibi sözümü tatlandırdı.]
- 4 *Az-dîda katrahâ-yı sirişkam ma-bar gumân*
La ‘l-i hoşast û hama az-kân futâdaast
[=Gözümden akan yaşımın damlalarının, maden ocağından çıkarılmış yakut olduğundan şüphen olmasın.]
- 5 *În barg-i tû Bayânî bi-rûyad zi-bâğ-i Rûm*
Vard-i tarast ba-gulşan-i Îrân futâdaast
[=Ey Beyânî, senin bu yaprağın Rum bağından bitmiştir. Taze bir gül hâlinde İran gül bahçesine düşmüştür.]

021.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

- + + \ - - + + \ - - + + \ - - + +

1. بهر تکلیف مر این کهنه سرا آمده است
این چه غفلت که نداند او چرا آمده است

متنبه نشود پنبهء غفلت در گوش
بصماخش نرسد بانگ در آمده است

3. بزند قافله سالار اجل کوس رحیل
بکند عزم سفر وقت صلا آمده است

تابکی گمرهیء طاعت و زهد ای غافل
در بیت قاصد فرمان خدا آمده است

5. مکن آلوده بیانی بگشا دیدهء تو
رفت ایام صفا روز جدا آمده است

021. 2^b.

- 1 *Bahr-i taklîf marîn kohna-sarâ âmadaast*
În çi gaflat ki na-dânad u çirâ âmadaast
[=Bu eski saray külfete tahammül için gelmiştir. Bu ne gaflettir ki kimse onun niçin gelmiş olduğunu bilmez.]
- 2 *Mutannabbih na-şavad panba-i gaflat dar-gûş*
Ba-sımâhaş na-rasad bâng-i darâ âmadaast
[=Gaflet pamuğu kulağındadır, uyanmaz. Gümbür gümbür öten çingirak sesi onun kulağına ulaşmaz.]
- 3 *Bi-zanad kâfila-sâlâr-i acal kûs-i rahîl*
Bi-konad 'azm-i safar vakt-i salâ âmadaast
[=Ecele benzer kafîle reisi, göç davulunu vurur. Salâ vakti gelince de yola koyulur.]
- 4 *Tâ-ba-kay gum-rahî-i tâ'at u zuhd ay gâfil*
Dar-i bayt kâsîd-i farmân-i Hudâ âmadaast
[=Ey gafîl, ibadet ve zühdün yolunu kaybetmişlik ne vakte kadar sürecek? Allah'ın emrini ulaştıran postacı evin kapısına gelmiştir.]
- 5 *Ma-kon âlûda Bayânî bi-guşâ dîda-i tû*
Raft ayyâm-i safâ rûz-i cudâ âmadaast
[=Ey Beyânî, pisliklerden temizlen ve gözünü aç. Güzel günler gitti, ayrılık zamanı gelmiştir.]

022.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

---+\+---+\+---+\+---

1. زنجیر شفاخانهء دل زلف بتان است
درگردن ما سلسلهء شهنهء آنست

در آتش غم می کندش محو وجودم
خال سیه عارض تو آفت جانست

3. عشق تو دلم پنجه زند رفت شعورم
در سینه کنماش چه عجب شیر ژیانست

بیند قد تو سرو چمان بگذرد از خود
شمشاد قدا قامت موزون تو بانست

5. باشد چه عجب رشك گل گلشن جنّت
داغ دل من خال رخ حوروشانست

022. 34^a.

- 1 *Zancîr-i şifâ-hâna-i dil zulf-i butânast*
Dar-gardan-i mâ silsila-i şahna-i ânast
Zancîr: Rancûr.
[=Gönül şifahanesinin zinciri, put gibi güzellerin saçıdır. Boynumuzda gezdirdiğimiz, onun muhafızının zinciridir.]
- 2 *Dar-âtaş-i gam mî-konadaş mahv vücûdam*
Hâl-i siyah-i 'ârız-i tu âfat-i cânast
[=Gam ateşinde varlığımı yok etmededir. Yanağındaki siyah ben, cana beladır.]
- 3 *'Aşk-i tu dilam pañça zanad raft şu 'ûram*
Dar-sîna kanâmaş çi 'acab şîr-i jiyânast
[=Aşkın gönlüme pençe vurdu, aklım gitti. Onun yuvası göğsümdedir, o ne acayip kükremiş bir aslandır!]
- 4 *Bînad kad-i tu sarv-i çamân bi-gzarad az-hod*
Şimşâd-kadâ kâmat-i mavzûn-i tu bânast
[=Çemenin servisi seni görünce kendinden geçti. Ey şimşir boylu, düpdüzgün boyun posun, bey söğüdüdür.]
- 5 *Bâşad çi 'acab raşk-i gul-i gulşan-i cannat*
Dâğ-i dil-i man hâl-i ruh-i hûr-vaşânast
[=Cennetin gül bahçelerindeki gülü kıskandırdı, ne acayip! Gönül yaram, huri gibilerin yanağındaki bendir.]

من بلبل گلزار بلا گلبن دردم
در گلشن دل غنچه غم داغ نهانست

7. من معجزه گویم که بیانی نزنم لاف
انفاس مسیح از نفسم فیض ستانست

023.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

--+\+---+\+---+\+---

1. آن ترك سیه چرده من آفت جانست
سر تا بقدم فتنه و آشوب جهانست

آن در گر انمایه دریای ملاحه
زیبنده زرتاج سر تاجور انست

3. چون مهر جهانتاب بدنیا او یک آید
زین معنی درین دایره محبوب زمانست

پرتوزن دنیا شده خورشید جمالش
چون نور سیه تاب ده کون و مکانست

6 *Man bulbul-i gulzâr-i balâ gulbun-i dardam*
Dar-gulşan-i dil gonça-i gam dâğ-i nihânast
[=Ben bela gül bahçesinde bülbülüm, dert bitiren gül ağacıyım. Gam gonçası, gönlün gül bahçesindeki gizli yaradır.]

7 *Man mu'ciza-gúyam ki Bayânî na-zanam lâf*
Anfâs-i Masîh az-nafasam fayz-sitânast
[=Ey Beyânî, ben mucize söyleyenim, sıradan söz söylemem. Mesih'in nefesleri soluğumdan feyiz alıcıdır.]

023. 36^b.

1 *Ân turk-i siyah-çarda-i man âfat-i cânast*
Sar-tâ-ba-kadam fitna vu âşûb-i cihânast
[=O kara yüzlü güzelim, cana afettir; baştan ayağa dünyaya fitne ve karışıklık sebebidir.]

2 *Ân durr-i girân-mâya-i daryâ-yı malâhat*
Zibanda-i zar-tâc-i sar-i tâc-varânast
[=O güzellik denizinin kıymeti yüksek incisi, hükümdarların başındaki altın tacın süsüdür.]

3 *Çun mihr-i cihân-tâb ba-dunyâ u yak âyad*
Zîn ma'nî darîn dâyira mahbûb-i zamânast
[=Cihanı aydınlatan güneş gibi o dünyaya tek geldi. Bu manada bu dairede zamanın sevileni odur.]

4 *Partav-zan-i dünyâ şoda hûrşîd-i camâlaş*
Çun nûr-i siyah tâb-dih-i kavn u makânast
[=Onun güneşe benzeyen yüzü dünyaya ışık saçıcı olmuştur. Siyah nur gibi varlık âlemine parıltı verir.]

5. باشد چه عجب جلوه گهش قلب بیانی
در قالب افتاده دلان روح روانست

024.

مجتث: مفاعن فعلاتن مفاعن فعطن

-++\--++\--++\--++

1. سحاب مظلم چرخ غم انفعال منست
همیشه تیره گیء آسمان ملال منست

عبوس روییء دولت زبندمایىء جاه
خیال کام دل اندیشهء محال منست

3. مبر قیاس شفق در حوالیء گردون
زخون اشك من او سرخ دستمال منست

مثال غرّه بدیدار دلبرم ابرو
در آسمان ملاحظت بهین هلال منست

5. بگفت دلبر من تاب آفتاب فلك
زنور طلعتم او ذرهء جمال منست

5 *Bâşad çi 'acab cilva-gahaş kalb-i Bayânî*
Dar-kâlab-i uftâda-dilân rûh-i ravânast
[=Onun cilve yeri, Beyânî'nin kalbi olsa şaşılmaz. O, düşkün gönüllülerin bedenine can veren ruhtur.]

024. 2^b.

1 *Sahâb-i muzlim-i çarh-i gam infî 'âl-i manast*
Hamîşa tîragî-i âsmân malâl-i manast
[=Gam çarkının kara bulutu, beni gücendirir. Gökyüzünün karanlığı, hep benim melalimdir.]
2 *'Abûs-rûyî-i davlat zi-bad-numâyî-i câh*
Hayâl-i kâm-i dil andîşa-i muhâl-i manast

rûy: çihra.

[=Devletin asık suratlılığı, makamın ve mevkinin kötü görünüşündendir. Gönlün elde etmeyi istediği şeyin hayali, benim gerçekleşmesi imkânsız fikrimdir.]

3 *Ma-bar kıyâs şafak dar-havâlî-i gardûn*
Zi-hûn-i aşk-i man û surh-dast-mâl-i manast
[=Göğün etrafında görüneni şafak sanma. O, gözyaşımın kanıyla boyanmış kırmızı mendilimdir.]

4 *Misâl-i gurra ba-dîdâr-i dilbaram abrû*
Dar-âsmân-i malâhat bihîn-i hilâl-i manast
[=Sevdiğimin yüzünde yeni ay gibi duran kaş, güzellik göğünde benim en güzel hilâlimdir.]

5 *Bi-goft dilbar-i man tâb-i âftâb-i falak*
Zi-nûr-i tal 'atam û zarra-i camâl-i manast
[=Sevdiğim, "Feleğin güneşindeki parıltı benim güzellüğümün aydınlığındandır ve o güneş, yüz güzellüğümün bir zerresidir." der.]

عروس فکر دلم کرد جلوه نازی
ازان سبب سخنم شاهد خیال منست
منم بیانی که فیض آشنای بحر سخن
سخنوران جهان طالب زلال منست

7.

025.

مقارِب: فعولن فعولن فعول

--+\--+\--+\--+

فلك اهل دل را سیه دشمن است
چو مریخ بر سینه خنجرزن است

1.

نیم تیره روز ای مه چارده
بخورشید عشقت دلم روشن است

ندارم ز تیغ زحل بیم سر
مرا عشق تو آهنین جوشن است

3.

جمالت نظرگاه من ساقیا
در ایوان جم دیده ام روزن است

-
- 6 *'Arûs-i fikr-i dilam kard cilva-i nâzî*
Az-ân sabab suhanam şâhid-i hayâl-i manast
[=Gönlümdeki fikir gelini nazla cilveler etti. Bu sebepten sözüm, hayallerimin güzelidir.]
- 7 *Manam Bayânî ki fayz-âşinâ-yı bahr-i suhan*
Suhan-varân-i cihân tâlib-i zulâl-i manast
suhan: nazm.
[=Ey Beyânî, söz denizine bolluk ve bereket veren benim. Dünyanın söz ustaları, benim tertemiz suyuma taliptir.]
025. 35^b.
- 1 *Falak ahl-i dilrâ siyah-duşmanast*
Çu Mirrîh bar-sîna hancar-zanast
[=Felek, gönül ehlinin azılı düşmanıdır. Merih gibi göğse hançer saplayıcıdır.]
- 2 *Nayam târa-rûz ay mah-i çâr-dah*
Ba-hûrşîd-i 'aşkat dilam rûşanast
[=Ey ayın on dördü gibi olan güzel, benim bahtım kara değil. Aşkının güneşiyle gönlüm aydınlıktır.]
- 3 *Na-dâram zi-tîğ-i Zuhâl bîm-i sar*
Marâ 'aşk-i tû âhanîn cavşanast
[=Zühâl'in kılıcından dolayı can korkum yoktur. Aşkın bana demirden zırhtır.]
- 4 *Camâlat nazar-gâh-i man sâkiyâ*
Dar-ayvân-i Cam dîdaam ravzanast
[=Ey saki, yüzün benim baktığım yerdir. Gözüm Cem'in köşkündeki penceredir.]

5. بشوقت کنم نغمهٔ جان گداز
چه نغمه قرار او جان من است
- عجب نیست گر من گدازم چو شمع
ز آتش هوای تو پیراهن است
7. نباشم چرا بلبل نغمه زن
چو برگ گل آن شوخ نازک تن است
- بتازم درین وادیٔ ابتلا
زمانم ز سردیٔ غم بهمن است
9. چرا می کنم اضطراب از مژه
بیانی بزخم دلم سوزن است

026.

مقارَب: فعولن فعولن فعولن فعول

- + \ - - + \ - - + \ - - +

1. مرا گوشهٔ میکده مسکن است
چه مسکن که پیرامنش گلشن است

- 5 *Ba-şavkat konam nağma-i cân-gudâz*
Çi nağma karâr-i û cân-i manast
[=Senin arzunla karar yeri ruhum olan can yakan şarkılar söyleyeyim.]
- 6 *'Acab nîst gar man gudâzam çu şam'*
Zi-âtaş havâ-yı tu pîrâhanast
[=Eğer mum gibi yanarsam şaşılmaz. Senin aşkın ateşten gömlektir.]
- 7 *Na-bâşam çirâ bulbul-i nağma-zan*
Çu barg-i gul ân şûh nâzuk-tanast
[=Neden şarkı söyleyen bir bülbül olmayayım? O şuh, gül yaprağı gibi nazik bedenlidir.]
- 8 *Bi-tâzam darîn vâdî-i ibtilâ*
Zamânâni zi-sardî-i gam bahmanast
[=Bu düşkünlük vadisinde koşturayım. Zamanım, gam soğuşundan dolayı zemheri vaktidir.]
- 9 *Çirâ mî-konam ızturâb az-muja*
Bayânî ba-zahm-i dilam sûzanast
[=Neden kirpikten ıztırıp edeyim ki? Ey Beyânî, gönül yarama iğnedir o.]
026. 36^a.
- 1 *Marâ gûşa-i may-kada maskanast*
Çi maskan ki pîrâmanaş gulşanast
[=Meyhane köşesi bana, etrafı gül bahçesi olan bir meskendir.]

چو جام بلورین مجلا کند
جمالت نظرگاه چشم من است

3. دو چشمم در ایوان کسریء عشق
برای تماشای تو روزن است

وجودم بداغ سیه پر شده
ز تیغ قضا بر تنم جوشن است

5. ز آرایش آزاده شو سرو تک
درین باغ ای سالک او ره زن است

مسیحا عروج سما کرد بس
شدن مانع قربتش سوزن است

7. بیانی درین رزمگاه بلا
بعشقت سرافراز و مرد افکن است

-
- 2 *Çu câm-i bilûrîn mucallâ konad*
Camâlat nazar-gâh-i çâşm-i manast
konad: şavad.
[=Yüzümü billur kadeh gibi kamaştıran güzel yüzün, benim devamlı baktığım yerdir.]
- 3 *Du çâşmam dar-ayvân-i kisrî-i 'aşk*
Barây-i tamâşâ-yı tu ravzanast
[=İki gözüm, aşk kisrasının köşkünde seni seyretmek için penceredir.]
- 4 *Vucûdam ba-dâğ-i siyah pur şoda*
Zi-tîğ-i kazâ bar-tanam cavşanast
[=Vücudum siyah yaralarla dolmuştur. Onlar, kaza kılıcından korunmaya benim üstünde zırhtır.]
- 5 *Zi-âlâyiş âzâda şav sarv tak*
Darîn bâğ ay sâlik û rah-zanast
[=Servi gibi gösterişten kurtulmuş ol. Ey yolcu, bu bağda gösteriş yol kesicidir.]
- 6 *Masîhâ 'urûc-i samâ kard bas*
Şodan mâni '-i kurbataş sûzanast
[=Mesih göğe yükseldi; ama daha yukarı çıkmasına iğne mani oldu.]
- 7 *Bayânî darîn razm-gâh-i balâ*
Ba- 'aşkat sar-afraz u mard-afkanast
[=Beyânî bu belâ savaş meydanında, aşkınla başı dik ve kahramandır.]

027.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\----+\----+\----+

1. جمالت عرضه کن ارباب دلرا دلبری اینست
میپوشی روی خوبت آفتاب خاوری اینست
زمشرق تا بمغرب درتجلی آفتابی کن
مکن درزیر ابر خجله مهر انوری اینست
3. مشو ای ترک شهر آشوب ما خونی ز غداری
مکش تیغ جفا هر لحظه کار سروری اینست
نشاید تو نگین خاتم هر اهرمن باشی
بکن درکان استغنا ستوده گوهری اینست
5. پیرو خادم خدمتگذار در حرمگاهت
سزای خوان وصلت کن که بنده پروری اینست

027. 33^a.

- 1 *Camâlat 'arza kon arbâb-i dilrâ dilbarî înost*
Ma-pûşî rûy-i hûbat âftâb-i hâvarî înost
[=Gönül erbabına yüzünün güzelliğini göster, dilberlik budur. Güzel yüzünü örtme, doğan güneş olmak budur.]
- 2 *Zi-maşrık tâ ba-mağrib dar-tacallî âftâbî kon*
Ma-kon dar-zîr-i abr-i hacla mihr-i anvarî înost
[=Tecelli etmede doğudan batıya kadar bir güneş ol. Utanma bulutunun ardına saklanma, parlak güneş olmak budur.]
- 3 *Ma-şav ay turk-i şahr-âşûb-i mâ hûnî zi-ğaddârî*
Ma-kaş tiğ-i cafâ har lahza kâr-i sarvarî înost
[=Ey ülkeler karıştıran güzel, zalimlikle kan dökücü olma. Her an cefa kılıcını çekme, yiğitlik işi budur.]
- 4 *Na-şâyad tû nigîn-i hâtam-i har ahriman bâşî*
Bi-kon dar-kân-i istiğnâ sutûda-gavharî înost
sutûde: ki bâb-i.
[=Her kötü niyetli kimsenin yüzüğüne kaş olman layık değildir. Zenginlik madeninde övülen cevher olmak budur.]
- 5 *Payrav-i hâdim-i hıdmat-guzârat dar-haram-gâhat*
Sazâ-yı h'ân-i vuslat kon ki banda-parvarî înost
[=Senin hareminin işini gören hizmetçinin yamağını kavuşma sofrasına layık et, büyüklük budur.]

دلا جاروكش درگاه آن شاه ملاحه شو
همیشه بنده گیء خانه زاد چاکری اینست

7. بیانی بندهء دیرینه ات اورا ترحم کن
که احسان خداوندی و لطف داوری اینست

028.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. جلوهء عاشق مستانه چه خوش رفتار است
ظن برد هر که بدید از پس او دلدار است

بار غم را بکند صبر و تحمل دل من
ناله و آه و انیم زدم بیزار است

3. دلبرم مایل طور من شوریده شده
پس ازین حال مرا خلق جهان اغیار است

من شیدا چه عجب باشم اگر بلبل زار
دلبر نازک من غنچهء گل رخسار است

6 *Dilâ cârû-kaş-i dar-gâh-i ân şâh-i malâhat şav*
Hamîşa bandağî-i hâna zâd-i çâkarî înost
[=Ey gönül, o güzellik şahının sarayının süpürücüsü ol. Kapıkulluğunun, hizmetkârlığın gereği hep budur.]

7 *Bayânî banda-i dîrînaat ûrâ tarahhum kon*
Ki ihsân-i hudâvandî vu lutf-i dâvarî înost
[=Beyânî senin kadim bir kulundur, ona acı. Çünkü efendiliğin ihsanı ve hükümdarlığın bağışı budur.]

028. 36^b.

1 *Cilva-i 'âşık-i mastâna çi hoş raftârast*
Zann barad har ki bi-dîd az-pas-i û dildârast
[=Sarhoş âşığın cilvesi ne güzel yürüyüştür. Arkadan onu kim gördüyse sevgilidir sanır.]

2 *Bâr-i gamrâ bi-konad sabr u tahammul dil-i man*
Nâla vu âh u anînam zi-dilam bîzârast
[=Gönlüm, gam yüküne sabreder ve onu çeker. Feryadım, ahım, inleyişim gönlümden bıkmıştır.]

3 *Dilbaram mâyl-i tavr-i man-i şûrîda şoda*
Pas az-în hâl-i marâ halk-i cihân ağyârast
[=Perişan olan benim tavırma dilberimin gönlü aktı. Şimdi cihan halkı bu hâlimden dolayı bana yabancı olmuştur.]

4 *Man-i şaydâ çi 'acab bâşam agar bulbul-i zâr*
Dilbar-i nâzuk-i man gonça-i gul-ruhsârast
[=Benim nazik dilberim, gül yanaklı bir gonca olduğu için, eğer çılgın ben inleyen bülbül olursam şaşılmaz.]

5. راهب دیر هوا گشته ام از عشق بتی
بر میانم گره کاکل او زنار است

شب یلدا شده زلف تو جمالت خورشید
کوکب خال رخ تو مه پرانوار است

7. سخن تلخ بیانی نشنیدم هرگز
خوبرویان همه طوطیء شکرگفتار است

029.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. درین گلزار غم جانا نیاسودم ز آزارت
نصیبم خار محنت شد نچیدم ورد رخسارت

بدور نرگس مستت ندانم جام راحت چیست
همیشه وایه ام جام شرننگ از چشم مکار

3. دمدام سینه مجروحم ندارم مرهم کافور
فغانی داردم از غمزهء چشم سحرکارت

5 *Râhib-i dayr-i havâ gaštaam az-'aşk-i butî*
Bar-miyânâm girih-i kâkul-i û zunnârast
[=Put gibi bir güzelin aşkından dolayı heves kilisesinde rahip olmuşum. Onun saçının kıvrımı belimde zünnardır.]

6 *Şab-i yaldâ şoda zulf-i tu camâlat hûrşîd*
Kavkab-i hâl-i ruh-i tû mah-i pur-anvârast
[=Saçın en uzun gece, yüzün güneş olmuş; yanağındaki ben yıldızı da pasparlak bir ay.]

7 *Suhan-i talh Bayânî na-şanîdam hargiz*
Hûb-rûyân hama tûti-i şakar-guflârast
[=Ey Beyânî, hiç acı söz duymadım. Güzel yüzlüler hep tatlı sözlü papağandır.]

029. 38^a.

1 *Darîn gulzâr-i gam cânâ nayâsûdam zi-âzârat*
Nasîbam hâr-i mihnat şod na-çîdam vard-i ruhsârat
[=Ey sevgili, bu gam güllüğünde senin zulmünden dolayı huzurum yok. Nasibim mihnet dikenini oldu da bir türlü yanağının gülünü deremedim.]

2 *Ba-davr-i nargis-i mastat na-dânam câm-i râhat çîst*
Hamîşa vâyaam câm-i şarang az-çaşm-i makkârat
[=Sarhoş nergisin zamanında rahat kadehi nedir bilmiyorum. Senin hileci gözünden kismetim daima zehir kadehidir.]

3 *Dam-â-dam sîna-macrûham na-dâram marham-i kâfûr*
Fiğânî dâradam az-ğamza-i çaşm-i sihir-kârat
[=Sürekli göğsü yaralıyım, kafur merhemim yok. Büyüleyen gözünün yan bakışından feryat etmedeyim.]

بصورت گشتم آزاده بمعنی بند زنجیرم
شدم مجنون صفت مفتون زلف عنبرین تارت

5. عجب پیمانہء آتش فروز بزم عرفانست
دهد نشئه بیانی ساغر نظم شرر بارت

030.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-+++\---++\---++\---++

1. ظن مبر فکر دل اهل سخن پیلورست
دل اندیشهء آنان همه کان گهرست

عرض کالای هنر کن که رواجی دارد
یار خوش لهجه خریدار متاع هنرست

3. خم گیسوی تو در عرصهء حسنت چوگان
دل پرداغ فروزندهء ما گوی زرست

خشك و تر هر چه در آفاق مسخر گشته
آن شه ملك بها پادشه بحر و برست

4 *Ba-sûrat gaştam âzâda ba-ma 'nî band-i zancîram*
Şodam macnûn-sıfat maftûn-i zulf-i 'anbarîn-târat
[=Hür görünüyorsam da esasta saçının tutkunuyum. Mecnun gibi amber kokan telleriyle saçının tutkunu oldum.]

5 *'Acab paymâna-i âtaş-furûz-i bazm-i 'irfânast*
Dihad naş'a Bayânî sâğar-i nazm-i şarar-bârat
[=İrfan meclisinin ateş parlatan acayip bir kadehidir. Ey Beyânî, kıvılcım yağdıran nazım kadehin neşe verir.]

030. 40^b.

1 *Zann ma-bar fikr-i dil-i ahl-i suhan paylavarast*
Dil-i andîşa-i ânân hama kân-i guharast
[=Söz ehlinin gönlündeki fikri sahtekârlık sanma. Onların düşüncelerle dolu kalbi, hep cevher madenidir.]

2 *'Arz-i kâlâ-yı hunar kon ki ravâcî dârad*
Yâr-i hoş-lahca harîdâr-i matâ'-i hunarast
[=Hüner kumaşını arz et ki kıymete binmiştir. Hoş sözlü sevgili, hüner malına müşteridir.]

3 *Ham-i gîsû-yı tu dar-'arsa-i husnat çavgân*
Dil-i pur-dâğ-i furûzanda-i mâ gûy-i zarast
[=Saçının bükümü, güzelliğinin arsasında çevgândır; bizim parlak yaralarla dolu gönlümüz de altın toptur.]

4 *Huş u tar har çi dar-âfâk musahhar gaşta*
Ân şah-i mulk-i bahâ pâdşah-i bahr u barast
[=Kuru ya da yaş ufuklar boyunca ne varsa hepsini itaat ettirmiş. O kıymet ülkesinin şahı, denizlerin ve karaların hükümdarıdır.]

5. چه کند دعویٰ غرایبی بیانی مه نو
که زتاب هور من سائل در یوزه گرس

031.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. آتشی دارم که در سینه فلک سوزان گشت
سنبله شد سوخته جدی و حمل بریان گشت

از حجاب طلعتت شد سرخ روی آفتاب
کأس زرینش ز شرمی آتشین پنگان گشت

3. دید زلف لیلیٰ تو رفت عقل از دست سر
بادیه پیمای عشقت قیس سرگاردان گشت

از طواف کعبه کویت تقرّب کرد چون
گوسفند جان عاشق در رخت قربان گشت

5 Çi konad da 'vî-i garrâyî Bayânî mah-i nav
Ki zi-tâb-i hur-i man sâ'il-i daryûza-garast
Garrâyî: muhtârî; mah-i nav: hurşîd; hûr: mah.
[=Ey Beyânî, yeni ay ne parlaklık iddiasında bulunur? Zira o, benim güneşimin ışığından dilenen bir dilencidir.]

031. 34^a.

- 1 *Âtaşî dâram ki dar-sîna falak sûzân gaşt*
Sunbula şod sûhta cady u hamal buryân gaşt
Sunbule şod: Hâkistar u.
[=İçimde öyle bir ateş var ki feleği yakar, Başak burcunu kül eder, Oğlak ve Hamel [kuzu] burçlarını kebaba çevirir.]
- 2 *Az-hicâb-i tal'atat şod surh rûy-i âftâb*
Ka's-i zarrînaş zi-şarmi âtaşîn pingân gaşt
[=Güneşin yüzü, senin yüzünü görmenin hicabından kıpkırmızı oldu. Altın kadehi ise utancından ateşli bir tase döndü.]
- 3 *Dîd zulf-i Laylî-i tû raft 'akl az-dast-i sar*
Bâdiya-paymâ-yı 'aşkat Kays-i sar-gardân gaşt
[=Senin siyah saçını görünce, akıl baştan uçtu. Aşkından çöllere düşmüş kişi, başı dönmüş Kays'a döndü.]
- 4 *Az-tavâf-i Ka'ba-i kûyat takarrub kard çun*
Gûşfand-i cân-i 'âşık dar-rahât kurbân gaşt
[=Senin bulunduğun yerin Kâbe'sini tavaf etmekten dolayı yakınlık kazanınca âşığın can koyunu senin yolunda kurban oldu.]

5. گرچه پس آمد بیانی جلوه گاه عشق را
لیک در جیش محبت فارس میدان گشت

032.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. شمع و پروانهء ما سوز و گدازی چه خوشست
هر یکی را همه شب نائره سازی چه خوشست

یار نازی نکند من بکنم کژم نیاز
درمیان من و او ناز و نیازی چه خوشست

3. ذلت و رفعت ما چون شده در روز ازل
در چنین راه بلا شیب و فرازی چه خوشست

بزن ای شوخ مرا تیر نگاه چشمت
امتیاز دل آشفته نوازی چه خوشست

5 *Garçi pas âmad Bayânî cilva-gâh-i 'aşkrâ*
Lik dar-cayş-i mahabbat fâris-i maydân gaşt
[=Gerçi Beyânî aşkın cilvegâhına sonradan geldiyse de sevgi ordusunda ilk hamle yapan o oldu.]

032. 35^b.

1 *Şam' u parvâna-i mâ sûz u gudâzî çi hoşast*
Har yakîrâ hama şab nâ'ira-sâzî çi hoşast
[=Mum ve pervanemizin yanıp yakılması ne hoştur! Her birinin bütün gece ateşler yakması ne hoştur!]

2 *Yâr nâzî na-konad man bi-konam kajm-i niyâz*
Dar-miyân-i man u û nâz u niyâzî çi hoşast
[=Yar bir naz etmedi ki ben niyaza itina edeyim. Benimle onun arasındaki naz ve niyaz ne hoştur!]

3 *Zillat u rif'at-i mâ çun şoda dar-rûz-i azal*
Dar-çunîn râh-i balâ şîb u firâzî çi hoşast
Zillat u rif'at: Rif'at u zillat.
[=Zilletimiz de yüceliğimiz de ezelde nasip edildiği için böyle bir bela yolunda iniş ve çıkışımız ne hoştur!]

4 *Bi-zan ay şûh marâ tîr-i nigâh-i çaşmat*
İmtiyâz-i dil-i âşufta-navâzî çi hoşast
[=Ey şuh sevgili, bana gözünden bakış okunu fırlat. Çılgınlığa yaklaşmış gönlü ayrı tutmak ne hoştur!]

5. در گلستان حسن زیب جمال تو شود
بر عذارت گره زلف درازی چه خوشست
- دف بزن نغمه کن ای مطرب هنگامهء عشق
که درین مجمع غم شعبده بازی چه خوشست
7. فیض یابست بیانی گل و بلبل ز صبا
هر یکی را کندش محرم رازی چه خوشست

033.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. من آن مهجور و غمناکم نمی دانم مسرت چیست
گذشت حدی ملالم من ندانم شوق و صلت چیست
- منم محنت کش دوران که سرگردان هجرانم
خدایا بر سرم دانم که این بار فلاکت چیست
3. همیشه منفعل گشتم شده کارم ملامت بس
مرا یا رب چنین حال و چنین کار ملامت چیست

- 5 *Dar-gulistân-i husun zîb-i camâl-i tu şavad*
Bar-'izârat girih-i zulf-i dirâzî çi hoşast
[=Güzellik gül bahçesinde yüzünün süsü oldu. Yanağının üzerinde uzun saçının kıvrımları ne hoştur!]
- 6 *Dağ bi-zan nağma kon ay mutrib-i hangâma-i 'aşk*
Ki darîn macma'-i gam şa'bada-bâzî çi hoşast
[=Ey, aşk hengamesinin çalgıcısı, def çal, şarkı söyle. Çünkü o gam yerinde şamata çıkarmak ne hoştur!]
- 7 *Fayz-yâbast Bayânî gul u bulbul zi-sabâ*
Har yakîrâ konadaş mahram-i râzî çi hoşast
[=Ey Beyânî, gül ve bülbül sabadan feyiz almışlardır. İkisini de kendine sırdaş edinmesi ne hoştur!]
033. 39^b.
- 1 *Man ân mahcûr u gamnâkam namî-dânam masarrat çîst*
Guzaşt haddî malâlam man na-dânam şavk-i vuslat çîst
[=Ben mutluluk nedir bilmeyen yaralı ve gamlı bir kimseyim. Usancım haddi geçti, kavuşma neşesi nedir bilmiyorum.]
- 2 *Manam mihnat-kaş-i davrân ki sar-gardân-i hicrânâam*
Hudâyâ bar-saram dânam ki in bâr-i falâkat çîst
[=Ben feleğin sıkıntılarını çekenim, ayrılıktan başı dönmüş kişiyim. Ey Allah'ım, başımın üzerindeki bu felaket yükünün ne olduğunu bilirim.]
- 3 *Hamişa munfa'il gaştam şoda kâram malâmat bas*
Marâ yâ Rab çunîn hâl u çunîn kâr-i malâmat çîst
[=Hep gücenmiş biri oldum, işim sadece melamet olmuş. Ey Rab, benim için böylesine bir hâl ve böylesine ayıplanma işi nedir?]

گذشت ایام من بر غم زبدمهری^۴ گردونم
نمی دانم درین بزم فنا شوق و شطارت چیست

5. مرا ساقی دهد جام شراب زهر و غم آلود
بیانی من چه کردم که کند ناشاده حکمت چیست

[HÂ']

034.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. مرده^۵ درد سرم ساقی بده جام صبح
تا که آید قالب فرسوده ام از باده روح

حلّ متن غصّه را نبود چو ساغر نسخه ئی
نسخه^۶ جامست اهل نوق را روح الشّروح

3. منشرح گشتم چو دیدم ساغر زرین راح
بر کنار او نویسد کَلک زر بیت فتوح

4 *Guzašt ayyâm-i man bar-ğam zi-bad-mihri-i gardûnam*
Namî-dânam darîn bazm-i fanâ şavk u şatârat çîst
[=Günlerim, feleğin iyilik etmezliğinden dolayı gamla geçti. Bu yokluk meclisinde neşe ve eğlence nedir bilmiyorum.]

5 *Marâ sâkî dihad câm-i şarâb-i zahr u gam-âlûd*
Bayânî man çi kardam ki konad nâ-şâda hikmat çîst
nâ-şâda: û buğz.
[=Saki bana zehirli ve gama batmış şarabın kadehini sunar. Ey Beyânî, beni mutsuz etmesindeki hikmet nedir, ben ne yaptım?]

034. 2^a.

1 *Murda-i dard-i saram sâkî bi-dih câm-i sabûh*
Tâ ki âyad kâlab-i farsûdaam az-bâda rûh
[=Ey saki, baş ağrısından ölüyorum, sabah içilen kadehi sun. Böylece eskimiş bedenime şaraptan bir canlılık gelsin.]

2 *Hall-i matn-i gussarâ na-bvad çu sâğar nusha'î*
Nusha-i câmast ahl-i zavkrâ rûhu'ş-şurûh
[=Gussanın metnini çözmede kadeh gibi bir nüsha olmaz. Şerhlerin esasî zevk ehli için kadeh nüshasıdır.]

3 *Munşarih gaştam çu didam sâğar-i zarrîn-i râh*
Bar-kanâr-i û nuvîsad kilik-i zar bayt-i futûh
[=Şarabın altın kadehini görünce içim açıldı. Altın kalem, kenarına gönül açıcı bir beyit yazmıştır.]

جام لعل تو بمن ده که حریف آن منم
این چنین می را نشاید شستن ای ساقی جروح

5. من بیانی فارس میدان نظم دلکشم
اشهب چالاک طبع من نمی داند جموح

[DÂL]

035.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+\---+\---+\---+

1. بداد ای اهل طاعت مزده جان ماه صیام آمد
بشهر مغفرت با عز و شان ماه صیام آمد

بپایش گستری کالای شوق از فرط اعزازی
ترا اکنون چو دارای جهان ماه صیام آمد

3. بجای آور تو رسم میزبانان التفاتی کن
بمهمانی ترا چون این زمان ماه صیام آمد

4 *Câm-i la 'l-i tu ba-man dih ki harîf-i ân manam*
În çunîn mayrâ na-şâyad şustan ay sâkî curûh
[=Yakut renkli dudağının kadehini bana ver, çünkü onun arkadaşı benim. Ey saki, böyle bir şarapla yaralar temizlenmez.]

5 *Man Bayânî fâris-i maydân-i nazm-i dil-kaşam*
Aşhab-i çâlâk-tab 'i man namî-dânad camûh
[=Ey Beyânî, ben gönülleri fetheden şiir meydanının binicisiyim. Hızlı hareket eden atım dikbaşlılık nedir hiç bilmez.]

035. 37^a.

1 *Bi-dâd ay ahl-i tâ 'at mujda cân mâh-i sıyâm âmad*
Ba-şahr-i mağfirat bâ- 'izz u şân mâh-i sıyâm âmad
[=Ey ibadet ehli, cana müjde olsun, oruç ayı geldi. Bağışlanma ülkesine şeref ve şanla oruç ayı geldi.]

2 *Ba-pâyaş gustarî kâlâ-yı şavk az-fart-i i 'zâzî*
Turâ aknûn çu dârâ-yı cihân mâh-i sıyâm âmad
[=İkramın çokluğundan dolayı arzu kumaşını onun ayağına yayarsın. Senin için bugün cihan hükümdarı gibi oruç ayı geldi.]

3 *Ba-cây âvar tu rasm-i mîzbânî iltifâtî kon*
Ba-mihmânî turâ çun in zamân mâh-i sıyâm âmad
[=Ev sahipliğinin gereğini yerine getir, iltifat et. Çünkü bu vakit sana misafir olmaya oruç ayı geldi.]

بشويد از رياض سینه او خال جرایم را
چو جوی کوثر و آب روان ماه صیام آمد

5. بیانی رو باستقبال او افتاده شو پایش
ببست زنار خدمت بر میان ماه صیام آمد

036.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. من چه کردم که فلك را تیغ خونباری زند
آن سیه دشمن مرا شمشیر غداری زند

می گریزم در حصار آهنین اما چه سود
بر سر پر داغ من سنگ ستمکاری زند

3. باشم ار در شاخ گاو و گوش ماهی مرد مرگ
یابدش آخر بجانم دست آزاری زند

ناله و فریاد من از دست فصّاد فلك
بر رگ جانم همیشه نشتر زاری زند

4 *Bi-şûyad az-riyâz-i sîna û hâl-i carâyimrâ*
Çu cûy-i kavsar u âb-i ravân mâh-i sıyâm âmad

û hâl: avsâh.

[=Göğüs bahçesinden günah lekelerini temizler. Kevser ırmağı ve akarsu gibi oruç ayı geldi.]

5 *Bayânî rav ba-istikbâl-i û uftâda şav pâyaş*
Bi-bast zunnâr-i hidmat bar-miyân mâh-i sıyâm âmad

[=Ey Beyânî, onu karşılamaya git, ayağına düş. Hizmet kuşağını beline bağla, oruç ayı geldi.]

036. 36^a.

1 *Man çi kardam ki falakrâ tîğ-i hûn-bârî zanad*
Ân siyah-duşman marâ şamşîr-i gaddârî zanad

[=Feleğin kan akıtan kılıcını çekmesi için ben ne yaptım? O azılı düşman, zulüm kılıcını bana vurur.]

2 *Mî-gurîzam dar-hisâr-i âhanîn ammâ çi sûd*
Bar-sar-i pur-dâğ-i man sang-i sitam-kârî zanad

[=Demirden hisara kaçmadayım ama ne fayda! Yaralarla dolu başımın üstüne zulüm taşıyı vurmaktadır.]

3 *Bâşam ar dar-şâh-i gâv u gûş-i mâhî mard-i marg*
Yâbadaş âhır ba-cânam dast-i âzârî zanad

[=İster öküzün boynuzu ister balığın kulağında ölü bir adam olsam, sonunda beni bulur ve canıma incitici elini vurur.]

4 *Nâla vu faryâd-i man az-dast-i fassâd-i falak*
Bar-rag-i cânâm hamîşa naştâr-i zârî zanad

[=Ağlayıp feryat edişim feleğin kan alıcı elindedir. Can damarıma hep acıtan neşterini vurmaktadır.]

5. رستم فکر خیال یار با آه سحر
فرق ارباب بلا را چوب بیداری زند

خون دل ریزد فغان از دست غنچ غنچه ام
دمبدم برسینهء من خنجر خاری زند

7. من نشان چشم آن ترکم بیانی در ازل
سینهء پرنوک را تیر جفاکاری زند

037.

رجز: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

--+---\--+---\--+---\--+---

1. ترك جفاكارم اگر يك دم وفاداری کند
بختم گشاده می شود طالع مرا یاری کند

کردم فدا جان و دلم درکوچهء دگان غم
آن خواجهء نقد ستم دیدم که بازاری کند

3. آن غنچهء گلزار ناز نبود مرا او دلنواز
من میکنم هر دم نیاز او جور و آزاری کند

5 *Rustam-i fikr-i hayâl-i yâr bâ-âh-i sahar*
Fark-i arbâb-i balârâ çûb-i bîdârî zanad
[=Sevgiliyi hayal edip düşünmenin Rüstem'i, seher ahı ile, bela çekenlerin tepesine uykusuzluk sopasını vurur.]

6 *Hûn-i dil rîzad fiğân az-dast-i gunc-i gonçaam*
Dam-ba-dam bar-sîna-i man hancar-i hârî zanad
[=Gönül kanımı döktü, goncamın naz elinden feryat! Durmadan göğsüm üstüne diken kılıcını vurmaktadır.]

7 *Man nişân-i çaşm-i ân turkam Bayânî dar-azal*
Sîna-i pur-navkrâ tîr-i cafâ-kârî zanad
[=Ey Beyânî, ben oklarla dolu göğse cefa edicilik okunu saplayan o güzelin gözüne ezelden nişan tahtasıyım.]

037. 38^b.

1 *Turk-i cafâ-kâram aġar yak dam vaġâ-dârî konad*
Bahtam ġuşâda mî-şavad tâli ' marâ yârî konad
[=Eziyet edici güzelim bir an vefalılık etse, bahtım açılır, talihim bana dost olur.]

2 *Kardam fadâ cân u dilam dar-kûça-i dukkân-i gam*
Ân h^vâca-i nakd-i sitam dîdam ki bâzârî konad
[=Parası sitem olan o efendiyi alışveriş eder görünce, canımı ve gönlümü gam dükkanı çarşısında feda ettim.]

3 *Ân gonça-i gulzâr-i nâz na-bvad marâ û dil-nuvâz*
Man mî-konam har dam niyâz û cavr u âzârî konad
[=Naz güllüğünün goncası olan o güzel gönlümüzü okşamaz. Ben her an yalvarmadayım, o ise zulüm ve eziyet eder.]

آن سرو خوش رفتار من آن غنچه گلزار من
آن دلبر غدار من با من ستمکاری کند

5. دیدم بیانی بی نوا پوینده دشت او چون صبا
درگلشن عشق و هوا بلبل صفت زاری کند

038.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. مرغ دل بر آسمان عشق پروازی کند
چشم مستت در پیش ای شاه شهبازی کند

می کند عاشق نیازی کشتن خود غمزه را
لیک او از قتل آن بیچاره را نازی کند

3. می گشاید بال و پر هر دو بصید مرغ دل
باز چشمت با عقاب غمزه انبازی کند

شیوه کاری می کند آن یار استغنا پرست
عاشق شوریده دلرا خوب طتازی کند

-
- 4 *Ân sarv-i hoş-raftâr-i man ân gonça-i gulzâr-i man*
Ân dilbar-i gaddâr-i man bâ-man sitam-kârî konad
[=O hoş salınışlı servim, o gül bahçemin gonçası, o zalim dilberim bana hep zulmeder.]
- 5 *Dîdam Bayânî bî-navâ pûyanda-daşt û çun sabâ*
Dar-gulşan-i 'aşk u havâ bulbul-sıfat zârî konad
[=Beyânî'yi nasipsiz bir şekilde saba gibi çölleri dolaşırken gördüm. Aşk ve hevesin gül bahçesinde bulbul gibi feryat eder.]
038. 38^a.
- 1 *Murğ-i dil bar-âsmân-i 'aşk parvâzî konad*
Çaşm-i mastat dar-payaş ay şâh şah-bâzî konad
[=Ey şah, gönül kuşu aşk göğünde kanat çırpmaya başlayınca sarhoş gözün, peşinde şahinlik eder.]
- 2 *Mî-konad 'âşık niyâzî kuştan-i hod gamzarâ*
Lîk û az-katl-i ân bî-çârarâ nâzî konad
[=Âşık, kendini öldürmeye yan bakışı ister. Ama o, o çaresizin katline nazlanır.]
- 3 *Mî-guşâyad bâl u par har du ba-sayd-i murğ-i dil*
Bâz-i çaşmat bâ-'ukâb-i gamza anbâzî konad
[=Gönül koşunu avlamaya her ikisi kol kanat açmadadır. Gözünün şahini yan bakışının kuzgunu ile el birliği eder.]
- 4 *Şîva-kârî mî-konad ân yâr-i istiğnâ-parast*
'Âşık-i şûrîda-dilrâ hûb tannâzî konad
[=O umursamaz sevgili, cilvelenmededir. Perişan gönüllü âşığı güzelce alaya alır.]

5. در صف مژگان بیانی غمزه^ء شمشیرزن
پرسپاه فتنه هر لحظه سرافرازی کند

039.

مجتث: مفاعن فعلاتن مفاعن فعلمن

-++\--+-+\--++\--+-+

1. منم که جوهر عقم گران بها دارد
درین زمانه از آن سینه ام صفا درد
گل حدیقه^ء صنع خدا عذار تو است
گل شکفته بهار از رخت حیا دارد
3. گشاده می شود از آه من گل شادی
عجب که در دم غم جنبش صبا دارد
- منم که بنده^ء آن شاه کشور نازم
که بر سرش ز حسن افسر گیا دارد
5. اگر بجوی فتد سایه اش چمن روید
درخت بید بیانی چه خوش هوا دارد

- 5 *Dar-saf-i mujgân Bayânî gamza-i şamşîr-zan*
Pur-sipâh-i fitna har lahza sar-afrazî konad
[=Ey Beyânî, kirpikler safında kılıç çalan yan bakış, her an fitne ordusunun öncülüğünü yapar.]
039. 35^a.
- 1 *Manam ki cavhar-i 'aklam girân-bahâ dârad*
Dar-în zamâna az-ân sînaam safâ dârad
[=Aklının cevheri çok kıymetli olan kimse benim. Bu zamanda göğsüm ondan dolayı tertemizdir.]
- 2 *Gul-i hadîka-i sun '-i Hudâ 'izâr-i tuast*
Gul-i şukufta bahâr az-ruhat hayâ dârad
[=Senin yanağın, Allah'ın sanat bahçesindeki güldür. Baharda açılmış gül, yanağından utanır.]
- 3 *Guşâda mî-şavad az-âh-i man gul-i şâdî*
'Acab ki dar-dam-i gam cunbiş-i sabâ dârad
[=Mutluluk gülü, ahımdan açılmadadır. Ne garip ki gam zamanında sabânın sevinci vardır.]
- 4 *Manam ki banda-i ân şâh-i kişvar-i nâzam*
Ki bar-saraş zi-husun afsar-i giyâ dârad
[=Başının üzerinde güzellikte hükümdar tacı bulunan, o naz ülkesinin şahına kul olmuş kişi benim.]
- 5 *Agar ba-cûy futad sâya-aş çaman rûyad*
Dıraht-i bid Bayânî çi hoş havâ dârad
[=Eğer gölgesi ırmağa düşse çimen bitirir. Ey Beyânî, söğüt ağacının ne hoş bir havası vardır.]

040.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+\---+\---+\---+

1. زتیغ غمزه ات بی باکی گرچه یاسمن دارد
گل رعنا ولی از بیم او خونین کفن دارد

ندارم بیم سرگشته شوم با تیغ برّانت
ترا ترسم که ای خونی ستمگر خون من دارد

3. خط نوخیز رخسارت گشاده می کند دلرا
چرا نبود گشاده هر دم او سیر چمن دارد

بجسم نازکت هر صبحدم دیدم زبرگ گل
صبا در جامه دان غنچه نازک پیرهن دارد

5. کند تحصیل رفعت گر شود آویزهٔ قَدّت
بزلف تابدارت هر که در گردن رسن دارد

040. 40^a.

- 1 *Zi-tîğ-i gamzaat bî-bâkî garçi yâsaman dârad*
Gul-i ra'nâ valî az-bîm-i û hûnîn-kafan dârad
[=Gerçi yaseminin, senin yan bakış kılıcından korkusuzluğu vardır; ama rana gülün, onun korkusundan dolayı kanlı kefeni vardır.]
- 2 *Na-dâram bîm sar-gaşta şavam bâ-tîğ-i burrânât*
Turâ tarsam ki ay hûnî sitam-gar hûn-i man dârad
[=Korkum yok, keskin kılıcınla avare olayım. Ey kanlı zalim, benim kanımın seni tutacağından korkarım.]
- 3 *Hat-i nav-hîz-i ruhsârat guşâda mî-konad dilrâ*
Çirâ na-bvad guşâda har dam û sayr-i çaman dârad
[=Yüzünde yeni çıkmış tüylerin gönlümü açmadadır. O her zaman kırdâ gezdi de niçin açılmadı?]
- 4 *Ba-cism-i nâzukat har subh-dam dîdam zi-barg-i gul*
Sabâ dar-câma-dân-i gonça nâzuk pîrahan dârad
[=Her sabah vakti gül yaprağından senin nazik bedenini görüyorum. Sabanın, goncanın elbiseliğinde ince bir gömleği vardır.]
- 5 *Konad tahsîl-i rif'at gar şavad âvîza-i kaddat*
Ba-zulf-i tâb-dârat har ki dar-gardan rasan dârad
[=Boynunda senin parlak saçından bir ipi olan kimse senin boyuna asılırsa, yüksek bir rütbe elde eder.]

تویی راهب منش ز نّار زلفت قصد ایمان کرد
همیشه در کنیس فتنه کیش بر همن دارد

7. نداند غصّه هجران نگیرد ناله شبگیر
کسی در جامه خویش دلبر سیمین بدن دارد

چه غم آن عندلیب نغمه ساز و ناله کاریرا
که بر نخل زمرّد لعل لب غنچه دهن دارد

9. بیانی می کند وصف لب لعل صفاخشت
که او در شاعری معجزدم و شیرین سخن دارد

041.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. بشوق شمع رویت عاشق پروانه می رقص
میر ظن ای مه از شمع رخ بیگانه می رقص

صفای دل بگیرد از سرور ای ترک مست ما
ببوس لعل نابت در بزم پیمانه می رقص

6 *Tuyî râhib-maniş zunnâr-i zulfat kasd-i îmân kard*
Hamişa dar-kanîs-i fitna kîş-i barhaman dârad
[=Rahip tabiatlı olan sensin, saçının zunnarı imana kastetti. Fitne manastırında daima brahman dini vardır.]

7 *Na-dânad gussa-i hicrân na-gîrad nâla-i şab-gîr*
Kasî dar-câma-i h'îş dilbar-i sîmîn-badan dârad
[=Kendi cübbesinin altında gümüş bedenli bir dilberi olan kimse, ayrılık derdini bilmez, geceyi tutan bir feryat da etmez.]

8 *Çi gam ân 'andalîb-i nağma-sâz u nâla-kârîrâ*
Ki bar-nahl-i zumurrud la'l-lab gonça-dahan dârad
[=O şarkı söyleyip feryat eden bülbülün, zümürüt fidan üzerinde bir la'l dudaklısı, gonca ağzı varsa ne gam!]

9 *Bayânî mî-konad vaşf-i lab-i la'l-i safâ-bahşat*
Ki û dar-şâ'irî mu'ciz-dam u şîrîn-suhan dârad
[=Beyânî, senin safâ bahşeden la'l dudağını anlatmadadır. Onun, şairlikte mucize nefesi ve tatlı sözü vardır.]

041. 34^a.

1 *Ba-şavk-i şam'-i rûyat 'âşık-i parvâna mî-raksad*
Ma-bar zann ay mah az-şam'-i ruh-i bigâna mî-raksad
[=Yüzünün mumuna duyduğu arzuyla pervaneye benzeyen âşık raks etmemedir. Ey ay gibi güzel, zannetme ki bir yabancının yanağı mumundan dolayı raks etmemedir.]

2 *Safâ-yı dil bi-gîrad az-surûr ay turk-i mast-i mâ*
Ba-bûs-i la'l-i nâbat dar-bazim paymâna mî-raksad
[=Ey sarhoş güzelimiz, neşeden dolayı gönül hoşluğu tuttu onu. Kadeh, saf yakuta benzeyen dudağını öpmeyi istediği için mecliste dönmemedir.]

3. کند چشمم گر آید نشئهء می جنبش مستی
ازو چون رند ساغرکش دلم مستانه می رقص

کند چون هر یکی حل پیچش زلف دلاویزت
صبا جنبش کند در بوستانت شانه می رقص

5. بیانی می رود از دست تدبیرم عنان عقل
پریشان کاکل ار در جلوه گه جانانه می رقص

042.

مجئت: مفاعِلن فعلاَتِن مفاعِلن فعِلن

-+++ \ -+-+ \ ---++ \ -+-+

1. فتاده پای تو باشم مرا روا باشد
بروی من نهی گر پا ترا سزا باشد

بمجلسم تو بیایی اگر شها امشب
چو اعتلای فلک قدر من علا باشد

3. چراغ ماه قدح را اگر بگردانی
زتاب آن شب تاریک غم ضیا باشد

3 *Konad çaşmam gar âyad naş 'a-i may cunbiş-i mastî*
Az-û çun rind-i sâğar-kaş dilam mastâna mî-raksad
[=Eğer şarabın neşesi gelirse, gözüm sarhoşluk cümbüşü etmeye başlar. Ondan dolayı kadeh çeken bir rint gibi gönlüm kendinden geçerek raks etmemedir.]

4 *Konad çun har yakî hall piçiş-i zulf-i dil-âvîzat*
Sabâ cunbiş konad dar-bûstânât şâna mî-raksad
[=Gönül asan saçının büklümlerinin her birini çözüncü, saba bostanda harekete geçti, tarak raks etmeye başladı.]

5 *Bayânî mî-ravad az-dast-i tadbîram 'inân-i 'akl*
Parişân-kâkul ar dar-cilva-gah cânâna mî-raksad
[=Ey Beyânî, eğer sevgili dağınık saçlarını hareminde savurursa akıl dizginim tedbir elimden kayıp gider.]

042. 42^a.

1 *Futâda-pây-i tû bâşam marâ ravâ bâşad*
Ba-rûy-i man nihî gar pâ turâ sazâ bâşad
[=Senin ayağına düşersen bana layıktır. Eğer yüzüme ayak basarsan, sana yakışır.]

2 *Ba-maclisam tû biyâyî agar şahâ imşab*
Çu i 'tilâ-yı falak kadr-i man 'alâ bâşad
[=Ey şah, bu gece meclisime gelersen; kıymetim, feleğin yüksekliğinden de yüce olur.]

3 *Çarâğ-i mâh-i kadahrâ agar bi-gardânî*
Zi-tâb-i ân şab-i târik-i gam ziyâ bâşad
[=Aya benzeyen kadehinin kandilini döndürürsen, onun ışığından gamın karanlık gecesi aydınlanır.]

ببزم می تو پیاله دهی گر ای ساقی
سرودی می کنم و در دلم صفا باشد

5. بیانی حالت عشق و هوای زلف بتان
نمی رود زسرت این چه ابتلا باشد

043.

مقارِب: فعولن فعولن فعولن

--+\---+\---+\---+

1. جمالت فروغ جهانی شود
چه آن وجه حسن جوانی شود

قد تو سرافراز و بالاترست
چه سدره چه سرو روانی شود

3. رخت چون گل گلستان بهشت
چه رعنا گل شادمانی شود

چه ممکن تعقل کند موشکاف
میانت چه نازک میانی شود

- 4 *Ba-bazm-i may tu piyâla dihî gar ay sâkî*
Surûdî mî-konam vu dar-dilam safâ bâşad
[=Ey saki, şarap meclisine sen kadeh verirsen, ben şarkı söylerim ve gönlümde şenliğim olur.]
- 5 *Bayânî hâlat-i 'aşk u havâ-yı zulf-i butân*
Namî-ravad zi-sarat in çi ibtilâ bâşad
[=Ey Beyânî, bu ne tutkunluktur ki put gibi güzellerin aşkı ve hevesinin keyfiyeti başından gitmez.]

043. 40^b.

- 1 *Camâlat furûğ-i cihânî şavad*
Çi ân vach-i husn-i cuvânî şavad
[=Yüzün, cihanın ışığı olur. O, nasıl da genç bir güzel yüzdür!]
- 2 *Kad-i tû sar-afraz u bâlâtarast*
Çi Sidra çi sarv-i ravânî şavad
[=Senin boyun, baş çeker ve pek yücedir. Sidre ne ki, servi ne oluyor ki!]
- 3 *Ruhat çun gul-i gulsitân-i bihişt*
Çi ra 'nâ gul-i şâdmânî şavad
[=Yanağın, cennet gül bahçesinin gülü gibidir. Ne güzel mutluluk veren bir gül olur!]
- 4 *Çi mumkin ta 'akkul konad mû-şikâf*
Miyânat çi nâzuk miyânî şavad
[=Kılı kırk yaran, ne mümkün akıl erdirsin? Senin belin, nasıl da nazik bir bel olur!]

5. هلاکم کنی گر بشمشیر ناز
مرا مایهٔ زنده گانی شود

همای هوارا سپهر دلم
چو جو سما آشیانی شود

7. نوازش بیانی کند یار اگر
بدستم قلم کلك مانی شود

044.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. مه من مست دیدم از ره میخانه می آید
دلم افتان و خیزان درپیش مستانه می آید

جمالش شمع و دودش کاکل آن ماه شب آرا
بسوز بال و پر آن شمع را پروانه می آید

3. سعادت دارم ای رند قدح پیما که در مجلس
زدست ساقیٔ مهوش مرا پیمانہ می آید

5 *Halâkam konî gar ba-şamşîr-i nâz*
Marâ mâya-i zindagânî şavad
[=Naz kılıcıyla beni öldürürsen, bu bana hayat kaynağı olur.]

6 *Humâ-yı havârâ sipîhr-i dilam*
Çu cavv-i samâ âşiyânî şavad
[=Gönlümün seması, heves hümasına gökyüzü gibi yuva olur.]

7 *Navâziş Bayânî konad yâr agar*
Ba-dastam kalam kîlk-i Mânî şavad
[=Ey Beyânî, yar eğer iltifat ederse, elimdeki kalem Mani'nin fırçasına döner.]

044. 41^a.

1 *Mah-i man mast dîdam az-rah-i may-hâna mî-âyard*
Dilam uftân u hîzân dar-payaş mastâna mî-âyard
[=Ay gibi güzelimi sarhoş gördüm, meyhane yolundan geliyor. Gönlüm ardınca düşe kalka kendinden geçmiş olarak geliyor.]

2 *Camâlaş şam' u dûdaş kâkul-i ân mâh-i şab-ârâ*
Ba-sûz-bâl u par ân şam' râ parvâna mî-âyard
[=Yüzü mumdur, geceyi süsleyen o ayın kakülü de dumandır. O muma kol kanat yakmaya pervane gelmektedir.]

3 *Sa'âdat dâram ay rînd-i kadah-paymâ ki dar-maclis*
Zi-dast-i sâkî-i mah-vaş marâ paymâna mî-âyard
[=Ey kadeh çeken rint, mutluyum. Çünkü mecliste ay yüzlü sakinin elinden bana kadeh sunulmaktadır.]

ندیدم چون تو ر عنا غنچه ئی در گلشن خوبی
مبر ظن در جهان مانند تو جانانه می آید

5. درون من بیانی مخزن گنج محبت شد
تو می کردی قیاس ای شه چنین ویرانه می آید

045.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

--+\+---+\+---+\+---

1. در مجلس ما آن مه غرّا چه خوش آید
در جنب او خوبان چو ثریّا چه خوش آید

برشاخ سبز خوب شود یاسمن الحق
در نخل زمرّد گل ر عنا چه خوش آید

3. گرچه که مطرّا شده گیسوی تو امّا
بر فرق سرت کاکل زیبا چه خوش آید

شد زیور رخسار تو در گلشن رویت
چون سنبل تر زلف سمنسا چه خوش آید

4 *Na-dîdam çun tu ra 'nâ gonça 'i dar-gulşan-i hûbî*
Ma-bar zann dar-cihân mânand-i tû cânâna mî-âyard
[=Güzellik gül bahçesinde senin gibi güzel bir gonca görmedim. Dünyaya senin gibi bir sevgili gelir sanma.]

5 *Darûn-i man Bayânî mahzan-i ganc-i mahabbat şod*
Tu mî-kardî kıyâs ay şah çunîn vîrâna mî-âyard
[=Ey Beyânî, içim muhabbet hazinesinin mahzeni oldu. Ey şah, böylesine bir virane gelir mi sanıyorsun?]

045. 40^a.

1 *Dar-maclis-i mâ ân mah-i garrâ çî hoş âyard*
Dar-canb-i u hûbân çu Surayyâ çî hoş âyard
[=Meclisimizde o parlak ay ne hoştur. Onun etrafında Süreyya gibilerin bulunması ne hoştur.]

2 *Bar-şâh-i sabiz hûb şavad yâsaman al-hak*
Dar-nahl-i zumurrud gul-i ra 'nâ çî hoş âyard
[=Doğrusu taze dal üstünde yasemin güzel olur. Zümrüt fidanda rana gül ne hoş görünür.]

3 *Garçi ki mutarrâ şoda gîsû-yı tu ammâ*
Bar-fark-i sarat kâkul-i zîbâ çî hoş âyard
[=Gerçi saçın terütaze olmuş; ama başının üzerinde süslü kakülün güzel görünür.]

4 *Şod zîvar-i ruhsâr-i tu dar-gulşan-i rûyat*
Çun sunbul-i tar zulf-i saman-sâ çî hoş âyard
[=Yüzünün gül bahçesinde çehrenin süsü oldu. Taze sümbül gibi yasemin kokulu saç ne hoş gözüktür.]

5. هر دم که بیانی بکند وصف قد تو
در باغ سخن سرو دلارا چه خوش آید

046.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\----+\----+\----+

1. بآه سینه از تّور دل طوفان بر خیزد
وزد چون باد تندى موجه^ء عمّان بر خیزد
کشد گر جام می در بزم ما آن یار مستانه
ز گلزار جمال او گل خندان چه خوش آید
3. مکن در مجلس باده پریشان کاکل و زلفت
که آشوب و فتن از جانب مستان بر خیزد
بچشم باده نوشان گر شراب کهنه می آید
ببازی هر یکی از شوق مهرویان بر خیزد
5. بیانی گوهر نظمت عجب لعل صفا بخش است
ندانم این چنین لعل از چگونه کان بر خیزد

5 *Har dam ki Bayânî bi-konad vasf-i kad-i tú*
Dar-bâğ-i suhan sarv-i dil-ârâ çi hoş âyad
[=Beyânî her ne zaman senin boyunu anlatsa, söz bağında gönül süsleyen servi hoş görünür.]

046. 41^a.

- 1 *Ba-âh-i sîna az-tannûr-i dil tûfân bar-hîzad*
Vazad çun bâd-i tundî mavca-i 'ummân bar-hîzad
tündî: sarsar.
[=Göğüsteki ah ile gönül tandırından tufan kopar. Kasırğa esince okyanus dalgası yükselir.]
- 2 *Kaşad gar câm-i may dar-bazm-i mâ ân yâr-i mastâna*
Zi-gulzâr-i camâl-i û gul-i handân bar-hîzad
[=O sarhoş sevgili meclisimizde bir şarap kadehi çekerse, onun güzel yüzünün güllüğünden, taze bir gül yeşerir.]
- 3 *Ma-kon dar-maclis-i bâda parîşân kâkul u zulfat*
Ki âşûb u fitan az-cânib-i mastân bar-hîzad
ey meh-rû: ü zülfet.
[=Şarap meclisinde kakülünü, saçını dağıtma. Çünkü sarhoşlar karışıklık ve fitneler koparırlar.]
- 4 *Ba-çaşm-i bâda-nûşân gar şarâb-i kohna mî-âyad*
Ba-bâzî har yakî az-şavk-i mah-rûyân bar-hîzad
[=Yıllanmış şarap, şarap içenlerin gözüne görünürse, ay yüzlülerin arzusundan her biri oynamaya başlarlar.]
- 5 *Bayânî gavhar-i nazmat 'acab la 'l-i safâ-bahşast*
Na-dânam in çunîn la 'l az-çigûna kân bar-hîzad
[=Ey Beyânî, senin nazmının cevheri, ne acayip rahatlatıcı bir la'ldir! Böyle bir la'lin nasıl bir madenden çıktığını bilmiyorum.]

047.

مجنتت: مفاعن فعلاتن مفاعن فعن

-++\--+--+\---++\--+--

1. مثال گل رخ آل تو دیده ام که بدید
نسیم گلشن شوق درون من بوزید
- هزار مطرب گل شد ز شوق دایره زن
ز مجلسم نشود کم همیشه گفت و شنید
3. ترنمی کند امّا چه سود در گلشن
فغان بلبل شیدا بگوش گل نرسید
- ز چین سنبل زلفت خبر بداد صبا
سپیده دم شده عرق عرق جو پیک دوید
5. بیانیء سخن آرا مدیحه گوی تو شد
کند چو شعر حسن نازکانه طرح جدید

047. 32^a.

- 1 *Misâl-i gul ruh-i âl-i tu dîdaam ki bi-dîd*
Nasîm-i gulşan-i şavk-i darûn-i man bi-vazîd
[=Benim gördüğüm senin güle benzeyen al yanağını kim gördü? Gönlümdeki arzu gül bahçesinin rûzgârı esmeye başladı.]
- 2 *Hazâr-i mutrib-i gul şod zi-şavk dâvira-zan*
Zi-maclisam na-şavad kam hamîşa guft u şanîd
[=Gülün hanendesi bülbül, neşeden daire çalan kimse oldu. Benim meclisimden söz ve ses hiçbir zaman eksik olmaz.]
- 3 *Tarannumî konad ammâ çi sûd dar-gulşan*
Fiğân-i bulbul-i şaydâ ba-gûş-i gul na-rasîd
[=Gül bahçesinde terennüm eder durur. Çılgın bülbülün feryadı gülün kulağına gitmedikten sonra ne fayda!]
- 4 *Zi-çîn-i sunbul-i zulfat habar bi-dâd sabâ*
Sapîda-dam şoda gark-i 'arak çu payk-i davîd
[=Saba, sümbül saçının kıvrımlarından haber verdi. Koşturan haberci gibi sabah vakti ter içinde kalmıştır.]
- 5 *Bayânî-i suhan-ârâ madîha-gûy-i tu şod*
Konad çu şî'r-i Hasan nâzukâna tarh-i cadîd
[=Sözü süsleyen Beyânî senin övgünü söyler olmuştur. Hasan'ın şiiri gibi alımlı yeni bir tarz meydana getirmiştir.]

048.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. جان و دل آویزه چاه زرخدان گشته اند
هر یکی آشفته زلف پریشان گشته اند
- بند کردند اهل دل ز ناز عشقت بر میان
از غم زلف گر هگیر تو رهبان گشته اند
3. دیده اند اهل محبت کاکل خوشبوی تو
روز و شب آنان اسیر عقده آن گشته اند
- بر رخت شمع و گل ر عنا فروزنده شده
بلبل و پروانه ها دست و گریبان گشته اند
5. در حرمگاه تجلی خوب رفتاری کنند
شیوه کاران حسن سرو خرامان گشته اند
- سرو دلجوی قد تو جلوه خوبی کند
پاکبازان نظر دیدند حیران گشته اند

048. 35^a.

- 1 *Cân u dil âvîza-i çâh-i zanahdân gaštaand*
Har yakî âşufta-i zulf-i parîşân gaštaand
[=Can ve gönül, çene çukuru kuyusuna asılmışlar. Her ikisi de perişan saçının âşığı olmuşlar.]
- 2 *Band kardand ahl-i dil zunnâr-i 'aşkat bar-miyân*
Az-ğam-i zulf-i girih-gîr-i tu ruhbân gaštaand
ahl-i dil zunnâr-i 'aşkat bar-miyân: bar-miyân zunnâr-i 'aşk arbâb-i dil.
[=Gönül ehli olanlar, aşkının zunnârını bellerine bağladı. Dolaşık saçının gamından dolayı rahip oldular.]
- 3 *Dîdaand ahl-i mahabbat kâkul-i hoş-bûy-i tu*
Rûz u şab ânân asîr-i 'ukda-i ân gaštaand
Rûz u şab ânân: Bastaand dilrâ.
[=Muhabbet ehli, hoş kokulu saçını gördüler de gece gündüz o düğümün esiri oldular.]
- 4 *Bar-ruhat şam ' u gul-i ra 'nâ furûzanda şoda*
Bulbul u parvânahâ dast u girîbân gaštaand
[=Yanağının üzerinde mum ve rana gül parlar olunca, bülbül ve pervaneler kavgaya tutuştular.]
- 5 *Dar-haram-gâh-i tacallî hûb-raftâri konand*
Şîva-kârân-i husun sarv-i hirâmân gaštaand
[=Tecelli daireesinde hoş salmışlık ettiler. Güzellik cilve edicileri salınan servi oldular.]
- 6 *Sarv-i dil-cû-yı kad-i tu cilva-i hûbî konad*
Pâk-bâzân-i nazar dîdand hayrân gaštaand
[=Gönül alan serviye benzeyen boyun güzellik cilvesi yapmaktadır. İyi niyetli kimseler bu durumu görünce hayran oldular.]

7. چون بیانی عاشقان دیدند ورد عارضت
عندلیب آسا همه مرغ خوش الحان گشته اند

ماهرویان جلوهٔ نازی کنند از فرط حسن
غنچه وش در باغ عشوه نازنینان گشته اند

9. در رزمگاه بلا اغیار را ششپیر زنند
پهلوانان محبت مرد میدان گشته اند

049.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. غمزه کاران چون دل عشاقرا خنجر زنند
خون میجوشد ز رگ مژگانشان نشتر زنند

دوختند اول بسوزن زخم تیغ غمزه را
پس ز تریاک لب آنان مرهم خوشتر زنند

7 Çun Bayânî 'âşıkân دیدand vard-i 'ârizat
'Andalîb-âsâ hama murğ-i hoş-alhân gaštaand
[=Beyânî gibi âşıklar da yanağının taze gülünü görünce hepsi bülbül gibi hoş ötüşlü birer kuş oldular.]

8 Mâh-rûyân cilva-i nâzî konand az-fart-i husn
Gonça-vaş dar-bâğ-i 'işva nâzanînân gaštaand
[=Ay yüzlüler, çok güzel olduklarından nazla cilve ettiler. Gonca gibi naz bağında nazlı güzeller oldular.]

9 Dar-razim-gâh-i balâ ağyârrâ şaş-par zanand
Pahlavânân-i mahabbat mard-i maydân gaštaand
[=Bela savaş meydanında yabancılara topuz vurdular. Muhabbet pehlivanları meydan eri oldular.]

049. 37^b.

1 Gamza-kârân çun dil-i 'uşşâkrâ hancar zanand
Hûn mî-cûşad zi-rag mujgânişân naştar zanand
[=Yan bakışlılar âşıkların gönlüne hançer vurunca, damardan kan damlar, kirpikleri de neşter saplar.]

2 Dûhtand avval ba-sûzan zahm-i tîğ-i gamzarâ
Pas zi-tiryâk-i lab-i ânân marham-i hoştar zanand
[=Önce yan bakış yarasını iğneyle diktiler, sonra dudakları panzehirinden bir hoş merhem sürdüler.]

3. مرغ جان عافیت بر مرگ پروازی کند
مهوشان بر سینه عشاق تیری گر زنند

آزمایش می کنند آنان در میدان ناز
بر سر ما ناولک اندازی کنند افسر زنند

5. کشور دلرا بیانی ترکتازی می کنند
شاهدان ترک چون تاتار غارتگر زنند

050.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

--++\---++\---++\---++

1. عاشقان جای سر کوی تو میخانه کنند
گل آن جای صفا کوزه و پیمانه کنند

باده مهر تو از جام تجلی نوشند
روز و شب در حرمت جلوه مستانه کنند

3. دل و جان ماشطه طره عنبربارت
قطره اشک گلاب و مژه را شانه کنند

3 *Murğ-i cân-i ‘âfiyat bar-marg parvâzî konad*
Mah-vaşân bar-sîna-i ‘uşşâk tîrî gar zanand
parvâzî konad: parvâz âmada.
[=Eğer ay gibi güzeller âşıkların göğsü üzerine bir ok saplarırsa âfiyet içindeki ruh kuşu ölüme kanat çırpar.]

4 *Âzmâyiş mî-konand ânân dar-maydân-i nâz*
Bar-sar-i mâ nâvak-andâzî konand afsar zanand
[=Onlar naz meydanında talim yaparlar; başımızın üzerine attıkları okların temrenlerini taç ettiler.]

5 *Kişvar-i dilrâ Bayânî turktâzî mî-konand*
Şâhidân-i Turk çun Tâtâr-i gârat-gar zanand
[=Ey Beyânî, gönül ülkemizi yağmalıyorlar. Türk güzeller, yağmacı Tatarlar gibi vururlar.]

050. 34^b.

1 *‘Âşıkân cây-i sar-i kûy-i tu may-hâna konand*
Gil-i ân cây-i safâ kûza vu paymâna konand
[=Âşıklar, senin mahallenin baş köşesini meyhane yaptılar. O güzellik yerinin çamurunu testi ve kadeh yaptılar.]

2 *Bâda-i mihr-i tu az-câm-i tacallî nûşand*
Rûz u şab dar haramat cilva-i mastâna konand
[=Tecelli kadehinden senin aşkının şarabını içtiler. Gece gündüz senin evinde sarhoşça tavırlar gösterdiler.]

3 *Dil u cân mâşita-i turra-i ‘anbar-bârat*
Katra-i aşk gul-âb u mujarâ şâna konand
[=Gönül ve can, amber kokulu saçının süsleyicisidir. Gözyaşı damlası gül suyu, kirpik tarak olurlar.]

نکنند اهل بلا ناله چو مرغان سحر
دل سوزنده بشمعت همه پروانه کنند

5. پاکبازان نظر عاشق دیدار تو اند
مبری ظن نگه از غیر تو جانانه کنند

لجه بحر غمت هر که نباشد غواص
آشنایان یم عشق تو بیگانه کنند

7. من بیانی چه عجب گر بزخم خیمهء جم
رند پیمانه کشان مجلس شاهانه کنند

051.

مقارِب: فعولن فعولن فعولن فعول

--+\---+\---+\---+

1. دل من نوا ساز میخانه شد
حریف طلبکار پیمانه شد

ز دست بتان هر که ساغر کشد
ز سر عقل او رفت مستانه شد

- 4 *Na-konand ahl-i balâ nâla çu murğân-i sahar*
Dil-i sûzanda ba-şam 'at hama parvâna konand
[=Bela çekenler seher kuşları gibi feryat etmezler. Yanık gönüllerin hepsi senin mumuna pervane olurlar.]
- 5 *Pâk-bâzân-i nazar 'âşık-i dîdâr-i tûand*
Ma-barî zann niğah az-ğayr-i tu cânâna konand
[=Senden başkasının bakışına gönül verdiler zannetme. İyi niyetli bakış sahipleri, senin yüzünün âşıklarıdır.]
- 6 *Lucca-i bahr-i gamat har ki na-bâşad gavnâs*
Âşinâyân-i yam-i 'aşk-i tu bigâna konand
Lucca-i bahr-i gamat: Haram-i cilva-gahat.
[=Dalgıç olup senin aşk denizinin derin sularına dalmayanlar, aşkının denizinde yüzenleri bilmezler.]
- 7 *Man Bayânî çî 'acab gar bi-zanam hayma-i Cam*
Rind-i paymâna-kaşân maclis-i şâhâna konand
[=Ey Beyânî, ben Cem'in çadırını kurarsam şaşılmaz. Çünkü kadeh tokuşturan rintler, hükümdara layık meclis kururlar.]
051. 37^b.
- 1 *Dil-i man navâ-sâz-i may-hâna şod*
Harîf-i talab-kâr-i paymâna şod
[=Gönlüm meyhanenin çalgıcısı olunca kadeh isteyenlerin de dostu oldu.]
- 2 *Zi-dast-i butân har ki sâğar kaşad*
Zi-sar 'akl-i û raft mastâna şod
[=Put gibi güzellerin elinden kadeh çeken kimsenin akli başından gitti ve sarhoş oldu.]

3. بشمع رخ ساقی می‌کده
سویدای رندان پروانه شد
- می عشق قلب خراباتیان
درین می‌کده گنج ویرانه شد
5. نشد واقف سرّ ما بوالهوس
بدلدار صحبت ظریفانه شد
- من و یار و ساقی بکردیم بزم
می و نقل مجلس حریفانه ید
7. بزّرین تاج آفتاب فلك
عصا دار درگاه جانانه شد
- جمالش بدید آن شه خاوری
بزنجیر زربسته دیوانه شد
9. بیانی غلام در یار بود
ولی این دم آن بنده بیگانه شد

-
- 3 *Ba-şam ‘-i ruh-i sâkî-i may-kada*
Suvaydâ-yı rindân parvâna şod
[=Meyhanenin sakisinin muma benzeyen yanağına rintlerin kalbi pervane oldu.]
- 4 *May-i ‘aşk-i kalb-i harâbâtîyân*
Darîn may-kada ganc-i vîrâna şod
[=Bu meyhanede harabatilerin kalbindeki aşk şarabı, viranedeki hazine oldu.]
- 5 *Na-şod vâkıf-i sırr-i mâ bu ‘l-havas*
Ba-dildâr sohbet zarîfâna şod
[=Maymun iştahlılar, sırrımızı bilemedi. Gönül alıcı sevgiliyle sohbet zarif bir biçimde oldu.]
- 6 *Man u yâr u sâkî bi-kardîm bazm*
May u nukl-i maclis harîfâna [şod]
[=Ben, sevgili ve saki bir sohbet meclisi hazırladık. Meclisin şarabı ve mezesi dostça oldu.]
- 7 *Ba-zarrîn-tâc âftâb-i falak*
‘Asâ-dâr-i dar-gâh-i cânâna şod
[=Feleğin güneşi, altın işlemeli taç ile sevgilinin kapısında koruyucu oldu.]
- 8 *Camâlaş bi-dîd ân şah-i hâvari*
Ba-zancîr-i zar-basta dîvâna şod
[=O doğu sultanı, onun yüzünü görünce altın zincirle bağlandı, divanesi oldu.]
- 9 *Bayânî gulâm-i dar-i yâr bûd*
Valî in dam ân banda bigâna şod
[=Beyânî, yarin kapısında köle olmuştu. Ama şimdi o bağlı kul, yabancı oldu.]

052.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. رفت در مجلس پری زادم روانم را ربود
باز آمد آن پری جانم نهد بر جای خود

زخم تیغ غمزه چشمش دلم را کرد اثر
مرهم لعش پس از مرگ دل من را چه سود

3. این عجبت که شود پیدا علوها ز آه من
چون زبانه در سر کانونها سر زد ز دود

ای نسیم گلستان فیض این ساعت بیا
در حجاب غم نماند غنچه طبعم گشود

5. من بیانی پس چرا عاشق بگشتم یار را
او مرا هر گاه ببند روی احسانش نمود

052. 40^b.

- 1 *Raft dar-maclis parî-zâdam ravânâmrâ rubûd*
Bâz âmad ân parî cânâm nihad bar-cây-i hod
[=Peri çocuğu güzelim meclisten gidince ruhumu da birlikte götürdü; o peri geri gelince canımı yerine getirdi.]
- 2 *Zahm-i tiğ-i gamza-i çaşmaş dilamrâ kard asar*
Marham-i la'laş pas az-marg-i dil-i manrâ çi sûd
[=Gözünün yan bakış kılıcı yarası, gönlüme işledi. Gönlümün ölümünden sonra onun la'li merheminin ne faydası var!]
- 3 *În 'acabtar ki şavad paydâ 'alavhâ z 'âh-i man*
Çun zabâna dar-sar-i kânûnhâ sar zad zi-dûd
[=Ocakların başında duman içinden alevlerin baş göstermesi gibi ahımdan alevlerin peyda olması ne acayıptır.]
- 4 *Ay nasîm-i gulsitân-i fayz in sâ 'at biyâ*
Dar-hicâb-i gam na-mânad gonça-i tab 'am guşûd
[=Ey bolluk gül bahçesinin rüzgârı, bu saat gel de tabiatımın goncası, gam perdesinde kalmayın, açsın.]
- 5 *Man Bayânî pas çirâ 'âşık bi-gaştam yârrâ*
Û marâ har gâh bînad rûy-i ihsânaş numûd
[=Ey Beyânî, beni her gördüğünde cömertlik yüzünü gösteren sevgilinin nasıl âşığı olmayayım?]

053.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. اشك می ریزد ز هجرت چشم من مستانه بود
در بن یم چون صدف ظرف در شاهانه بود
- شهرت عشق دل شیدا بحدی می گذشت
قصهٔ قیس و حدیث کوهکن افسانه بود
3. بستهٔ زنجیر گیسویت شده شوریده دل
از غم سودای عشقت او مگر دیوانه بود
- نو عروس فکر عاشق را بدست ماشطه
روی یار آینه و مزگان چشمش شانه بود
5. چیست باعث آشنایی را فراموش کرد یار
می گریزد از بیانی ورنه او بیگانه بود

053. 32^a.

- 1 *Aşk mî-rîzad zi-hacrat çaşm-i man mastâna bûd*
Dar-bun-i yam çun sadaf zarf-i dur-i şâhâna bûd
[=Senden ayrı olmaktan dolayı sarhoş olmuş gözüm yaş dökmektedir. Deniz dibinde sedef gibi şahane inciye mücevher kutusu oldu.]
- 2 *Şohrat-i 'aşk-i dil-i şaydâ ba-haddî mî-guzaşt*
Kıssa-i Kays u hadîs-i Kûh-kan afsâna bûd
[=Çılgın gönlün aşkının şöhreti öyle bir noktaya vardı ki Kays kıssası ve dağ delen Ferhat hikâyesi artık efsane oldu.]
- 3 *Basta-i zancîr-i gîsûyat şoda şûrîda-dil*
Az-ğam-i savdâ-yı 'aşkat û mağar dîvâna bûd
[=Karmakarışık gönül, saçının zincirine bağlanmıştır. Meğer o, senin aşkının verdiği gamla divane olmuştur.]
- 4 *Nav-'arûs-i fikr-i 'âşîkrâ ba-dast-i mâşîta*
Rûy-i yâr âyîna vu mujgân-i çaşmaş şâna bûd
[=Âşığım fikirlerinin taze gelini için süsleyicinin elinde, sevgilinin yüzü ayna, gözündeki kirpikler de tarak oldu.]
- 5 *Çîst bâ 'is âşînâyîrâ farâmûş kard yâr*
Mî-gurîzad az-Bayânî varna û bigâna bûd
[=Sevgilinin, tanıdığını unutmasına sebep nedir? Beyânî'den kaçıyor, yoksa o yabancı mı oldu?]

054.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. مرغ جانم در هوای عشق یار آواره بود
پنجه شهباز غم را افتد او بیچاره بود
- زد بمرآت دل شوریده ام سنگ آن صنم
چون بمینای فتاده سنگ پاره پاره بود
3. بودم آن زلف سمنسای بتان را بسته دل
رشته جانم ببازوی خیالش یاره بود
- در حصار تن برای ناوک اندازی آه
داغها بر سینه پر سوز خشت باره بود
5. شد ز شیدایی بیانی حاصلم پس بیخودی
عاقبت کار من شوریده دل پیگاره بود

054. 37^b.

- 1 *Murğ-i cânam dar-havâ-yı 'aşk-i yâr âvâra bûd*
Pança-i şah-bâz-i gamrâ uftad û bî-çâra bûd
'aşk: zulf.
[=Can kuşum, yare ulaşma arzusuyla kendini kaybetti. Gam şahininin pençesine düştü ve çaresiz kaldı.]
- 2 *Zad ba-mir'ât-i dil-i şûrîdaam sang ân sanam*
Çun ba-mînâ-yı futâda sang pâra pâra bûd
[=O put gibi güzel, karışık gönlümün aynasına taş vurunca taş, yere düşen şişe gibi parça parça oldu.]
- 3 *Bûdam ân zulf-i saman-sâ-yı butân-râ basta-dil*
Rişta-i cânam ba-bâzû-yı hayâlaş yâra bûd
butân: dilâ.
[=O put gibi güzellerin yasemin kokulu saçlarına gönül bağladım. Can ipim, onun hayal pazusuna bilezik oldu.]
- 4 *Dar-hisâr-i tan barây-i nâvak-andâzi-i âh*
Dâğhâ bar-sîna-i pur-sûz hışt-i bâra bûd
[=Ten hisarında yanıklarla dolu göğüs üzerindeki yaralar, ahım ok atması için kerpiç burç oldu.]
- 5 *Şod zi-şaydâyî Bayânî hâsilam pas bî-hodî*
'Âkıbat kâr-i man-i şûrîda-dil payğâra bûd
[=Ey Beyânî, çılgınlıktan elde ettiğim sadece kendimi kaybetmek oldu. Sonunda karışık gönüllü olan benim işim ayıplanma oldu.]

[RÂ']

055.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

-++\---++\---++\---++

1. منم آن ماشطهٔ روی عروس آثار
منم آن شانه زن پیچش زلف افکار
- منم آن زیبگر تازه زبان شعرا
منم آن نادره گوی بلغای اقطار
3. منم آن صیرفیٔ کوچهٔ دگان سخن
منم آن ناقد اشعار بلاغت اشعار
- منم آن اهل دل و عارف سرّ ملکوت
منم آن کاشف استار رموز اسرار
5. منم آن جلوه کن گلشن راز حکما
منم آن طاوس فردوس عجایب رفتار

055. 36^a.

- 1 *Manam ân mâşita-i rûy-i 'arûs-i âsâr*
Manam ân şâna-zan-i pîçiş-i zulf-i aşkâr
[=Eser gelinlerinin yüzünün süsleyicisi benim; fikirlerin saçındaki kıvrımlara tarak vuran benim.]
- 2 *Manam ân zîb-gar-i tâza-zabân-i şu'arâ*
Manam ân nâdira-gûy-i bulağâ-yı aktâr
[=Şairlerin taze sözlerine süs veren benim; dünyanın dört bucağındaki ediplerin az bulunur sözler söyleyen benim.]
- 3 *Manam ân Sayrafî-i kûça-i dukkân-i suhan*
Manam ân nâkid-i aş'âr-i balâgat-iş'âr
[=Söz dükkanı çarşısının sarrafı benim; belagatli şiirlerin ayarından anlayan benim.]
- 4 *Manam ân ahl-i dil u 'ârif-i sırr-i malakût*
Manam ân kâşif-i astâr-i rumûz-i asrâr
[=Gönül ehli olan, manevî âlemin sırlarını bilen benim; sırların ince manalarının perdelerini aralayan benim.]
- 5 *Manam ân cilva-kon-i gulşan-i râz-i hukamâ*
Manam ân tâvûs-i firdavs-i 'acâyib-raftâr
[=Filozofların gizli gül bahçesinde cilveler eden benim; acayip yürüyüşlü cennet tavusu benim.]

منم آن بلبل نو نغمهء گلزار حکم
منم آن ناله زن مرغ غرایب گفتار

7. غنچهء باغ بلاغت شده فخریهء من
روید از گلبن طبعم چو گل آتشبار

056.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. منم آن سوخته پروانهء شمع رخسار
منم آن ذرهء خورشید جمال دلدار

کس نباشد من شوریده صفت ماشطه ئی
پس منم شانه زن پیچش کیسوی نگار

3. بجز آن یار ندانم که درین عالم عشق
نقد جانم بکنم در ره عشق او نثار

منتهی کار ملامت ز حریفان الست
نکند در حرم میکده اندیشهء عار

-
- 6 *Manam ân bulbul-i nav-nağma-i gulzâr-i hikam*
Manam ân nâla-zan-i murğ-i garâyib-guftâr
[=Hikmetler gül bahçesinin yeni şarkılar söyleyen bülbülü benim; hayret verici sözlü naleler eden o kuş benim.]
- 7 *Gonça-i bâğ-i balâgat şoda fahriyya-i man*
Rûyad az-gulbun-i tab'am çu gul-i âtaş-bâr
[=Tabiatımın gül ocağı, ateş yağdıran bir gül bitirdiğinden dolayı bu övünme şiirim belagat bağının goncasi olmuş.]
056. 36^b.
- 1 *Manam ân sûhta-parvâna-i şam'-i ruhsâr*
Manam ân zarra-i hürşid-i camâl-i dildâr
[=Yanağının mumuna yanmış pervane benim; gönül alan sevgilinin yüzü güneşine zerre olan benim.]
- 2 *Kas na-bâşad man-i şûrîda-sıfat mâşita 'î*
Pas manam şâna-zan-i pîçîş-i gîsû-yı nigâr
[=Kimse tutkun ben gibi süsleyici olamaz. Sevgilinin saçı kıvrımlarına tarak vuran yalnızca benim.]
- 3 *Ba-cuz ân yâr na-dânam ki darîn 'âlam-i 'aşk*
Nakd-i cânâm bi-konam dar-rah-i 'aşk-i u nisâr
[=O sevgiliden başka bu aşk âleminde canımın nakdini aşkı yolunda saçı edebileceğim birini bilmiyorum.]
- 4 *Muntahî-kâr-i malâmat zi-harîfân-i alast*
Na-konad dar-haram-i may-kada andîşa-i 'âr
[=Elest dostlarından melamette usta olanlar, meyhane haremde utanmayı düşünmezler.]

5. گل رعنا شده فخریّه ام از گلبن طبع
روید و می شود او رونق و زیب دستار

057.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. ای وجود بر گزینت نسخهٔ پروردگار
روی پر تاب و جبینت آیت لیل و نهار
ریزهٔ سنگ جنابت درگهت شد اختران
شمسهٔ قصر جلالت آفتاب تابدار
3. توتیای چشم ما باشد عجب نی چون بشد
گرد خاک رهگذارت کحل چشم روزگار
تاج لولاک از شرف چون حق نهد بر فرق تو
تختگاهت عرش و کرسی شد وجودت تاجدار

- 5 *Gul-i ra'nâ şoda fahriyyaam az-gulbun-i tab'*
Rûyad u mî-şavad û ravnak u zîb-i dastâr
[=Bu övünme şiiirim, tabiatımın gül ocağından bitip sarığın parlaklığı ve süsü olan rana bir gül olmuştur.]
057. 37^a. B.: Na't-i şerîf-i Hazret-i Risâlet-penâh *salla'llâhu 'aleyhi ve sellem* [Peygamberliğin dayanağı olan yüce kişinin şerefli övgüsü *dua ve selam onun üzerine olsun.*]
- 1 *Ay vucûd-i bar-guzînat nusha-i parvardigâr*
Rûy-i pur-tâb u cabînat âyat-i layl u nahâr
[=Ey seçkin varlığı Rabb'in nüshası olan, senin parlak yüzün ve alnın, gece ve gündüz ayetleridir.]
- 2 *Rîza-i sang-i canâbat dar-gahat şod ahtarân*
Şamsa-i kasr-i calâlat âftâb-i tâb-dâr
[=Yıldızlar senin kapında makamına serilmiş taşlardır. Yanan güneş, senin büyüklük köşkünün şemsesidir.]
- 3 *Tûtîyâ-yı çâşm-i mâ bâşad 'acab nî çun bi-şod*
Gard-i hâk-i rah-guzârat kuhl-i çâşm-i rûzgâr
[=Madem senin gelip geçtiğin yoldaki toprağın tozu, zamanın gözüne sürme olmuştur, öyleyse bizim gözümüze de sürme olursa şaşılmaz.]
- 4 *Tâc-ı levlâk ez-şeref çün Hak nihed ber-fark-ı tû*
Taht-gâhat 'arş u kursî şod vucûdat tâc-dâr
[=Şereften ibaret *levlâk* tacını Hak senin başına koyduğundan senin taht yerin arş ve kürsî, varlığın da hükümdar oldu.]

5. یا رسول الله بیانی بنده درگاه تو
بنده گیء او قبولی گر کنی زی افتخار

058.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. گر گشاده می شود در باغ حسن آن ورد تر
می کنم از عشق او فریاد چون مرغ سحر

نو عروس گل برون آمد ز خجلتگاه ناز
بر سرش ابر بهاری گشت پاشیده درر

3. خاک پایت را بریزم اشک خون آلود من
می کنم در راه عشقت صرف نقد سیم و زر

مرغ دل از چین گیسوی تو پیغامی دهد
شد پریده در هوایش چون حمام نامه بر

5. وصف لعل ناب تو کردم باشواق درون
گوهر پاکیزهء دل آید از کان هنر

5 *Yâ Rasûlallâh Bayânî banda-i dar-gâh-i tû*
Bandagî-i û kabûlî gar konî zî iftihâr
[=Ey Allah'ın resulü, Beyânî senin kapında köledir. Eğer onun kulluğunu kabul edersen bu ne hoş iftihardır.]

058. 33^a.

1 *Gar guşâda mi-şavad dar-bâğ-i husn ân vard-i tar*
Mî-konam az- 'aşk-i û faryâd çun murğ-i sahar
[=O taze gül, güzellik bağında açılırsa, onun aşkından seher kuşu gibi feryat ederim.]

2 *Nav- 'arûs-i gul birûn âmad zi-haclat-gâh-i nâz*
Bar-saraş abr-i bahârî gaşt pâşîda durar
[=Güle benzeyen yeni gelin, gizli naz evinden dışarı çıktı. Bahar bulutu başına inciler saçmıştır.]

3 *Hâk-i pâyatrá bi-rîzam aşk-i hûn-âlûd-i man*
Mî-konam dar-râh-i 'aşkat sarf-i nakd-i sîm u zar
[=Ayağının toprağına kanlı yaşlarımı dökerim. Aşkınin yoluna gümüş ve altın paralarımı harcamaktayım.]

4 *Murğ-i dil az-çîn-i gîsû-yı tu payğâmî dahad*
Şod parîda dar-havâyaş çun hamâm-i nâma-bar
[=Gönül kuşu, senin saçının kıvrımından bir haber getirdi. Onun arzusunda mektup taşıyan güvercin gibi uçar oldu.]

5 *Vasf-i la 'l-i nâb-i tû kardam ba-aşvâk-i darûn*
Gavhar-i pâkîza-i dil âyad az-kân-i hunar
[=Gönüldeki şiddetli arzularla saf yakuta benzeyen dudağını anlattım. Böylece hüner madeninden gönlün halis cevheri ortaya çıktı.]

میچکد خونابه از کلک خیالم ز اشتیاق
گر کنم تحریر وصف هجر یار شیوه گر

7. در خیال تو بیانی ظن مبر که این چنین
غنچه ر عنا بروید از گلستان اثر

059.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. من حریف باده ام ساقی بده جام سرور
تا بچشم آید از فروغ باده نور

گر ز دست غم تو میخواهی گریبانته رهد
بزم را ترتیب کن مستانه شو باده بخور

3. خار آرایش بکن از ره برو گلزار را
سرو تک آزاده شو از غم درین باغ غرور

می کند مست می لعل لب اول آن صنم
این چه تکلیفست از من باز میجوید شعور

6 *Mî-çakad hûn-âba az-kilk-i hayâlam z 'iştîyâk*
Gar konam tahrîr-i vasf-i hacr-i yâr-i şîva-gar
[=Eğer o nazlı sevgiliden ayrı olmayı yazsam, şiddetli istekten dolayı hayal kaleminde kanlar damlar.]

7 *Dar-hayâl-i tû Bayânî zan ma-bar ki in çunîn*
Gonça-i ra 'nâ bi-rüyad az-gulistân-i asar
[=Ey Beyânî, senin hayalinde şiiir gül bahçesinden böylesine güzel bir gonca biter zannetme.]

059. 2^a.

1 *Man harîf-i bâdaam sâkî bi-dih câm-i surûr*
Tâ ba-çaşm-i kalb âyad az-furûğ-i bâda nûr
[=Ey saki, ben şarabın dostuyum. Şarabın aydınlığından kalp gözüne nur gelsin diye sevinç kadehini sun.]

2 *Gar zi-dast-i gam tu mî-h^vâhî girîbânat rahad*
Bazmrâ tartîb kon mastâna şav bâda bi-hor
[=Gamın elinden yakarı kurtarmak istiyorsan, eğlence meclisi hazırla, şarap içerek kendinden geç.]

3 *Hâr-i âlâyîş bi-kon az-rah bi-rav gulzârrâ*
Sarv tak âzâda şav az-ğam dar-în bâğ-i gurûr
[=Yoldaki gösteriş dikenini kopar at, gül bahçesine git. Bu gurur bağında servi gibi gamdan azade ol, hiç eğilme.]

4 *Mî-konad mast-i may-i la 'l-i lab avval ân sanam*
În çi taklîfast az-man bâz mî-cüyad şu 'ûr
[=O put gibi güzel, yakuta benzeyen dudağının şarabıyla mest etmektedir. Bu ne tekliftir, aklım başımdan gidiyor.]

5. شو بیانی خادم درگاه پیر می فروش
تا که فردا میکشی جام صفا از دست حور

[ZĀ']

060.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. خیمهٔ خوبی بزن ای شاه در صحرای ناز
تا کنند آلائی در اطراف او چیش نیاز
- ساقیا ساغر بگردان مطربا بنواخت چنگ
خوب باشد چون شدن در بزم عالم سوز و ساز
3. شمع و پروانه عجب معشوق و عاشق گشته اند
هر یکی با یک گذر هنگام شب سوز و گداز
- می نیامد دلبری مانند ترک مست من
کس ندیده این چنین شیوه پرست و عشوه باز

5 *Şav Bayânî hâdim-i dar-gâh-i pîr-i may-furûş*
Tâ ki fardâ mî-kaşî câm-i safâ az-dast-i hûr
[=Ey Beyânî, yarın huriler elinden safâ kadehini içmek istersen, şarap dağıtan pirin dergâhında hizmet et.]

060. 39^a.

- 1 *Hayma-i hûbi bi-zan ay şâh dar-sahrâ-yı nâz*
Tâ konand âlây dar-atrâf-i û cayş-i niyâz
[=Ey şah, naz sahrasında güzellik çadırını kur. Böylece onun etrafında niyaz ordusu saf bağlasın.]
- 2 *Sâkiyâ sâğar bi-gardân mutribâ bi-nvâht çang*
Hûb bâşad çun şodan dar-bazm-i 'âlam sûz u sâz
[=Ey saki, kadehi döndür; ey çalgıcı, çengi çal. Âlem meclisindeki cümbüş güzel olur.]
- 3 *Şam ' u parvâna 'acab ma 'şûk u 'âşık gaştaand*
Har yakî bâ-yak guzar hangâm-i şab sûz u gudâz
gaştaand: bûdaand.
[=Mum ve pervane ne acayip âşık ve maşuk oldular. Her biri diğerini gece vakti yakıcılık ve eriticilikte geçer.]
- 4 *Mî-nayâmad dilbarî mânand-i turk-i mast-i man*
Kas na-dîda in çunîn şîva-parast u 'işva-bâz
[=Benim sarhoş güzelim gibi bir dilber gelmez. Kimse böyle işveli ve nazlısını görmemiştir.]

5. شہسوار من بیانی ملک دل غارت کند
گر رکابش پا نهد او از برای ترک تاز

061.

منسرح: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

- + - \ - + + - \ - + - \ - + + -

1. حسن تو افزون کند نظرهٔ اهل نیاز
خاصهٔ اکسیر هست در نظر پاکباز
- ای شاه اورنگ حسن عشوه نمایی بما
جلوهٔ خوبی بکن در حرم عز و ناز
3. قدر تو بالا شود از فلک هفتمین
با نگه دلستان گر کنی عاشق نواز
- شمع رخت سوخت من عاشق پروانه را
بود هویدا از آن حالت سوز و گداز
5. محرم اسرار دل آه شررناک شد
چون بنسیم سحر غنچه کند کشف راز

5 *Şah-suvâr-i man Bayânî mulk-i dil gârat konad*
Gar rikâbaş pâ nihad û az-barây-i turktâz
[=Ey Beyânî, talan etmek üzere üzengisine ayak koyarsa, benim binici güzelim gönül ülkesini yağmalar.]

061. 39^a.

- 1 *Husn-i tu afzûn konad nazra-i ahl-i niyâz*
Hâsa-i iksîr hast dar-nazar-i pâk-bâz
[=Güzelliğin, niyaz ehlinin bakışını artırır. Halis niyetle bakışta iksir özelliği var.]
- 2 *Ay şah-i avrang-i husn 'işva-numâyî ba-mâ*
Cilva-i hûbî bi-kon dar-haram-i 'izz u nâz
[=Ey güzellik tahtının şahı, yücelik ve naz evinde bize işve göster, güzellik cilveleri et.]
- 3 *Kadr-i tû bâlâ şavad az-falak-i haftumîn*
Bâ nîgeh-i dil-sitân gar konî 'âşık nuvâz
[=Eğer gönül alıcı bakışınla âşığımı hoşnut edersen değerim, yedinci kat gökten daha yüce olur.]
- 4 *Şam 'i ruhat sûht man 'âşık-i parvânârâ*
Bûd huvaydâ az-ân hâlat-i sûz u gudâz
[=Senin muma benzeyen yanağın, ben pervane gibi âşığı yaktı. Ondan dolayı kalp yanar yakılır oldu.]
- 5 *Mahram-i asrâr-i dil âh-i şararnâk şod*
Çun ba-nasîm-i sahar gonça konad kaşf-i râz
[=Gonca, sırrını seher yeline açınca gönüldeki sırların mahremi de kıvılcımlı ah oldu.]

ساقی بده جام می نغمه بزن مطربا
گرم ندارد بزم تا نشود سوز و ساز

7. درد بیانی فزونتر شود ای شاه حسن
از می لعل آبت گر نشدی چاره ساز

062.

منسرح: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

- + - \ - + + - \ - + - \ - + + -

1. شد دهن نازکت غنچه خندان ناز
چشم سحر ساز تو نرگس فتان ناز

فتنه و آشوبها گشت هویدا ز تو
بس تویی با خال و خط آفت دوران ناز

3. زمره عشاق را روی نمایی بکن
چون بملاحت تویی یوسف کنعان ناز

6 *Sâkî bi-dih câm-i may nağma bi-zan mutribâ*
Garm na-dârad bazm tâ na-şavad sûz u sâz
[=Ey saki, şarap kadehini ver; ey çalgıcı, çal. Yakıcılık ve çalıcılık olmayınca meclis neye yarar?]

7 *Dard-i Bayânî fuzûntar şavad ay şâh-i husn*
Az-may-i la'l-i labat gar na-şodî çâra-sâz
[=Ey güzellik şahı, yakuta benzeyen dudağının şarabından bir çare vermezsen Beyânî'nin derdi daha da artar.]

062. 33^b.

1 *Şod dahan-i nâzukat gonça-i handân-i nâz*
Çaşm-i sihir-sâz-i tû nargis-i fattân-i nâz
[=Nazik ağzın, nazla gülen bir gonca; büyüleyen gözün ise nazla fitneler çıkaran bir nergis oldu.]

2 *Fitna vu âşûbhâ gaşt huvaydâ zi-tu*
Bas tuyî bâ hâl u hatt âfat-i davrân-i nâz
tuyî bâ hâl u hatt: tu nayâbad ba-husn.
[=Fitne ve karışıklıkların müsebbibi sensin. Naz devrinin güzeli olarak benle ve tüylerle sen yetersin.]

3 *Zumra-i 'uşşâkrâ rûy-numâyî bi-kon*
Çun ba-malâhat tuyî Yûsuf-i Kan'ân-i nâz
rûy-numâyî bi-kon: 'işva-numâyî bi-kon.
[=Âşıklar topluluğuna yüzünü göster. Çünkü güzellikle sen, naz Kenan ülkesinin Yusuf'usun.]

شوق من افزون کند ناز کنی گر مرا
نشئه می میدهد جام دراختشان ناز

5. جلوه خوبی بکن در حرم نازکی
قامت تو گشت چون سرو خرامان ناز

خون دلم ریزد از غمزه سر مست تو
کار وفایی کند خنجر بران ناز

7. من که بیانی نهم روی نیازم ب خاک
شیوه پرستی کند آن شه خوبان ناز

برگ گل گلستان عارض زیبای تو
زلف گر هگیر تو سنبل و ریحان ناز

9. گرچه سر افراز از طره تو کاکلت
لیک شده هر یکی زیب گریبان ناز

4 *Şavk-i man afzûn konad nâz konî gar marâ*
Naş'a-i may mî-dihad câm-i dırahşân-i nâz

man: dil.

[=Eğer bana naz edersen arzum artar. Nazın parlak kadehi şarabın neşesini veriyor.]

5 *Cilva-i hûbî bi-kon dar-haram-i nâzûkî*
Kâmat-i tû gaşt çun sarv-i hırâmân-i nâz

[=Naziklik haremde güzellik cilvelerini göster. Senin boyun, nazla salınan bir servi gibi oldu.]

6 *Hûn-i dilam rîzad az-ğamza-i sar-mast-i tu*
Kâr-i vafâyi konad hancar-i burrân-i nâz

[=Başı dönmüş yan bakışın gönül kanımı döker. Nazın keskin hançeri vefa gösterdi.]

7 *Man ki Bayânî niham rûy-i niyâzam ba-hâk*
Şîva-parastî konad ân şah-i hûbân-i nâz

[=Ey Beyânî, ben yalvaran yüzümü toprağa koyarım; o nazlı güzellerin şahı ise nazlılık eder.]

8 *Barg-i gul-i gulsitân 'ârız-i zîbâ-yı tû*
Zulf-i girih-gîr-i tû sunbul u rayhân-i nâz

[=Süslü yanağım, gül bahçesinde bir gül yaprağı; kıvrım kıvrım saçın, nazın sümbül ve reyhanı gibidir.]

9 *Garçi sar-afrâz az-turra-i tû kâkulat*
Lik şoda har yakî zîb-i girîbân-i nâz

[=Gerçi kâkülün saçlarından baş uzatırsa da naz yakasının süsü olmuştur.]

063.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

---+\+---+\+---+\+---

1. از غمزه مرا گر بزنی ناوک خونریز
در گلشن دل روید از ان غنچه^ء نوخیز

کی تاب نظر دارم و گیرم سر زلفت
تو مهر ضیاگستر و من ذره^ء ناچیز

3. خال سیه عارض گلبرگ تو اکنون
تاب افکن جانم شده ماننده^ء شونیز

از گردش و ارونه^ء دوران مرنجی
غمگین مشو ای دل من بگذرد این نیز

5. این زال بد آیین و کهن سال زمانه
کس را ندهد باصره^ء قدرت تمیز

کی باشی از این دور بد آسوده بیانی
در کفه^ء میزان او یکسان زر و ارزیز

063. 36^b.

- 1 *Az-ğamza marâ gar bi-zanî nâvak-i hûn-rîz*
Dar-gulşan-i dil rûyad az-ân gonça-i nav-hîz
[=Yan bakıştan bana kan dökene okunu atarsan, gönül gül bahçesinde ondan taze bir gonca biter.]
- 2 *Kay tâb-i nazar dâram u gîram sar-i zulfat*
Tû mihr-i ziyâ-gustar u man zarra-i nâ-çîz
[=Ne vakit bakış sıcaklığına kavuşur ve saçının ucunu tutabilirim? Sen ışık saçan güneşsin ve ben değersiz bir zerreyim.]
- 3 *Hâl-i siyah-i 'ârız-i gul-barg-i tu aknûn*
Tâb-afkan-i cânâm şoda mânanda-i şûnîz
[=Senin gül yaprağına benzeyen yanağındaki siyah ben şimdi can kuvvetimi susam gibi alır olmuş.]
- 4 *Az-gardiş-i vâruna-i davrân ma-rancî*
Gam-gîn ma-şav ay dil-i man bi-gzarad ân nîz
[=Devranın tersine dönüşünden incinme. Ey gönlüm gamlanma, bu da geçer.]
- 5 *În zâl-i bad-âyîn u kuhan-sâl-i zamâna*
Kasrâ na-dihad bâsıra-i kudrat-i tamyîz
[=Bu kötü ahlaklı ve bahtın kocamış ihtiyarı, kimseye ayırt edici görme kuvveti vermez.]
- 6 *Kay bâşî az-în davr-i bad âsûda Bayânî*
Dar-kaffa-i mîzân-i u yaksân zar u arzîz
[=Ey Beyânî, terazisinin kefesinde altın ve kalayın bir olduğu bu kötü devirden nasıl kurtulursun?]

[ŞİN]

064.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. ای هوسکار ملامت ساغر محنت بکش
ساکن میخانه شو پیمانہ دولت بکش

تیشه کاری می کن ای عاشق مرو در بادیه
سنگ کوه غم بکن از سینه ات غیرت بکش

3. بسته زنجیر گیسوی بتی شو در کنیس
روز و شب زاهد بر هبان جام انسیت بکش

بر میانت دایما زنار قسیسی ببند
راهب آسا قید رهبانیت ملت بکش

5. برفراز آه پیایی در صف جیش بلا
قیس شیداوش بیانی رایت شهرت بکش

064. 39^a.

- 1 *Ay havas-kâr-i malâmat sâğar-i mihnat bi-kaş*
Sâkin-i may-hâna şav paymâna-i davlat bi-kaş
[=Ey melamet heveslisi, sıkıntı kadehini çek. Meyhanede otur, devlet kadehini çek.]
- 2 *Tişa-kârî mi-kon ay 'âşık ma-rav dar-bâdiya*
Sang-i kûh-i gam bi-kan az-sînaat gayrat bi-kaş
[=Ey âşık, kazmacılık et, çölde dolaşma. Göğsünden gam dağımın taşını koparmaya gayret et.]
- 3 *Basta-i zancîr-i gîsû-yı butî şav dar-kanîs*
Rûz u şab zâhid ba-ruhbân câm-i unsiyyat bi-kaş
[=Manastırda bir putun saçı zincirine bağlan. Ey zahit, gece gündüz rahiplerle dostluk kadehini çek.]
- 4 *Bar-miyânat dâyimâ zunnâr-i kîssîsî bi-band*
Râhib-âsâ kayd-i ruhbâniyyat-i millat bi-kaş
[=Beline daima hep keşîş kuşağını bağla. Rahip gibi din ruhbanlığının bağını bağla.]
- 5 *Bar-firâz âh-i pay-â-pay dar-saf-i cayş-i balâ*
Kays-i şaydâ-vaş Bayânî râyat-i şohrat bi-kaş
[=Birbiri ardınca çekilen ahlâr, bela ordusu safında yükselir. Ey Beyânî, çılgın Kays gibi şöhret sancağını çek.]

065.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. ترك مست ما بداند عاشق دیدار خویش
گل نمی داند چه ممکن عندلیب زار خویش

می رسد دلدار را از بندگان خود گزند
غنچه را آفت نرس از خارها جز خار خویش

3. بهر تعطیر دماغ گل ببوی عنبری
می کند یارم پریشان زلف عنبربار خویش

در بزم بهر پریشانیء ما آن گلغزار
می زند هر دم بکاکل شانهء زرکار خویش

5. آن پری کرده نهان رویش بزلف پیچ پیچ
تا نبیند اهرمن بمرگ گل گلزار خویش

نیست طوتی را عجب گر لاف گویایی زند
هر سخن گورا خوش آید لهجهء گفتار خویش

065. 32^b.

- 1 *Turk-i mast-i mâ bi-dânad 'âşık-i dîdâr-i h'îş*
Gul namî-dânad çi mumkin 'andalîb-i zâr-i h'îş
[=Sarhoş güzelimiz yüzüne âşık olanı bildi. Gülün, ağlayan bülbülünü bilmemesi mümkün mü?]
- 2 *Mî-rasad dîldârrâ az-bandagân-i hod gazand*
Gonçarâ âfat na-ras az-hârhâ cuz hâr-i h'îş
[=Sevgiliye kendine kul olanlardan zarar gelir. Goncaya de kendi dikeninden başka dikenlerden felâket uğramaz.]
- 3 *Bahr-i ta 'tîr-i dimâğ-i gul ba-bûy-i 'anbarî*
Mî-konad yâram parişân zulf-i 'anbar-bâr-i h'îş
[=Gülün dimağını amber kokusuyla kokutmak için sevgilim amber saçan saçını darmadağın ediyor.]
- 4 *Dar-bazim bahr-i parişânî-i mâ ân gul- 'izâr*
Mî-zanad har dam ba-kâkul şâna-i zar-kâr-i h'îş
[=O gül yanaklı, bizim mecliste perişan olmamız için her an altın işlemeli tarağını saçına vurmaktadır.]
- 5 *Ân parî karda nihân rûyaş ba-zulf-i pîç pîç*
Tâ na-bînad ahriman barg-i gul-i gulzâr-i h'îş
[=O peri, kendi gül bahçesindeki gülün yaprağını kötü niyetli kimse görmesin diye yüzünü kıvrım kıvrım saçlarına gizlemiştir.]
- 6 *Nîst tûtîrâ 'acab gar lâf-gûyâyî zanad*
Har suhan-gûrâ hoş âyad lahca-i guftâr-i h'îş
[=Eğer papağan gevezelik etse şaşılmaz. Çünkü her söz söyleyene kendi konuşma tarzı hoş gelir.]

7. دلبران در جلوه گه محتاج تعلیمی نیند
خوب داند هر سهی قد شیوه رفتار خویش
- مرغ جانم را اگر یارم کند قصد شکار
دام و دانه می کند بس خال کیسودار خویش
9. بلبل جان بیانی را برای سوختن
می کشد جامی کند مانند گل رخسار خویش

[KÂF]

066.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. چه حالست این که گشتی خاکسار ای مبتلای عشق
که گفتی که ترا افتاده شو در زیر پای عشق
- چه سودا بر سرت پوینده دشت ابتلا گشتی
چو مجنون بلا ورزیده بودی بی نوای عشق

- 7 *Dilbarân dar-cilva-gah muhtâc-i ta 'lîmî nayand*
Hûb dânad har sahî-kad şîva-i raftâr-i h'îş
[=Güzeller, cilve yerinde talime muhtaç değildirler. Her düzgün boylu, kendi yürüyüş tarzını beğenir.]
- 8 *Murğ-i cânamrâ agar yâram konad kasd-i şikâr*
Dâm u dâna mî-konad bas hâl-i gîsû-dâr-i h'îş
[=Eğer sevgilim, can kuşumu avlamak isterse, kendi saçı ve beni, tuzak ve tane olmak için yeter.]
- 9 *Bulbul-i cân-i Bayânîrâ barây-i sûhtan*
Mî-kaşad câmî konad mânand-i gul ruhsâr-i h'îş
[=Beyânî'nin can bülbülünü yakmak için bir kadeh çekiyor, yanağını gül gibi yapıyor.]
- 066.** 32^b.
- 1 *Çi hâlast in ki gaştî hâksâr ay muhtalâ-yı 'aşk*
Ki goştî ki turâ uftâda şav dar-zîr-i pây-i 'aşk
gaştî: bûdî.
[=Ey aşka tutulmuş, bu ne hâldir ki kendini toprak ediyorsun? Aşkın ayağımın altında düşkün ol diye sana kim dedi?]
- 2 *Çi savdâ bar-sarat pûyanda-daşt-i ibtilâ gaştî*
Çu Macnûn-i balâ-varzîda budî bî-navâ-yı 'aşk
[=Seni çölde kendinden geçmiş olarak dolaştıran hangi sevdadır? Belayı tatmış Mecnun gibi aşkın âciz düşürdüğü olmuşsun.]

3. چه بارست این که بر دوشت تحمّل می کنی هر دم
ندانی کرده ات بی تاب و فر بار بلای عشق
- درین دریای بی حد کی کند بی باک غواصی
نهنگ آسا کسی را که نباشد آشنای عشق
5. ز جام میکده زاهد برندان گر ننوشی می
نیابی نشئهٔ صهبای شوقی از صفای عشق
- بکش از دست ساقی جام صهبای تجلی را
برون آی از حرم ای محرم خلوتسرای عشق
7. بجویی ذوق باقی گر مشو دلبستهٔ شهرت
منه از دست جام نشئهٔ بخشی کن فنای عشق
- ترا بیماریٔ چشم بتی عین وفا باشد
گرد منظور نرگس باشی کش جور و جفای عشق

-
- 3 *Çi bârast in ki bar-dûşat tahammul mî-konî har dam*
Na-dânî kardaat bî-tâb u far bâr-i balâ-yı 'aşk
[=Her an katlandığın omzundaki bu yük nasıl bir yüküdür? Aşkın bela yükünün seni güçsüz kuvvetsiz bırakmış olduğunu anlamıyor musun?]
- 4 *Darîn daryâ-yı bî-hadd kay konad bî-bâk gavvâsî*
Nahang-âsâ kasîrâ ki na-bâşad âşinâ-yı 'aşk
[=Aşk denizinde timsah gibi yüzmeyi bilmeyin kimse bu uçsuz bucaksız denizde korkusuzca nasıl dalgıçlık yapabilir?]
- 5 *Zi-câm-i may-kada zâhid ba-rindân gar na-nûşî may*
Na-yâbî naş'a-i sahbâ-yı şavkî az-safâ-yı 'aşk
[=Ey zahit, rintlerle meyhane kadehinden şarap içmezsen, aşkın safasından arzu şarabının neşesini bulamazsın.]
- 6 *Bi-kaş az-dast-i sâkî câm-i sahbâ-yı tacallîrâ*
Birûn ây az-haram ay mahram-i halvat-sarâ-yı 'aşk
[=Tecelli kadehindeki şarabı sakinin elinden çek. Ey inziva yerinde oturup duran, evin içinden dışarı çık.]
- 7 *Bi-cûyî zavk-i bâkî gar ma-şav dil-basta-i şohrat*
Ma-nih az-dast câm-i naş'a-başî kon fanâ-yı 'aşk
[=Eğer ebedî bir zevk arıyorsan şöhrete gönül bağlama. Neşe veren kadehi elden bırakma, aşkta yok ol.]
- 8 *Turâ bîmârî-i çâşm-i butî 'ayn-i vafâ bâşad*
Garad manzûr-i nargîs bâşî kaş cavr u cafâ-yı 'aşk
[=Senin için bir güzelin gözünün hastası olmak vefanın ta kendisidir. Eğer nergise benzeyen bakışı gördüysen aşkın dert ve sıkıntılarına da katlan.]

9. بیانی تابکی پوینده گی در وادیء محنت
نشد گم از سرت چون قلّهء کوهی هوای عشق

067.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

--+\----+\----+

1. چه جای خرّمی میخانهء عشق
مکان دلگشا کاشانهء عشق

زهی دولت سرای می پرستان
زنند بر طرهء او شانهء عشق

3. گلش بویا و خاکش عنبر آمیز
درو جاروکشان مستانهء عشق

درو ساقیء مهوش جام گردان
زهی بزم و زهی جانانهء عشق

5. برو ای پیرو پیر خرابات
بکش پیرانه سر پیمانهء عشق

9 *Bayânî tâ-ba-kay pûyandagî dar-vâdî-i mihnat*
Na-şod gum az-sarat çun kulla-i kûhî havâ-yı 'aşk
[=Ey Beyânî, mihnet vadisinde koşuşturmaca ne vakte kadar? Dağın zirvesi gibi başından aşk hevesi bir türlü gitmedi.]

067. 40^a.

1 *Çi cây-i hurramî may-hâna-i 'aşk*
Makân-i dil-guşâ kâşâna-i 'aşk

Hurramî: hurramast.

[=Aşk meyhanesi, ne mutluluk yeri; aşk sarayı, ne gönül açıcı bir mekândır!]

2 *Zihî davlat sarây-i may-parastân*
Zanand bar-turra-i û şâna-i 'aşk

[=Şaraba tutkunların sarayı ne hoş bir devlettir. Onun alnındaki saçları üzerine aşk tarağını vururlar.]

3 *Gulaş bûyâ vu hâkaş 'anbar-âmîz*
Dar-û cârû-kaşân mastâna-i 'aşk

[=Gülü kokuludur ve toprağına amber karıştırılmıştır. Aşk sarhoşları orada süpürgecidirler.]

4 *Dar-û sâkî-i mah-vaş câm gardân*
Zihî bazm u zihî cânâna-i 'aşk

[=Orada ay gibi bir saki kadeh döndürür. Orası ne güzel meclis ve o ne hoş bir aşk güzeldir!]

5 *Bi-rav ay payrav-i pîr-i harâbât*
Bi-kaş pîrâna-sar paymâna-i 'aşk

[=Ey meyhanecinin ardında dolanan, gel de tecrübeliler gibi aşk kadehini çek.]

بشمع بزم او پرسوخته شو
مکن ناله تو ای پروانهء عشق

بیانی وش منم شاه ملامت
دلَم گنجینهء ویرانهء عشق 7.

[KÂF]

068.

متقارب: فعولن فعولن فعولن فعول

--+\---+\---+\---+

بشمیر غمزه کنی گر هلاک
حیات منست او که روحی فداک 1.

شدم زال عشقت ستم تابکی
قدم خم بگشته زجورت جو تاک

حبیبم مرا تیر جشمت بزن
بر من بخنجر بکن چاک چاک 3.

فتادم بیایت ترحم بکن
بنه پا که تا باشم آلوده خاک

6 *Ba-şam 'i bazm-i û par-sûhta şav*
Ma-kon nâla tu ay parvâna-i 'aşk
[=Ey aşk pervanesi, onun meclisi mumuna kanadını yak, feryat etme.]

7 *Bayânî-vaş manam şâh-i malâmat*
Dilam gancîna-i vîrâna-i 'aşk
[=Beyânî gibi melamet şahı benim. Gönüm, aşk viranesinin hazinesi olmuştur.]

068. 41^b.

1 *Ba-şamşîr-i gamza konî gar halâk*
Hayât-i menest û ki rûhî fedâk
[=Eğer yan bakış kılıcıyla öldürürsen, bu benim hayatımdır; çünkü "Ruhum, sana fedadır."]

2 *Şodam zâl-i 'aşkat sitam tâ ba-kay*
Kadam ham bi-gaşta zi-cavrat çu tâk
[=Senin aşkının kocamışı oldum, zulüm ne vakte kadar? Boyum, senin zulmünden asma kütüğü gibi bükülmüştür.]

3 *Habîbam marâ tîr-i çaşmat bi-zan*
Bar-i man ba-hancar bi-kon çâk çâk
[=Ey sevgilim, yan bakış kılıcını vur bana. Hançerle göğsümü parça parça et.]

4 *Futâdam ba-pâyat tarahhum bi-kon*
Bi-nih pâ ki tâ bâşam âlûda-hâk
[=Ayağına düşmüşüm, merhamet et. Ayağını bas ki toprağa bulanmış olayım.]

5. بیانی شد آواره ای شاهباز
مدار از شکارش ز اغیار باک

069.

مجتث: مفاعن فعلاتن مفاعن فعطن

-++\--++\--++\--++

1. منم بجام محبت رونده و چالاک
همیشه جلوهٔ مستانه می کنم بی باک
چکیده خون دل از ناوک جگردوزت
زمین غنچهٔ گل شد درون سینهٔ چاک
3. شکار دل بکن ای شهسوار عرصهٔ ناز
بتار زلف سیاهت بیست در فتراک
بخال من بنگر ای نهال باغ حسن
قدم شده از غم بار فلاکت چو تانک
5. بیانی نرگس یارم نظر چو کرد مرا
گذشت پایهٔ قدرم ز تارم افلاک

- 5 *Bayânî şod âvâra ay şâh-bâz*
Madâr az-şikâraş zi-ağyâr bâk
[=Ey şahin, Beyânî avare oldu. Onun avlamak konusunda yabancılardan çekinme.]
069. 42^a.
- 1 *Manam ba-câm-i mahabbat ravanda vu çâlâk*
Hamîşa cilva-i mastâna mi-konam bi-bâk
[=Sevgi şarabıyla yürüyen ve oynayan benim. Korkusuzca daima sarhoşluk cilvesi ederim.]
- 2 *Çakîda hûn-i dil az-nâvak-i cigar-dûzat*
Zamîn-i gonça-i gul şod darûn-i sîna-i çâk
[=Ciğer delen okundan gönül kanı damlamıştır. Parçalanmış göğsün içi, gül goncası tarlası oldu.]
- 3 *Şikâr-i dil bi-kon ay şah-suvâr-i 'arsa-i nâz*
Ba-târ-i zulf-i siyâhat bi-bast dar-fitrâk
[=Ey naz arsasındaki binici, gönlü avla; siyah saçının teliyle de terkiye bağla.]
- 4 *Ba-hâl-i man bi-nigar ay nihâl-i bâğ-i husn*
Kadam şoda az-ğam-i bâr-i falâkatam çun tâk
[=Ey güzellik bağının fidanı, hâlime bir bak. Boyum, felaketimin yükü gamından asma kütüğüne dönmüştür.]
- 5 *Bayânî nargis-i yâram nazar çu kard marâ*
Guzaşt pâya-i kadram zi-târam-i aflâk
[=Ey Beyânî, sevgilimin gözü beni görünce kıymetimin derecesi feleğin en yüksek noktasına varmıştır.]

[LÂM]

070.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

-++\--++\--++\--++

1. دل برقص آمده از پرتو خورشید جمال
جنبشی می کند از تاب نظر ذره مثال

دقت موی میان و شکن گیسویت
بکند عاشق سودازده آشفته خیال

3. مفکن پرده زلفت بنما روی بما
باعث رونق حسنت نظر اهل کمال

روی بر سینه گدازنده مپیچ از نازی
نفدت تا برخش شبیم اشک ای گل آل

5. در ره عشق تو مانند بیانی نبود
عاشق بی دل و سر گشته پریشان احوال

070. 2^a.

- 1 *Dil ba-raks âmada az-partav-i hûrşîd-i camâl*
Cunbişî mî-konad az-tâb-i nazar zarra-misâl
[=Güneşe benzeyen yüzün parlıtısında gönül raksa gelmiştir. Bakışın parlaklığından da zerre gibi dönüp durmadadır.]
- 2 *Dikkat-i mûy-i miyân u şikan-i gîsûyat*
Bi-konad 'âşık-i savdâ-zada âşufta-hayâl
[=Kıl belinin inceliği ve saçının kıvrımı şevdaya düşmüş âşığın hayalini bile darmadağın eder.]
- 3 *Ma-fikan parda-i zulfat bi-numâ rûy ba-mâ*
Bâ 'is-i ravnak-i husnat nazar-i ahl-i kamâl
[=Saçının perdesini üstüne düşürme, bize yüz göster. Güzelliğine parlaklık katan, kemal ehlinin bakışıdır.]
- 4 *Rûy bar-sîna-gudâzanda ma-pîç az-nâzî*
Na-futad tâ ba-ruhaş şab-nam-i aşk ay gul-i âl
[=Ey kızıl güle benzeyen sevgili, gönlü yanıklardan nazlanarak yüz çevirme ki onların yanağına gözyaşı çiyi düşmesin.]
- 5 *Dar-rah-i 'aşk-i tu mânand-i Bayânî na-buvad*
'Âşık-i bî-dil u sar-gaşta parîşân-ahvâl
[=Senin aşkının yolunda Beyânî gibi gönlünü kaptırmış, başı dönmüş, perişan olmuş bir kimse olmaz.]

[Mîm]

071.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

-++\--++\--++\--++

1. حرم عشق ترا هر که نباشد محرم
سر کشیده نشود قد او چون سرو حرم

زیب دستار سرور دل شوریده کنم
گر بچینم گل رعنا زگلستان حکم

3. می کنم جلوهٔ مستانه مرا ساقیٔ فیض
بدهد جام کراز بزم حرمگاه قدم

بادهٔ جام تجلی بکند مست ابد
گر بنوشم بصفای دل از ان می یک دم

5. گرچه من دعویٔ عشقت چو بیانی نکنم
پیک آهم شده افراشته مانند علم

071. 33^a.

- 1 *Haram-i 'aşk-i turâ har ki na-bâşad mahram*
Sar-kaşîda na-şavad kadd-i u çun sarv-i Haram
[=Senin aşkının haremine kim mahrem olamadıysa, onun boyu Harem'in servisi gibi boy uzatamaz.]
- 2 *Zib-i dastâr-i surûr-i dil-i şûrîda konam*
Gar bi-çînam gul-i ra'nâ zi-gulistân-i hikam
[=Eğer hikmet gül bahçesinden güzel bir gül derersem, perişan gönlümü neşelendiren bir süs olarak onu sarığıma takarım.]
- 3 *Mî-konam cilva-i mastâna marâ sâkî-i fayz*
Bi-dihad câm-i kurâz bazm-i haram-gâh-i kıdam
[=Sarhoşluk emareleri ortaya koyuyorum, eskilerin mahremiyetle tertip ettikleri mecliste bolluk sunan saki dar ağızlı kadehi sunsun.]
- 4 *Bâda-i câm-i tacallî bi-konad mast-i abad*
Gar bi-nûşam ba-safâ-yı dil az-ân may yak dam
[=Eğer o şaraptan gönül hoşluğu için bir yudum içersem, tecelli kadehindeki şarap, sonsuza dek sarhoş eder.]
- 5 *Garçi man da 'vî-i 'aşkat çu Bayânî na-konam*
Payk-i âham şoda afrâştâ mânand-i 'alam
[=Her ne kadar Beyânî gibi senin aşkını iddia etmesem de haberci olan ahım bir alem gibi göğe kalkmıştır.]

072.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن فعولن

--+\---+\---+

1. چه حالت می کنم آه سحابم
مرا او ننگرد آن آفتابم
- روا باشد بنالم گر ز زلفت
دم صبح تجلی شد حجابم
3. بگفت آن شهسوار عرصهء حسن
منم که هور شد زرین رکابم
- مرا غمزه بگوید از سر خشم
حذر ای عاشق از تیغ عتابم
5. بیانی گر بپرسد حال من یار
بآه و ناله بس حاضر جوابم

072. 41^a.

- 1 *Çi hâlat mî-konam âh-i sahâbam*
Marâ û na-ngarad ân âftâbam
[=Buluta benzeyen ahımla ben ne yapayım? O güneşimi bana göstermedi.]
- 2 *Ravâ bâşad ba-nâlam gar zi-zulfat*
Dam-i subh-i tacallî şod hicâbam
[=Eğer feryadıma tecelli sabahı vakti senin saçından perde yaparsam uygundur.]
- 3 *Bi-goft ân şah-suvâr-i 'arsa-i husn*
Manam ki hûr şod zarrîn-rikâbam
[=O güzellik arsasının binicisi, altın üzengisi güneş olan kişi benim, dedi.]
- 4 *Marâ gamza bi-gûyad az-sar-i hışm*
Hazar ay 'âşık az-tîğ-i 'itâbam
[=Yan bakış, bana öfkeyle "Ey âşık, azarlama kılıcımdan sakın." der.]
- 5 *Bayânî gar bi-pursad hâl-i man yâr*
Ba-âh u nâla bas hâzır-cavâbam
[=Ey Beyânî, sevgili hâlimi sorarsa, ah ve feryatla çok hazırcevabım.]

073.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. دیدم آن زلف سمن بویت گرفتارت شدم
بسته بودم در کمند عشق ناچارت شدم
- کرد چشم سحرکارت با من شیدا فسون
سربسر مسحور مکر چشم مگارت شدم
3. ناگهان دیدم جمالت رفت عقل و دانشم
همچو قیس بی نوا مجنون دیدارت شدم
- چون بکردم سیر باغ حسن رویت صبحدم
عندلیب ناله کار ورد رخسارت شدم
5. شد بیانی وش نشان تیر جورت سینه ام
از خدنگ جانستان تو دل افگارت شدم

073. 38^b.

- 1 *Dîdam ân zulf-i saman-büyat giriftârat şodam*
Basta bûdam dar-kamand-i 'aşk nâ-çârat şodam
[=O yasemin kokulu saçını gördüm, tutkunun oldum; aşk kemendinde bağlı kaldım, senin çaresizsin oldum.]
- 2 *Kard çaşm-i sihr-kârat bâ-man-i şaydâ fusûn*
Sar-ba-sar mashûr-i makr-i çaşm-i makkârat şodam
[=Büyücü gözün, çılgın bana büyü yaptı. Hileci gözünün hilesiyle baştan başa büyülendim.]
- 3 *Nâgahân dîdam camâlat raft 'akl u dânişam*
Hamçu Kays-i bî-navâ macnûn-i dîdârat şodam
[=Ansızın senin yüzünü görünce aklım fikrim gitti. Talihsiz Kays gibi yüzünün delisi oldum.]
- 4 *Çun bi-kardam sayr-i bâğ-i husn-i rûyat subh-dam*
'Andalîb-i nâla-kâr-i vard-i ruhsârat şodam
[=Sabah vakti senin yüzünün güzellik bağını seyredince, yüzünün gülü için feryat eden bir bülbül oldum.]
- 5 *Şod Bayânî-vaş nişân-i tîr-i cavrat sînaam*
Az-hadang-i cân-sitân-i tû dil-afgârat şodam
[=Göğsüm Beyânî gibi senin sitem okuna hedef oldu. Senin can alıcı okundan dolayı gönlü yaralı biri oldum.]

074.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. من درین خانهٔ غم بهر جفا آمده ام
همه بر زیستن درد و عنا آمده ام
- نشده چیدهٔ گل وایهٔ من روز ازل
من ندانم که بگلزار چرا آمده ام
3. جوشش بحر فلاکت بسر من بگذشت
بهر غرقابیٔ عمان فنا آمده ام
- ظن مبر آمدنم بهر تماشا باشد
دیدن وقعهٔ ارباب بلا آمده ام
5. فطرتم نیست بیانی عبث از روز ازل
بهر تکلیف چنین کهنه سرا آمده ام

074. 2^b.

- 1 *Man dar-în hâna-i gam bahr-i cafâ âmadaam*
Hama bar zîstan-i dard u 'anâ âmadaam
[=Ben bu gam evine cefa için gelmişim. Bütün dert ve sıkıntıları yaşamak için gelmişim.]
- 2 *Na-şoda çîda-i gul vâya-i man rûz-i azal*
Man na-dânam ki ba-gulzâr çîrâ âmadaam
[=Gül dermek ezelden bana kısmet olunmamış. Bu gül bahçesine niçin gelmişim, bilmiyorum.]
- 3 *Cûşiş-i bahr-i falâkat ba-sar-i man bi-guzaşt*
Bahr-i gark-âbî-i 'ummân-i fanâ âmadaam
[=Felaket denizinin coşkunluğu başımdan aşmıştır. Yokluk okyanusunun suyunda boğulmak için gelmişim.]
- 4 *Zan ma-bar âmadanam bahr-i tamâşâ bâşad*
Dîdan-i vak'a-i arbâb-i balâ âmadaam
[=Gelişim, temaşa için olur zannetme. Bela çekenlerin başına gelenleri görmeye gelmişim.]
- 5 *Futrâtam nîst Bayânî 'abas az-rûz-i azal*
Bahr-i taklîf çunîn kohna-sarâ âmadaam
[=Ey Beyânî, ezelde yaradılışım boşuna değildir. Böylesi bir yıkık sarayın yükünü çekmeye gelmişim.]

075.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. من چراغ دودمان قیس شیدا بوده ام
سوخته پروانه شمع شب آرا بوده ام
- از غم لیلای زلفت پر هوا گشته سرم
روز شب پیموده وادی و صحرا بوده ام
3. نیست آرام دلم از فکر دورادور عشق
زان سبب در راه حیرت دشت پیما بوده ام
- مجلسی سازم ندیده چشم هورای بهشت
می پرستم من حریف بزم صهبا بوده ام
5. سینه ام گشته بیانی چون صنمزار بلا
نالاه ام ناقوس و من پیر کنیسا بوده ام

075. 34^b.

- 1 *Man çarâğ-i dûdmân-i Kays-i şaydâ būdaam*
Sûhta-parvâna-i şam'-i şab-ârâ būdaam
[=Ben çılgın Kays'ın kabilesinin kandili olmuşum. Geceyi süsleyen mumun yanık pervanesi olmuşum.]
- 2 *Az-ğam-i Laylâ-yi zulfat pur-havâ gašta saram*
Rûz u şab paymûda-i vâdî vu sahrâ būdaam
[=Senin siyah saçının gamından başım hevesle dolmuş. Gece gündüz vadi ve sahrayı arşınlar olmuşum.]
- 3 *Nîst ârâm-i dilam az-fikr-i dūr-â-dūr-i 'aşk*
Z'ân sabab dar-râh-i hayrat dašt-paymâ būdaam
[=Aşkım bitmez tükenmez düşüncelerinden gönlümde rahat yoktur. O yüzden şaşkınlıkla çölde dolaşır olmuşum.]
- 4 *Maclisî sâzam na-dîda çaşm-i hûrây-i bihişt*
May-parastam man harîf-i bazm-i sahbâ būdaam
[=Cenneteki hurilerin gözünün görmediği bir meclis tertip edeyim. Ben şarap tutkunuyum, sabah şarabının içildiği meclisin yoldaşım.]
- 5 *Sînaam gašta Bayânî çun sanamzâr-i balâ*
Nâlaam nâkûs u man pîr-i kanîsâ būdaam
[=Ey Beyânî, göğsüm bela puthanesi gibi olmuş. Feryadım çan sesi olmuş, bense kilisenin keşişi.]

076.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. سرو تک آزاده قید باغ رضوان بوده ام
دامن افشان طراز حور و غلمان بوده ام
- نشئه یابم از می شوق تجلی روز و شب
زان سبب در بزم گلشن ورد خندان بوده ام
3. سرفراز عالم توحیدم از روز الست
در گلستان ازل سرو خرامان بوده ام
- عارف اسرار دانم می کنم حلّ رموز
کاشف استار سر کفر و ایمان بوده ام
5. غایب بحر معارف گشته ام شکر خدا
آشنای قلزم توحید و عرفان بوده ام
- گر کنم دعویٰ همرازی چه خوش باشد که من
محرم خلوتسرای عشق جانان بوده ام

076. 36^a.

- 1 *Sarv tak âzâda-kayd-i bâğ-i rıdvân bûdaam*
Dâman-afşân-i turâz-i hûr u gilmân bûdaam
[=Servi gibi cennet bahçesinde zincirlerden kurtulmuşum. Huri ve gülmanların süslü eteklerini savurucu olmuşum.]
- 2 *Naş'a-yâbam az-may-i şavk-i tacallî rûz u şab*
Z'ân sabab dar-bazm-i gulşan vard-i handân [bûdaam]
[=Tecelli neşesi şarabından gece gündüz neşe buldum. Bu sebepten gül bahçesi meclisinde açan bir gül olmuşum.]
- 3 *Sar-firâz-i 'âlam-i tavhîdam az-rûz-i alast*
Dar-gulistân-i azal sarv-i hırâmân bûdaam
[=Elest bezminden beri tevhit âleminin önderiyim. Ezel gül bahçesinde salınan servi olmuşum.]
- 4 *'Ârif-i asrâr-dânam mî-konam hall-i rumûz*
Kâşif-i astâr-i sırr-i kufr u îmân bûdaam
[=Sırları bilen arifim, gizli şeyleri ortaya koyarım. Küfür ve iman sırrının perdelerini aralayan olmuşum.]
- 5 *Gâyıs-i bahr-i ma 'ârif gaştaam şukr-i Hudâ*
Âşinâ-yı kulzum-i tavhîd u 'irfân bûdaam
[=Allah'a şükür, bilgi denizinin dalgıcıyım, birlik ve irfan denizinin yüzücüsü olmuşum.]
- 6 *Gar konam da 'vî-i ham-râzî çi hoş bâşad ki man*
Mahram-i halvât-sarâ-yı 'aşk-i cânân bûdaam
[=Sırdışlık iddiasında bulunursam ne hoş olur. Çünkü ben, sevgilinin aşk sarayının mahremi olmuşum.]

7. باشم ار آشفته دل ای مدّعی عییم مکن
چون صبا دل‌بسته زلف پریشان بوده ام

از هوای زلف پرخم گشته ام سودا زده
من درین میدان محنت گوی چوگان بوده ام

9. ناله پرداز گل فیضم بیانی صبحدم
عندلیب نغمه زن مرغ خوش الحان بوده ام

077.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. آتش عشق ترا در دل فروزان کرده ام
ماسوا را چون خس و خاشاک سوزان کرده ام

گفت آن اسرار‌دان سینه اشراقیان
آفتابم ذره را مهر درخشان کرده ام

3. شد خراب از سیل اشک چشم من بیت وجود
نیست ممکن بعد ازین تعمیر ویران کرده ام

7 *Bâsam ar âşufta-dil ay mudda 'i 'aybam ma-kon*
Çun sabâ dil-basta-i zulf-i parîşân bûdaam
[=Ey kuru iddialar öne süren, perişan gönüllü olursam beni ayıplama. Çünkü saba gibi perişan saça gönlümü bağlamışım.]

8 *Az-havâ-yı zulf-i pur-ham gaştaam savdâ-zada*
Man darîn maydân-i mihnat gûy-i çavgân bûdaam
[=Kıvrımlarla dolu saçının hevesinden sevdaya düştüm. Ben, bu mihnet meydanında çevgânım topu olmuşum.]

9 *Nâla-pardâz-i gul-i fayzam Bayânî subh-dam*
'Andalîb-i nağma-zan murğ-i hoş-alhân bûdaam
[=Ey Beyânî, ben sabah vakti feyiz gülüne naleler etmedeyim. Şakıyan bir bülbül, hoş ötüşlü bir kuş olmuşum.]

077. 2^a.

1 *Âtaş-i 'aşk-i turâ dar-dil furûzân kardaam*
Mâsivârâ çun has u hâşâk sûzân kardaam
[=Gönülde aşkının ateşini alevlendirmişim, masivayı da çer çöp gibi yakmışım.]

2 *Goft ân asrâr-dân-i sîna-i İşrâkiyân*
Âftâbam zarrarâ mihr-i dirahşân kardaam
[=İşrâkîlerin sinesindeki sırları bilen şöyle dedi: Ben, zerreyi parlayan bir güneş hâline getiren güneşim.]

3 *Şod harâb az-sayl-i aşk-i çaşm-i man bayt-i vucûd*
Nîst mumkin ba'd az-în ta 'mîr vîrân kardaam
[=Gözyaşımın selinden varlık evim harap oldu. Öyle viran ettim ki bundan sonra tamir edilmesi mümkün değildir.]

بسته زنجیر گیسوی گر هگیرت شدم
عقل و فکرم در غم زلفت پریشان کرده ام

5. در فراق یار کار من بیانی گریه شد
قطره ناچیز اشکم بحر عمان کرده ام

078.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+\---+\---+\---+

1. دلم را ناوکی زد چشم تو مجروح پیکانم
زلطف آن جراحت چون گل تر شاد و خندانم

اگرچه سینه مجروحم ولی من منتهی دارم
ننالیدم از آن نوک او شکفته غنچه جانم

3. ندیدم چون جمالت آفتاب عنبرین گیسو
ازین بودم گهی بر جمع خاطر گه پریشانم

منور گشت عالم از فروغ اما نمی دانند
چه گونه آفتاب انورست این داغ پنهانم

4 *Basta-i zancîr-i gîsû-yı girih-gîrat şodam*
'Akl u fikram dar-ğam-i zulfat parîşân kardaam
[=Halka halka olmuş saçlarının zinciriyle bağlanmışım. Böylece saçının gamında aklımı ve fikrimi darmadağın etmiş durumdayım.]

5 *Dar-firâk-i yâr kâr-i man Bayânî girya şod*
Katra-i nâ-çîz-i aşkam bahr-i 'ummân kardaam
[=Ey Beyânî, sevgiliden ayrıyken işim hep gözyaşı dökmek oldu. Gözyaşımın değersiz damlasını böylece okyanusa çevirmişim.]

078. 38^a.

1 *Dilamrâ nâvakî zad çaşm-i tû macrûh-i paykânâ*
Zi-lutf-i ân carâhat çun gul-i tar şâd u handânâ
[=Gözün, gönlüme bir ok attı, temreniyle yaralıyım. O yaranın lütfundan taze gül gibi mutluyum, gülmedeyim.]

2 *Agarçi sîna-macrûham valî man minnatî dâram*
Na-nâlîdam az-ân navk û şukufta gonça-i cânâ
[=Göğsü yaralı olsam da minnet duymadayım. O oktan inlemem; çünkü o canımın açılmış bir goncasıdır.]

3 *Na-dîdam çun camâlat âftâb-i 'anbarîn-gîsû*
Azîn bûdam gahî bar-cam '-i hâtur gah parîşânâ
[=Senin yüzün gibi bazen aklımı derleyip toparlayan bazen dağıtan, amber kokulu saçları olan bir güneş görmedim.]

4 *Munavvar gaşt 'âlam az-furûğ ammâ namî-dânâ*
Çi gûna âftâb-i anvarast in dâğ-i pinhânâ
[=Âlem ışığından aydınlandı; ama bu gizli yaramın ne çeşit parlak bir güneş olduğundan habersizdirler.]

5. بیانی آتش دریای دل طوفان برخیزد
بنور آتشین آسا همیشه سینه سوزانم

079.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\-----+\-----+\-----+

1. کنون آنم که من هرگز غم فردا نمی دانم
نبودم بسته دل آرایش دنیا نمی دانم

همیشه نشئه یاب جام اسرار خط لعلم
درین بزم تحیر نشئه صهبا نمی دانم

3. ندارم طاقت آسوده گی در عالم حیرت
کشیدم جور بی حد استراحتها نمی دانم

بجز رویت ندیدم آفتاب عنبرین گیسو
چنین خورشید پر تاب و جهان آرا نمی دانم

5. منم آن بلبل گلزار معنی نغمه می کردم
بشوق گل فغان بلبل شیدا نمی دانم

5 *Bayânî âtaş-i daryâ-yı dil tûfân bar-hîzad*
Ba-nûr-i âtaşîn-âsâ hamîşa sîna-sûzânâm
[=Ey Beyânî, gönül denizindeki ateş tufan çıkarmadadır. Ateşi andırır nuruyla gönlüm yanmadadır.]

079. 35^b.

- 1 *Kunûn ânam ki man hargiz gam-i fardâ namî-dânam*
Na-bûdam basta-dil âlâyîş-i dunyâ namî-dânam
[=Şimdi ben, gelecek kaygısını bilmeyen bir kimseyim. Gönlü tutulmuş olmadım, dünyanın süsünü de bilmem.]
- 2 *Hamîşa naş'a-yâb-i câm-i asrâr-i hat-i la'lam*
Darîn bazm-i tahayyur naş'a-i sahbâ namî-dânam
[=Hep la'l dudağın tüylerinin sırlarını barındıran kadehten neşelenirim. Bu hayret meclisinde şarap neşesini bilmem.]
- 3 *Na-dâram tâkat-i âsûdagî dar-'âlam-i hayrat*
Kaşîdam cavr-i bî-had istirâhathâ namî-dânam
[=Hayret âleminde huzur içinde olmaya gücüm yok. Bitmez sıkıntılar çektim, dinlenme nedir bilmem.]
- 4 *Ba-cuz rûyat na-dîdam âftâb-i 'anbarîn-gîsû*
Çunîn hûrşîd-i pur-tâb u cihân-ârâ namî-dânam
[=Yüzünden gayrı amber kokulu saçlara sahip bir yüz görmedim. Böyle apaydınlık, cihanı süsleyen bir güneş tanımıyorum.]
- 5 *Manam ân bulbul-i gulzâr-i ma'nî nağma mi-kardam*
Ba-şavk-i gul fiğân-i bulbul-i şaydâ namî-dânam
[=Ben mana gül bahçesinin şakıyan bir bülbülyüm. Gülün arzusuyla çılgın bülbülün feryadını dahi bilmiyorum.]

مرا در گلشن وحدت گل باغ تجلی بس
هزار باغ فردوسم گل رعنا نمی دانم

7. زباغ وصل دلدارم بیانی ورد تر چینم
بجز آن باغ خرّم جنت مأوا نمی دانم

080.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. در رزمگاه محبت پهلوانی می کنم
می کشم دیوان عشقت قهرمانی می کنم

کس نداند که کند راه محبت را شتاب
من بدانم که همیشه رهروانی می کنم

3. می زرم پنجه مقابل باشندند از غیرتم
روبهانرا حمله شیر ژیانی می کند

ناوک انداز سپهر واژگونم صبحدم
می دریدم جوشنش کار سنانی می کن

6 *Marâ dar-gulşan-i vahdat gul-i bâğ-i tacallî bas*
Hazâr-i bâğ-i firdavsam gul-i ra 'nâ namî-dânam
[=Vahdet gül bahçesinde bana tecelli bağının gülü yeter. Firdevs cenneti bağının bülbülüyüm, rana gülü bilmem.]

7 *Zi-bâğ-i vasl-i dildâram Bayânî vard-i tar çînam*
Ba-cuz ân bâğ-i hurram Cannat-i ma'vâ namî-dânam
[=Ey Beyânî, sevgilime kavuşma bağından taze gül dererim. O mutluluk bağından başka Cennet-i me'vâ bilmiyorum.]

080. 32^b.

1 *Dar-razim-gâh-i mahabbat pahlavânî mî-konam*
Mî-koşam dîvân-i 'aşkat Kahramânî mî-konam
[=Aşkın savaş meydanında bir yiğit olayım; aşkının devlerini öldürüp bir Kahraman olayım.]

2 *Kas na-dânad ki konad râh-i mahabbatrâ şitâb*
Man bi-dânam ki hamîşa rah-ravânî mî-konam
[=Muhabbet yolunda koşmayı kimse bilmez, ben bilirim; çünkü ben hep yolculuk etmedeyim.]

3 *Mî-zanam pañça mukâbil bâşadand az-ğayratam*
Rûbahânâ hamlâ-i şîr-i jîvânî mî-konam
[=Benim gayretime karşı gelenlere pençe vurmadayım. Tilki yaradılışlılara kükreyen bir aslan hamlesi yapmadayım.]

4 *Nâvak-andâz-i sipîhr-i vâjgûnam subh-dam*
Mî-darîdam cavşanaş kâr-i sinânî mî-konam
[=Tersine dönmüş göğe sabah vakti oklar atmadayım. Zırhını parçalıyor, mızrakçılık ediyorum.]

5. گفت ترك چشم مست من مرا ایمن مباش
ورنه مژگانم خدنگ جانستانی می کنم

يك نفس گر دور باشم من ز نزد آفتم
آتشم در سینه آشوب جهانی می کنم

7. آن حریف بادهء عشقم بیانی روز و شب
با ندیمان بلا عیش نهانی می کنم

081.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

--+\+---+\+---+\+---

1. مجنون ملامت زده ام نام ندارم
وامق صفتم قدرت آرام ندارم

آفته شدم دامن امید نگیرم
آشفته دماغم هوس کام ندارم

3. آلوده گلم مست و خراب می عشقم
پیمانہ کشم بادهء گلغام ندارم

- 5 *Goft turk-i çaşm-mast-i man marâ îman ma-bâş*
Varna mujgânam hadang-i cân-sitânî mî-konam
[=Sarhoş gözlü güzelim bana “Emin olma, yoksa kirpiklerimi can alıcı birer ok yaparım.” dedi.]
- 6 *Yak-nafas gar dūr bâşam man zi-nazd-i âfatam*
Âtaşam dar-i sîna âşûb-i cihânî mî-konam
[=Eğer karışıklık çıkararak güzelimin yanından bir nefes bile ayrı kalırsam, göğsümdeki ateşle dünyayı birbirine katarım.]
- 7 *Ân harîf-i bâda-i ‘aşkam Bayânî rûz u şab*
Bâ-nadîmân-i balâ ‘îş-i nihânî mî-konam
[=Ey Beyânî, ben gece gündüz aşk şarabının yoldaşayım. Bela dostlarıyla gizli gizli safâ sürmedeyim.]

081. 36^b.

- 1 *Macnûn-i malâmat-zadaam nâm na-dâram*
Vâmîk-sîfatam kudrat-i ârâm na-dâram
[=Dile düşmüş bir Mecnun’um, namım yok; Vamık gibiyim, kendime gelmeye gücüm yok.]
- 2 *Âlufta şodam dâman-i ummîd na-gîram*
Âşufta-dîmâğam havas-i kâm na-dâram
[=O kadar kendimi kaybetmişim ki ümit eteğini tutamam; aklım karmakarışık, herhangi bir isteğe hevesim yok.]
- 3 *Âlûda-gîlam mast u harâb-i may-i ‘aşkam*
Paymâna-kaşam bâda-i gul-fâm na-dâram
[=Çamura batmışım, aşk şarabıyla sarhoş olmuş, yıkılmışım; kadeh çeken olmama rağmen gül renkli şarabım yok.]

- در گلشن دل سنبل تر باشد از آهم
شبهه مبری زلف سیهفام ندارم
5. صهبای تسلی بکش از کهنه سفالم
ای جرعه کش ساغر جم جام ندارم
- من در ره عشقت بدهم جان عزیزم
این دم بجز از تو دل من رام ندارم
7. دارد گلی هر بلبل شوریده بیانی
حیفا که مرا یار گل اندام ندارم
- مرغ دل من گشته گرفتار تجلی
بند عجب است این ز هوا دام دارم
9. کی دادم ازین سر محبت سخن عشق
کز راز درونم دم پیغام ندارم

-
- 4 *Dar-gulşan-i dil sunbul-i tar bâşad az-âham*
Şubha ma-barî zulf-i siyah-fâm na-dâram
[=Gönül gül bahçesinde ahımdan, taze sümbül biter. Siyah saçımın olmadığından şüphe etme.]
- 5 *Sahbâ-yı tasallî bi-kaş az-kohna-sifâlam*
Ay cur'a-kaş-i sâğar-i Cam câm na-dâram
[=Ey Cem'in kadehinden bir yudum çeken, eski çanağımdan teselli şarabını çek, benim kadehim yok.]
- 6 *Man dar-rah-i 'aşkat bi-diham cân-i 'azîzam*
În dam ba-cuz az-tû dil-i man râm na-dâram
[=Ben senin aşkının yolunda aziz canımı veririm. Şimdi senden gayrısına gönlümün borcu yoktur.]
- 7 *Dârad gulî har bulbul-i şûrîda Bayânî*
Hayfâ ki marâ yâr-i gul-andâm na-dâram
[=Ey Beyânî, her perişan bülbülün bir gülü vardır. Yazık ki benim gül endamlı bir yarım yok.]
- 8 *Murğ-i dil-i man gaşta giriftâr-i tacallî*
Band-i 'acabast in zi-havâ dâm na-dâram
[=Gönül kuşum tecelliye tutulmuştur. Bu hevesten yapılmış acayip bir bağıdır, tuzak bilmem.]
- 9 *Kay dâdam az-în sırr-i mahabbat suhan-i 'aşk*
K'az-râz-i darûnam dam-i payğâm na-dâram
[=Gönlümdeki sırdan haber taşıyan bir nefesim bile yokken bu muhabbet sırrından nasıl aşk sözü verdim?]

082.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+\---+\---+\---+

1. زداغ حسرتتم در سینه تاب اخکری دارم
درین گلزار غم چون غنچه در دل آذری دارم
- سمندروار افتاده شدم در آتش عشقت
بسوزم خانه زاد صبر دل خاکستری دارم
3. چو خورشید جهان نو داغ عشقم پرتوی بارد
منم شاه محبت بر سرم زر افسری دارم
- حذر ای چرخ پوشیده زره از من که دامانت
دریده می شود خونبار تیغ جوهری دارم
5. مسخر گشت اقلیم سخن من خسرو نظم
بیانی لهجه خاقانی طبع انوری دارم

082. 37^a.

- 1 *Zi-dâğ-i hasratam dar-sîna tâb-i ahkarî dâram*
Darîn gulzâr-i gam çun gonça dar-dîl âzarî dâram
[=Hasret yarasından dolayı göğsümde kor sıcaklığı var. Bu gam gül bahçesinde gönümde gonca gibi bir ateşim var.]
- 2 *Samandar-vâr uftâda şodam dar-âtaş-i 'aşkat*
Bi-sûzam hâna zâd-i sabr-i dil hâkistarî dâram
[=Semender gibi aşkının ateşine düştüm. Evi yakar, gönüldeki sabır azığımı kül ederim.]
- 3 *Çu hûrşîd-i cihân nav-dâğ-i 'aşkam partavî bârad*
Manam şâh-i mahabbat bar-saram zar-afsarî dâram
[=Aşkımın yeni açılmış yarası cihan güneşi gibi bir ışık saçtı. Muhabbet padişahı benim, başımda bir altın tacım var.]
- 4 *Hazar ay çarh-i pûşîda zi-rah az-man ki dâmânât*
Darîda mî-şavad hûn-bâr-i tîğ-i cavharî dâram
[=Ey örtünmüş felek, benim yolumdan sakın. Eteğin yırtılır, değerli taşlarla süslü kan saçıcı bir kılıcım var.]
- 5 *Musahhar gaşt iklîm-i suhan man Husrav-i nazmam*
Bayânî lahca-i Hakânî tab'-i Anvarî dâram
[=Söz ülkesi emrime verildi, ben nazmın Hüsrev'iyim. Ey Beyânî, bende Hâkânî'nin dili, Enverî'nin tabiatı var.]

083.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

----+\----+\----+\----+

1. من ار آویزه زلف تو باشم رفعتی دارم
بزیر سایه سنبل هوای راحتی دارم
- بزن بر سینه ام تیر جفا ای یار مستانه
ازان زخم خدنگ سینه چاکی منتی دارم
3. چو منصور انا لحق گو شدم بر دار در بازار
فدا کردم سر و جانم از آنم شهرتی دارم
- مرا یعقوب وش بیت الحزن قصر زیخا شد
عزیز مصر آن سلطان حسنم عزتی دارم
5. فتاده پای سرو قامت موزون تو بودم
درین باغ هوس از خاکساری همّتی دارم

083. 38^b.

- 1 *Man ar âvîza-i zulf-i tu bâşam rif'atî dâram*
Ba-zîr-i sâya-i sunbul havâ-yî râhatî dâram
havâ-yî: çi hoştar.
[=Ben eğer senin saçına asılı olursam, yüceliğe ererim. Senin sümbülünün gölgesi altında rahatlık iklimine kavuşurum.]
- 2 *Bi-zan bar-sînaam tîr-i cafâ ay yâr-i mastâna*
Az-ân zahm-i hadang-i sîna-çâkî mînnatî dâram
[=Ey sarhoş sevgili, cefa okunu göğsümün üstüne sapla. O göğüs yarıcı okun yarasından minnet duyarım.]
- 3 *Çu Mansûr-i ana 'l-Hak-gû şodam bar-dâr dar-bâzâr*
Fadâ kardam sar u cânam az-ânam şohratî dâram
[=Pazarda “Ben Hakk’ım” diyen Mansur gibi darağacına gittim. Başımı ve canımı feda ettim, bu yaptığımdan dolayı şöhretim vardır.]
- 4 *Marâ Ya 'kûb-vaş baytu 'l-hazan kasr-i Zulayhâ şod*
'Azîz-i Mısr-i ân sultân-i husnam 'izzatî dâram
[=Yakup gibi bana hüznler evi, Züleyha'nın köşkü oldu. O güzellik sultanımın Mısır'ına azizim, yüceliğim vardır.]
- 5 *Futâda-pây-i sarv-i kâmat-i mavzûn-i tû bûdam*
Darîn bâğ-i havas az-hâksârî himmatî dâram
[=Senin düzgün boy servinin ayağına düşmüşüm. Bu heves bağında toprak olmaya gayretim vardır.]

من آن شاه بلا کرسی نشینم در هوای عشق
همیشه بر سرم پرّ همای دولتی دارم

7. جمم در دست استغنا مرصع جام زر گیرم
درین مجلس بیانی من عجبتر شوکتی دارم

084.

هزج: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

---+ \ ---+ \ ---+ \ ---+

1. بدیدم بر رخت زلف سمنسا مبتلا گشتم
بزنجیر محبت بسته بودم بی نوا گشتم

شدم آشفتهٔ گیسوی پر چین و گر هگیرت
پریشان کردم افکارم گرفتار بلا گشتم

3. رهاندن از غم زلفت مرا امکان نیست این دم
اسیر قید بودم بستهٔ زلف دوتا گشتم

همین کارم فغان و ناله چون بلبل درین گلشن
ز شوق گل همیشه ناله زن نغمه سرا گشتم

6 *Man ân şâh-i balâ kursî-nişînam dar-havâ-yı 'aşk
Hamîşa bar-saram parr-i humâ-yı davlatî dâram*
[=Ben aşk ülkesinde tahta oturmuş bela hükümdarıyım, başımın üzerinde daima devlet hümâsının kanadı vardır.]

7 *Camam dar-dast-i istiğnâ murassa' câm-i zar gîram
Darîn maclis Bayânî man 'acabtar şavkatî dâram*
[=Ben tokgözlülük elinde süslü altın bir kadeh tutan Cem'im. Ey Beyânî, bu mecliste benim çok acayıp yüce bir mevkiim vardır.]

084. 2^b.

1 *Bi-dîdam bar-ruhat zulf-i saman-sâ mubtalâ gaştam
Ba-zancîr-i mahabbat basta bûdam bî-navâ gaştam*
[=Yüzünde yasemin kokulu saçını görünce tutuldum. Muhabbet zincirine bağlanmış bir halde çaresiz düştüm.]

2 *Şodam âşufta-i gîsû-yı pur-çîn u girih-gîrat
Parîşân kardam afkâram giriftâr-i balâ gaştam*
[=Kıvrımlı, düğümlü saçların yüzünden kendimi kaybettim. Aklımı, fikrimi dağıttım; belaya yakalandım.]

3 *Rahândan az-ğam-i zulfat marâ imkân nîst in dam
Asîr-i kayd bûdam basta-i zulf-i du-tâ gaştam*
[=Saçının gamından kurtuluş benim için imkânsızdır. Dünyevî bağlara esir bir hâlde iki saçının tutsağı oldum.]

4 *Hamîn kâram fiğân u nâla çun bulbul dar-în gulşan
Zi-şavk-i gul hamîşa nâla-zan nağma-sarâ gaştam*
[=İşim bu gül bahçesindeki bulbul gibi hep ağlayıp inlemedir. Gülün arzusundan daima inler, şarkı söyler oldum.]

5. گرو کردم بیانی طاعتم جام محبت را
شدم رند قدح پیما و مرد بی ریا گشتم

085.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. ما ب فکر عارضت عزم گلستان کده ایم
از نسیم صبحگاه عشق جولان کرده ایم
- پس بدیدم در گلستانت شکفته غنجه ات
از صفا و شوق آن چاک گریبان کرده ایم
3. یاد آریم سنبل خوشبوی تو در بوستان
عقل را انداختیم دلرا پریشان کرده ایم
- در حریم باغ حسن از رشک سرو قامتت
بی توقف زان سبب میل خرامان کرده ایم
5. چون بعشق مهوشان ابدال درویشان شدیم
جان را در خانقاه عشق قربان کرده ایم

5 *Girav kardam Bayânî tâ 'atam câm-i mahabbatrâ*
Şodam rind-i kadah-paymâ vu mard-i bî-riyâ gaştam
[=Ey Beyânî, ibadetimi aşk kadehine rehin bıraktım. Kadeh çeken bir rint, riyasız bir insan oldum.]

085. 41^a.

- 1 *Mâ ba-fıkr-i 'ârızat 'azm-i gulistân kardaîm*
Az-nasîm-i subh-gâh-i 'aşk cavlân kardaîm
[=Biz senin yüzünün düşüncesiyle gül bahçesine azmederiz. Aşkın sabah vakti esen rüzgârından dolayı dolaşır dururuz.]
- 2 *Pas bi-dîdim dar-gulistânât şukufta gonçaat*
Az-safâ vu şavk-i ân çâk-i giribân kardaîm
[=Senin gül bahçende açılmış goncanı gördüğümüzden dolayı onun safâ ve arzusundan yakamızı yırttık.]
- 3 *Yâd ârîm sunbul-i hoş-bûy-i tû dar-bûstân*
'Aklrâ andâhtîm dilrâ parişân kardaîm
[=Bostanda senin hoş kokulu sümbülünü hatırlayınca aklı terk eder, gönlü perişan ederiz.]
- 4 *Dar-harîm-i bâğ-i husn az-raşk-i sarv-i kâmatat*
Bî-tavakkuf z'ân sabab mayl-i hurâmân kardaîm
[=Senin serviye benzer boyunu kıskanmaktan dolayı güzelliğin haremde durmaksızın salınarak yürüyüşe meylederiz.]
- 5 *Çun ba- 'aşk-i mah-vaşân abdâl-i darvişân şodîm*
Cân râ dar-hân-kâh-i 'aşk kurbân kardaîm
[=Ay yüzülülerin aşkına derviş abdallar olduğumuz için canı aşk tekkesinde kurban ederiz.]

بهر طوف کعبهٔ وصلت روان شد جان ما
بی سر و پا عزم راه کوی جانان کرده ایم

7. ما بیانی دایم از کار هوا مستعجلیم
یار را از عهد و پیمانش پشیمان کرده ایم

086.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. ما درین بزم بلا پیر ملامت گشته ایم
فیض بخش آتشیم اهل کرامت گشته ایم

نشئه دار بادهٔ تحقیق از بزم الست
در حقیقت ما ز پیران طریقت گشته ایم

3. ما فلاطون حکم اسرار دان حکمتیم
طالبانرا درس داد علم حکمت گشته ایم

6 *Bahr-i tavf-i Ka'ba-i vuslat ravân şod cân-i mâ*
Bî-sar u pâ 'azm-i râh-i kûy-i cânân kardaîm
[=Canımız vuslat Kabe'sini tavaf için yola koyuldu. Başsız ve ayaksız bir şekilde sevgilinin mahallesi yoluna yöneldik.]

7 *Mâ Bayânî dâyim az-kâr-i havâ musta'cilîm*
Yârrâ az-'ahd u paymânaş paşimân kardaîm
[=Ey Beyânî, biz aşk işinden dolayı daima aceleciyiz. Sevgiliyi yemininden, sözünden döndürürüz.]

086. 41^b.

1 *Mâ dar-în bazm-i balâ pîr-i malâmat gaştaîm*
Fayz-bahş-i âtaşîm ahl-i karâmat gaştaîm
Fayz: Naş'a.
[=Biz bu bela meclisinde melametın piri olmuşuz. Ateşe feyiz verenleriz, keramet ehli olmuşuz.]

2 *Naş'a-dâr-i bâda-i tahkîkam az-bazm-i alast*
Dar-hakikat mâ zi-pîrân-i tarîkat gaştaîm
[=Elest meclisinden doğruluk şarabıyla neşelenmişiz. Biz hakikat konusunda tarikat müritlerinden olmuşuz.]

3 *Mâ Falâtûn-i hikam asrâr-dân-i hikmatîm*
Tâlibân-râ dars-dâd-i 'ilm-i hikmat gaştaîm
[=Biz bilgilerin Eflatun'uyuz, hikmetlerin sırlarını bileniz. Talebelere hikmet ilmini ders verir olmuşuz.]

بوده ایم آواره از سودای گیسوی بتان
بسته زنجیر زنار محبت گشته ایم

5. طالب عین الحیات اسکندر دوران بدیم
پیرو خضرم دارای ولایت گشته ایم

چون بدیدم شاهد لیلی و شان مجنون شدیم
قیس شوریده صفت ما مرد و حشت گشته ایم

7. در رزمگاه محبت مرده ایم از اشتیاق
ما بیانی کشتگان تیغ حسرت گشته ایم

087.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. باد باغ عشق از کاکل معطر می کنیم
خال رخسار محبت مسک اذفر می کنیم

عاشقیم از آتش غم سینه سوزان کرده ایم
داغ دلرا عنبر سارای مجمر می کنیم

4 *Bûdaîm âvâra az-savdâ-yı gîsû-yı butân*
Basta-i zancîr-i zunnâr-i mahabbat gaştâim
[=Put gibi güzellerin saçı sevdasından serseri olmuşuz. Muhabbet zunnarının zincirine bağlanmışız.]

5 *Tâlib-i 'aynu'l-hayât İskandar-i davrân budîm*
Payrav-i Hızrîm Dârâ-yı valâyat gaştâim
[=Devrin bengisuyu arayan İskender'i olmuşuz. Hızır'a uymuşuz, velayet Dara'sı olmuşuz.]

6 *Çun bi-dîdîm şâhid-i Laylî-vaşân Macnûn şodîm*
Kays-i şûrîda-sıfat mâ mard-i vahşat gaştâim
[=Leyla gibi güzelleri görünce deli olduk. Akli karışık Kays gibi vahşi bir er olmuşuz.]

7 *Dar-razim-gâh-i mahabbat murdaîm az-iştîyâk*
Mâ Bayânî kuştagân-i tîğ-i hasrat gaştâim
[=Muhabbetin savaş meydanında arzudan ölmüşüz. Ey Beyânî, biz hasret kılıcıyla ölmüşlerden olmuşuz.]

087. 41^a.

1 *Bâd-i bâğ-i 'aşk az-kâkul mu'attar mî-konîm*
Hâl-i ruhsâr-i mahabbat misk-i azfar mî-konîm
[=Aşk bağının rüzgârını, saçtan kokulu yaparız; muhabbet yüzündeki beni, hoş kokulu misk yaparız.]

2 *'Âşıkîm az-âtaş-i gam sîna sûzân kardaîm*
Dâğ-i dilrâ 'anbar-i sârâ-yı micmar mî-konîm
[=Gam ateşinden göğüslerini yakmış âşıklarız. Gönül yarasını, buhurandaki saf amber ederiz.]

3. خامهٔ بهزاد ماند از نقشکاریء بزم
مجلسی را ما اگر نقشی مصور می کنیم

نقش عشق یار باشد از دل ما محو اگر
باز دیدارش که بینیم نقش دیگر می کنیم

5. گر بیانی می کشم از دست دلبر جام می
دیدهٔ پر خونرا کبریت احمر می کنیم

088.

مضارع: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

--+-\+--+|\+--+|\+---

1. ما در ره محبت تو ترك سر می کنیم
در دست عشق ساغر خون جگر می کنیم

از بیم تیغ غمزهٔ مست تو سر بسر
از داغهای سینه مجوهر سپر می کنیم

3. ما قهرمان عرصهٔ عشق و محبتیم
دیوان نفس را همه زیر و زبر کنیم

- 3 *Hâma-i Bihzâd mânad az-nakış-kârî-i bazm*
Maclisîrâ mâ agar nakşî musavvar mî-konîm
[=Eğer biz bir meclisi nakışlarla resmedersek, Behzad'ın kalemi meclis ressamlığından kalır.]
- 4 *Nakş-i 'aşk-i yâr bâşad az-dil-i mâ mahv agar*
Bâz didâraş ki bînîm nakş-i dîgar mî-konîm
[=Eğer sevgilinin aşkı nakşı gönlümüzden silinirse, onun yüzünü tekrar gördüğümüzde de bir başka nakış yaparız.]
- 5 *Gar Bayânî mî-kaşam az-dast-i dilbar câm-i may*
Dîda-i pur-hûnrâ kibrît-i ahmar mî-konîm
[=Ey Beyânî, eğer dilberin elinden şarap kadehi çekersem, kanla dolu gözü kibrit-i ahmer yaparız.]

088. 33^b.

- 1 *Mâ dar-rah-i mahabbat-i tu tark-i sar konîm*
Dar-dast-i 'aşk sâğar-i hûn-i cigar konîm
[=Biz senin aşkının yolunda başımızı terk eder, onu aşkın elinde ciğer kanıyla dolu bir kadeh yaparız.]
- 2 *Az-bîm-i tiğ-i gamza-i mast-i tu sar-ba-sar*
Az-dâğhâ-yı sîna mucavhar sipar konîm
[=Sarhoş bakışının kılıcı korkusundan dolayı göğsümdeki yaralardan baştan başa cevher ile süslenmiş bir kalkan yaparız.]
- 3 *Mâ Kahramân-i 'arsa-i 'aşk u mahabbatîm*
Dîvân-i nafrâ hama zîr u zabar konîm
[=Biz aşk ve muhabbet meydanının Kahraman'ıyız, nefis şeytanlarını hep alaşağı ederiz.]

درکان چشم قطرهٔ خون سرشک ما
از مهر اشتیاق تو لعل و گهر کنیم

5. ترکان مست خسته دلانرا بفگته اند
مسخور چشم ما شودند از نظر کنیم

ما صقدر معارک نظمیم از کمال
شبدیز خامهٔ اثری جلوه گر کنیم

7. شعر تریم غنچهٔ باغ بلاغتست
دروصف لعل یار بیانی اثر می کنیم

[NŪN]

089.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعطن

-++\---++\---++\---++

1. گر بکاود دل ما تیشهٔ حسرت چون کان
لعل و یعقوت شود مردمک دیدهٔ جان

- 4 *Dar-kân-i çaşm katra-i hûn-i sirişk-i mâ*
Az-mihr-i iştîyâk-i tu la'l u guhar konîm
[=Göz madeninde yaşımızın kanlı damlalarını sana duyduğumuz arzulu sevgiden dolayı yakut ve inci ederiz.]
- 5 *Turkân-i mast hasta-dilânra bi-goftaand*
Mashûr-i çaşm-i mâ şavadand az-nazar konîm
[=Sarhoş güzeller, hasta gönüllüler için demişlerdir: “Bizim gözümüzün büyüüne kapılırlar, bakmaktan sakınalım.”]
- 6 *Mâ saf-dar-i ma'ârik-i nazmîm az-kamâl*
Şab-dîz-i hâma-i asarî cilva-gar konîm
[=Biz şiirin savaş meydanlarında saflar yaranlarız. Olgunlukla eser yazan kalemin Şebdiz'ine cilveler ettiririz.]
- 7 *Şi'r-i tarîm gonça-i bâğ-i balâğatast*
Dar-vasf-i la'l-i yâr Bayânî asar konîm
[=Taze şiirimiz, belagat bağının goncası gibidir. Ey Beyânî, sevgilinin yakuta benzeyen dudağını anlatmada biz eser bırakırız.]
089. 38^b.
- 1 *Gar bi-kâvad dil-i mâ tîşa-i hasrat çun kân*
La'l u yâkût şavad mardumak-i dîda-i cân
[=Eğer hasret kazması gönlümüzü maden gibi kazarsa, canın göz bebeği de la'l ve yakut olur.]

نوڪ تير نگهت گر بزند سینهء ما
از طراوت بود او غنچهء باغ رضوان

3. شرری ز آتش دوزخ بدل ما افتد
گشت سوزان چو سویدا دل داغ پنهان

آتش حسن جمالت دل ما می سوزد
کند افزون علوش آب زلالت هر آن

5. این چه آتش که بیانی نکند تسکین
گر بود جاری بر آن چشمهء آب حیوان

090.

رجز: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

- + - + \ - + + - \ - + - + \ - + + -

1. شوکت خسروی گرفت طننتهء علای من
بر سر آسمان گذشت زر علم لوای من

گر بزنم بگلشن عشق تو خیمهء ادب
همسر نه فلك شود پایهء اعتلای من

- 2 *Navk-i tîr-i nigahat gar bi-zanad sîna-i mâ*
Az-tarâvat buvad û gonça-i bâğ-i rıdvân
[=Bakışının oku temrenini göğsümüze saplarsan, o tazelikten rıdvân cennetinin goncası biter.]
- 3 *Şararî z'âtaş-i dûzah ba-dil-i mâ uftad*
Gaşť súzân çu suvaydâ dil-i dâğ-i pinhân
[=Gönlümüze cehennem ateşinden bir kıvılcım düşünce, gizli gönül yarasını süveyda gibi kömürleştirdi, kararttı.]
- 4 *Âtaş-i husn-i camâlat dil-i mâ mi-sûzad*
Konad afzûn 'alavaş âb-i zulâlat har ân
[=Yüzünün güzelliği ateşi gönlümüzü yakmadadır. Senin tatlı ve berrak suyun onun alevini her an artırır.]
- 5 *În çî âtaş ki Bayânî na-konad taskîn*
Gar buvad cârî bar-ân çaşma-i âb-i hayvân
[=Ey Beyânî, bu ne ateştir ki bengisu çeşmesi üzerinde akar olsa da sükunet bulmaz.]

090. 39^b.

- 1 *Şavkat-i husravî girift tantana-i 'alâ-yı man*
Bar-sar-i âsmân guzaşt zar-'alam-i livâ-yı man
[=Benim şerefli gösterişim, bir hükümdar haşmetine döndü. Benim altın alemlî sancağım, gökyüzünün sonuna ulaştı.]
- 2 *Gar bi-zanam ba-gulşan-i 'aşk-i tu hayma-i adab*
Ham-sar-i nuh-falak şavad pâya-i i'tilâ-yı man
Ham-sar-i nuh-falak: Ham-sar ba-gardûn.
[=Eğer senin aşkının gül bahçesine edep çadırını kurarsam, benim yükselen rütbem dokuz feleğe eş olur.]

3. شهر وجود من کنون تختگه شه غمت
وادی ایمن بلا بود ازل فنای من
- ای گل گلشن بها صیت و صدای تو
بلبل نغمه کش کند کلک سخن سرای من
5. جور و جفایت ای فلک از حد ماورا گذشت
تابکی آوری بلا بر سر ابتلای من
- تیغ زبان معجزم عالم نظم را گرفت
لایق التفات تو باشم اگر سزای من
7. کوکبه ام بیانیا جاه و جلال خسروی
آیینه سکندری طبع خوش و صفای من

091.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. بر فروزد آه آتش زاد دل تقریر من
سوزش آرد در دل یار آتشین تعبیر من

- 3 *Şahr-i vucûd-i man kunûn taht-gah-i şah-i gamat*
Vâdî-i Ayman-i balâ bûd azal fanâ-yı man
[=Benim varlık ülkem şimdi senin gam şahının taht kurduğu yerdir. Ezelden, benim yokluğum belanın Eymen vadisi olmuştur.]
- 4 *Ay gul-i gulşan-i bahâ sıyt u sadâ-yı husn-i tû*
Bulbul-i nağma-kaş konad kilk-i suhan-sarâ-yı man
[=Ey kıymet gülşenin gülü, senin güzelliğinin şöhret ve tesiri benim söz söyleyen kalemimi, şarkı söyleyen bülbül yaptı.]
- 5 *Cavr u cafâyat ay falak az-hadd-i mâvarâ guzaşt*
Tâ-ba-kay âvarî balâ bar-sar-i ibtilâ-yı man
[=Ey felek, zulüm ve eziyetin ulaşılabilecek son noktaya vardı. Ne vakte kadar benim tutkun başımın üzerine bela getireceksin?]
- 6 *Tîğ-i zabân-i mu 'cizam 'âlam-i nazmrâ girift*
Lâyık-i iltifât-i tû bâşam agar sazâ-yı man
[=Mucize gösteren dil kılıcım nazım âlemini fethetti. Eğer değerim varsa senin iltifatına layık olayım.]
- 7 *Kavkabaam Bayâniyâ câh u calâl-i husravî*
Âyîna-i Sikandarî tab '-i hoş u safâ-yı man
[=Ey Beyânî, yıldızım hükümdarlığım büyüklüğü ve itibarındadır. Hoş ve güzel tabiatım İskender'in aynasıdır.]
091. 39^b.
- 1 *Bar-furûzad âh-i âtaş-zâd-i dil takrîr-i man*
Sûziş ârad dar-dil-i yâr âtaşîn ta 'bîr-i man
[=Söz söyleyişim, gönlümün ateşten doğma ahını parlatır. Ateşli tabirlerim, sevgilinin gönlünü yakar.]

تو نمی دانی فغان و نالهٔ گردون رسم
قدسیان دانند آه و نالهٔ شبگیر من

3. مرغ جانم را مکن با چشم شهبازت شکار
در صید گه صید کن اول دل نخجیر من

گفت غمزه با زبان حال از روی غضب
الحدز ای عاشق بی باک از شمشیر من

5. خامهٔ مانی بیانی ماند از نقش بتان
گر بدستم ببند او کلک پری تصویر من

092.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. بر دلم ای غنچه نوک تیر آزاری مزین
بر رگ جانم همیشه نشتر خاری مزین

تابکی فریاد ای مرغ سحر از روی گل
در گلستان محبت ناله و زاری مزین

2 *Tû namî-dânî fiğân u nâla-i gardûn-rasam*
Kudsiyân dânanand âh u nâla-i şab-gîr-i man
[=Sen feleğe ulaşan feryat ve inlemelerimi bilmezsin. Geceyi kaplayan ah ve inlemelerimi Allah'a yakın melekler bilir.]

3 *Murğ-i cânamrâ ma-kon bâ-çaşm-i şah-bâzat şikâr*
Dar-sayîd-gah sayd kon avval dil-i nahcîr-i man
[=Şahin gözünle can kuşumu avlama. Av yerinde ilk önce gönül ceylanımı avla.]

4 *Goft gamza bâ-zabân-i hâl az-rûy-i gazab*
Al-hazar ay 'âşık-i bî-bâk az-şamşîr-i man
[=Gamze, öfkeli yüzünden dolayı hâl diliyle "Ey korkusuz âşık, kılıcımdan sakın." dedi.]

5 *Hâma-i Mânî Bayânî mânad az-nakş-i butân*
Gar ba-dastam bînad û kilik-i parî-tasvîr-i man
[=Ey Beyânî, peri tasvir eden fırçamı elimde görse, Mani'nin kalemi put resmetmekten vazgeçer.]

092. 39^b.

1 *Bar-dilam ay gonça navk-i tîr-i âzârî ma-zan*
Bar-rag-i cânam hamîşa naştâr-i hârî ma-zan
[=Ey gonca, incitici okunun temrenini gönlüme saplama. Can damarıma diken neşterini durmadan vurma.]

2 *Tâ-ba-kay faryâd ay murğ-i sahar az-rûy-i gul*
Dar-gulistân-i mahabbat nâla vu zârî ma-zan
[=Ey seher kuşu, gülün yüzünden ne vakte kadar feryat edeceksin? Muhabbet gül bahçesinde ağlayıp inleme.]

3. ترك مستم بر من دیوانه را در راه عشق
همچو طفل شهر سنگ تلخ گفتاری مزن

تاب خورشید جفا باشد که تأثیرم کند
بر سر اغیار ای شه خیمه یاری مزن

5. از بیانی بشنو ای واعظ چه خوش پند است این
در میان باده نوشان لاف اسراری مزن

093.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. مژده شهر رحمت آمد بر شما ای اهل دین
از قدومش شاد شد قلب سلیم مسلمین

شاد و خندان کرد قلب مؤمنین را مقدمش
شد مساجد از قدوم او ریاض متقین

3. کرد ارسال ایزد بیچون بهر رحمتش
آمدی می او ز حق شد رحمة للمؤمنین

- 3 *Turk-i mastam bar-man-i dîvânarâ dar-râh-i 'aşk*
Hamçu tıfl-i şahr sang-i talh-guftârî ma-zan
[=Ey sarhoş güzelim, ben divaneye aşk yolunda şehir çocuğu gibi acı söz taşıyı atma.]
- 4 *Tâb-i hûrşîd-i cafâ bâşad ki ta'sîram konad*
Bar-sar-i aġyâr ay şah hayma-i yârî ma-zan
[=Bana tesir eden cefâ güneşinin ışığıdır. Ey şah, yabancıların başı üzerinde dostluk çadırını kurma.]
- 5 *Az-Bayânî bi-şnav ay vâ 'ız çî hoş pandast in*
Dar-miyân-i bâda-nûşân lâf-i asrârî ma-zan
[=Ey vaiz, Beyânî'den dinle, bu ne hoş nasihatir: Şarap içenler arasında esrar lafını etme.]

093. 34^b.

- 1 *Mujda şahr-i rahmat âmad bar-şumâ ay ahl-i dîn*
Az-kudûmaş şâd şod kalb-i salîm-i muslimîn
[=Ey din mensupları, üzerinize rahmet ayı geldi, müjdeler olsun. Gelişinden Müslümanların temiz kalpleri şenlendi.]
- 2 *Şâd u handân kard kalb-i mu'minînâ maktamaş*
Şod masâcid az-kudûm-i û riyâz-i muttakîn
[=Gelişi, müminlerin kalbini sevindirdi, açtı. Onun gelmesiyle mescitler, takvalılar bahçesi oldu.]
- 3 *Kard irsâl İzad-i bî-çûn bahr-i rahmataş*
Âmadî mî û zi-Hak şod rahmatan li'l-mu'minîn
[=Sebeup sorulmaz Tanrı rahmeti sebebiyle gönderdi. Allah'tan geldi, müminlere rahmet oldu.]

از شهور این شهر رحمت را شرف بس که خدا
در شب قدرش بکرد انزال قرآن مبین

5. فارق ایمان و کفرست این مبارک شهر نور
امتیازی کرد اهل دین را از کافرین

چون رسول کبریا با فرحتان تبشیر کرد
منشرح گشتند از آن فرحه صدور صایمین

7. در تجلی مظهر فیض الهی بوده اند
روزه داران اهل حکمت گشته اند از عابدین

همسر مهر فلک گشتند در برج شرف
دست قدر روزه داران از ثریا خوشه چین

9. ذوق شهد می شهد داریم از تشریف او
بر دماغ ما بیانی گشت همچو انگبین

-
- 4 *Az-şuhûr in şahr-i rahmatrâ şaraf bas ki Hudâ*
Dar-şab-i Kadraş bi-kard inzâl-i Kur'ân-i mubîn
[=Aylar içinden bu rahmet ayına şeref yeter ki Allah onun Kadir gecesinde apaçık Kur'an'ı indirdi.]
- 5 *Fârik-i îmân u kufrast in mubârak şahr-i nûr*
İmtiyâzi kard ahl-i dînâ az-kâfirîn
[=Bu nur ayı, iman ile küfrü ayırandır. Din mensuplarına kafirlerden ayrıcalık verdi.]
- 6 *Çun Rasûl-i kibriyâ bâ-farhatân tabşîr kard*
Munşarih gaştand az-ân farha sudûr-i sâyimîn
[=Büyük peygamber ferahlıklarla müjdeleyince, oruç tutanların göğüsleri bu ferahlıktan genişledi.]
- 7 *Dar-tacallî mazhar-i fayz-i ilâhî bûdaand*
Rûza-dârân ahl-i hikmat gaštaand az-'âbidîn
[=Tecelli ile ilahi bolluğa kavuştular. Kullardan oruç tutanlar, hikmet ehli oldular.]
- 8 *Ham-sar-i mihr-i falak gaştand dar-burc-i şaraf*
Dast-i kadr-i rûza-dârân az-Surayyâ hûşa-çîn
[=Şeref burcunda feleğin güneşine arkadaş oldular. Oruçluların kıymetli eli Süreyya'dan başak toplar oldu.]
- 9 *Zavk-i şahd-i may şahid dârîm az-taşrif-i û*
Bar-dimâğ-i mâ Bayânî gaşt hamçû angubîn
[=Onun teşrifinden şarabın zevkini tadıyoruz. Ey Beyânî, damağımıza sanki kudret balı oldu.]

094.

هزج: مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن

--+\|+---+\|+---+\|+---

1. بر جبهه تو زلف سیاهت عجبت این
ابر سیاهی حائل ماهت عجبت این

خورشیدو شا حسن تو عالم بگرفته
افتاده شود کوکب جاهت عجبت این

3. دلبر بکند عرض جمال ای دل شیدا
در وصلت او شیون و آهت عجبت این

از قوس تجلی بزنی غنچه بروید
نوک افکن دل تیر نگاهت عجبت این

5. از غمزه ات ای شوخ بیانی شده مجروح
بی تیغ کند کار سیاهت عجبت این

094. 33^a.

- 1 *Bar-cabha-i tu zulf-i siyâhat 'acabast in*
Abr-i siyahî hâ 'il-i mâhat 'acabast in
[=Yüzünün üstündeki siyah saçın ne şaşırtıcıdır. Kara bulut ayı perdelemiştir, ne şaşırtıcıdır.]
- 2 *Hürşîd-vaşâ husn-i tu 'âlam bi-girifta*
Uftâda şavad kavkab-i câhat 'acabast in
[=Ey güneş gibi olan, âlem senin güzelliğine tutulmuştur. Yıldızlar düşkünün olmuştur, ne garip.]
- 3 *Dilbar bi-konad 'arz-i camâl ay dil-i şaydâ*
Dar-vuslat-i û şîvan u âhat 'acabast in
[=Ey deli gönül, sevgili yüzünün güzelliğini göstermektedir. Ona kavuştuğunda bu iyiliğine karşılık inleyip ah etmen ne acayıptır.]
- 4 *Az-kavs tacallî bi-zanî gonça bi-rûyad*
Navk-aşkan-i dil tîr-i nigâhat 'acabast in
[=Gonca bitirmek için yaydan tecelli atıyorsun. Bakışının oku, gönle temren saptırmadadır, ne acayıp.]
- 5 *Az gamzaat ay şûh Bayânî şoda macrûh*
Bî-tîğ konad kâr-i sipâhat 'acabast in
[=Ey güzel, yan bakışından Beyânî yaralandı. Kılıcsız yaptı bunu, askerinin işi ne acayıp.]

095.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. ترك مست ما همیشه مردم آزاری مکن
در بزم خونی مشو کار ستمکاری مکن

در تجلی خون ارباب محبت را مریز
غمزه خونریز را شمشیر خونباری مکن

3. میش جان عاشق دلخسته را در کوه غم
چشم مستت از تهور گرگ خونخواری مکن

من خریدارم متاع درد را با جان و سر
با روان ناشناس عشق بازاری مکن

5. تابکی اندیشهء غوغا بیانی با فلک
دشمن اهل دلست او فکر پیکاری مکن

095. 35^b.

- 1 *Turk-i mast-i mâ hamîşa mardum-âzârî ma-kon*
Dar-bazîm hûnî ma-şav kâr-i sitam-kârî ma-kon
[=Ey sarhoş güzelimiz, her zaman insanlara eziyet etme. Mecliste kan dökücü olma, zalimlik etme.]
- 2 *Dar-tacallî hûn-i arbâb-i mahabbatrâ ma-rîz*
Gamza-i hûn-rîzrâ şamşîr-i hûn-bârî ma-kon
[=Tecelli hâlinde âşıkların kanını dökme. Kan dökücü yan bakışını kan yağdıran bir kılıç haline getirme.]
- 3 *Mîş-i cân-i 'âşık-i dil-hastarâ dar-kûh-i gam*
Çaşm-i mastat az-tahavvur gurg-i hûn-h'ârî ma-kon
[=Öfkeyle sarhoş bakışını gam dağında hasta gönüllü âşığın can koyununa kan içici bir kurt yapma.]
- 4 *Man harîdâram matâ'-i dardrâ bâ-cân u sar*
Bâ-ravân-i nâşînâs-i 'aşk bâzârî ma-kon
[=Ben canla başla dert malının müşterisiyim. Sen aşkın değerinden anlamazlarla alışveriş etme.]
- 5 *Tâ-ba-kay andîşa-i gavğâ Bayânî bâ-falak*
Duşman-i ahl-i dilast û fikr-i paykârî ma-kon
[=Ey Beyânî, ne vakte kadar felekle kavgayı düşüneceksin? O, gönül ehlinin düşmanıdır, karşı çıkmayı aklına getirme.]

096.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. غنچه وش در باغ حسنت شیوه نازی مکن
عاشق بلبل نوا را غنچ و طنّازی مکن

ناگهان رسم ترا پنچه زند شهباز عشق
ای تذرو دل حذر در اوج پروازی مکن

3. صید کن مرغ دلم با شاهباز دیده ات
غمزه را در صید او ای شاه انبازی مکن

الحذر از تندباد آه سرد اهل درد
سرو تک ای نو نهال گل سر افزازی مکن

5. چون بیانی عاشق سرباز شو ای بوالهوس
در میان سر فرازان عشق پردازی مکن

096. 32^a.

- 1 *Gonça-vaş dar-bâğ-i husnat şîva-i nâzî ma-kon*
'Âşık-i bulbul-navârâ gunc u tannâzî ma-kon
[=Güzelliğin bahçesinde gonca gibi naz etme. Bülbül sesli âşığa eda ve naz gösterme.]
- 2 *Nâgahân rasm-i turâ pañça zanad şah-bâz-i 'aşk*
Ay tazavv-i dil hazar dar-avc parvâzî [ma-kon
[=Aşk şahini ansızın senin bir alametine bile pençe vurur. Ey gönül sülünü, sakın, zirvelerde uçmayı bırak.]
- 3 *Sayd kon murğ-i dilam bâ-şâh-bâz-i dîdaat*
Gamzarâ dar-sayd-i û ay şâh anbâzî [ma-kon
[=Gönül kuşumu gözünün şahiniyle avla. Ey şah, onu avlamada yan bakışını ise ortak etme.]
- 4 *Al-hazar az-tund-bâd-i âh-i sard-i ahl-i dard*
Sarv tak ay nav-nihâl-i gul sar-afrazî ma-kon
[=Dert çekenlerin hırçın ah kasırgasından sakın. Ey taze gül fidanı, servi gibi dik başlılık etme.]
- 5 *Çun Bayânî 'âşık-i sar-bâz şav ay bu'l-havas*
Dar-miyân-i sar-firâzân 'aşk-pardâzî ma-kon
[=Ey ihtiras sahibi, Beyânî gibi başını vermeye hazır bir âşık ol. Başını fedaya hazır kimseler arasında aşktan bahsetme.]

097.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فععلن

-++\---++\---++\---++

1. مکن ای شاه نو آموز ستم جور فزون
تا نباشد دل سودا زدهٔ من محزون

خنجر خار ستم سینهٔ شوریده مزین
غنچه وش تا که نباشد دل شیدا پر خون

3. گر دهی غنچهٔ مهر تو بدست اغیار
شود آن غنچه بما چون گل تر داغ درون

این قدر بار جفایت که تحمل کردم
قد خم گشتهٔ من گشته مثال گردون

5. من چه چاره کنم از گردش وارونهٔ چرخ
می کند بر سر عالم همه دور وارون

من بیانی در ازل عاشق شیدا بودم
قیس شوریده نبوده سر ارباب جنون

097. 34^b.

- 1 *Ma-kon ay şâh-i nav-âmûz-i sitam cavr-i fuzûn*
Tâ na-bâşad dil-i savdâ-zada-i man mahzûn
[=Ey yeni yeni sitemler öğreten şahım, çok eziyet etme. Böylece sevdaya tutulmuş gönlüm mahzun olmasın.]
- 2 *Hancar-i hâr-i sitam sîna-i şûrîda ma-zan*
Gonça-vaş tâ ki na-bâşad dil-i şaydâ pur-hûn
[=Sitem dikeninin hançerini perişan göğsüme saplama. Böylelikle çılgın gönlüm gonca gibi kanla dolmasın.]
- 3 *Gar dihî gonça-i mihr-i tu ba-dast-i ağyâr*
Şavad ân gonça ba-mâ çun gul-i tar dâğ-i darûn
[=Eğer aşkının goncasını yabancıların eline verirsen, o gonca bize taze bir gül gibi gönül yarası olur.]
- 4 *În kadar bâr-i cafâyat ki tahammul kardam*
Kad-i ham-gaşta-i man gašta misâl-i gardûn
[=Senin o kadar cefa yükünü taşıdım ki bükülmüş belim feleğe benzedi.]
- 5 *Man çi çâra konam az-gardiş-i vâruna-i çarh*
Mî-konad bar-sar-i 'âlam hama davr-i vârun
[=Ben feleğin ters dönüşüne ne çare bulayım? O, bütün âlemin başında ters dönmedir.]
- 6 *Man Bayânî dar-azal 'âşık-i şaydâ bûdam*
Kays-i şûrîda na-bûda sar-i arbâb-i cunûn
[=Ey Beyânî, perişan Kays delilerin başı olmamışken ben ezelde çılgın bir âşık olmuştum.]

098.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. جلوه شوریده گی کردم درین وادی کنون
قیس شیدا دید گفتا این چه رفتار جنون
- در ره میخانه کردم جلوه مستی بشوق
سینه را زان جلوه آمد حالت صبر و سکون
3. گوی وش باشد سرم غلطان در میدان عشق
گر نهم پای تکاسل از ره عشقت برون
- شد وجود من درین بزم بلا سنطور غم
می کنم مضراب اوطار رگم آه درون
5. گردشی بر وفق کام ما فلك هرگز نکرد
بر سر ما را بیانی این چه دور بازگون

098. 35^b.

- 1 *Cilva-i şûrîdagî kardam darîn vâdî kunûn*
Kays-i şaydâ dîd goftâ in çi raftâr-i cunûn
[=Şimdi bu vadide âşıklık hâlleri gösterdim. Çılgın Kays gördü, bu ne delice gidiştir, dedi.]
- 2 *Dar-rah-i may-hâna kardam cilva-i mastî ba-şavk*
Sînarâ z'ân cilva âmad hâlat-i sabr u sukûn
[=Meyhane yolunda arzuyla sarhoşluk cilvesi ortaya koydum. O cilveden gönlüme sabır ve sükûn geldi.]
- 3 *Gûy-vaş bâşad saram galtân dar-maydân-i 'aşk*
Gar niham pâ-yi takâsul az-rah-i 'aşkat birûn
[=Eğer tembellik ayağını aşkının yolundan dışarı atarsam, aşk meydanında başım top gibi yuvarlansın.]
- 4 *Şod vücûd-i man darîn bazm-i balâ santûr-i gam*
Mî-konam mızrâb avtâr-i ragam âh-i darûn
[=Bu bela meclisinde vücudum gam santuru oldu. İçimdeki ahı, damar tellerini titreten mızrap yapmadayım.]
- 5 *Gardişi bar-vaşk-i kâm-i mâ falak hargiz na-kard*
Bar sar-i mârâ Bayânî in çi davr-i bâz-gûn
[=Felek, asla bizim isteğimize uygun dönmedi. Ey Beyânî, başımızın üzerinde bu ne ters dônüştür!]

099.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. بودم ای لیلی بعشقت دشت پیمای جنون
گشتم اخر قیس وش آزادهٔ قید شچون

فنّ عشق یار را کردم تتبّع سر بسر
حکمت آموزنده بودم فیلسوف ذو فنون

3. در طریق ابتلا شد مشعل آه دلم
کاربان عشق را منزل بمنزل رهنمون

گر روی گلزار را در زیر گلبن جا مکن
جسم تو شاید شود از سایهٔ گل نیلگون

5. من در افشانم بیانی ساحل اندیشه را
قلزم زخار طبع من نمی دارد سکون

099. 40^b.

- 1 *Bûdam ay Laylî ba- 'aşkat daşt-paymâ-yı cunûn*
Gaştam âhur Kayıs-vaş âzâda-i kayd-i şucûn
[=Ey Leyla, senin aşkınla cinnet çölünde dolaşıp durdum. Sonunda Kays gibi maddi bağlardan kurtuldum.]
- 2 *Fann-i 'aşk-i yârrâ kardam tatabbu' sar-ba-sar*
Hikmat-âmûzanda bûdam faylasôf-i zû-funûn
[=Hikmet hocası ve âlim bir filozof olduğum için sevgiliye âşık olmanın bilimini baştan başa inceledim.]
- 3 *Dar-tarîk-i ibtilâ şod maş'al-i âh-i dilam*
Kârbân-i 'aşkrâ manzil-ba-manzil rah-numûn
[=Gönlümün ah meşalesi, aşka tutkunluk yolunda aşk kervanına konak konak yol gösterici oldu.]
- 4 *Gar ravî gulzârrâ dar-zîr-i gulbun câ ma-kon*
Cism-i tû şâyad şavad az-sâya-i gul nîl-gûn
[=Eğer gül bahçesine gidersen gül dalının altında yer tutma. Belki bedenin gülün gölgesinden dolayı Nil renkli olur.]
- 5 *Man dur-afşânâ Bayânî sâhil-i andîşarâ*
Kulzum-i zakhâr-i tab'-i man namî-dârad sukûn
[=Ey Beyânî, ben fikir sahiline inci saçıyorum. Tabiatımın dalgalı denizi hiç sükûn bulmaz.]

[VAV]

100.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. التفاتی بر من شیدا نکرد آن ماهرو
گشت از آن رو روغن چشم مذاب از هجر او

کار من شد در فراقش گریه آتش فروز
اشک گلگونم بصحرا گشت جاری سوبسو

3. کی بود يك دم میسر بوس پایش در رکاب
من فتاده بنده ام او شهسوار تند خو

شد نهان از دیده ام در صیدگه چون آن غزال
با کمند آه کردم دشت و وادی جست و جو

5. در حریم بوستان عشق گم گشته دلم
مردم چشم تجسس کرد زلفش موبمو

شعله زد شمع رخس در زیر زلف تابدار
شد چراغ ماه شب آرا ضیا گستر ازو

100. 37^b.

- 1 *İltifâti bar-man-i şaydâ na-kard ân mâh-rû*
Gaş az-ân rû ravğan-i çaşmam muzâb az-hacr-i û
[=O ay yüzlü, çılgın bana bir iltifat etmedi, o sebeple gözümün yağı ondan ayrı olmaktan eridi.]
- 2 *Kâr-i man şod dar-firâkaş giryâ-i âtaş-furûz*
Aşk-i gul-günam bâ-sahrâ gaşt câri sû-ba-sû
[=Onun ayrılığında işim ateşi artıran gözyaşı dökmek oldu. Gül renkli yaşım, çölde her tarafta akar oldu.]
- 3 *Kay buvad yak dam muyassar bûs-i pâyaş dar-rikâb*
Man futâda bandaam û şah-suvâr-i tund-hû
[=Üzengideki ayağını öpmek nasıl mümkün olur? Ben düşkün bir kulum, o isyankâr bir binici.]
- 4 *Şod nihân az-dîdaam dar-sayd-gah çun ân gazâl*
Bâ-kamand-i âh kardam daşt u vâdi cust u cû
[=O ceylan, av yerinde gözümden kayboldu. Ah kemendiyle çöl ve vadiyi aradım durdum.]
- 5 *Dar-harîm-i büstân-i 'aşk gum-gaşta-dîlam*
Mardum-i çaşmam tacassus kard zulfaş mü-ba-mû
[=Aşk bostanının haremünde gönlümü yitirmişim. Göz bebeğim, onun saçını tel tel araştırdı.]
- 6 *Şu 'la zad şam 'i ruhaş dar-zîr-i zulf-i tâb-dâr*
Şod çarâğ-i mâh-i şab-ârâ ziyâ-gustar az-û
[=Onun muma benzeyen yanağı, parlak saçının altında alevlendi; geceyi süsleyen ay kandili ondan dolayı ışık verir oldu.]

7. جای آسایش نگیرد دل بغیر از طره اش
چون بیانی او بشد مفتون زلف مشک بو

101.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. بر فروزد جام می را لعل آتشبار تو
آتشی دارد از ان برگ گل رخسار تو

نیست هرگز از غمت جمعیت خاطر مرا
کرد عقل من پریشان زلف مشکین تار تو

3. مهر عالمتاب شد مفتون حسن طلعتت
لرزه ئی افتد بجسمش دید چون دیدار تو

در چراگاه حمل بود آن غزال خاوری
بسته تار شعاع روی پر انوار تو

5. می کند ناله بیانی از فسون نرگست
آه ازین سحر و فسون آهوی تاتار تو

7 *Cây-i âsâyiş na-gîrad dil ba-ğayr az-turra-aş*
Çun Bayânî û bi-şod maftûn-i zulf-i muşk-bû
[=Gönül, perçeminden başka bir huzur yeri tutmadı. O, Beyânî gibi misk kokulu saçının tutkunu oldu.]

101. 37^a.

- 1 *Bar-furûzad câm-i mayrâ la'l-i âtaş-bâr-i tû*
Âtaşî dârad az-ân barg-i gul-i ruhsâr-i tû
[=Senin ateş yağdıran la'l dudağın, güle benzeyen yüzünün yaprağından aldığı bir ateşe sahip olduğundan şarap kadehini parlatır.]
- 2 *Nîst hargîz az-ğamat cam 'iyyat-i hâtır marâ*
Kard 'akl-i man parîşân zulf-i muşkîn-târ-i tû
[=Senin gamından hiçbir vakit zihnim derli toplu değildir. Senin misk kokan telleriyle saçın aklımı darmadağın etti.]
- 3 *Mîhr-i 'âlam-tâb şod maftûn-i husn-i tal'atat*
Larza 'î uftad ba-cismaş dîd çun dîdâr-i tû
[=Âlemi aydınlatan güneş, senin yüzünün güzelliğine tutkun oldu. Senin yüzünü görünce cismine bir titreme geldi.]
- 4 *Dar-çarâ-gâh-i hamal bûd ân gazâl-i hâvarî*
Basta-i târ-i şu 'â 'i rûy-i pur-anvâr-i tû
[=Hamel otağında o doğu ceylanı, senin nurlarla dolu yüzünden yayılan ışık tellerine tutulmuştur.]
- 5 *Mî-konad nâla Bayânî az-fusûn-i nargisat*
Âh az-în sihr u fusûn-i âhû-yı Tâtâr-i tû
[=Beyânî, senin nergisinin sihrinden feryat etmemedir. Senin o Tatar ceylanı sihrinden ve gözboyacılığından aman!]

102.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. گر صفای دل بخواهی جای عشرترا برو
کن خراباتی ره بیت ملامترا برو
جلوه گاه ما حریم گلشن میخانه است
ز اهدا ثقلت مکن راه سلامترا برو
3. رو بکارت صوفیا رندان را طعنه مزین
تاج بر سر نه طریق کنج خلوترا برو
راست رو شو در طریق میکده ای مست عشق
تا نگیرد شحنه نهج استقامترا برو
5. تابکی ای نفس اماره ضلال و معصیت
کج مرو چون مار منهاج هدایترا برو
اژدر نفست بکش جام می وحدت بکش
ای اسیر دام غم راه انابترا برو

102. 32^b.

- 1 *Gar safâ-yı dil bi-h'âhî cây-i 'işratrâ bi-rav*
Kon harâbâtî rah-i bayt-i malâmatrâ bi-rav
[=Eğer gönül hoşluğu istiyorsun, işret yerine koş. Sarhoş ol, melamet evinin yolunu tut.]
- 2 *Cilva-gâh-i mâ harîm-i gulşan-i may-hânaast*
Zâhidâ sıklat ma-kon râh-i salâmatrâ bi-rav
[=Bizim cilve yerimiz, meyhane gül bahçesinin haremidir. Ey zahit, kabalık etme kurtuluş yoluna gir.]
- 3 *Rav ba-kârat sûfiyâ rindânâ ta 'na ma-zan*
Tâc bar-sar nih tarîk-i kunc-i halvatrâ bi-rav
[=Ey sofı, sen işine bak, rintleri ayıplama. Tacını başına koy, yalnızlık köşesine giden yola düş.]
- 4 *Râst-rav şav dar-tarîk-i may-kada ay mast-i 'aşk*
Tâ na-gîrad şahna nahc-i istikâmatrâ bi-rav
[=Ey aşk sarhoşu, şahnenin seni tutuklamaması için meyhane yolunda düzgün yürü, doğru yolu tut.]
- 5 *Tâ-ba-kay ay nafs-i ammâra dalâl u ma'siyat*
Kac ma-rav çun mâr minhâc-i hidâyatrâ bi-rav
[=Ey kötülüğü isteyen nefis, ne vakte kadar sapmışlık ve günah? Yılan gibi eğri büğrü gitme, doğruluk yolunu tut.]
- 6 *Ajdar-i nafsat bi-koş câm-i may-i vahdat bi-kaş*
Ay asîr-i dâm-i gam râh-i inâbatrâ bi-rav
[=Nefis ejderini öldür, birlik şarabını çek. Ey gam tuzağının esiri, günahları terk yoluna git.]

7. گَر بیانی پایهٔ جم را رسیدن مقصدت
پیرو پیر مغان شو جای همترا برو

103.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

-+-\---+-\---+-\---+-

1. ای طلبکار محبت طالب وصلت مشو
در میان عاشق دیدار بی رغبت مشو
- سعی بیهوده مکن دستت رساندن کی بود
می کشی بار مشقت مایل قامت مشو
3. پنبهٔ غفلت منه بر گوش هوشت گوش وار
ای اسیر جاه مست بادهٔ دولت مشو
- بر فشانند برگ تو یک روز باد صبحدم
از غرور حسن ای گل شاهد نخوت مشو
5. تابکی ای نفس باشی در هوای حبّ جاه
ترک کن سوزنده جان آتش غیرت مشو

7 *Gar Bayânî pâya-i Camrâ rasîdan maksadat*
Payrav-i pîr-i muğân şav cây-i himmatrâ bi-rav
[=Ey Beyânî, maksadın Cem'in payesine ulaşmaksa, bir mürşidin ardına düş, gayret yerine yürü.]

103. 2^a.

- 1 *Ay talab-kâr-i mahabbat tâlib-i vuslat ma-şav*
Dar-miyân-i âşık-i dîdâr bî-rağbat ma-şav
[=Ey sevgiyi arayan, kavuşmayı isteme. Yüze âşık olmuşlar arasında istenilmeyen olma.]
- 2 *Sa 'y-i bihûda ma-kon dastat rasândan kay buvad*
Mî-kaşî bâr-i maşakkat mâyl-i kâmat ma-şav
[=Boşuna uğraşma, elin ona nasıl ersin? Sıkıntıların yükünü çekiyorsun, boya posa meyiletme.]
- 3 *Panba-i gaflat ma-nih bar-gûş-i hûşat gûşvâr*
Ay asîr-i câh mast-i bâda-i davlat ma-şav
[=Gaflet pamuğunu bir küpe gibi akıl kulağına takma. Ey makama esir olmuş kişi, devlet şarabıyla sarhoş olma.]
- 4 *Bar faşânad barg-i tu yak rûz bâd-i subh-dam*
Az-ğurûr-i husn ay gul şâhid-i nahvat ma-şav
[=Sabah rüzgârı, bir günde senin yaprağını döker. Ey gül, güzellikle gururlanıp kibirli bir güzel olma.]
- 5 *Tâ-ba-kay ay nafs bâşî dar-havâ-yı hubb-i câh*
Tark-kon-i sûzanda-cân-i âtaş-i gayrat ma-şav
[=Ey nefis, ne zamana kadar makam sevgisi içinde olacaksın? Gayret ateşinin yaktığı canı terk eden olma.]

چون درخت سرو در بوستان عشق آزاده شو
بسته زنجیر زلف یار بی همّت مشو

7. گر حضوری خواهی مانند بیانی شو کنون
ای هوس زاد امل سوداگر شهرت مشو

[HÂ']

104.

مضارع: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(منسرح: مسفتعلنفعولن مستفعلن فعولن)

--+--\+--+--\--+--\+--

1. نار غم محبت تا در جهان فتاده
جسته شرارها زان بر آسمان فتاده

آن شهسوار نازی در عرصه جلوه ئی کرد
گرد سم سمندش بر فرقدان فتاده

3. آن دم که تازه داغی دیدم ببازوی یار
کردم گمان گلی بر آب روان فتاده

-
- 6 *Çun dıraht-i sarv dar-bustân-i 'aşk âzâda şav*
Basta-i zancîr-i zulf-i yâr-i bî-himmat ma-şav
[=Servi ağacı gibi aşk bahçesinde hür ol. Himmeti olmayan sevgilinin zincire benzeyen saçının tutsağı olma.]
- 7 *Gar huzûrî h'âhî mânand-i Bayânî şav kunûn*
Ay havas-zâd-i amal savdâ-gar-i şohrat ma-şav
[=Eğer huzur istiyorsan şimdi Beyânî gibi ol. Ey arzu ve isteğin büyüttüğü emel sahibi, şöhret sevdasına kapılma.]
- 104.** 37^b.
- 1 *Nâr-i gam-i mahabbat tâ-dar-cihân futâda*
Casta şarârâhâ z'ân bar-âsmân futâda
[=Muhabbet gamının ateşi cihana düşünce kıvılcımları ondan dolayı azar azar gökyüzü üstüne düşmüştür.]
- 2 *Ân şah-suvâr-i nâzî dar-arsa cilva'î kard*
Gard-i sum-i samandaş bar-farkadân futâda
[=O naz binicisi, meydanda bir cilve ettiğinde atının toynağı tozu iki kutup yıldızının üzerine düşmüştür.]
- 3 *Ân dam ki tâza-dâğî dîdam ba-bâzû-yı yâr*
Kardam gumân gulî bar-âb-i ravân futâda
[=Yarin pazusunda taze bir damga görünce akarsuya bir gül düşmüş sandım.]

آن سرو باغ خوبی با شیوه کرد رفتار
سرو سهی بیایش در گلستان فتاده

5. شد ز آتش فراقش سینه بیانی سوزان
چون تاب نار دوزخ تابش بجان فتاده

105.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

- + - \ - - + - \ - - + - \ - - + -

1. دوش دیدم ساقیا لعل تو جام جم شده
دود شمع عارضت زلف خم اندر خم شده

از بلای کاکلت مارا خلاصی مشکلت
طره ات در گردن آشفتهگان ارقم شده

3. پای بند رخس چایک سیر افکار دلت
قید گیسویت چو مار پیچ پیچ ادهم شده

هست آیا که کسی آسوده دل باشد ز غم
کیست این دم از جفاهای فلک بی غم شده

4 *Ân sarv-i bâğ-i húbî bâ-şîva kard raftâr*
Sarv-i sahî ba-pâyaş dar-gulistân futâda
[=O güzellik bağının servisi nazla salınınca dümdüz servi de gülistanda onun ayağına kapanmıştır.]

5 *Şod z'âtaş-i firâkaş sîna Bayânî súzân*
Çun tâb-i nâr-i dúzah tâbiş ba-cân futâda
[=Ey Beyânî, ondan ayrı oluşun ateşinden göğüs yanmada. Sanki cana cehennem ateşinin sıcaklığı düşmüş.]

105. 35^a.

1 *Dûş didam sâkiyâ la'l-i tu câm-i Cam şoda*
Dûd-i şam 'i 'ârızat zulf-i ham-andar-ham şoda
[=Ey saki, dün gece yakuta benzeyen dudağının Cem'in kadehi, yanağının mumundan çıkan dumanın da kıvrım kıvrım saç olduğunu gördüm.]

2 *Az-balâ-yı kâkulat mârâ halâsî muşkilast*
Turraat dar-gardan-i âşuftagân arkam şoda
[=Zülfünün belasından kurtulmamız zordur. Saçın âşıkların boynunda yılan olmuş.]

3 *Pây-band-i rahş-i çâpuk-sayr-i afkâr-i dilat*
Kayd-i gîsûyat çu mâr pîç pîç adham şoda
[=Saç örgün, senin gönlündeki fikirlerin hızlı koşan atına ayak bağıdır. Yılan gibi kıvrılarak ayak bağı olmuş.]

4 *Hast âyâ ki kasî âsûda-dil bâşad zi-ğam*
Kîst in dam az-cafâhâ-yı falak bî-ğam [şoda]
az-cafâhâ-yı falak: az-cafâ-yi mardumân.
[=Gamdan gönlü rahat bir kimse var mıdır? O halde feleğin eziyetlerinden uzak kalmış olan kimdir?]

5. می نماید از بلورین جام روشن بی نقاب
دختر رز رند می آشام را محرم شده

بلبل شیدا چو مرد لب گزیده صبحدم
از فغان و ناله شبگیر ما ابکم شده

7. طین حکمت را بیانی قبضه قدرت سرشت
از گل آغشته چار انصری آدم یده

106.

مجتث: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

- + + \ - + - + \ - - + + \ - + - +

1. درخت دل ز غمت برگ و بر بر آورده
گیاه حسرتم از سینه سر بر آورده

ببازوی هوسم داغ عشق می سوزم
نهال خشک امیدم ثمر بر آورده

3. بدور نرگس تو عافیت نمی دانم
سقم ز تیر نگاهت نظر بر آورده

- 5 *Mî-numâyad az-bilûrîn câm-i rûşan bî-nikâb*
Duhtar-i raz rind-i may-âşâmrâ mahram şoda
[=Parlak billur kadehten peçesiz görünmededir. Asmanın kızı, şarap içen rinde mahrem olmuş.]
- 6 *Bulbul-i şaydâ çu mard-i lab-gazîda subh-dam*
Az-fiğân u nâla-i şab-gîr-i mâ abkam şoda
[=Çılgın bülbül, dudağını ısırmış kişi gibi, geceyi kaplayan ağlayış ve feryat edişimizden sabah vakti dilsiz olmuş.]
- 7 *Tîn-i hikmatrâ Bayânî kabza-i kudrat sirişt*
Az-gil-i âğışta-i çâr-unsuri Âdam şoda
[=Ey Beyânî, hikmet balçığını kudret eli yoğurdu. Dört unsurun karıştığı çamurdan Adem olmuş.]
- 106.** 32^a.
- 1 *Dıraht-i dil zi-ğamat barg u bar bar-âvarda*
Giyâh-i hasratam az-sîna sar bar-âvarda
[=Ağaca benzeyen gönül, senin gamından yaprak ve meyve vermiş. Hasret otu, sineden baş göstermiş.]
- 2 *Ba-bâzû-yı havasam dâğ-i 'aşk mî-sûzam*
Nihâl-i huşk-i umîdam samar bar-âvarda
[=Heves pazuma aşk damgasını yakıyorum. Ümidimin kuru fidanı meyve vermiştir.]
- 3 *Ba-davr-i nargis-i tû 'âfiyat namî-dânam*
Sakam zi-tîr-i nigâhat nazar bar-âvarda
[=Nergise benzeyen bakışının devrinde sağlık nedir bilmem. Hastalık, senin bakışının okundan ortaya çıkmıştır.]

ز تیغ غمزهٔ سر مست تو دل عاشق
فوارهٔ دم و لخت جگر بر آورده

5. ستاره های فروزنده ظن مبر که فلک
ز آتش گل رویت شرر بر آورده

همیشه غنچه صفت داغ سینه ام بشکفت
ز باغ لاله دلم ورد تر بر آورده

7. بروی شوق درونم فتاده گرد ملال
ز بس که آینهٔ دل کدر بر آورده

بشعله زار محبت شراره می بارد
چون از گلو دلم آه سحر بر آورده

9. برای عرض نثار حریم جلوه گهت
بیانی از بن طبعش گهر بر آورده

-
- 4 *Zi-tîğ-i gamza-i sar-mast-i tû dil-i 'âşık*
Favâra-i dam u laht-i cigar bar-âvarda
[=Senin sarhoş bakışının kılıcından âşığın gönlü, kanlar fişkırtmış ve ciğer parçalamıştır.]
- 5 *Sitârahâ-yı furûzanda zan ma-bar ki falak*
Zi-âtaş-i gul-i rûyat şarar bar-âvarda
[=Felekteki yıldızların parlaklığını kendiliğinden zannetme. Onların kıvılcım saçıcılığı senin yüzünün ateşindedir.]
- 6 *Hamişa gonça-sıfat dâğ-i sînaam bi-şikuft*
Zi-bâğ-i lâla dilam vard-i tar bar-âvarda
[=Göğsümdeki yara, gonca gibi açılınca gönlüm de lâle bahçesinden taze gül bitirmiştir.]
- 7 *Ba-rûy-i şavk-i darûnam futâda gard-i malâl*
Zi-bas ki âyîna-i dil kadar bar-âvarda
bas: gam.
[=İçimdeki arzunun yüzüne melal tozu düşmüştür. O kadar ki gönül aynası paslanmıştır.]
- 8 *Ba-şu 'lazâr-i mahabbat şarâra mî-bârad*
Çun az-galû dilam âh-i sahar bar-âvarda
[=Gönlüm boğazdan seher ahlarını çıkardığı için muhabbet ocağına kıvılcım yağmaktadır.]
- 9 *Barây-i 'arz-i nisâr-i harîm-i cilva-gahat*
Bayânî az-bun-i tab 'aş guhar bar-âvarda
[=Cilveler gösterdiğin yatak odana saçı etmek için Beyânî gönlünün derinliklerinden inci saçmaktadır.]

107.

مجنتت: مفاعن فعلاتن مفاعن فعن

- + + \ - + - + \ - - + + \ - + - +

1. نسیم پیک بهاری اثر بر آورده
حمامه وار ز سنبل خبر بر آورده
- گمان مدار که آرد لب تو تبخاله
چو ژاله غنچه لعلت درر بر آورده
3. نیامده بجهان چون تو خوب عشوه گری
ز شیوه نخل قد تو برگ و بر بر آورده
- درین مصاف سخن قهرمان اندیشه
بنیزه بازی کلکش هنر بر آورده
5. بکاوش مژه از کان دل بیانی زار
برای عرض بیایت گهر بر آورده

107. 32^a.

- 1 *Nasîm-i payk-i bahârî asar bar-âvarda*
Hamâma-vâr zi-sunbul habar bar-âvarda
[=Bahar mevsiminin habercisi yel, kendini göstermiştir. Güvercin gibi sümbülden haber getirmiştir.]
- 2 *Gumân madâr ki ârad lab-i tû tabhâla*
Çu jâla gonça-i la 'lat durar bar-âvarda
[=Dudağın uçuk çıkardı zannetme. Dudağının goncası çiy tanesi gibi inci saçmaktadır.]
- 3 *Nayâmada ba-cihân çun tû hûb- 'işva-garî*
Zi-şîva nahl-i kad-i tû barg u bar bar-âvarda
[=Cihana senin gibi bir naz güzeli gelmemiştir. Nazdan boyunun fidanı yaprak ve meyve vermiştir.]
- 4 *Dar-în masâf-i suhan Kahramân-i andîşa*
Ba-nîza-bâzî-i kilkaş hunar bar-âvarda
[=Bu söz savaşında fikir Kahraman'ı, kaleminin mızrak oynatıcılığında hüner göstermiştir.]
- 5 *Ba-kâviş-i muja az-kân-i dil Bayânî-i zâr*
Barây-i 'arz ba-pâyat guhar bar-âvarda
[=İnleyen Beyânî, ayağına sunmak için gönül madeninden kirpik kazmasıyla cevher çıkarmıştır.]

[YÂ']

108.

مجنتث: مفاعلتن فعلاتن مفاعلتن مفاعلتن

- + + \ - + - + \ - - + + \ - + - +

1. گشاده می شوی گر جام دلگشا داری
همیشه در دل تو شوق غم زدا داری

ز دست ساقی کشی گر چو گل پیاله می
چو عندلیب چمن نغمه نوا داری

3. حکیم خسته دلان غم زمانه تویی
ز باده ساقی عجب شربت دوا داری

مرو بمجلس زهد و ریا ندارد شوق
بیا بزم حریفان اگر صفا داری

5. بیانی جلوه قیسی کنی ز سودایی
مگر محبت آن یار بی وفا داری

108. 41^b.

- 1 *Guşâda mî-şavî gar câm-i dil-guşâ dârî*
Hamîşa dar-dil-i tû şavk-i gam-zidâ dârî
[=Eğer gönül açan şarabın varsa, açılırsın. Senin gönlünde daima gamı cilalayan bir arzu vardır.]
- 2 *Zi-dast-i sâkî kaşî gar çu gul piyâla-i may*
Çu 'andalîb-i çaman nağma-i navâ dârî
[=Eğer sakinin elinden gül gibi şarap kadehini çekersen, çimenin bülbülü gibi inlersin.]
- 3 *Hakîm-i hasta-dilân-i gam-i zamâna tuyî*
Zi-bâda sâkî 'acab şarbat-i davâ dârî
[=Ey saki, zamanenin gamından gönlü hastalanmışların hekimi sensin; şaraptan yapılmış ne hoş deva şerbetin var.]
- 4 *Ma-rav ba-maclis-i zuhd u riyâ na-dârad şavk*
Biyâ bazm-i harifân agar safâ dârî
[=Züht ve ikiyüzlülük meclisine gitme, orada şevk yoktur. Eğer gönlünde safâ varsa, dostlar meclisine gel.]
- 5 *Bayânî cilva-i Kaysî konî zi-savdâyî*
Magar mahabbat-i ân yâr-i bî-vafâ dârî
[=Ey Beyânî, sevdadan Kays gibi davranıyorsun. Yoksa onunki gibi vefasız bir yarin mi var?]

109.

مجنتت: مفاعن فعلاتن مفاعن فعلم

- + + \ - + - + \ - - + + \ - + - +

1. دلم نشانهٔ چشم تتار یغمایی
زند خدنگ محبت بجان شیدایی
- خرام قامت موزون تو قیامت کرد
ندید اهل حشر این چو تماشایی
3. همیشه مردم چشم از تجلی پر نورست
چو قیس دل شده بیند جمال لیلابی
- فتاده باشد اگر نظره ام بر خسارت
شود زیاده ازو نور چشم بینایی
5. بیانی شاهد من صبحدم تجلی کرد
دهد بشوق مرا ساغر تسلابی

109. 35^a.

- 1 *Dilam nişâna-i çaşm-i Tatâr-i yağmâyî*
Zanad hadang-i mahabbat ba-cân-i şaydâyî
[=Gönlüm, yağmacı Tatarlara benzeyen gözünün hedefidir. Tutkun cana muhabbet oku saplanmıştır.]
- 2 *Hirâm-i kâmat-i mavzûn-i tû kıyâmat kard*
Na-dîd ahl-i haşr in çunîn tamâşâyî
[=Düzgün boyunla salınışım kıyameti koparmıştır. Kıyamette dirilip toplananlar böyle bir manzara görmediler.]
- 3 *Hamişa mardum-i çaşm az-tacallî pur-nûrast*
Çu Kays-ı dil-şoda bînad camâl-i Laylâyî
[=Leyla'nın yüzünü gören gönlü gitmiş Kays gibi gözbebeği de daima tecelli nurlarıyla doludur.]
- 4 *Futâda bâşad agar nazraam ba-ruhsârat*
Şavad ziyâda az-û nûr-i çaşm-i bînâyî
[=Eğer bir tek bakışım senin yüzüne düşerse, gören gözün feri ondan dolayı artar.]
- 5 *Bayânî şâhid-i man subh-dam tacallî kard*
Dihad ba-şavk-i marâ sâğar-i tasallâyî
[=Ey Beyânî, benim güzelim sabah vakti kendini gösterdi de arzuyla bana bir teselli kadehi sundu.]

110.

رمل: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

--+-\---+-\---+-\---+-

1. بر سرم واعظ چرا سنگ مالمت میزنی
چند می کردی طعن چوب نصیحت میزنی

کی بود پندت قبول باده نوشان الست
تو همین بیهوده شمشیر ندامت میزنی

3. تو مگر در نزد پیران مغان میکرده
ای هوسکار امل دهل کرامت میزنی

ای طلبکار قدح در بزم پیران دم مزنی
این غرابت بس ترا بانگ ولایت میزنی

5. از غم دنیا بیانی فارغ و آزاده شو
تابکی در دشت محنت چتر همت میزنی

110. 2^b.

- 1 *Bar-saram vâ 'ız çirâ sang-i malâmat mî-zanî*
Çand mî-kardî ta'n çûb-i nasîhat mî-zanî
[=Ey vaiz, niçin başıma ayıplama taşını vuruyorsun? Daha ne kadar çekiştirip nasihat sopasını vuracaksın?]
- 2 *Kay buvad pandat kabûl-i bâda-nûşân-i alast*
Tû hamîn bihûda şamşîr-i nadâmat mî-zanî
[=Elest şarabını içenler, senin nasihatini nasıl kabul etsinler? İşte sen, pişmanlık kılıcını boşuna vuruyorsun.]
- 3 *Tû magar dar-nazd-i pîrân-i muğân-i may-kada*
Ay havas-kâr-i amal duhl-i karâmat mî-zanî
[=Ey emellerinin hevesine kapılmış kişi, sen herhalde meyhanedeki mürşidin yanında keramet davulunu vuruyorsun.]
- 4 *Ay talab-kâr-i kadah dar-bazm-i pîrân dam ma-zan*
În garâbat bas turâ bâng-i valâyat mî-zanî
[=Ey kadeh isteyen, pirlerin meclisinde söz söyleme. Velilik iddiasında bulunuyorsun, bu garabet sana yeter.]
- 5 *Az-ğam-i dünyâ Bayânî fâriğ u âzâda şav*
Tâ-ba-kay dar-daşt-i mihnat çatr-i himmat mî-zanî
[=Ey Beyânî, dünyanın gamından vazgeç ve hür ol. Bu mihnet çölünde ne vakte kadar himmet çadırını kuracaksın?]

[KITALAR]

1.

رمل: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

-++\---++\---++\---++

1. سنگی از کان سخن تیشهء فکرم بکند
لعل و یعقوت شود قیمت گوهر شکند

خاتم عشق دلم مهر سلیمان آسا
دیو از در سر نفسم بین یم فکند

2.

سریع: مفتعلن مفتعلن فاعلن

-+-\--+-\--+-

1. بسم الله الرحمن الرحيم
شانه زن طرهء نظم قدیم

بسم الله الرحمن الرحيم
گنج گشایندهء نظم قدیم

3. بسم الله الرحمن الرحيم
راه نمایندهء نظم قدیم

1. 38^a. B.: Kıt'a.

1 *Sangî az-kân-i suhan tîşa-i fikram bi-kanad*
La'l u yâkût şavad kıymat-i gavhar şikanad

[=Fikir kazmamın söz madeninden çıkardığı taş, la'l ve yakut olur da cevherin kıymetini düşürür.]

2 *Hâtam-i 'aşk-i dilam muhr-i Sulaymân-âsâ*
Dîv-i ajdar-sar-i nařsam ba-bun-i yam fikanad

[=Nefsimin ejder başlı devî gönlümdeki aşkın yüzüğünü Süleyman'ın mührü gibi denizin dibine atar.]

2. 37^a.

1 *Bi'smillâhi 'r-Rahmâni 'r-Rahîm*
Şâna-zan-i turra-i nazm-i kadîm

[=Besmele, ezeli nazmın perçemlerine tarak vurur.]

2 *Bi'smillâhi 'r-Rahmâni 'r-Rahîm*
Ganc-guşâyanda-i nazm-i kadîm

[=Besmele, ezeli nazmın hazinelerini açar.]

3 *Bi'smillâhi 'r-Rahmâni 'r-Rahîm*
Râh-numâyanda-i nazm-i kadîm

[=Besmele, ezeli nazmın yol göstericisidir.]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
موج نخستست ز بحر قدیم

4 *Bi'smillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm*
Mavc-i nuhustast zi-bahr-i kadîm
[=Besmele, ezeli denizden ilk dalgadır.]

SONUÇ

Beyânî [ö. 1075/1664-5]: *Dîvân* adına taşıyan bu çalışmayla XVII. asır şairlerinden Beyânî'nin hayatına dair bilgiler gün ışığına çıkarılmaya çalışılmış, şairin edebî kişiliğinin ana hatlarının belirlenmesine gayret edilmiş, bilinen tek eseri olan *Dîvân*'ının tenkitli metni ortaya konmuştur. *Dîvan*, şekil özellikleri bakımından incelenmiş, nazım şekilleri ve türleri ile vezin, kafiye ve redif, ahenk özellikleri ele alınmıştır. Şiirler, edebî sanatlar ile deyimler, atasözleri ve kalıplaşmış ifadeler yönüyle de tetkik edilmiştir.

Beyânî ilmiye mesleğine mensup bir şairdir. Altmış yaşına ulaşmış olmasına rağmen geniş bir şöhrete sahip olamamıştır. Buna rağmen hakkında çok az da olsa bilgi veren kaynaklarda onun şiirinden menfi olarak bahsedilmez. Onun şiirlerinde devrinin şiirinde görülen tarzlardan biri olan klasik üslubun özellikleri görülmektedir. Beyânî'de görülen bu özelliklerin belirlenmesi, şairle çağdaş olan ve daha geniş bir şöhrete sahip olan şairleri anlamada yardımcı olacaktır.

Bu çalışmanın sonucunda Beyânî ile ilgili şunlar söylenebilir:

1. Beyânî, XVI. yüzyılda Bâkî'nin şiir anlayışını devam ettiren bir söyleyişe sahiptir. Söyleyişte akıcılık, cümle yapısındaki sağlamlık, aşk ve tabiat konularının ağırlıkla işlenmesi yönleriyle bu tarzı sürdüren şair, tasavvufi konulara da azımsanmayacak şiirde yer vermiştir.

2. Beyânî'nin şiirleri, ne çokça Arapça ve Farsça kelimelerle doludur ne de çok sade bir Türkçeye ev sahipliği yapar.

3. Şair, 110 tanesi Farsça olmak üzere 960 gazel yazarak Klasik Türk Edebiyatı'nda en çok gazel yazan şairlerden biri olmuştur. Buradan hareketle Beyânî bir gazel şairidir, denilebilir.

4. Toplam 971 şiirden oluşan *Dîvân*'daki bütün şiirlere bakıldığında Beyânî'nin sağlam bir vezin bilgisiyle şiirlerini kaleme aldığı görülür. Onda vezin kusuru yok denecek kadar azdır.

5. Beyânî, Farsçayı da Türkçe kadar başarılı bir şekilde kullanmıştır. Şiir sayısı bakımından *Dîvân*'ın yaklaşık olarak % 10'unu Farsça şiirler oluşturmaktadır.

Şair, mensubu bulunduğu kültürün çeşitli özelliklerini şiirinde yansıtmış, bunun yanı sıra Türkçeyi kullanmadaki becerisini ve söz ustalığını da gösterme gayreti içerisinde olmuştur. Her şair gibi o da eseriyle Türk diline ve edebiyatına hizmet etmiştir.

Türk edebiyatına katkıda bulunmuş bütün şairlerin eserleri gün ışığına çıkarılıp bilimsel metotlar çerçevesinde değerlendirilmedikçe Türk edebiyatı tarihinin yazılması ve

sağlam temeller üzerine oturtulması mümkün değildir. Bu amaca yönelik olarak yapılan bu çalışmayla, Türk edebiyatındaki bir boşluğun doldurulmasına gayret edilmiştir.

Eseri tetkik edilen Beyânî'nin, şiirleri ve şairliği konusunda olumlu veya olumsuz herhangi bir hüküm verilmemiş, sadece şiirinin ve sanatkârlığının ana hatlarının tespit edilmesine çalışılmıştır. İleride yapılacak çalışmalarla, tespit edilen bu özellikler, devrin edebiyatına yön veren zirve kabul edilebilecek şairlerle karşılaştırıldığında, Beyânî'nin Türk edebiyatı içinde kendisine edineceği yer belirlenmiş olacaktır.

KAYNAKLAR

- AKSOY, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II-III*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1981.
- ALTUN, Kudret, *Tezkire-i Mucib*, İnceleme, Tenkitli Metin, Dizin, Sözlük, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1997.
- ALTUNSU, Abdülkadir, *Osmanlı Şeyhülislamı*, Ayyıldız Matbaası, Ankara 1972.
- ASIM, Mütercim, *Okyanûsü'l-basît fî Tercemeti'l-Kâmûsü'l-Muhît*, [Mısır] Muharrem 1834, c. I-III.
- ÂŞIK ÇELEBİ, *Meşâi'rü's-Şu'arâ*, yyl., G. M. MEREDITH OWENS, London 1971
- ATEŞ, Ahmet, "Metin Tenkidi Hakkında", *Türkiyat Mecmuası*, C. VII-VIII, İstanbul 1942, s. 253-267.
- AYVANSARAYÎ Hüseyin Efendi, Ali Sâti' Efendi, Süleyman Besim Efendi, *Hadîkatü'l-Cevâmi'*, [Haz.] Ahmet Nezih GALİTEKİN, İşaret Yayınları, İstanbul 2001.
- BEYANİ, Mustafa Bin Carullah, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, [Haz.] İbrahim KUTLUK, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara 1997.
- BİLGEGİL, M. Kaya, *Edebiyat Bilgi ve Teorileri Belagat*, Enderun Yayınları, İstanbul 1987.
- BURSALI Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, 1. c. [1333/1917] 2. c. [1333/1917] 3. c. [1342/1926] İstanbul.
- CANIM, Rıdvan, *Tezkiretü's-Şuarâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000.
- CANIM, Rıdvan, *Türk Edebiyatında Sâkinâmeler ve İşretnâme*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet – TANYERİ, M. Ali, *Dîvân: Üsküplü İshak Çelebi*, Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1989.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet, *Necâtî Bey Dîvân'ının Tahlili*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1971.
- DANIŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi* (m. 1574-1703 : h. 987-1115) C. 3, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1972.
- DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1997.
- ERDEM, Sadık, *Ramiz ve Adab-ı Zurafâ'sı*, İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks-Sözlük, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1994.

- GIBB, Elias John Wilkinson: *Osmanlı Şiiri Tarihi*. [Çev.] Ali ÇAVUŞOĞLU, 1-5. c. İletişim Yayınları, İstanbul 1995-7.
- İLAYDIN, Hikmet, *Türk Edebiyatında Nazım*, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.
- İPEKTEN, Halûk, *Dîvân Edebiyatında Edebi Muhitler*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1996.
- İPEKTEN, Halûk, *Eski Türk Edebiyatı, Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1994.
- İPEKTEN, Halûk, *Türk Edebiyatından Kaynaklarından Türkçe Şu'ara Tezkireleri*, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları, Erzurum 1991.
- İPEKTEN, Halûk; İSEN, Mustafa; TORPARLI Recep; OKÇU, Naci; KARABEY, Turgut, *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1988.
- İSEN, Mustafa, *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1994.
- İSEN, Mustafa, *Lâtîfî Tezkiresi*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- İSEN, Mustafa, MACİT, Muhsin, HORATA, Osman, KILIÇ, Filiz, AKSOYAK, İ. Hakkı, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara 2003.
- İSEN, Mustafa-MACİT, Muhsin, *Türk Edebiyatında Tevhidler, Antoloji*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1992.
- İSMAİL Belîğ, *Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*, [Haz.] Abdülkerim Abdulkadiroğlu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1985.
- İZ, Fahir: *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- İZGİ, Cevat, *Osmanlı Medreselerinde İlim*, İstanbul 1997, C. I-II.
- KALPAKLI, Mehmet, *Osmanlı Dîvân Şiiri üzerine Metinler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1999.
- KAM, Ferit, *Âsâr-ı Edebiyye Tedkikatı*, [Haz.] Ali YILDIRIM, Elazığ 1998.
- KARAHAN, Abdülkadir, *Figânî ve Dîvânçesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1966.
- KAVRUK, Hasan, *Şeyhülislam Yahya Dîvânı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001.
- KILIÇ, Filiz, *XVII. Yüzyıl Tezkirlerinde Şair ve Eser Üzerine Değerlendirmeler*, Akçağ Yayınları, Ankara 1998.
- KINALIZADE Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, [Haz.], İbrahim KUTLUK, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989.

- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Divânı* [Tenkitli Basım], Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.
- KÜLEKÇİ, Numan, *Açıklamalarla ve Örneklerle Edebi Sanatlar*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- LANE, Edward William, *An Arabic-English Lexicon Madd al Qâmus* [=Arapça İngilizce Sözlük], London-Edinburg Part 1893.
- LEVEND, Ağâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi I. Cilt Giriş*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1984.
- MACİT, Muhsin, *Divân Şiirinde Âhenk Unsurları*, Kapı Yayınları, İstanbul 2005.
- MEHMED Esad Efendi, Şeyhülislam, *Lehçetü'l-Lugat*: [Haz.] Ahmet KIRKKILIÇ, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1999.
- MEHMED Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî*, [Haz.] Nuri AKBAYAR, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, C. I-VI, İstanbul 1996.
- MUALLİM Naci, *Edebiyat Terimleri İstılahat-ı Edebiyye*, [Haz.] M. A. Yekta SARAÇ, İşaret Yayınları, İstanbul 1996.
- MUALLİM Naci, *Osmanlı Şairleri*, [Haz.] Cemal KURNAZ. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1995.
- MÜSTAKÎMZÂDE Süleyman Sa'deddin Efendi, *Devhatü'l-Meşâyih: Osmanlı Şeyhülislamlarının Biyografileri* (tıpkıbasım), Çağrı Yayınları, İstanbul, 1978.
- MÜTERCİM ÂSİM, *Burhân-ı Katı*, hzl., Mürsel ÖZTÜRK, Derya ÖRS, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.
- NEVÂYÎ, Ali Şîr, *Mîzânü'l-Evzân*, [Haz.] Kemal ERASLAN. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1993.
- ONAY, Ahmet Talât, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, [Haz.] Cemal KURNAZ, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.
- ONAY, Ahmet Talat, *Türk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*, [Haz.] Cemal KURNAZ, Akçağ Yayınları, Ankara 1996.
- ONAY, Ahmet Talat, *Türk Şiirlerinin Vezni*, [Haz.] Cemal KURNAZ, Akçağ Yayınları, Ankara 1996.
- ÖZCAN, Abdülkadir, *eş-Şekâiku'n-Nu'maniyye ve Zeyilleri: Hadâ'ikü'l-Hakâ'ik fî Tekmileti's-Şakâ'ik* (Nev'îzâde Atâullâh Efendi Atâ'î), Çağrı Yayınları, İstanbul 1989.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Türk Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1971, C. I-III.

- PEKOLCAY, Necla, *İslâmî Türk Edebiyatı Tetkik Metodlarının Genel Esasları ve Mazmun Anahtarları*, İFAV, İstanbul 1999.
- REDHOUSE, Sir James W[illiam], *A Turkish and English Lexicon* [=Türkçe İngilizce Sözlük], İstanbul 1890.
- SARAÇ, M. A. Yekta, *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*, İstanbul 2000.
- SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Dîvânı*, Eren Yayıncılık, İstanbul 2002.
- SOLMAZ, Süleyman, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme - Metin)*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2005.
- STEINGASS, F., *A Comprehensive Persian-Englisch Dictionary*, [=Açıklamalı Farsça-İngilizce Sözlük] London 1892.
- ŞEMSEDDİN Sami, *Kâmûsu'l-A'lâm*, Tıpkıbasım-Facsimile. 6 C. Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atillâ, "Osmanlı Edebiyatında Felekler, Seyyare ve Sabiteler", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 90, Haziran 1994, s. 131-179.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atillâ, *Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî Yahut Zâhid Hakkında*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1996.
- ŞENTÜRK, Ahmet Atillâ, *Osmanlı Şiiri Antolojisi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1999.
- ŞÜKÛN, Ziya, *Farsça Türkçe Lûgat Gencine-i Güftar Ferheng-i Ziya I-II-III*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1984.
- TAHİRÛ'L-MEVLEVÎ, *Edebiyat Lugatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994.
- TANYERİ, M. Ali, *Örnekleriyle Dîvân Şiirinde Deyimler*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.
- TARLAN, Ali Nihat, *Dîvân Edebiyatında Muamma*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1936.
- TAŞ, Hakan, *On Altıncı Yüzyıl Dîvân Şairlerinde Vezin Kullanımı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Danışman, Doç. Dr. M. Yekta SARAÇ, İstanbul 2000.
- TAYLAN, Necip, *Anahatlarıyla İslam Felsefesi: Kaynakları, Temsilcileri, Tesirleri*; Ensar Neşriyat, İstanbul 1985.
- TEKİN, Talat, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1995.
- TOKMAK, A. Naci, *Telaffuzlu Türkçe-Farsça&Farsça-Türkçe Ortak Deyimler Sözlüğü*, Ferheng-i Hikem-i Müşterik der Türkî vü Fârisî, Sîmurg Yayınevi, İstanbul 2001.
- TOLASA, Harun, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Akçağ Yayınları, Ankara 2001.

- TUMAN, Nail, *Tuhfe-i Nâilî I-II*, [Haz.] Cemal KURNAZ, Mustafa TATÇI, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.
- ULUDAĞ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2002.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1965.
- ÜZGÖR, Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1991.
- YAKIT, İsmail, *Türk-İslam Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1992.
- YAZIR, Elmalılı Hamdi, *Kur'an-ı Kerîm ve Meâli*, [Çev.] Düccane Cündioğlu, Merve Yayınları, İstanbul 2002.
- YENİTERZİ, Emine, *Dîvan Şiirinde Na't*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1993.
- YILMAZ, Kâşif, *Güftî ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsı*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2001.
- YORULMAZ, Hüseyin, *Dîvân Edebiyatında Nâbî Ekolü*, Kitabevi, İstanbul 1996.